

MOPR

Lublin

SPRAWOZDANIE
z realizacji zadań
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Lublinie za 2023 rok

Lublin, kwiecień 2024 roku

Opracowanie:
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie jest jednostką organizacyjną miasta Lublin, przy pomocy której Prezydent wykonuje zadania samorządu gminnego i powiatowego z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, świadczeń rodzinnych, postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, określone ustawą o pomocy społecznej, ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz innymi ustawami. Działalność Ośrodka finansowana jest ze środków własnych miasta oraz ze środków budżetu państwa.

Ośrodek, zgodnie ze statutem, realizuje zadania własne i zlecone gminie, zadania własne i zlecone powiatowi, określone ustawami. Ponadto Ośrodek realizuje zadania wynikające z uchwał Rady Miasta Lublin, z porozumień i umów zawartych przez Miasto Lublin z innymi podmiotami oraz z zarządzeń Prezydenta Miasta Lublin.

Zadania Ośrodka określają w szczególności: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o Karcie Polaka, ustawa o rachunkowości, ustawa o finansach publicznych.

W związku z wybuchem konfliktu zbrojnego na Ukrainie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2023 roku realizował dodatkowo zadania ujęte w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie kontynuował realizację szerokiego spektrum działań ukierunkowanych na zmianę wizerunku pomocy społecznej oraz na promowanie i realizowanie projektów stanowiących odpowiedź na potrzeby mieszkańców.

Zadania realizowane przez Ośrodek wpisują się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021-2030, przyjętą uchwałą nr 776/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.

Spis treści

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZATRUDNIENIE	5
1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA	5
1.1. Obszar działania Wydziału pomocy środowiskowej	6
1.2. Obszar działania Wydziału wsparcia społecznego.....	8
1.3. Obszar działania Wydziału pieczy zastępczej i wspierania rodziny.....	9
1.4. Obszar działania Wydziału świadczeń socjalnych.....	10
1.5. Obszar funkcjonowania działów, sekcji oraz stanowisk pracy bezpośrednio podległych Dyrektorowi MOPR.....	10
2. KADRA REALIZUJĄCA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	11
2.1. Zatrudnienie pracowników	11
2.2. Wykształcenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zawodowych	12
II. DOCHODY I WYDATKI	15
1. DOCHODY	15
2. WYDATKI.....	16
2.1. Wydatki ze względu na rodzaj zadania	16
2.2. Wydatki bieżące zrealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie 2023 roku z podziałem na formy wsparcia	18
III. LICZBA SPORZĄDZONYCH WYWIADÓW ŚRODOWISKOWYCH I WYDANYCH DECYZJI ADMINISTRACYJNYCH	22
1. WYWIADY ŚRODOWISKOWE	22
2. DECYZJE ADMINISTRACYJNE	23
IV. POMOC ŚRODOWISKOWA	24
1. ŚWIADCZENIOBIORCY POMOCY SPOŁECZNEJ	26
1.1. Świadczeniobiorcy korzystający ze świadczeń pieniężnych	26
1.2. Świadczeniobiorcy korzystający ze świadczeń niepieniężnych	28
2. RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY	30
2.1. Rzeczywista liczba korzystających z pomocy	30
2.2. Struktura rodzin objętych pomocą/typy rodzin	31
3. POWODY PRYZNANIA POMOCY	32
4. ZADANIA WŁASNE I ZLECONE GMINY	33
5. WIELOLETNI PROGRAM „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU”	34
6. POMOC W FORMIE USŁUG OPIEKUŃCZYCH, SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH I SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	36
7. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY	37
7.1. Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego.....	42
8. KONTRAKTY SOCJALNE	44
9. CENTRUM AKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ	46
10. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI	47
11. UCZESTNICTWO W POROZUMIENIACH	50
12. REALIZACJA INNYCH PROGRAMÓW I INICJATYW	57
V. WSPIERANIE RODZIN I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	64
1. WSPIERANIE RODZINY	64
1.1. Poradnictwo specjalistyczne	64
1.2. Asystenci rodziny	66
1.3. Placówki wsparcia dziennego	68
1.4. Pozostałe formy wspierania rodziny	70
2. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	71
2.1. Rodzinna piecza zastępcza.....	71
2.1.1. Świadczenia dla lubelskich rodzin zastępczych.....	72
2.1.2. Pozostałe formy wsparcia rodzin zastępczych i działania na rzecz rozwoju systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin	77

2.1.3. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	82
2.1.4. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach.....	83
2.2. <i>Instytucjonalna piecza zastępcza</i>	84
2.2.1. Placówki opiekuńczo–wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin	85
2.2.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej	89
2.2.3. Instytucjonalna piecza zastępcza organizowana w innych powiatach.....	91
3. USAMODZIELNIENIA	92
VI. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ I OŚRODKI WSPARCIA	96
1. SYSTEM FUNKCJONUJĄCYCH W MIEŚCIE LUBLIN DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I OŚRODKÓW WSPARCIA	96
2. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	97
2.1. <i>Domy pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Miasta Lublin</i>	97
2.2. <i>Kierowanie mieszkańców Miasta Lublin do domów pomocy społecznej w innych powiatach</i>	99
2.3. <i>Projekt LUBInclusion</i>	100
3. OŚRODKI WSPARCIA	100
3.1. <i>Ośrodki wsparcia funkcjonujące na terenie Miasta Lublin</i>	100
3.2. <i>Rozwój sieci ośrodków wsparcia na terenie Miasta Lublin</i>	109
3.3. <i>Kierowanie mieszkańców Miasta Lublin do ośrodków wsparcia zlokalizowanych poza Lublinem</i>	110
VII. POMOC NA RZECZ CUDZOZIEMCÓW	111
1. POMOC DLA CUDZOZIEMCÓW MAJĄCA NA CELU WSPIERANIE PROCESU INTEGRACJI	111
2. POMOC DLA CUDZOZIEMCÓW UDZIELONA NA ZASADACH OGÓLNYCH	111
3. POMOC DLA POSIADACZY KARTY POLAKA	112
VIII. MIESZKANIA TRENINGOWE.....	115
1. MIESZKANIA TRENINGOWE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE, FIZYCZNIE, Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI ORAZ W PODESZŁYM WIEKU W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ IM. ŚW. JANA PAWŁA II PRZY UL. AMETYSTOWEJ W LUBLINIE	115
2. MIESZKANIA TRENINGOWE DLA CUDZOZIEMCÓW, KTÓRZY UZYSKALI W RP STATUS UCHODŹCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	115
3. MIESZKANIA TRENINGOWE DLA USAMODZIELNIAJĄCYCH SIĘ WYCHOWANKÓW	116
IX. SYSTEM ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH	119
1. REALIZACJA ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH.....	119
1.1. <i>Wydatki na świadczenia i liczba wypłaconych świadczeń</i>	120
1.2. <i>Rodziny objęte pomocą</i>	122
1.3. <i>Zasiłek dla opiekuna</i>	124
1.4. <i>Realizacja Ustawy „Za życiem”</i>	124
1.5. <i>Realizacja programu „RODZINA 500+”</i>	125
2. POSTĘPOWANIE Z ZAKRESU NIENALEŻNIE POBRANYCH ŚWIADCZEŃ	125
3. POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH	127
4. WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ NA POTRZEBY PROGRAMU „CZyste Powietrze”	130
5. WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ NA POTRZEBY LUBELSKIEJ KARTY MIEJSKIEJ.....	130
X. POMOC OBYWATELOM UKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM TEGO PAŃSTWA.....	132
1. MIEJSKIE PUNKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA.....	132
2. ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU ZAPEWNIENIA ZAKWATEROWANIA I WYŻYWIENIA OBYWATELOM UKRAINY.....	133
3. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE	133
4. ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPŁATY ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH.....	134
4.1 <i>Wydatki na świadczenia i liczba wypłaconych świadczeń</i>	134
4.2 <i>Rodziny objęte pomocą</i>	136
5. DZIAŁANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	136
5.1 <i>Poradnictwo i wsparcie psychologiczne</i>	136
5.2 <i>Sprawowanie opieki nad małoletnimi obywatelami Ukrainy przez opiekunów tymczasowych</i>	137
5.3 <i>Pobyt w pieczy zastępczej dzieci będących obywatelami Ukrainy</i>	139
6. WYDATKI ZWIĄZANE Z KRYZYSEM UCHODŹCZYM W RAMACH ŚRODKÓW POCHODZĄCYCH Z UNICEF	140
XI. DODATKI I REKOMPENSATY W ZAKRESIE NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA	142

1. DODATKI WĘGLOWE	142
2. DODATKI DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH.....	142
3. DODATEK ELEKTRYCZNY	142
4. PREFERENCYJNY ZAKUP PALIWA STAŁEGO DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH.....	143
XII. REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	144
1. REALIZACJA ZADAŃ W RAMACH ŚRODKÓW PFRON	144
2. REALIZACJA ZADAŃ SKIEROWANYCH BEZPOŚREDNIO DO INDYWIDUALNYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	145
3. REALIZACJA ZADAŃ SKIEROWANYCH DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZA POŚREDNICTWEM OSÓB PRAWNYCH I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH NIE POSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ.....	148
XIII. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBLIN 2021 – 2030.....	150
XIV. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ŚRODKAMI UNII EUROPEJSKIEJ.....	152
XV. NADZÓR I KONTROLE	160

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZATRUDNIENIE

1. Struktura organizacyjna

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2023 roku funkcjonował na podstawie statutu przyjętego Uchwałą nr 1193/XLV/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 16 października 2014r. w sprawie Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie (Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Poz. 3378 z dnia 27 października 2014 r.) oraz regulaminu organizacyjnego wprowadzonego Zarządzeniem nr 62/10/2019 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 października 2019 roku.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie jest jednostką organizacyjną Miasta Lublin realizującą w sposób zintegrowany zadania gminnego ośrodka pomocy społecznej i powiatowego centrum pomocy rodzinie, realizuje zadania własne gminy i powiatu oraz zadania zlecone gminie i powiatowi z zakresu administracji rządowej określone przepisami prawa. Ponadto realizuje zadania wynikające z uchwał Rady Miasta Lublin, porozumień i umów zawartych przez Miasto Lublin z innymi podmiotami oraz zarządzeń Prezydenta Miasta Lublin.

Ośrodkiem kieruje Dyrektor MOPR. Zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie realizowane są w ramach czterech wydziałów:

- **Wydział pomocy środowiskowej** zajmuje się w szczególności systematyzowaniem realizacji pomocy w formie przyznawania świadczeń i pracy socjalnej osobom i rodzinom, organizowaniem, nadzorowaniem i koordynowaniem pracy Filii Ośrodka, działaniami na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej, pozyskiwaniem i realizacją projektów finansowanych ze środków pozabudżetowych Ośrodka, realizacją zadań określonych ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zadań z zakresu integracji cudzoziemców w Polsce, prowadzenia mieszkań treningowych i kierowania do nich oraz zadań zleconych Prezydentowi Miasta Lublin z zakresu administracji rządowej określone w Karcie Polaka oraz inne zadania z zakresu pomocy środowiskowej. Pracą Wydziału pomocy środowiskowej kieruje Zastępca Dyrektora MOPR ds. pomocy środowiskowej.
- **Wydział wsparcia społecznego** zajmuje się w szczególności realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej z zakresu przyznawania świadczeń pobytu i usług w domach pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych, z wyjątkiem mieszkań treningowych dla cudzoziemców i dla osób usamodzielniających się, zadania powiatowego centrum pomocy rodzinie z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Pracą Wydziału wsparcia społecznego kieruje Zastępca Dyrektora MOPR ds. wsparcia społecznego.
- **Wydział pieczy zastępczej i wspierania rodziny** realizuje zadania gminy i powiatu oraz powiatowego centrum pomocy rodzinie określone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadania określone ustawą o wsparciu kobiet w ciąży „Za życiem” w zakresie dotyczącym asystenta rodziny, zadania z zakresu pomocy dla

osób usamodzielnianych, prowadzenia dla nich mieszkań treningowych i kierowania do nich, zadania: organizatora pracy z rodziną, zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, oraz prowadzenie specjalistycznego poradnictwa. Pracą Wydziału pieczy zastępczej i wspierania rodziny kieruje Zastępca Dyrektora MOPR ds. pieczy zastępczej i wspierania rodziny.

- **Wydział świadczeń socjalnych** realizuje zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych, ustawie o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawie o pomocy państwa o wychowaniu dzieci, ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Pracą Wydziału świadczeń socjalnych kieruje Zastępca Dyrektora MOPR ds. świadczeń socjalnych.

Zadania MOPR realizują również¹:

- Dział ds. finansowo – księgowych,
- Dział ds. organizacyjnych,
- Dział ds. analiz i sprawozdawczości,
- Dział ds. kontroli,
- Sekcja obsługi prawnej.

Ponadto w Ośrodku funkcjonują bezpośrednio podległe Dyrektorowi: stanowisko pracy Inspektor ochrony danych, stanowisko pracy Główny specjalista ds. BHP, stanowisko pracy ds. komunikacji społecznej, wieloosobowe stanowisko pracy ds. kancelaryjno - biurowych, wieloosobowe stanowisko pracy ds. pracowniczych, oraz wieloosobowe stanowisko pracy ds. obsługi płac.

1.1. Obszar działania Wydziału pomocy środowiskowej

W ramach Wydziału pomocy środowiskowej funkcjonują:

- **Dział ds. pomocy środowiskowej**, który w szczególności realizuje zadania dotyczące spraw z zakresu pomocy środowiskowej, organizacji i koordynowania realizacji zadań statutowych przez Filie Ośrodka w zakresie wdrażania nowych inicjatyw i kierunków działania pomocy środowiskowej, wykonywania zadań wynikających z programów i Strategii Miasta Lublin, należących do właściwości Ośrodka, organizacji szkoleń, doradztwa metodyki pracy socjalnej, koordynowania świadczeń wolontariuszy wspierających wykonywanie zadań realizowanych przez Ośrodek, realizacji prac społecznie użytecznych.

W strukturze Działu pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie funkcjonuje Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ww. komórkę organizacyjną tworzy wieloosobowe stanowisko pracy pracownika socjalnego oraz stanowisko pracy ds. obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego. Sekcja realizuje zadania określone ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym: diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie i podejmowanie

¹ Opis zadań wymienionych poniżej komórek organizacyjnych Ośrodka znajdują się na stronach nr 10 i 11.

działań środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, realizacja procedury „Niebieskiej karty”.

- **Sekcja ds. realizacji projektów i pomocy cudzoziemcom**, zajmująca się w szczególności realizacją projektów na rzecz świadczeniobiorców Ośrodka, finansowanych ze środków pozabudżetowych Ośrodka, monitorowania i pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania zadań Ośrodka, w tym z Unii Europejskiej i budżetu państwa. Wieloosobowe stanowisko ds. pomocy cudzoziemcom realizuje zadania z zakresu realizacji programów integracyjnych dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, współdziała z Filiami Ośrodka przy udzielaniu pomocy cudzoziemcom, prowadzi mieszkania treningowe dla cudzoziemców oraz wykonuje zadania z zakresu wypłaty świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Rzeczypospolitej Polskiej.
- **Filie**, realizują w obszarze swojego działania zadania własne gminy i zlecone gminie z zakresu administracji rządowej określone ustawą o pomocy społecznej, ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz zadania gminnego ośrodka pomocy społecznej określone ustawą o ochronie zdrowia psychicznego. Filie realizują pomoc w formie przyznawania i wypłaty świadczeń społecznych oraz udzielają świadczeń w postaci pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin. Organizują i aktywizują społeczności lokalne. Filie są komórkami organizacyjnymi Ośrodka, usytuowanymi w poszczególnych dzielnicach miasta:
 - Filia Nr 1, przy ul. Kowalskiej 5,
 - Filia Nr 2, przy ul. Hutniczej 1 A,
 - **Centrum Aktywności Środowiskowej** (status działu) przy ul. A. Grygowej 4B realizuje zadania z zakresu wspierania osób i rodzin z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz pobudzania społecznej aktywności w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. W Centrum Aktywności Środowiskowej funkcjonuje:
 - wieloosobowe stanowisko pracy pedagog, które realizuje zadania edukacyjne i szkoleniowe;
 - wieloosobowe stanowisko pracy psycholog, które realizuje zadania terapeutyczno-rozwijające;
 - wieloosobowe stanowisko pracy wychowawca, które realizuje zadania opiekuńczo-wychowawcze;
 - wieloosobowe stanowisko pracy instruktor ds. kulturalno-oświatowych, które realizuje zadania z zakresu organizacji środowiskowych spotkań i imprez kulturalnych;
 - wieloosobowe stanowisko pracy instruktor terapii zajęciowej, które realizuje w szczególności zadania z zakresu integracji i aktywizacji lokalnego środowiska;
 - Filia Nr 3, przy ul. Mieszka I – 4,
 - Filia Nr 4, przy al. Kompozytorów Polskich 8,

- Filia Nr 5, przy ul. Nałkowskich 114.

W skład Filii Nr 1 - Nr 5, które podlegają bezpośrednio zastępcy Dyrektora ds. pomocy środowiskowej, wchodzi: Dział świadczeń społecznych, Dział pomocy środowiskowej (w tym: wieloosobowe stanowiska pracy ds. wsparcia merytorycznego oraz Sekcje pracy socjalnej²), wieloosobowe stanowiska pracy ds. kancelaryjno-biurowych, wieloosobowe stanowiska pracy ds. analiz i sprawozdawczości.

1.2. Obszar działania Wydziału wsparcia społecznego

W ramach Wydziału wsparcia społecznego funkcjonują:

- **Dział ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia**, w którego ramach funkcjonują:
 - **Sekcja ds. domów pomocy społecznej** w szczególności realizuje zadania z zakresu kierowania, umieszczania i ustalania opłat za pobyt w domach pomocy społecznej, kierowania i ustalania opłat za pobyt w mieszkaniach treningowych prowadzonych przez inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, a także realizacją porozumień zawartych przez Miasto Lublin z organizacjami pozarządowymi na prowadzenie domów pomocy społecznej
 - **Sekcja ds. ośrodków wsparcia** w szczególności realizuje zadania z zakresu kierowania i ustalania opłat za pobyt w ośrodkach wsparcia, a także realizacją umów zawartych przez Miasto Lublin z organizacjami pozarządowymi na prowadzenie ośrodków wsparcia i innych placówek.
- **Dział ds. osób niepełnosprawnych** zajmuje się realizacją zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. W ramach Działu funkcjonują:
 - **Wieloosobowe stanowisko pracy ds. osób niepełnosprawnych** realizuje w szczególności zadania z zakresu: dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów oraz doradztwa w zakresie praw osób niepełnosprawnych.
 - **Sekcja ds. integracji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych** w szczególności realizuje zadania z zakresu dofinansowania: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, rehabilitacji dzieci i młodzieży, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej oraz sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Sekcja zleca również zadania fundacjom i organizacjom pozarządowym oraz realizuje programy na rzecz osób niepełnosprawnych.

² wskazane w rozdziale „IV. Pomoc Środowiskowa” str. nr 24.

1.3. Obszar działania Wydziału pieczy zastępczej i wspierania rodziny

W ramach Wydziału pieczy zastępczej i wspierania rodziny funkcjonują:

- **Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej**, w ramach którego funkcjonują:
 - **Sekcja ds. asysty rodzinnej**, realizuje w szczególności: zadania organizatora pracy z rodziną określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie ustalonym dla asystenta rodziny oraz zadania asystenta rodziny określone w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
 - **Sekcja ds. wsparcia rodzin zastępczych** realizuje w szczególności zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej określone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej dotyczące współpracy z rodzinami zastępczymi nieobjętymi opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
 - **Sekcja ds. świadczeń dla rodzin zastępczych**, realizuje w szczególności zadania z zakresu: przyznawania świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych oraz ustalania opłat za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, realizacji umów zawartych z zawodowymi rodzinami zastępczymi, rodzinami pomocowymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka, osobami zatrudnionymi do pomocy rodzinie zastępczej oraz realizacji porozumień miasta Lublin z innymi powiatami dotyczącymi umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

W skład Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej wchodzi również, wieloosobowe stanowisko pracy pedagog, wieloosobowe stanowisko pracy psycholog oraz stanowisko pracy ds. kancelaryjno-biurowych.

- **Dział ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego i usamodzielnianym**, w którego ramach funkcjonują:
 - **Sekcja ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego**, która w szczególności realizuje zadania z zakresu: wydawania zezwoleń na prowadzenie placówek wsparcia dziennego, kierowania dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych i ustalania opłat za ich pobyt, sprawowania bieżącego nadzoru nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, realizacją umów i porozumień zawartych przez Miasto Lublin z organizacjami pozarządowymi i innymi powiatami.
 - **Sekcja ds. pomocy osobom usamodzielnianym**, która w szczególności realizuje zadania z zakresu pomocy wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą lub placówki dla dzieci i młodzieży poprzez przyznawania osobom usamodzielnianym pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, prowadzenia mieszkań treningowych dla osób usamodzielniających się, przyznawania pobytu w mieszkaniach treningowych dla osób usamodzielniających się oraz ustalania opłat za ten pobyt oraz prowadzenia pracy socjalnej z osobami usamodzielniającymi się.

- **Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin** (status działu) realizuje zadania z zakresu poradnictwa rodzinnego, działań profilaktycznych i wspomagających rozwój dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie umiejętności społecznych oraz udzielania rodzinie pomocy psychologicznej, w tym prowadzenia terapii.

1.4. Obszar działania Wydziału świadczeń socjalnych

W ramach Wydziału świadczeń socjalnych funkcjonują:

- **Dział ds. świadczeń socjalnych**, zajmujący się w szczególności ustalaniem, przyznawaniem i wypłatą świadczeń socjalnych określonych ustawą o: świadczeniach rodzinnych, ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, weryfikacją uprawnień i opłacaniem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz zdrowotne świadczeniobiorców będących opiekunami. W skład Działu wchodzi: Kierownik Działu, wieloosobowe stanowisko pracy ds. obsługi bazy danych oraz Sekcja ds. świadczeń socjalnych Nr 1 – Nr 4.
- **Dział ds. osób zobowiązanych**, zajmujący się zadaniami z zakresu postępowania wobec dłużników alimentacyjnych realizuje zadania wierzyciela miasta Lublin w postępowaniu egzekucyjnym i prowadzenia postępowań w sprawach nienależnie pobranych świadczeń socjalnych. W skład Działu wchodzi: Kierownik Działu, wieloosobowe stanowisko pracy ds. zwrotu świadczeń, wieloosobowe stanowisko pracy ds. obsługi bazy danych oraz Sekcja ds. funduszu alimentacyjnego.

Ponadto w Wydziale funkcjonują wieloosobowe stanowiska pracy: ds. kancelaryjno-biurowych oraz ds. analiz i sprawozdawczości.

1.5. Obszar funkcjonowania działów, sekcji oraz stanowisk pracy bezpośrednio podległych Dyrektorowi MOPR

- **Dział ds. finansowo-księgowych**, który realizuje zadania z zakresu spraw związanych z budżetem Ośrodka, prowadzenia ksiąg rachunkowych Ośrodka, ewidencji księgowej wydatków, należności, zobowiązań, dochodów i kosztów, rozliczania projektów i dotacji udzielanych na realizację zadań, obsługi bankowej i kasowej płatności Ośrodka. W jego skład wchodzi: Główny Księgowy MOPR, Zastępca Głównego Księgowego MOPR, Sekcja ds. budżetu, Sekcja ds. sprawozdawczości, Sekcja ds. dochodów oraz Sekcja ds. wydatków.
- **Dział ds. organizacyjnych**, który realizuje zadania z zakresu obsługi organizacyjnej, administracyjnej i informatycznej Ośrodka. Dział tworzy: kierownik Działu, wieloosobowe stanowisko pracy ds. zamówień publicznych, wieloosobowe stanowisko pracy ds. majątkowych, wieloosobowe stanowisko pracy ds. archiwum zakładowego, wieloosobowe stanowisko pracy kierowca; wieloosobowe stanowisko pracy konserwator, wieloosobowe stanowisko pracy ds. administracyjnych oraz Sekcja informatyczna.

- **Sekcja radców prawnych**, która realizuje w szczególności zadania z zakresu koordynacji obsługi prawnej poszczególnych komórek organizacyjnych i świadczenia pomocy prawnej.
- **Dział ds. kontroli** realizuje w szczególności zadania z zakresu przeprowadzania postępowań kontrolnych oraz wyjaśniających w: komórkach organizacyjnych Ośrodka, jednostkach organizacyjnych Miasta Lublin nadzorowanych przez MOPR, podmiotach, którym Miasto Lublin zleciło realizację zadań publicznych oraz rodzinach zastępczych.
- **Dział ds. analiz i sprawozdawczości** realizuje zadania z zakresu sporządzania sprawozdań Ośrodka z wykonywanych zadań, oceny zasobów pomocy społecznej Miasta Lublin, rocznego sprawozdania z działalności Ośrodka oraz aktualizacji i koordynacji realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Lublin.
- **Stanowiskami bezpośrednio podległymi Dyrektorowi są:**
 - stanowisko pracy Inspektor ochrony danych wykonuje w szczególności zadania określone przepisami prawa dotyczącymi ochrony danych osobowych;
 - stanowisko pracy Główny specjalista ds. BHP, który wykonuje w szczególności zadania z zakresu prowadzenia szkoleń dla pracowników dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej i nadzoru nad ich przestrzeganiem;
 - stanowisko pracy ds. komunikacji społecznej, który wykonuje w szczególności zadania z zakresu upowszechniania informacji o zadaniach realizowanych przez MOPR, przygotowania projektów odpowiedzi na zapytania dziennikarzy, prowadzenia bieżącego monitoringu mediów, koordynowanie serwisu internetowego MOPR, udostępnianie informacji publicznej;
 - wieloosobowe stanowisko pracy ds. kancelaryjno-biurowych, który realizuje zadania z zakresu prowadzenia obsługi kancelaryjnej, biurowej i sekretarskiej Ośrodka;
 - wieloosobowe stanowisko pracy ds. pracowniczych realizuje w szczególności zadania z zakresu prowadzenia spraw kadrowych pracowników Ośrodka;
 - wieloosobowe stanowisko pracy ds. obsługi płac realizuje w szczególności zadania z zakresu obsługi finansowo-księgowej płac pracowników.

2. Kadra realizująca zadania pomocy społecznej

2.1. Zatrudnienie pracowników

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej zatrudnionych było **1 378 osób**³. W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie zatrudniono 509 osób, w Domach Pomocy Społecznej 524 osoby, a w ośrodkach wsparcia 423 osoby.

³ Dane na podstawie sprawozdania MRiPS-06 „Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej” za 2023 rok oraz danych własnych.

Tabela 1. Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin

	Liczba pracowników	% w stosunku do ogółu
MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE, w tym:	509	33,64
<i>Filie Ośrodka</i>	<i>230</i>	<i>x</i>
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	524	34,63
OŚRODKI WSPARCIA	423	27,96
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	57	3,77

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie sprawozdania MRiPS-06 za 2023 rok oraz danych własnych

Kadrę pomocy społecznej w MOPR realizującą zadania w ramach ustawy o pomocy społecznej tworzą przede wszystkim pracownicy socjalni (w tym m.in. starsi pracownicy socjalni, specjaliści pracy socjalnej, starsi specjaliści pracy socjalnej oraz główni specjaliści pracy socjalnej). W 2023 roku zatrudnionych było 174⁴ pracowników socjalnych, co stanowiło 34,18% ogółu pracowników jednostki. Wśród nich 169 osób świadczyło pracę socjalną w środowisku, przeprowadzało rodzinne wywiady środowiskowe i zgodnie z art.121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywało comiesięczny dodatek do wynagrodzenia.

Zgodnie z zapisem ustawowym (art.110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej) w ośrodku pomocy społecznej powinien być spełniony wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców.

Według danych Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin⁵, liczba mieszkańców Lublina wynosiła **318 446 osób** (w tym: **311 276** osób zameldowanych na pobyt stały oraz **7 170** osób zameldowane na pobyt czasowy, wg stanu na dzień 31 XII 2023 r.). Biorąc pod uwagę wymogi określone ustawą MOPR powinien zatrudniać, co najmniej 160 pracowników socjalnych wykonujących pracę socjalną w środowisku. Wymóg dotyczący liczby zatrudnienia pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców był w okresie sprawozdawczym spełniony.

2.2. Wykształcenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Pracownicy MOPR posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe: 2 osoby posiadają tytuł naukowy doktora, 74,66% pracowników legitymuje się wykształceniem wyższym magisterskim, 11,59% posiada wykształcenie wyższe zawodowe.

⁴ Biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych osób, były one zatrudnione odpowiednio: w Filiach Ośrodka – 152 osoby, w Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 12 osób, w Sekcji ds. realizacji projektów i pomocy cudzoziemcom – 3 osoby, w dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej - 6 osób oraz w dziale ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych, wsparcia dziennego i usamodzielnienia – 1 osoba.

⁵ <https://bip.lublin.eu/urzed-miasta-lublin/dane-demograficzne/dane-demograficzne-stan-na-dzien-31-01-2023-r-,132,22886,2.html>

Tabela 2. Struktura wykształcenia pracowników MOPR wg stanu na dzień 31.12.2023 roku

Wykształcenie pracowników	Liczba osób	udział %
Doktoranckie	2	0,39
Wyższe magisterskie	380	74,66
Wyższe zawodowe	59	11,59
Policealne	49	9,62
Średnie	18	3,54
Zawodowe	1	0,20
RAZEM	509	x

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Spośród 174 osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego, 22 osoby posiadają specjalizację I stopnia, natomiast 18 osób posiada specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie starają się stale rozwijać, doskonalić swoje umiejętności i podnosić kwalifikacje zawodowe.

W 2023 roku pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie uczestniczyli łącznie w 10 szkoleniach specjalistycznych, warsztatach, spotkaniach oraz konferencjach. Łącznie w niniejszych inicjatywach uczestniczyło **221 osób**. Organizatorem wymienionych form kształcenia w 2023 roku były niżej wymienione podmioty: Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Lubelskie Stowarzyszenie Zdrowia Psychicznego, Profilaktyka KIER, Andrzej Mądry - Stowarzyszenie Certyfikowanych Superwizorów Pracy Socjalnej, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Pracownia Szkoleń Coachingu i Przedsiębiorczości, Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych, Dolnośląskie Centrum Psychoterapii, UNHCR oraz Vital Med.

Zakres tematyczny szkoleń obejmował zagadnienia dotyczące m.in. wspierania zdrowia psychicznego, przeciwdziałania przemocy, realizacji i obsługi świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy, bezpieczeństwa osobistego pracowników socjalnych, pierwszej pomocy oraz superwizji.

Wykaz szkoleń oraz webinarów, w których uczestniczyli przedstawiciele służb społecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie przedstawia poniższa specyfikacja:

1. szkolenie pt. : „Nowelizacja specustawy ukraińskiej 2023” – 1 osoba,
2. superwizja grupowa dla pracowników socjalnych MOPR w Lublinie, realizujących zadania związane z pełnieniem funkcji koordynatora w punktach czasowego przyjęcia uchodźców z Ukrainy – 32 osoby,
3. spotkanie prowadzone na potrzeby projektu „Nowi biedni emeryci” – 1 osoba,
4. videokonferencja nt. zbiorowości NEETs -1 osoba,
5. szkolenie pt.: „Bezpieczeństwo osobiste pracowników socjalnych” – 151 osób,
6. szkolenie pt.: „Egzekucja administracyjna w pomocy społecznej” dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 1 osoba,
7. szkolenie „Studium Interwencji Kryzysowej” – 2 osoby,

8. szkolenie nt. podstawowych zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy ze względu na płeć – 3 osoby,
9. konferencja: „Lubelskie Forum Psychiatrii Środowiskowej. Psychiatria Oparta na wartościach “ – 9 osób,
10. szkolenie z zakresu pierwszej pomocy – 20 osób.

Dodatkowo, dla wszystkich pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie zostało zorganizowane szkolenie online pt.: „Ochrona danych osobowych w ośrodkach pomocy społecznej” przeprowadzone przez Inspektora Ochrony Danych – Małgorzatę Potręć.

Ponadto, w ramach doskonalenia umiejętności zawodowych kadr realizujących zadania związane z diagnozowaniem przemocy i pomocą osobom pokrzywdzonym, pracownicy socjalni uczestniczyli w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

- „Praca z osobą stosującą przemoc domową”- organizator ROPS (57 osób),
- „Praca z dziećmi doświadczającymi przemocy” – organizator Polskie Towarzystwo Superwizji Pracy Socjalnej we współpracy z UNICEF (10 osób),
- Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zasady pracy nowo powstałych Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych oraz prowadzenie dokumentacji w ramach procedury „Niebieskiej Karty” – organizator Komenda Miejska Policji w Lublinie, ul. Północna 3 (25 osób).

II. DOCHODY I WYDATKI

1. Dochody

W 2023 roku dochody Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublin wyniosły łącznie: **17 384 250,94 zł.**

Tabela 3. Dochody MOPR uzyskane w 2023 roku, według źródeł pozyskania (w zł)

Tytuł uzyskania dochodów	Plan (zł)	Wykonanie (zł)
1. Zadania własne gminy	5 038 543,00	5 173 140,75
w tym:		
rozliczane z budżetem państwa	1 268 343,00	1 321 268,68
2. Zadania własne powiatu	442 460,00	555 916,98
w tym:		
rozliczane z budżetem państwa	26 460,00	26 458,64
3. Zadania zlecone	5 621 000,00	8 060 444,98
4. Dotacje celowe i inne środki na realizację zadań przejętych od innych jednostek samorządu terytorialnego w drodze umów i porozumień	4 266 111,00	3 594 743,62
5. Dotacje celowe i inne środki na zadania realizowane w drodze umów, porozumień i innych z organami administracji rządowej i innymi podmiotami	0,00	4,61
Razem:	15 368 114,00	17 384 250,94

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

1. Dochody Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2023 roku uzyskane w ramach realizacji zadań własnych gminy pochodziły głównie z tytułu:

- odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone mieszkańcom z terenu miasta Lublin w wysokości 3 599 935,99 zł;
- odpłatności za pobyt bezdomnych z schroniskach i noclegowniach w wysokości 93 679,60 zł;
- zwrotu kosztów pobytu osób z innych gmin w schroniskach na terenie miasta Lublina opłacony przez GOPS-y w wysokości 53 363,44 zł
- wpłat należności za świadczenia nienależnie pobrane, w tym m. in.:
 - świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego w wysokości 999 983,29 zł (z odsetkami);
 - świadczeń wychowawczych w wysokości 114 685,11 zł (z odsetkami);
 - zasiłków stałych w wysokości 150 188,26 zł (z odsetkami);
 - zasiłków okresowych w wysokości 20 043,97 zł;
 - zasiłków w ramach dożywiania w wysokości 3 707,61 zł (z odsetkami);
 - składki zdrowotne w wysokości 303,57 zł;

2. Dochody Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2023 roku uzyskane w ramach realizacji zadań własnych powiatu pochodziły głównie z tytułu:

- odpłatności rodzin za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w wysokości 369 862,70 zł;
- zwrotu kosztów za pobyt osób w domach pomocy społecznej w wysokości 72 059,31 zł;

- odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych dla usamodzielniających się wychowanków oraz cudzoziemców w wysokości 42530,35 zł;
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z pieczy zastępczej oraz nienależnie pobranych świadczeń przez usamodzielniających się wychowanków opuszczających rodziny zastępcze wyniosły 13 778,12 zł;
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze w wysokości 5 536,76 zł.

3. Dochody Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2023 roku, uzyskane w ramach realizacji zadań zleconych, pochodziły głównie z tytułu:

- ściągłości należności od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej, w łącznej wysokości 7 879 131,31 zł (z odsetkami). Kwotę 516 241,14 zł pozyskano ze spłat zaliczki alimentacyjnej natomiast 4 118 167,75 zł pochodziło ze spłat dłużników alimentacyjnych w ramach wypłaconych wierzycielom świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a pozostałą kwotę 3 244 722,42 zł stanowiły odsetki od funduszu alimentacyjnego;
- odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w wysokości 35 239,15zł.

4. Dochody Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2023 roku, uzyskane w ramach realizacji zadań przejętych od innych jednostek samorządu terytorialnego w drodze umów i porozumień, pochodziły głównie z tytułu:

- umieszczenia dzieci z innych powiatów w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie miasta Lublin w wysokości 2 888 084,80 zł (z odsetkami);
- umieszczenia dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie miasta Lublin w wysokości 706 658,82 zł (z odsetkami).

2. Wydatki

2.1. Wydatki ze względu na rodzaj zadania

W 2023 r. wydatki bieżące Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wyniosły **254 026 813,59 zł.**

Tabela 4. Wydatki MOPR w 2023 roku, z podziałem na zakres finansowania zadania

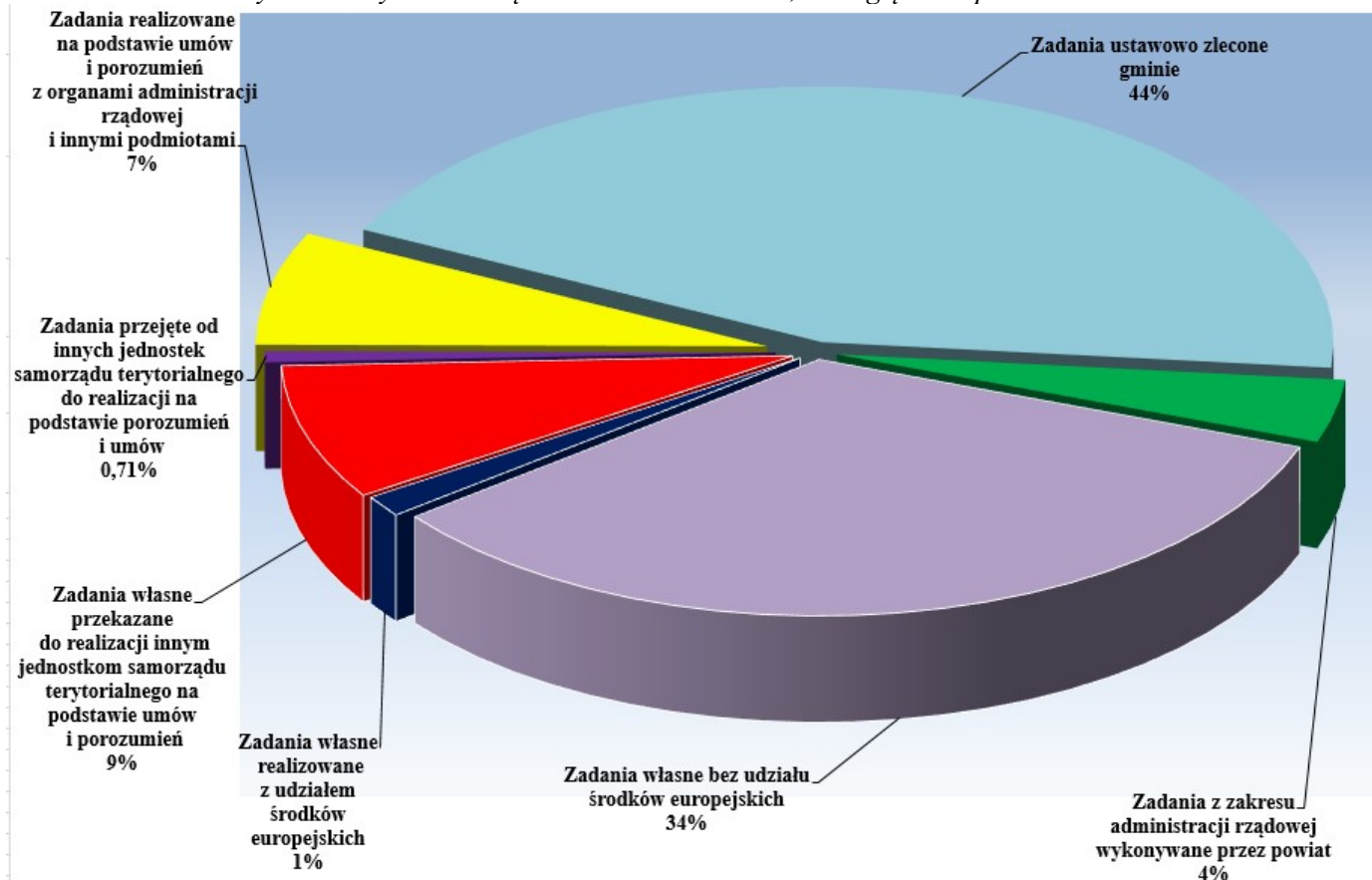
Lp.	Wyszczególnienie	Plan (zł)	Wykonanie (zł)
1	Zadania własne bez udziału środków europejskich	87 660 961,01	86 212 703,60
2	Zadania własne realizowane z udziałem środków europejskich	3 584 159,00	3 415 671,82
3	Zadania własne przekazane do realizacji innym jednostkom samorządu terytorialnego na podstawie umów i porozumień	21 776 531,00	21 701 920,80
4	Zadania przejęte od innych jednostek samorządu terytorialnego do realizacji na podstawie porozumień i umów	2 108 891,00	1 815 973,11
5	Zadania realizowane na podstawie umów i porozumień z organami administracji rządowej i innymi podmiotami	18 348 312,59	18 169 420,00

6	Zadania ustawowo zlecone gminie	113 417 509,32	112 640 629,22
7	Zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat	10 113 461,66	10 070 495,04
Razem		257 009 825,58	254 026 813,59

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Największy udział w dokonanych wydatkach miały zadania ustawowo zlecone gminie. Stanowiły one 44,34% ogółu wydatków. Natomiast zadania własne bez udziału środków europejskich stanowiły 33,94% ogółu wydatków.

Wykres 1. Wydatki bieżące MOPR w 2023 roku, ze względu na przeznaczenie środków

Źródło: Opracowanie własne MOPR

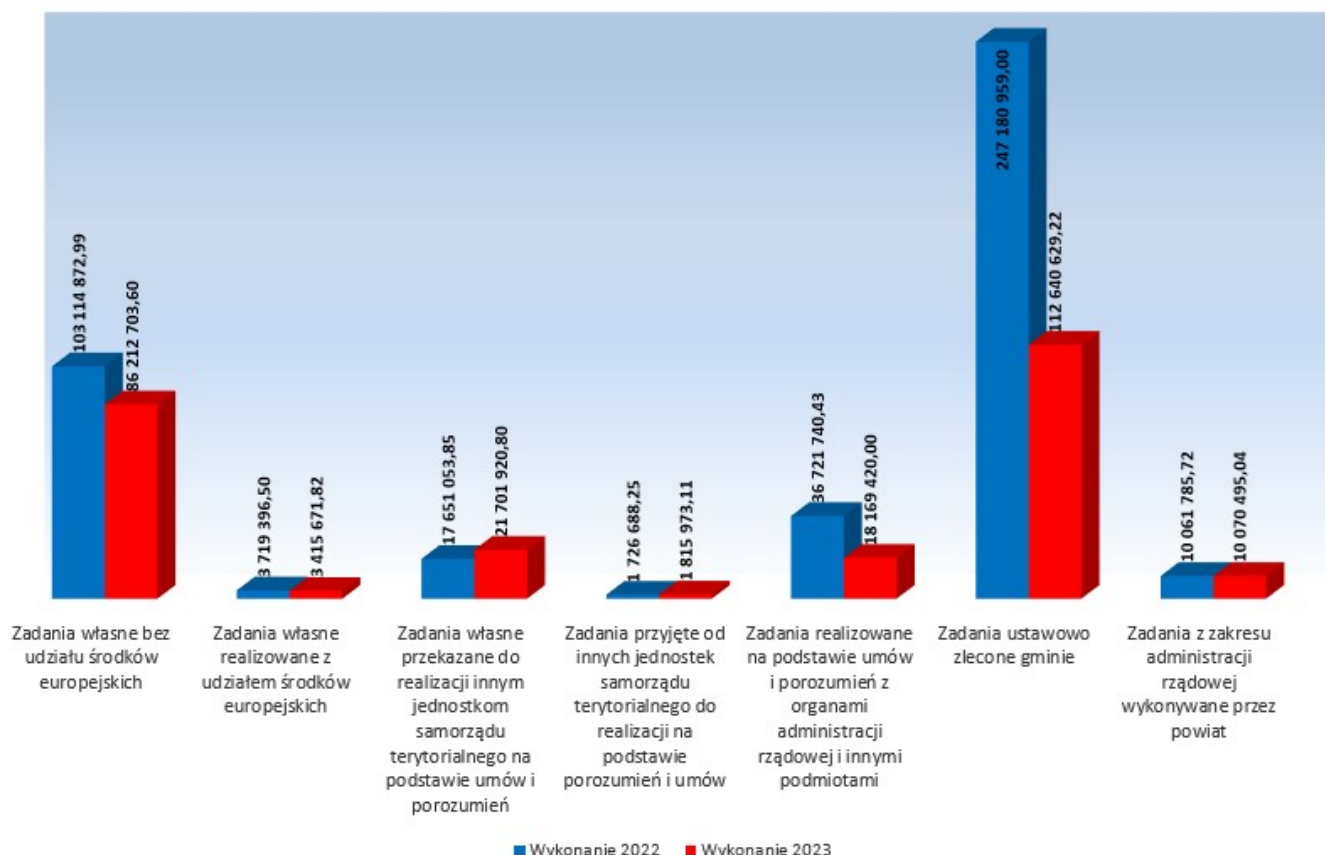
W odniesieniu do roku 2022 w ramach wszystkich realizowanych zadań nastąpił spadek wydatków o kwotę 166 149 683,15 zł.

Największy spadek wydatków odnotowano w ramach zadań ustawowo zleconych gminie i wyniósł on 134 540 329,78 zł.⁶ Wydatki wyższe, niż w roku 2022, poniesiono natomiast w ramach zadań własnych przekazanych do realizacji innym jednostkom samorządu terytorialnego na podstawie umów i porozumień o kwotę 4 050 866,95 zł. oraz w ramach zadań przyjętych od innych jednostek samorządu terytorialnego do realizacji na podstawie porozumień i umów o kwotę 89 284,86 zł.

⁶ Głównie w związku z zakończeniem realizacji świadczenia wychowawczego

Poziomy wydatków w obrębie poszczególnych zadań dla lat 2022 i 2023 przedstawia wykres nr 2.

Wykres 2. Wydatki bieżące MOPR, ze względu na przeznaczenie środków w latach 2022-2023

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

2.2. Wydatki bieżące zrealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie 2023 roku z podziałem na formy wsparcia

Tabela 5. Wydatki bieżące zrealizowane przez MOPR w 2023 roku z podziałem na formy wsparcia

L.P.	Wyszczególnienie	Wartość (zł)
1	Wydatki na domy pomocy społecznej oraz niepubliczne ośrodki wsparcia w tym:	29 039 437,08
1.1	Dotacja dla Prawosławnego Domu Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko - Chełmskiej	1 328 849,75
1.2	Opłaty za pobyt osób skierowanych do DPS poza miastem Lublin	16 908 776,11
1.3	Dotacje dla OW dla osób bezdomnych, ofiar przemocy oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	2 250 015,22
1.4	Dotacje dla OW dla osób z zaburzeniami psychicznymi	8 113 406,00
1.5	Dotacja dla Specjalistycznego OW dla ofiar przemocy w rodzinie	420 000,00
1.6	Opłaty za pobyt osób bezdomnych w OW poza miastem Lublin	18 390,00
2	Wydatki na placówki opiekuńczo – wychowawcze i placówki wsparcia dziennego w tym:	5 820 644,57
2.1	Dotacje dla całodobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych	2 007 657,80

2.2	Wydatki na utrzymanie dzieci skierowanych do placówek opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów	3 012 986,77
2.3	Dotacje dla placówek wsparcia dziennego	800 000,00
3	Usługi pomocy społecznej	13 634 415,00
3.1	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	13 190 009,00
3.2	Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	444 406,00
4	Zasilki pomocy społecznej oraz składki ubezpieczenia zdrowotnego (bez programu "Posilek w szkole i w domu")	13 450 197,37
5	Program "Posilek w szkole i w domu"	3 982 084,93
6	Pomoc na rzecz cudzoziemców	206 991,43
6.1	Świadczenia dla cudzoziemców, którzy uzyskali zgodę na pobyt humanitarny	14 300,00
6.2	Pomoc dla cudzoziemców w zakresie indywidualnego programu integracji - świadczenia i składki zdrowotne	105 360,94
6.3	Utrzymanie mieszkań treningowych dla cudzoziemców	87 330,49
7	Rodziny zastępcze (wydatki na świadczenia)	8 588 640,13
8	Usamodzielnienia	1 060 742,45
8.1	Świadczenia dla usamodzielniających się wychowanków	929 797,74
8.2	Utrzymanie mieszkań treningowych dla usamodzielniających się wychowanków	130 944,71
9	Świadczenia rodzinne oraz dodatki, świadczenia opiekuńcze, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" oraz składki ubezpieczenia zdrowotnego	108 894 575,58
10	Świadczenie wychowawcze	145 141,59
11	Świadczenia wynikające z ustawy o Karcie Polaka	1 403 655,00
12	Wydatki realizowane z udziałem środków europejskich (w tym zasilki okresowe, stałe i celowe)	3 415 671,82
13	Utrzymanie MOPR w tym:	44 028 126,79
13.1	Utrzymanie MOPR (85219)	34 681 515,15
13.2	Centrum Aktywności Środowiskowej	791 186,54
13.3	Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin	909 015,81
13.4	Asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i inni specjaliści (m.in. pedagodzy, psychologzy) zatrudnieni w dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej	1 941 100,48
13.5	Obsługa wypłaty świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz kosztami obsługi programu "Za życiem"	5 672 881,46

13.6	Obsługa wypłaty świadczenia wychowawczego i dodatków w wysokości świadczenia wychowawczego	4 354,25
13.7	Obsługa wypłaty świadczeń wynikających z Karty Polaka	28 073,10
14	Wydatki związane z kryzysem uchodźczym	18 015 990,22
15	Dodatki i rekompensaty w zakresie niektórych źródeł ciepła	1 698 436,63
16	Pozostała działalność	583 346,25
16.1	"Przyjazne Patrole"	25 599,89
16.2	"Zespół Interdyscyplinarny"	13 573,98
16.3	Prowadzenie taniego żywienia w formie kuchni społecznej	37 450,00
16.4	Świadczenia dla bezrobotnych za wykonywanie prac społecznie użytecznych	47 347,68
16.5	Programy wsparcia i aktywizacji seniorów	30 000,00
16.6	Dni Rodzicielstwa Zastępczego	1 914,19
16.7	Utrzymanie mieszkań dla zawodowych rodzin zastępczych	4 022,82
16.8	Wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	59 366,97
16.9	Sprawowanie opieki przez opiekunów wskazanych przez sąd	30 754,50
16.10	zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	269 967,69
16.11	Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030	63 348,53
RAZEM:		254 026 813,59

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Największy odsetek wydatków stanowiły wydatki poniesione na realizację zadań z ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w 2023 roku wyniosły ogółem 108 894 575,58 zł, co stanowiło 42,87% ogółu wydatków MOPR.

Kolejną pozycję zajmują wydatki poniesione na zasiłki i usługi pomocy społecznej. Wydatki te wyniosły ogółem 31 273 688,73 zł, stanowiąc 12,31% wydatków MOPR. W tej kwocie:

- 43,01% stanowiły wydatki na zasiłki pomocy społecznej oraz składki ubezpieczenia zdrowotnego (bez Programu „Posiłek w szkole i w domu”) w kwocie 13 450 197,37zł,
- 43,60% stanowiły wydatki na usługi pomocy społecznej w kwocie 13 634 415,00 zł,
- 12,73% stanowiły wydatki na Program „Posiłek w szkole i w domu”, które wyniosły 3 982 084,93
- 0,66 % stanowiły wydatki na rzecz cudzoziemców w kwocie 206 991,43 zł.

Ogółem poziom wydatków na zasiłki i usługi pomocy społecznej w 2023 roku w stosunku do 2021 roku był niższy o 215 832,63 zł.

Koszty utrzymania Ośrodka i jego komórek organizacyjnych w roku sprawozdawczym wyniosły 44 028 126,79 zł.

W roku 2023 poniesiono wydatki w związku z kryzysem uchodźczym, na ten cel wydatkowano 18 015 990,22 zł (tj. 7,09%) m.in. z przeznaczeniem na utworzenie i prowadzenie miejsc zakwaterowania dla obywateli Ukrainy, na wypłatę świadczeń pieniężnych z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, jednorazowych świadczeń pieniężnych, świadczeń rodzinnych.

Wydatki na domy pomocy społecznej oraz ośrodki wsparcia w 2023 roku stanowiły 11,43% ogółu wydatków i wyniosły 29 039 437,08 zł, natomiast związane z udzieleniem dotacji na prowadzenie placówek opiekuńczo–wychowawczych i placówek wsparcia dziennego – 2,29 % wydatków MOPR i osiągnęły poziom 5 820 644,57 zł.

Wydatki poniesione na wypłaty świadczeń dla rodzin zastępczych oraz osób usamodzielniających się lub kontynuujących naukę wychowanków wyniosły 3,80%, tj. łącznie 9 649 382,58 zł.

Łączne wydatki Ośrodka w roku 2023 wyniosły 254 026 813,59 zł.

III. LICZBA SPORZĄDZONYCH WYWIADÓW ŚRODOWISKOWYCH I WYDANYCH DECYZJI ADMINISTRACYJNYCH

1. Wywiady środowiskowe

Dla przyznania świadczenia z pomocy społecznej niezbędne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Sposób przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wzór kwestionariusza określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. 2021 poz. 893).

Rozporządzenie określa sposób i terminy przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wzory dokumentów (kwestionariusza wywiadów, oświadczenia o stanie majątkowym, oświadczenia, o którym mowa w art. 107 ust. 5g ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, legitymacji pracownika socjalnego).

Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie udzielenia pomocy. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji ośrodka pomocy społecznej, wywiad przeprowadza się w terminie do 2 dni od dnia otrzymania wiadomości o potrzebie przyznania wsparcia. Pracownik socjalny jest zobowiązany do sprawdzenia każdego zgłoszenia o konieczności udzielenia pomocy, może również wszcząć postępowanie z urzędu. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby bądź rodziny. Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad, bierze pod uwagę indywidualne cechy, sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie, które mogą mieć wpływ na rodzaj i zakres przyznanego wsparcia.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2023 sporządzili łącznie 18 112 kwestionariuszy wywiadów środowiskowych, ich liczbę z podziałem na rodzaje przedstawiono w tabeli nr 6.

Tabela 6. Kwestionariusze wywiadów sporządzone przez pracowników socjalnych w 2023 roku

Pomoc środowiskowa		
1	CZĘŚĆ I - dotyczy osób ubiegających się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej	1 851
2	CZĘŚĆ II - dotyczy małżonka, zstępnych lub wstępnych, o których mowa w art. 103 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej	1017
3	CZĘŚĆ III - dotyczy małżonka, zstępnych lub wstępnych, o których mowa w art. 103 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (aktualizacja wywiadu)	29
4	CZĘŚĆ IV - dotyczy osób ubiegających się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej (aktualizacja wywiadu)	12 091
5	CZĘŚĆ VII - dotyczy osób/rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego	12
Pomoc instytucjonalna		

6	dotyczy osób ubiegających się o pomoc pieniężną na usamodzielnienie, pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki (cz. IV, V wywiadu)		1
7	wywiady na rzecz osób ubiegających się o umieszczenie w domu pomocy społecznej (cz. I i IV wywiadu)		479
8	wywiady na rzecz osób ubiegających się o umieszczenie w domu pomocy społecznej (cz. II i III wywiadu-dotyczy osób, o których mowa w art.103 ustawy o pomocy społecznej)		402
9	wywiady środowiskowe dotyczące osób ubiegających się/korzystających z ośrodków wsparcia (cz. I i IV wywiadu)		1295
10	wywiady środowiskowe dotyczące osób, które ubiegają się o przyznanie pobytu w mieszkaniu treningowym (cz. I i IV wywiadu)		17
11	dotyczy cudzoziemców, o których mowa w art. 91 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (cz. VI wywiadu)		0
12	wywiady sporządzone dla potrzeb pionu ds. świadczeń socjalnych	wywiady środowiskowe przeprowadzone u dłużników alimentacyjnych	6
13		dotyczy wywiadu, o którym mowa w art. 23 ust 4E ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych albo aktualizacji wywiadu na podstawie art.23 4F tej ustawy (cz. VIII wywiadu)	225
14		dotyczy wywiadu, o którym mowa w art. 23 ust 4AA lub 4B ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych albo art. 15 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (cz. IX wywiadu)	224
15	wywiady inne, nie wymienione powyżej		463
liczba wywiadów ogółem:			18 112

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

2. Decyzje administracyjne

W sprawach dotyczących realizacji zadań ustawowych w roku 2023 wydano **51 482** decyzje administracyjne. Dotyczyły one m.in. przyznawania świadczeń, naliczania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, naliczania odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych oraz przyznawania innego typu usług i odpłatności, ustalania nienależnie pobranych świadczeń.

Tabela 7. Decyzje administracyjne wydane przez MOPR w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba decyzji
Wydział pomocy środowiskowej	26 786
Wydział pieczy zastępczej i wspierania rodziny	1430
Wydział wsparcia społecznego	7 343
Wydział świadczeń socjalnych	15 923
RAZEM	51 482

Źródło: Opracowanie własne MOPR

W ramach zadań realizowanych ze środków PFRON, pracownicy MOPR w Lublinie rozpatrzyli ponadto 6 409 wniosków osób niepełnosprawnych, przygotowując pisemną informację o sposobie rozpatrzenia sprawy, bez wydawania decyzji administracyjnej.

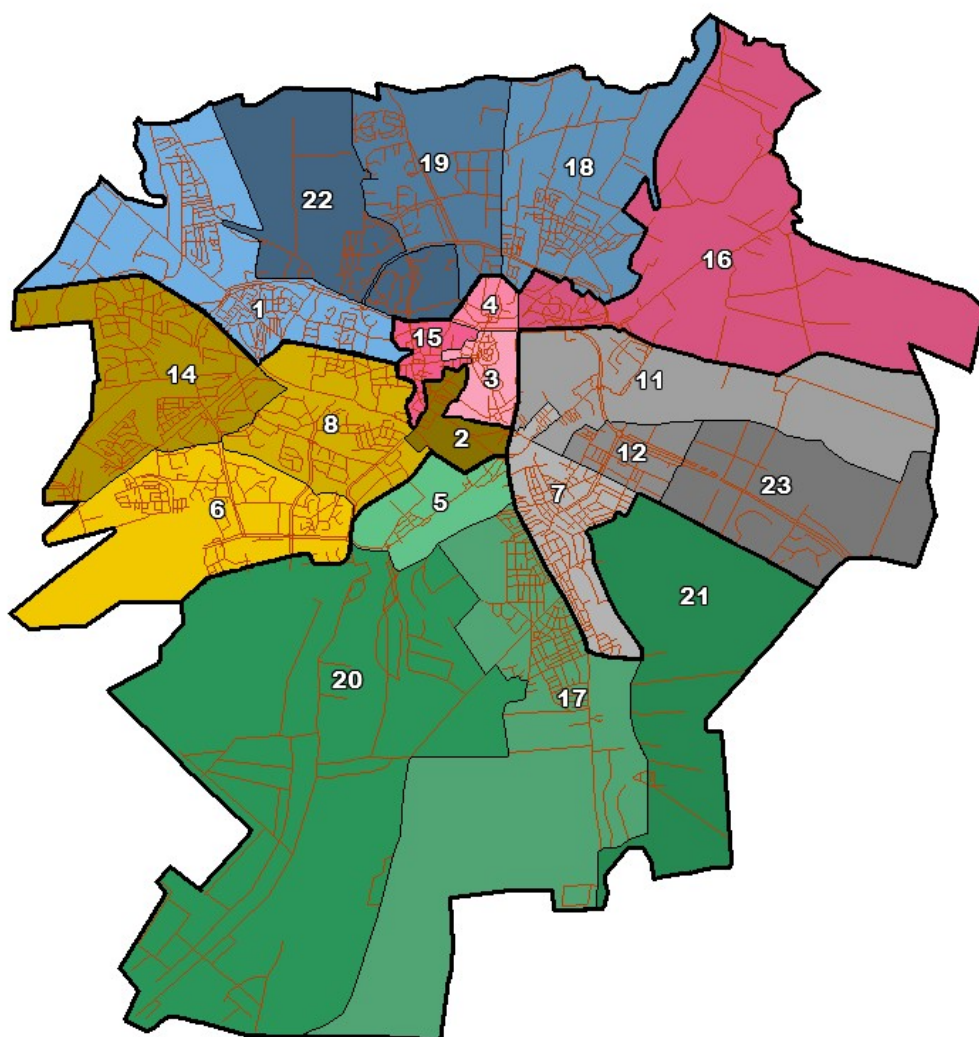
IV. POMOC ŚRODOWISKOWA

Priorytetowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Powyższy cel realizowany jest poprzez pracę socjalną, która jest fundamentalnym świadczeniem pomocy społecznej oraz w formie wypłaty świadczeń finansowych. Działania pracowników Wydziału pomocy środowiskowej koncentrują się na modyfikacji sposobu funkcjonowania osób, ich otoczenia, wzmacnianiu potencjału osób i rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej oraz wsparciu w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Powyższe założenia są spełniane poprzez podejmowane przez pracowników socjalnych działania zaprojektowane w oparciu o sporządzoną ocenę sytuacji i zmierzające do realizacji ustalonych celów. Skuteczne oddziaływanie na jednostkę odbywa się po dogłębnym rozpoznaniu (diagnozie) sytuacji w jakiej się znajduje, jej zasobów, deficytów, po określeniu w jakich obszarach jej funkcjonowania występują trudności i jakie są ich przyczyny. Zebrane informacje umożliwiają pracownikom socjalnym zaplanowanie działań, które są adekwatne do potrzeb, a w konsekwencji służą rodzinie w rozwiązaniu sytuacji problemowych, z jakimi się boryka. Zaprojektowane działania są realizowane zarówno przez osobę czy rodzinę, jak i pracownika socjalnego.

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 5 Filii, które swoim zasięgiem obejmują wszystkie dzielnice Lublina. W strukturach Filii MOPR w roku 2023 funkcjonowało ogółem 20 Sekcji pracy socjalnej, których pracownicy zajmują się pracą z klientem bezpośrednio w jego środowisku. Obszary działania Filii i Sekcji pracy socjalnej obrazuje mapa nr 1.

W Wydziale pomocy środowiskowej funkcjonuje również Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, która zajmuje się diagnozowaniem problemu przemocy domowej, podejmowaniem działań w środowiskach zagrożonych przemocą domową oraz inicjuje działania w stosunku do osób stosujących przemoc domową, realizuje również procedurę „Niebieskie Karty”.

Mapa 1. System pomocy środowiskowej na terenie Miasta Lublin – obszary działania Sekcji pracy socjalnej w 2023 roku

Filia Nr 1 - ul. Kowalska 5

- Sekcja pracy socjalnej Nr 3 – ul. Kowalska 5
- Sekcja pracy socjalnej Nr 4 – ul. Lubartowska 6-8
- Sekcja pracy socjalnej Nr 15 – ul. Gabriela Narutowicza 74a
- Sekcja pracy socjalnej Nr 16 – ul. Towarowa 19

Filia Nr 2 - ul. Hutnicza 1a

- Sekcja pracy socjalnej Nr 7 – ul. Startowa 11
- Sekcja pracy socjalnej Nr 11 – ul. Hutnicza 1a
- Sekcja pracy socjalnej Nr 12 – ul. Startowa 11
- Sekcja pracy socjalnej Nr 23 – ul. Władysława Jagiełły 10

Filia Nr 4 - al. Kompozytorów Polskich 8

- Sekcja pracy socjalnej Nr 1 – ul. Bartosza Głowackiego 35
- Sekcja pracy socjalnej Nr 18 – Marii Koryznowej 2b
- Sekcja pracy socjalnej Nr 19 - Kompozytorów Polskich 8
- Sekcja pracy socjalnej Nr 22 – ul. Niccolò Paganiniego 12

Filia Nr 3 - ul. Mieszka I – 4

- Sekcja pracy socjalnej Nr 2 - Głęboka 11
- Sekcja pracy socjalnej Nr 8 - Mieszka I - 4
- Sekcja pracy socjalnej Nr 6 - Jutrzenki 6
- Sekcja pracy socjalnej Nr 14 – ul. Tomasza Zana 38 (piętro V)

Filia Nr 5 - ul. Nałkowskich 114

- Sekcja pracy socjalnej Nr 5 - Nałkowskich 114
- Sekcja pracy socjalnej Nr 17 - Róży Wiatrów 1
- Sekcja pracy socjalnej Nr 20 - Nałkowskich 114
- Sekcja pracy socjalnej Nr 21 - Zdrowa 14

1. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej

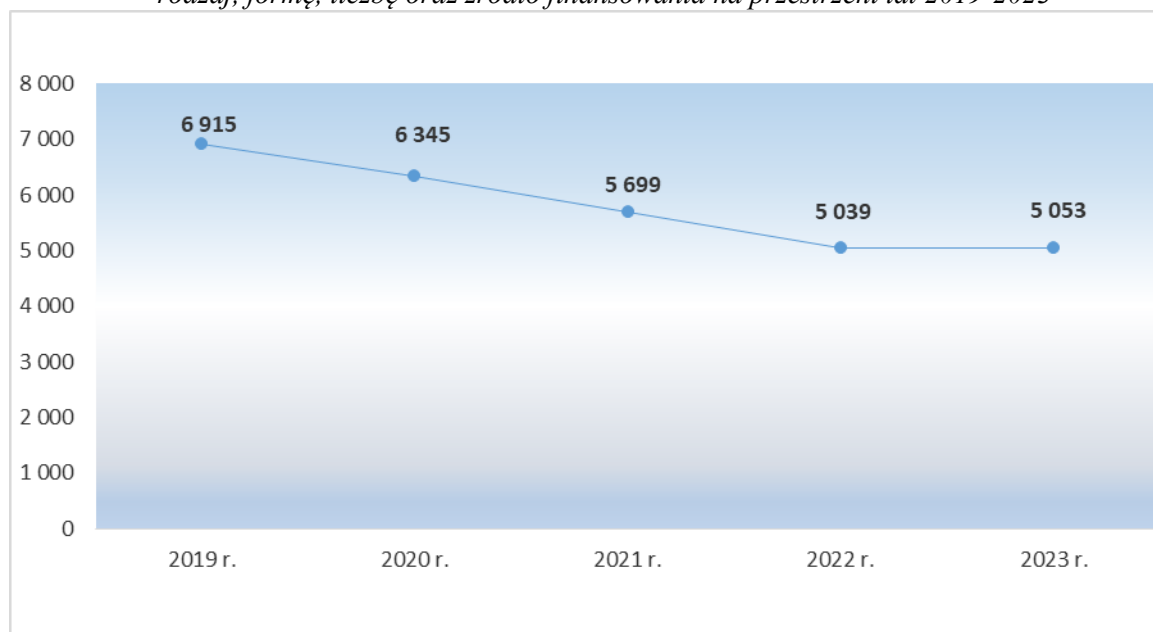
Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPR, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Celem działań realizowanych przez MOPR jest udzielanie osobom i rodzinom wsparcia, umożliwiającego przezwyciężenie tych trudności. Rodzaj, forma i rozmiary świadczenia powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej.

W 2023 roku w ramach ustawy o pomocy społecznej z pomocy Ośrodka skorzystało **12 644** osoby, co stanowi 3,97% mieszkańców miasta Lublin.⁷

W 2023 roku decyzją przyznano świadczenia **5 053 osobom** (z 4 814 rodzin liczących ogółem 6 972 osób). Jest to o 14 osób więcej niż w 2022 roku.

Jak obrazuje wykres nr 3 liczba świadczeniobiorców na przestrzeni ostatnich 5 lat zmniejszyła się o 26,93%.

Wykres 3. Liczba świadczeniobiorców w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania na przestrzeni lat 2019-2023

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

1.1. Świadczeniobiorcy korzystający ze świadczeń pieniężnych

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom/rodzinom, które spełniają jednocześnie dwie przesłanki wymienione w ustawie, tj.:

- dochód osoby/rodziny nieprzekraczający kryterium dochodowego, określonego w ustawie o pomocy społecznej,
- występowanie, co najmniej jednej z dysfunkcji zaburzających funkcjonowanie rodziny.

⁷ Dane dotyczą pomocy z zakresu zadań własnych i zleconych gminie, zadań z zakresu administracji rządowej wykonywanej przez powiat, zadań realizowanych na podstawie porozumień i umów. Liczba mieszkańców wg Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin w dniu 31 XII 2023 r. wynosiła: **318 446** osób (w tym: **311 276** osób zameldowanych na pobyt stały oraz **7 170** osób zameldowane na pobyt czasowy).

W 2023 roku, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia z dnia 12 maja 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej j (Dz.U. 2021 poz. 1296), maksymalna wysokość dochodu uprawniająca do bezzwrotnych świadczeń z pomocy społecznej wynosi:

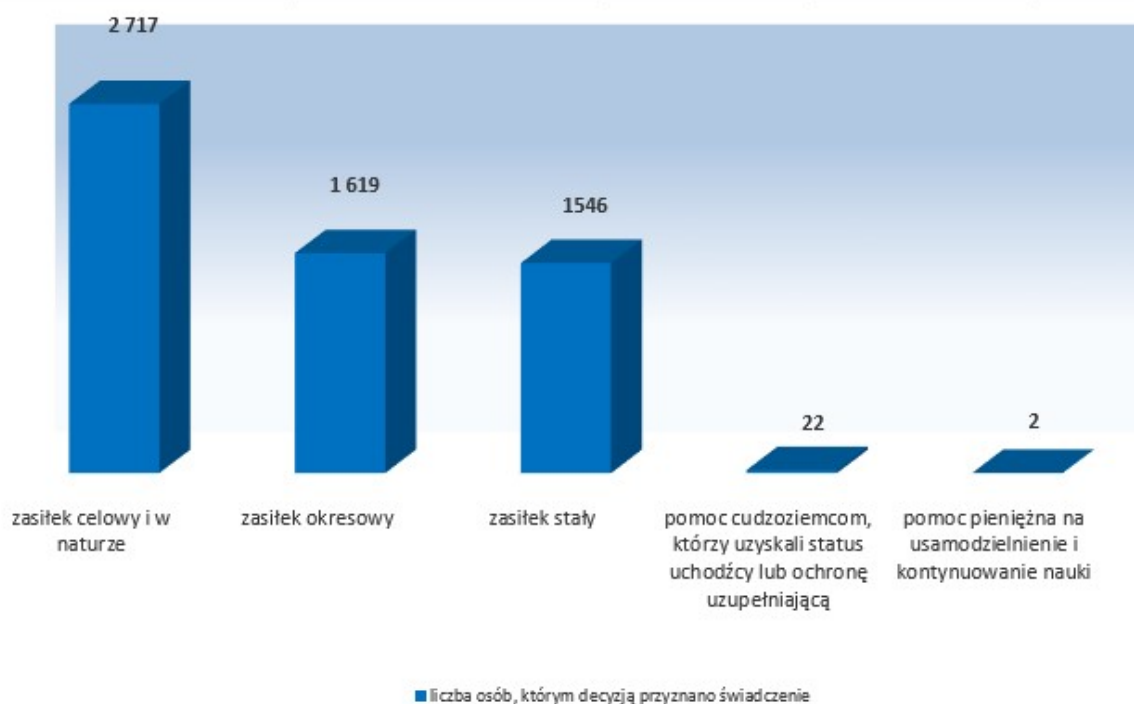
- dla osoby samotnie gospodarującej - 776 zł,
- dla osoby w rodzinie - 600 zł.

Konieczność wsparcia rodziny w ramach systemu pomocy społecznej wynikać może z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, alkoholizmu, narkomani, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznana pomoc na zasadach zwrotu części lub całości przyznanego świadczenia lub pomoc w formie zasiłku celowego specjalnego.

W ramach zadań własnych i zleconych pomoc w formie świadczeń pieniężnych przyznano decyzją łącznie 3 464 osobom (z 3 417 rodzin). Liczba osób w tych rodzinach wynosiła 5 382.

Wykres 4. Liczba osób objętych pomocą w postaci świadczeń pieniężnych z podziałem na rodzaj

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 03 za 2023 r.

Zdecydowanie największa liczba osób korzystała z zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych – taką formę pomocy przyznano 2 717 osobom (53,77% odbiorców

świadczeń). Świadczenia te przyznawane były z przeznaczeniem na: zakup odzieży, obuwia, żywności, leczenie, uregulowanie zaległości w opłatach eksploatacyjnych. Znaczna była również liczba korzystających z zasiłków okresowych i wyniosła 1619 osób. Wśród świadczeniobiorców pobierających zasiłki okresowe najliczniejszą grupę stanowiły osoby dotknięte problemem bezrobocia – 931 osób. Kolejną grupę stanowiły 434 osoby, którym przyznano świadczenie z powodu długotrwałej choroby. Natomiast z powodu niepełnosprawności zasiłkiem okresowym objęto 361 osób, a 8 osób z powodu możliwości otrzymania i nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 334,39 zł.

W 2023 roku odnotowano spadek liczby świadczeniobiorców zasiłków stałych, o 33 osoby w stosunku do 2022 roku. Zasiłki te przyznano 1 546 osobom, przy czym 1429 świadczeniobiorców z tej grupy stanowiły osoby samotnie gospodarujące. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła 613,02 zł miesięcznie. W przypadku 1 367 osób objętych pomocą w formie zasiłku stałego w 2023 roku, zostały także opłacone składki zdrowotne.

1.2. Świadczeniobiorcy korzystający ze świadczeń niepieniężnych

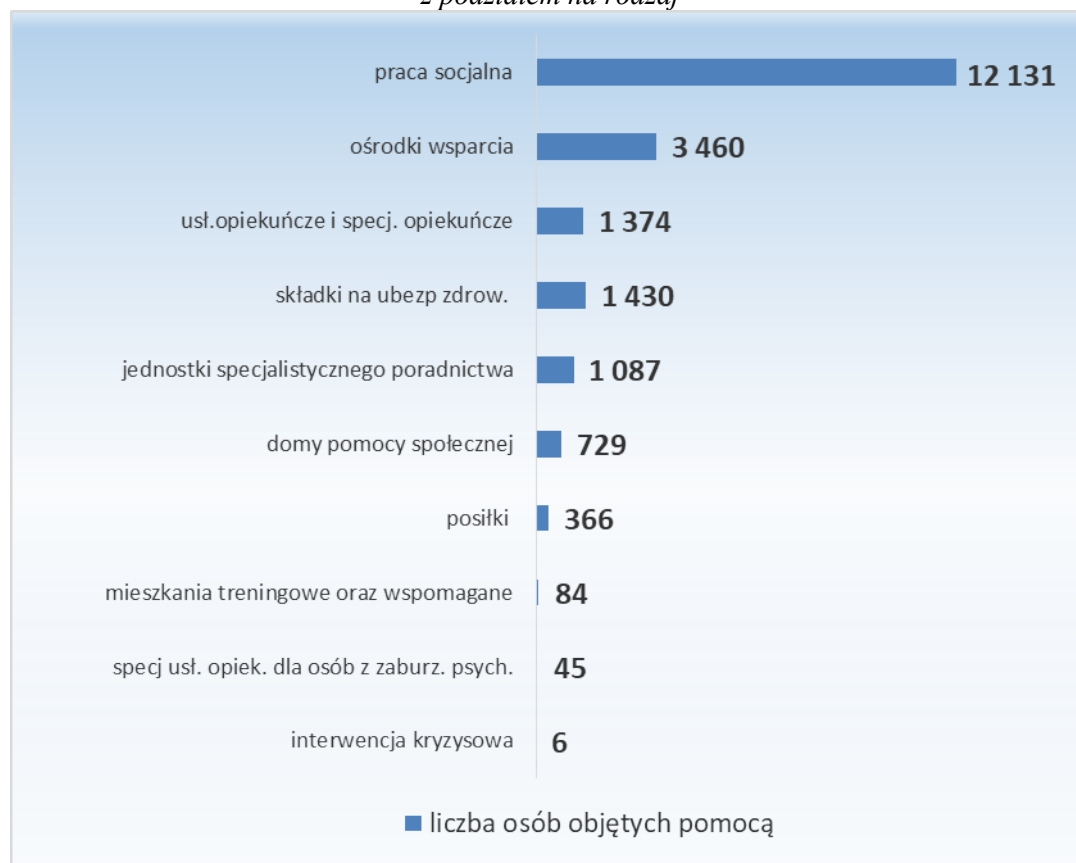
Pomocą niepieniężną są wszystkie te świadczenia pomocy społecznej, których najogólniej ujmując, osoba wspierana nie otrzymuje w formie pieniężnej – m. in. praca socjalna, gorący posiłek, usługi opiekuńcze, schronienie, pomoc rzeczowa.

Skuteczne pomaganie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, pozostającym w trudnych sytuacjach życiowych wymaga indywidualnego podejścia, które wykorzystuje metody adekwatne do zdiagnozowanego problemu.

Jedną z form pomagania jest praca socjalna, którą należy rozumieć, jako zespół umiejętności powiązanych ze sobą i zaplanowanych działań prowadzonych przez wykształconych pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną. Służyć ma rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup do samopomocy. Praca socjalna to działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Zadaniem pracy socjalnej jest także podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie i niwelowanie skutków marginalizacji społecznej osób oraz rodzin i jest świadczona bez względu na posiadany dochód. W ramach prowadzonej pracy socjalnej pracownicy socjalni podejmują działania polegające m.in. na: wsparciu, towarzyszeniu, poradnictwie, rozszerzaniu kontaktów społecznych, budowaniu sieci wsparcia społecznego, edukacji. W 2023 roku 95,94% ogółu świadczeniobiorców w ramach ustawy o pomocy społecznej tj. 12 131 osób było objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej. Pozostałe 513 przypadków, to osoby, którym m.in. sprawiono pochówek lub mieszkańcy Miasta Lublin objęci wsparciem innych OPS-ów. W roku 2023 odnotowano wzrost liczby środowisk objętych wyłącznie pracą socjalną. Tą formą wsparcia objęto 5 672 osoby. Pomoc w postaci wyłącznie pracy socjalnej otrzymało 44,86 % ogółu osób objętych wsparciem w 2023 roku. Główny cel pracy socjalnej, czyli usamodzielnienie osób i rodzin w 2023, roku osiągnięto w 108 przypadkach.

W ramach zadań własnych i zleconych pomoc w formie świadczeń niepieniężnych przyznano decyzją łącznie 2 028 osobom (z 1 927 rodzin). Liczba osób w tych rodzinach wynosi 2 473.

Wykres 5. Liczba osób objętych pomocą w postaci świadczenia niepieniężnego w 2023 roku, z podziałem na rodzaj

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 03 oraz MRiPS 06 za 2023 r.

Z pomocy w ośrodkach wsparcia w 2023 roku skorzystało ogółem 3 460 osób, w tym 1 741 osób korzystało z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez Miasto Lublin, a 1 719 osób z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez podmioty niepubliczne.

Kolejną formą pomocy niepieniężnej oferowanej klientom jest opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne. W 2023 roku koszt opłaconych składek wyniósł 769 799,00 zł dla 1 430 osób. Główną grupę świadczeniobiorców, za którą opłacana była składka stanowiło 1 367 osób pobierających zasiłek stały. Ponadto składki zdrowotne były opłacane za 57 osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej „Nadzieja” ul. Franciszka Mireckiego 29-31, 20-460 Lublin oraz za 6 osób które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, objętych indywidualnym programem integracji.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie świadczył również wsparcie w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osobom, które z powodu wieku lub niepełnosprawności nie były w stanie zaspokoić niezbędnych życiowych potrzeb. Z usług opiekuńczych oraz ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 1 374 osób z 1 350 rodzin. W 2023 r. zaplanowano 594 383 świadczenia (1 świadczenie oznacza 1 godzinę usług opiekuńczych). Średniomiesięcznie na jednego świadczeniobiorcę usług opiekuńczych w roku 2023 przypadało 36 godzin usług, co w skali roku stanowi 433 godziny.

Szczególną formę wsparcia stanowią specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wymiar i zakres usług dostosowany jest do indywidualnie określanych potrzeb klienta. Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób

z zaburzeniami psychicznymi najczęściej polega na pomocy i asystowaniu w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz trenowaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego zaspokajania potrzeb bytowych, wspólnym organizowaniu i spędzaniu czasu, korzystaniu z usług różnych instytucji, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, pomocy i wspieraniu w uzyskaniu zatrudnienia, wsparciu i interwencji psychospołecznej. W 2023 roku tym rodzajem wsparcia objęto łącznie 45 osób z 45 rodzin. W 2023 r. zrealizowano 13 801 świadczeń (godzin usług opiekuńczych). Świadczeniobiorca specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2023 roku korzystał średniomiesięcznie z 26 godzin usług, co w skali roku stanowi 307 godzin.

Pomocą w formie posiłków (przyznanych decyzją administracyjną), objęto 366 osób, w tym 175 dzieci i młodzieży.

Pomoc w formie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i rodzinnego w ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie świadczy Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin. Z pomocy Poradni w 2023 roku skorzystało 555 rodzin. Ogółem wsparciem objęto 958 osób, w tym 552 osoby skorzystało z terapii.

W ramach interwencji kryzysowej w 2023 roku udzielono natychmiastowej, specjalistycznej pomocy 6 osobom z 6 rodzin w postaci zespołu interdyscyplinarnych działań: poradnictwa socjalnego, prawnego lub schronienia (w zależności od potrzeb). Celem interwencji kryzysowej było przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, osobom i rodzinom będącym w stanie kryzysu.

W roku 2023 udzielana była również pomoc niepieniężna w postaci: posiłków w ramach pkt III.1.2 rządowego programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, umieszczenia osób w domu pomocy społecznej, udzielenia schronienia, pobytu w mieszkaniu treningowym, sprawienia pogrzebu.

2. Rodziny korzystające z pomocy

2.1. Rzeczywista liczba korzystających z pomocy

W ramach ustawy o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2023 roku udzielił pomocy 12 644 osobom z 7 373 rodzin.

Tabela 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą MOPR na przestrzeni lat 2021 – 2023

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2021	7 681	13 313
2022	7 241	12 591
2023	7 373	12 644

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 03 za lata 2021-2023

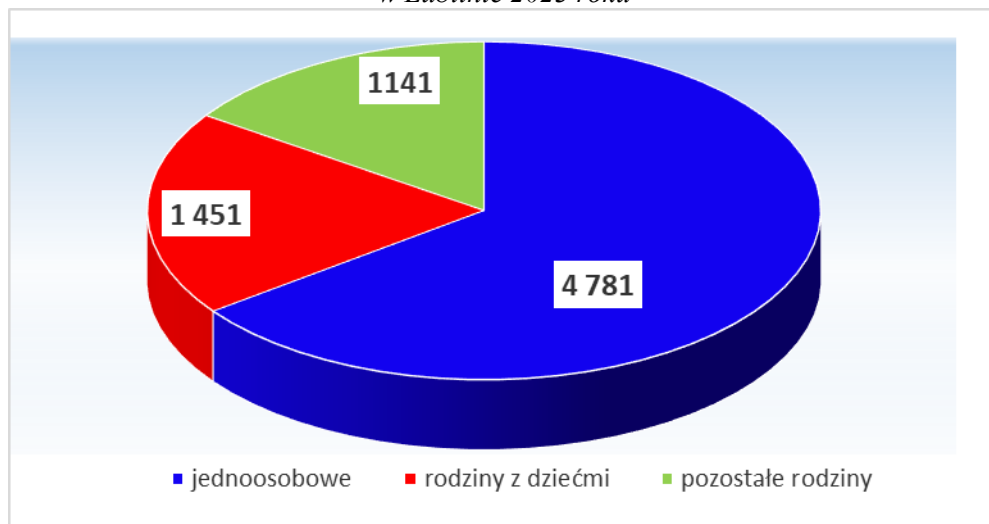
Środowiska, których jedynym źródłem utrzymania były zasiłki wypłacane na podstawie ustawy o pomocy społecznej stanowiły 10,73% wszystkich rodzin korzystających z pomocy w 2023 roku.

W 2023 roku po raz pierwszy z wnioskiem o udzielenie pomocy wystąpiło 1 517 osób lub rodzin (12%), natomiast środowiska długotrwale korzystające z pomocy (powyżej 3 lat kalendarzowych) w liczbie 3 277 stanowiły 25,92% wszystkich rodzin korzystających ze wsparcia.

2.2. Struktura rodzin objętych pomocą/typy rodzin

Spośród 7 373 rodzin, jakie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie objął pomocą w 2023 roku 64,84% stanowiły jednoosobowe gospodarstwa domowe, 19,68% stanowiły rodziny z dziećmi, a 15,48 % pozostałe rodziny.

Wykres 6. Struktura rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 03 za 2023 r.

W 2023 roku z pomocy skorzystało ogółem o 132 rodziny więcej niż w roku 2022. Stanowi to wzrost o 1,82%. Wzrost liczby rodzin odnotowano w przypadku jednoosobowych gospodarstw domowych o 135 rodzin oraz rodzin z dziećmi o 14. Natomiast pozostałych rodzin w roku 2023 było o 17 mniej niż w roku 2022.

Wśród **1 451 rodzin z dziećmi**, odnotowano 618 rodzin wychowujących jedno dziecko, 528 rodzin wychowujących dwoje dzieci oraz 305 rodzin wychowujących troje i więcej dzieci. Wśród rodzin z dziećmi 550 to rodziny niepełne w tym 106 rodzin niepełnych wychowujących troje i więcej dzieci.

Liczną grupę społeczną wśród klientów Ośrodka stanowili emeryci i renciści. Spośród 7 373 rodzin objętych pomocą MOPR w Lublinie, emeryci i renciści tworzyli 1 860 rodzin, z czego 1 464 znajdowało się w grupie osób stanowiących jednoosobowe gospodarstwo domowe. Liczba rodzin emerytów i rencistów wśród wszystkich rodzin objętych pomocą stanowiła w 2023 roku 25,23%.

Tabela 9. Liczba rodzin objętych pomocą MOPR na przestrzeni lat 2021 – 2023 z podziałem na typy

ROK	2 021	2 022	2 023
liczba rodzin korzystających z pomocy OGÓŁEM	7 681	7 241	7 373
w tym liczba rodzin z dziećmi	1 547	1437	1451
stos. % liczby rodzin z dziećmi do liczby rodzin ogółem	20%	20%	20%
w tym liczba rodzin emerytów i rencistów	2 202	1936	1860
stos % liczby rodzin emerytów i rencistów do liczby rodzin ogółem	29%	27%	25%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 03 za lata 2021-2023

3. Powody przyznania pomocy

Ustawa o pomocy społecznej wyszczególnia powody będące podstawą udzielenia wsparcia. Powody korzystania z pomocy MOPR w 2023 roku przedstawiono na wykresie nr 7. Należy jednakże zaznaczyć, że niejednokrotnie powody te współlistnieją przy jednym dominującym lub są jego konsekwencją.

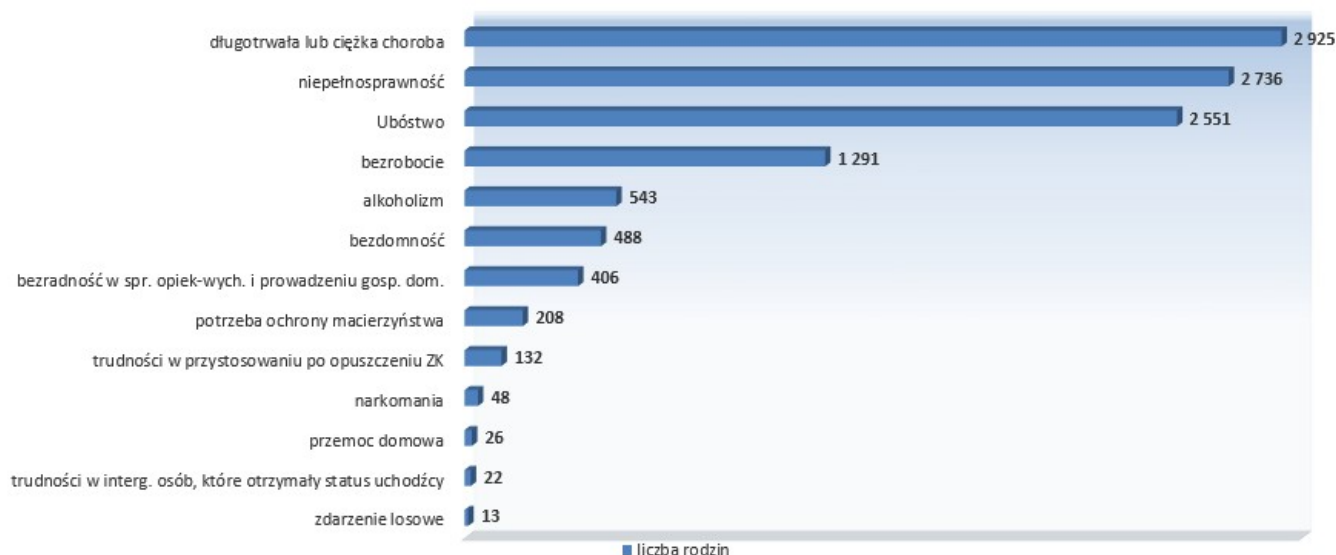
Głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez MOPR była długotrwała lub ciężka choroba. Pomoc z tego tytułu otrzymało 2 925 rodzin liczących 3 958 osób. Problem ten dotyczył 39,67% liczby rodzin objętych pomocą.

Drugim problemem pod względem częstotliwości występowania była niepełnosprawność dotycząca 2 736 rodzin liczących 3 504 osób. Problem ten dotyczył 37,11 % liczby rodzin objętych pomocą.

Na trzecim miejscu odnotowano problem ubóstwa, który stał się przesłanką do korzystania z pomocy przez 2 551 rodzin liczących 3 889 osób (34,60% liczby rodzin objętych pomocą). W przypadku problemu ubóstwa należy wskazać, że mimo iż występuje ono, jako dominujący problem, to jednak nie jest głównym zagadnieniem, wobec którego ukierunkowane są działania socjalne. Praca socjalna jest w pierwszej kolejności inicjowana na dysfunkcję, której konsekwencją jest problem ubóstwa

Na kolejnym miejscu notuje się problem bezrobocia, który dotyczył 1 291 rodzin. Bezrobotni korzystający z pomocy Ośrodka stanowią 17,51% ogółu beneficjentów. W znacznej części są to osoby bez kwalifikacji lub których kwalifikacje są zdezaktualizowane, co w efekcie utrudnia im powrót na rynek pracy. Należy też uwzględnić fakt, iż w przypadku części podopiecznych bezrobocie jest problemem wtórnym, współlistniejącym z innymi (m.in. z alkoholizmem).

Wykres 7. Liczba rodzin objętych wsparciem MOPR z podziałem na powody przyznania pomocy według kolejności występowania w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 03 za 2023 r.

W 2023 roku liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu wynosiła 543. Problem ten dotyczył 7,36% liczby rodzin objętych pomocą. Liczba osób w rodzinach ze zdiagnozowaną chorobą alkoholową wynosiła 713.

Powodem korzystania z pomocy społecznej jest również bezdomność, która jest problemem wieloaspektowym, współlistnieje z innymi problemami takimi jak: uzależnienie

od alkoholu i narkotyków, bezrobocie, choroba psychiczna, problem w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, brak możliwości zapewnienia sobie własnym staraniem mieszkania przez osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze. W 2023 roku problem ten dotyczył 497 osób z 488 rodzin.

Tabela 10. Dominujące powody przyznania pomocy

Powód przyznania pomocy	Rok 2022		Rok 2023		% wzrostu/spadku w odniesieniu do roku 2022	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
DŁUGOTRWALA LUB CIĘŻKA CHOROBA	2 968	4 077	2 925	3 958	-1,45	-2,92
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	2 768	3 630	2 736	3 504	-1,16	-3,47
UBÓSTWO	2 779	4 360	2 551	3 889	-8,20	-10,80
BEZROBOCIE	1 382	2 785	1 291	2 516	-6,58	-9,66
ALKOHOLIZM	549	746	543	713	-1,09	-4,42
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	432	1 022	406	1 043	-6,02	2,05

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 03 za 2022 i 2023r.

4. Zadania własne i zlecone gminy

Ze świadczeń pomocy społecznej, przyznanych decyzją administracyjną w 2023 roku skorzystały 5 053⁸ osoby z 4 814 rodzin, w tym: w ramach zadań własnych świadczenia przyznano 5 013 osobom, a w ramach zadań zleconych 64.

W stosunku do roku 2022, odnotowano wzrost osób (o 0,28%) i rodzin (o 0,90%), którym przyznano świadczenia.

Tabela 11. Wartość świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych i zleconych gminie w 2023 r.

Zadania własne gminy	Zasiłki celowe i w naturze	3 790 789 zł
	Zasiłki okresowe	3 160 310 zł
	Zasiłki stałe	9 305 597 zł
	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	13 769 483 zł ⁹
	Posiłki	857 171 zł ¹⁰
	Schronienie	1 354 782 zł
Zadania zlecone gminie	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zabur. psychicznymi	452 224 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 03 za 2023 r.

⁸ Łączna liczba osób objętych pomocą w ramach zadań własnych i zleconych nie jest sumą matematyczną, ponieważ osoby korzystały jednocześnie z obu rodzajów świadczeń.

⁹ Wartość usług liczona jest na podstawie podjętych decyzji i nie jest korygowana faktycznymi wydatkami ośrodka, jest natomiast pomniejszona o obowiązkową odpłatność klienta określoną w decyzji (na podstawie objaśnień do sporządzenia sprawozdania z udzielonych świadczeń pomocy społecznej)

¹⁰ W tym koszt posiłków finansowanych poza programem „Posiłek w szkole i w domu”

5. Wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”¹¹

Poza ustawą o pomocy społecznej podstawą realizacji programu w roku 2023 była Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Uchwała nr 69/III/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu osłonowego Miasta Lublin „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz Uchwały nr: 229/VI/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 26 kwietnia 2019 r. 1381/XLVI/2023 Rady Miasta Lublin z dnia 02 lutego 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium uprawniającego do przyznania pomocy w zakresie dożywiania oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia pomocy społecznej udzielone w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Celem rządowego Programu jest pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji poprzez wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej.

Strategicznym celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz zapewnienie posiłku dzieciom i uczniom wyrażającym chęć zjedzenia posiłku bez konieczności wydawania decyzji administracyjnej.

Realizacja Programu w 2023 roku pozwoliła na ograniczenie zjawiska niedożywienia w szczególności wśród: dzieci i młodzieży, osób dorosłych z gospodarstw domowych o najniższych dochodach i znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, osób starych, chorych, niepełnosprawnych. Pomoc udzielana była w formie: posiłków (przyznawanych decyzją), posiłków w trybie pkt III.1.2 rządowego Programu (bez konieczności przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej), zasiłków celowych oraz świadczenia rzeczowego.

Programem „Posiłek w szkole i w domu” w 2023 roku objęto 4 210¹² osób, w tym:

- 477 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole,
- 798 uczniów szkół podstawowych,
- 2 978 pozostałych osób.

W ramach realizowanego programu 349 osób korzystało z posiłku (przyznanego decyzją), z tego:

- 18 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole,
- 159 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej,
- 174 pozostałych osób otrzymujących pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Łącznie wydano 56 502 posiłki o wartości 752 728 zł, z tego:

¹¹ Dane na podstawie sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2023 rok.

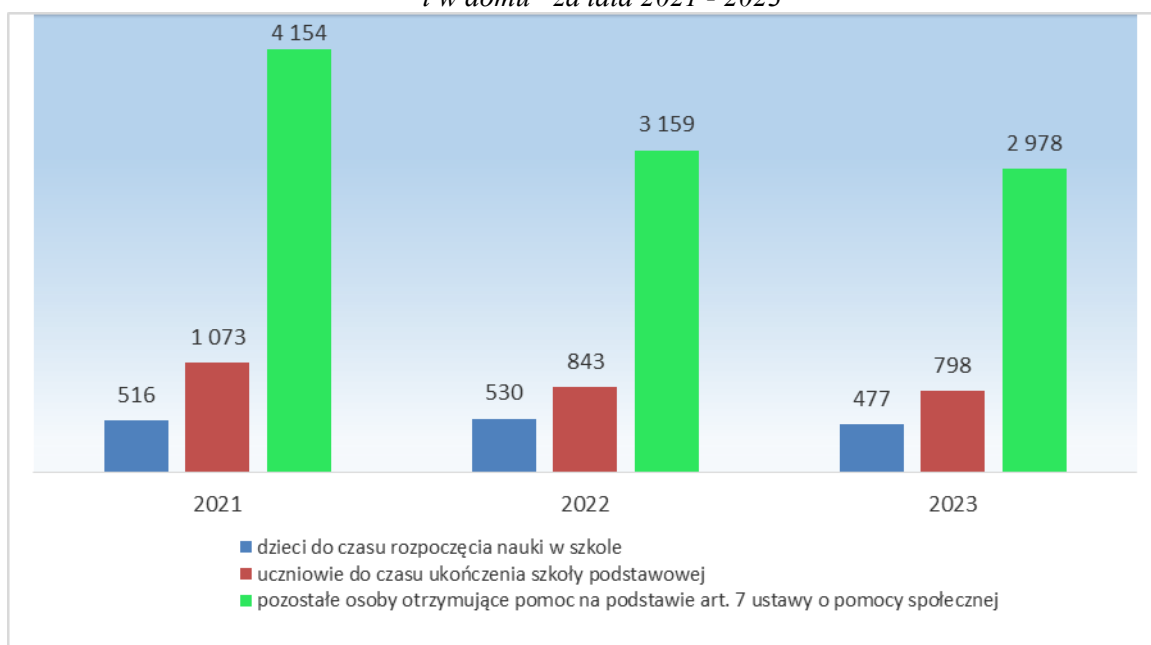
¹² Łączna liczba osób objętych programem „Posiłek w szkole i w domu” nie jest sumą matematyczną osób zaliczonych do wymienionych grup dyspenseryjnych, ponieważ beneficjenci programu w trakcie roku sprawozdawczego zmieniają przynależność do grupy.

- 992 posiłki o wartości 5 169 zł dla dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole, koszt jednego posiłku wynosił średnio 5,21 zł,
- 13 738 posiłków o wartości 69 730 zł dla uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej, koszt jednego posiłku wynosił średnio 5,08 zł,
- 41 772 posiłki o wartości 677 829 zł dla pozostałych osób otrzymujących pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej, koszt jednego posiłku wynosił średnio 16,23 zł.

Koszt jednego posiłku dla powyższych grup beneficjentów wynosił średnio 13,32 zł.

Pomocą w formie zasiłków celowych objętych było 4 119 osób z 2 438 rodzin. Wyplacono 11 325 świadczeń na łączną kwotę 3 208 931 zł. Średnia wysokość świadczenia wynosiła 283,35 zł.

Wykres 8. Kształtowanie się liczby osób objętych wsparciem w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” za lata 2021 - 2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji Programu „Posiłek w szkole i w domu” za lata 2021- 2023

Kolejną formą pomocy oferowaną w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” jest świadczenie rzeczowe. W 2023 roku pomocą w tej formie objęto 79 rodziny. Udzielono świadczeń na łączną kwotę 19 750 zł.

Pomocą w formie posiłku nie wymagającą przeprowadzenia wywiadu środowiskowego objęto w 2023 roku 1 dziecko. Łącznie wydano 76 posiłków o wartości 676 zł. Koszt jednego posiłku wynosił średnio 8,89 zł.

Łączny koszt Programu w 2023 roku wyniósł **3 982 085,00 zł** (w tym pomoc w ramach pkt III.1.2,1.3,1.4 rządowego programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”¹³: 676,00 zł) i był niższy o kwotę 160 109,00 zł w stosunku do 2022 roku.

¹³III.1.2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia wymagań, o których mowa powyżej, a wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

III.1.3. Przyznanie pomocy, o której mowa w pkt III.1.2, w przypadku przyjęcia przez gminę odpowiedniego programu osłonowego, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, nie wymaga wydania decyzji administracyjnej w sprawie i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Dotacja budżetu państwa w całym koszcie programu stanowiła 80% i wyniosła 3 185 668,00 zł.

W ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” pomoc w formie gorącego posiłku realizowało 6 barów i 28 szkół działających na terenie Miasta Lublin.

6. Pomoc w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w dniu 31 grudnia 2020 roku Miasto Lublin zawarło umowy na powierzenie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej – usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na podstawie aneksu do ww. umów na rok 2023 przekazano realizację usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi Lubelski Oddział Okręgowy i Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Lublinie oraz Lubelskiemu Stowarzyszeniu Ochrony Zdrowia Psychicznego z siedzibą w Lublinie oraz udzielono dotacji przyjmując stawkę za 1 godzinę usług:

1. w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 30 czerwca 2023 r.
 - usługi opiekuńcze – 30,00 zł brutto/godzina,
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze – 32,00 zł brutto/godzina
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 37,00 zł brutto/godzina.
2. w okresie od 1 lipca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.
 - usługi opiekuńcze – 31,00 zł brutto/godzina,
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze – 33,00 zł brutto/godzina
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 38,00 zł brutto/godzina.

Tabela 12. Świadczeniobiorcy pomocy w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznanej przez MOPR w 2023 roku

Forma usług	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Wartość przyznanych świadczeń pomniejszona o odpłatność klienta ¹⁴
1. Usługi opiekuńcze - ogółem,	1 374	1 350	661 786	13 769 483,00 zł

III.1.4. Liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy zgodnie z pkt III.1.2, nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca.

¹⁴ Wartość usług opiekuńczych liczona jest na podstawie wydanych decyzji i pomniejszona o obowiązkową odpłatność klienta, jeśli taka odpłatność jest określona w decyzji. Faktyczne wydatki poniesione przez Ośrodek to kwota 13 190 009 zł - usługi opiekuńcze, i specjalistyczne usługi opiekuńcze, 444 406 zł – specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

w tym:				
1.1. specjalistyczne usługi opiekuńcze	46	45	17 225	483 784,00 zł
2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	45	45	13 801	452 224,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 03 za 2023 r.

7. Przeciwdziałanie przemocy

Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie tworzą: wieloosobowe stanowiska pracy pracownika socjalnego oraz stanowisko pracy ds. obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego, którego bezpośrednim przełożonym jest kierownik Działu ds. pomocy środowiskowej Ośrodka. Sekcja realizuje zadania określone ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, świadczy pracę socjalną we wskazanym zakresie na rzecz mieszkańców Miasta Lublin.

W roku 2023 kontynuowano:

- działania socjalne, które miały na celu zapobieganie i minimalizowanie problemów wynikających ze zjawiska przemocy w domowej;
- procedurę 1000 „Niebieskich Kart”, z czego 417 stanowiło kontynuację działań rozpoczętych w latach wcześniejszych, natomiast w 2023 r. wszczęto 583 nowe procedury NK. Odnotowano wpływ 710 formularzy „Niebieskich Kart - A” dokumentujących zarówno pierwsze, jak też kolejne zdarzenia z użyciem przemocy w rodzinach mieszkańców Miasta Lublin.

W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2023 r. . powołano 406 nowych grup roboczych i 183 grupy diagnostyczno - pomocowe, w ramach których odbyło się 2524 spotkań specjalistów powołanych do grup. Podejmowane czynności, mające na celu wsparcie oraz poprawę funkcjonowania osób, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy oraz świadków, a także ograniczenie zjawiska przemocy domowej oraz niwelowanie negatywnych skutków wskazanej kwestii społecznej miały charakter interdyscyplinarny przy założeniu, że koordynacja działań wspierających oraz współpracy służb pozostawała w gestii przedstawicieli Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w Lublinie.

Wieloaspektowym i interdyscyplinarnym wsparciem ze strony grup roboczych i diagnostyczno - pomocowych objęto 2 937 osób, z czego 1277 doświadczające przemocy. W 2023 roku członkowie grup roboczych i diagnostyczno - pomocowych sporządzili 672 „Niebieskie Karty – C”, stanowiące plan pomocy osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy oraz 432 „Niebieskie Karty – D” służące weryfikacji sytuacji oraz podjętych zobowiązań ze strony osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową. Procedury „Niebieskie Karty” zostały zakończone w 685 rodzinach.

W realizację procedury „Niebieskie Karty”, w celu profesjonalizacji oraz podniesienia skuteczności świadczonej pomocy, zaangażowane były służby Policji, przedstawiciele placówek oświatowych, ochrony zdrowia, sądownictwa, ośrodków leczenia uzależnień, a także podmiotów sektora pozarządowego.

Pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach koordynacji grup roboczych i diagnostyczno - pomocowych w 2023 r. skierowali 13 wniosków

do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej, 25 razy wnioskowali do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, w 5 przypadkach złożyli zawiadomienia do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu. Ponadto wzięli udział w charakterze świadka w 56 przesłuchaniach prowadzonych przez Sądy i organy ścigania. 5 razy wnioskowano do aresztów śledczych i zakładów karnych, w których osadzone były osoby stosujące przemoc, o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno - edukacyjnymi w warunkach izolacji.

Ponadto, w ramach prowadzonej pracy socjalnej skierowano 886 osób na terapię i poradnictwo psychologiczne, 701 osób na bezpłatne poradnictwo prawne, 244 osoby na warsztaty korekcyjno – edukacyjne, 217 osób na zajęcia „Szkoły dla rodziców”, 341 osób na dobrowolne leczenie uzależnienia od alkoholu, 261 osób do grup wsparcia dla współuzależnionych, DDA i ofiar przemocy, 274 rodziny na terapię małżeńską lub rodzinną, 100 osób do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Kolportowano ulotki, plakaty i materiały informacyjne o tematyce prewencyjnej, odnośnie zjawiska przemocy domowej oraz o formach wsparcia dla osób doświadczających, bądź stosujących przemoc domową, mających na celu podniesienie świadomości społecznej nt. zjawiska przemocy domowej i oferty specjalistycznego wsparcia dla osób, których powyższy problem dotyczy, dostępnego w Mieście Lublin. Ponadto przekazywano ulotki i informatory dla instytucji realizujących działania w zakresie zapobiegania zjawisku przemocy domowej, a także do placówek oświatowych, celem eksponowania w siedzibach i na terenie działalności.

W ramach podejmowanej współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie ściśle współdziałała z Policją, prokuraturą, Aresztem Śledczym, Żandarmerią Wojskową, placówkami oświatowymi, ochroną zdrowia, sądownictwem, ośrodkami leczenia uzależnień, Centrum Interwencji Kryzysowej, Centrum Zdrowia Psychicznego, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, kancelariami mediacyjnymi, ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, Zespołami Interdyscyplinarnymi i Ośrodkami Pomocy Społecznej w innych gminach, a także podmiotami III sektora - Stowarzyszeniami: Homo Faber, STOP, AGAPE, BONA FIDES, SOPRA, MONAR, RYSA, Natalaneum, Kontakt, Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę, SOS Ziemi Lubelskiej, Praesterno, InCorde, Krajowym Towarzystwem Autyzmu, Wspólnotą AA, Caritas. Podejmowano również systematyczną współpracę z Rzecznikiem Praw Dziecka, Okręgową Radą Adwokacką, Ośrodkiem Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin oraz Ogólnopolskim Pogotowiem dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Pracownicy Sekcji reprezentują Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, których celem jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. W ramach obsługi Zespołu sporządzają protokoły, koordynują obsługę organizacyjno – techniczną i finansową Zespołu, prowadzą sprawozdawczość.

W ramach działalności profilaktyczno – edukacyjnej pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym

aktywnie uczestniczyli w ogólnopolskich akcjach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej - Tygodniu Pomocy Ofiarom Przestępstw i „16 dni przeciw przemocy”. W ramach powyższych inicjatyw pracownicy Sekcji pełnili dyżury udzielając bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego osobom doświadczającym przemocy domowej, przekazywali informacje na temat funkcjonujących w Mieście Lublin instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia rodzinom dotkniętym problemem przemocy. W ramach kampanii „16 dni przeciw przemocy” w siedzibie Sekcji zorganizowano porady i warsztaty prawne z przedstawicielem Okręgowej Rady Adwokackiej w Lublinie, a także poradnictwo specjalistyczne przedstawicieli licznych instytucji działających w zakresie profilaktyki przemocy domowej. Przedstawiciele Sekcji czynnie uczestniczyli w organizacji Konferencji podsumowującej Kampanię „16 dni akcji przeciw przemocy ze względu na płeć”. Pracownicy Sekcji wzięli również udział w Festynie Profilaktycznym "Pasje ludzi pozytywnie zakręconych" organizowanych przez Urząd Miasta Lublin, podczas którego reprezentowali Zespół Interdyscyplinarny i Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR realizując zadania z zakresu zapobiegania zjawisku przemocy domowej i promowania prawidłowych wzorców rodzinnych oraz kolportowali ulotki i materiały edukacyjne o wskazanej tematyce.

Sekcja współpracowała również z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. W 2023r. przedstawiciel Sekcji wygłosił prelekcję pt. „Procedura Niebieskie Karty” dla studentów kierunku Bezpieczeństwo Narodowe Wydziału Politologii UMCS w Lublinie.

W okresie sprawozdawczym w 147 przypadkach na potrzeby postępowań prowadzonych przez Policję, Sądy, Prokuratury i inne instytucje przekazano kserokopie dokumentacji zgromadzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty”, w tym:

- 104 do Komisariatów Policji,
- 32 do Sądów;
- 11 do Prokuratury.

Współpraca Sekcji z organami ścigania na odcinku karnym i poza karnym dotyczyła m. in.: udziału dzielnicowych w 2 457 posiedzeniach grup roboczych i diagnostyczno - pomocowych, udziału funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie w 6 grupach. Przedstawiciel Żandarmerii Wojskowej uczestniczył w 4 grupach diagnostyczno - pomocowych. Zrealizowano 783 wspólnych wizyt przedstawicieli Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w asyście funkcjonariuszy Policji, udzielano pisemnej informacji na wniosek organów ścigania o sytuacji życiowej osób i rodzin, rodzaju i skali zdiagnozowanych dysfunkcji oraz wymiarze i zakresie świadczonej pomocy w formie pracy socjalnej zmierzającej do zniwelowania skutków istniejących problemów.

Sekcja współdziała także z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie w zakresie postępowań o obowiązek leczenia odwykowego osób, których dotyczył problem przemocy domowej. Pracownicy socjalni uczestniczyli w charakterze świadka w 17 posiedzeniach Komisji. Przedstawiciele KRPA uczestniczyli w 11 grupach roboczych w sprawie osób nadużywających alkoholu objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

W 2023 roku Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowała stałą współpracę ze 104 placówkami oświatowymi w zakresie wymiany informacji i pomocy uczniom pozostającym w trudnej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej oraz ich rodzinom (w tym: 47 szkołami podstawowymi, 11 liceami, 11 zespołami szkół, 2 technikami, 1 Zakładem Doskonalenia Zawodowego i 31 przedszkolami oraz 1 żłobkiem).

Przedstawiciele oświaty (pedagodzy, psychologzy, wychowawcy) brali czynny udział w pracach 101 grup roboczych i diagnostyczno - pomocowych, gdy istniało podejrzenie, że małoletni doświadczają przemocy ze strony członków rodziny, bądź są jej świadkami. Pracownicy socjalni współpracowali również z 3 Poradniami Psychologiczno – Pedagogicznymi w zakresie diagnozy i wsparcia dzieci objętych procedurą NK. Ponadto Sekcja prowadziła współpracę z 5 placówkami ochrony zdrowia, w ramach której odbyły się wspólne wizyty środowiskowe z lekarzem, położną i pielęgniarką środowiskową, następowała wymiana informacji oraz udział przedstawicieli służby zdrowia w spotkaniach grup roboczych i diagnostyczno - pomocowych.

Tabela 13 Działania prowadzone przez Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach procedury "Niebieskie karty" za okres I-XII 2023 roku.

Lp.	Nazwa działania	Liczba środowisk
1	Prowadzona procedura „Niebieskie karty”	1 000
2	Zamknięta procedura „Niebieskie karty”	685
3	Posiedzenia grup roboczych	2 524
4	Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi	
4.1	Sądy - wnioski do Sądu o wgląd w sytuację rodziny lub zabezpieczenie sytuacji małoletniego w związku z nieprawidłowościami oraz o podjęcie działań względem osób stosujących przemoc	25
4.2	Sądy - udział w charakterze świadka na rozprawach w Sądzie	15
4.3	Sądy - przekazanie kserokopii dokumentacji procedury „Niebieskie Karty” na potrzeby postępowania karnego bądź cywilnego	32
4.4	KRPA - wnioski do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	13
4.5	KRPA - udział w posiedzeniach Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	17
4.6	Prokuratura - zawiadomienia do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu	5
4.7	Policja i Prokuratura - udział w charakterze świadka na przesłuchaniach na Policji i ws Prokuraturze	49
4.8	Prokuratura - przekazanie kserokopii dokumentacji procedury „Niebieskie Karty” na potrzeby postępowania przygotowawczego	11
4.9	Policja - udział dzielnicowych w posiedzeniach grup roboczych	2 457
4.10	Policja - przekazanie kserokopii dokumentacji procedury „Niebieskie Karty” na potrzeby postępowania przygotowawczego	104
4.11	Komenda Miejska Policji - Wydział Prewencji - wymiana informacji, udział w grupach roboczych	6
4.12	Policja - wizyty w środowisku w asyście Policji	783
4.13	Biuro Spraw Wewnętrznych - wymiana informacji	2
4.14	Współpraca z kuratorami sądowymi - wspólne wizyty środowiskowe, udział w grupach roboczych, wymiana informacji	254
4.15	Centrum Interwencji Kryzysowej - konsultacje prawne, skierowanie Klientów na terapię psychologiczną, poradnictwo prawne, grupy wsparcia oraz udział w grupach roboczych	825
4.16	Stowarzyszenie AGAPE - konsultacje prawne, skierowanie Klientów na terapię psychologiczną, poradnictwo prawne, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych oraz udział w grupach roboczych	683
4.17	Stowarzyszenie SOPRA - konsultacje prawne, skierowanie Klientów na terapię psychologiczną, poradnictwo prawne, udział w grupach roboczych	123
4.18	Stowarzyszenie BONA FIDES- konsultacje prawne, skierowanie Klientów na terapię psychologiczną, poradnictwo prawne, udział w grupach roboczych	192
4.19	Placówki oświatowe - wymiana informacji, udział w grupach roboczych	104 placówki: 47 szkół podstawowych, 11 liceów

		ogólnokształcących, 2 technika, 1 ZDZ, 11 zespołów szkół, 31 przedszkola, 1 żłobek
4.20	Placówki ochrony zdrowia - wymiana informacji, udział w grupach roboczych, wspólne wizyty środowiskowe z psychiatrą lub pielęgniarką środowiskową	5 placówek
4.21	Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży - wymiana informacji, udział w grupach roboczych	7
4.22	Zespoły Interdyscyplinarne w innych gminach - wymiana informacji	43 zespoły
4.23	Poradnie Psychologiczne - Pedagogiczne	3 poradnie
4.24	Placówki opiekuńczo - wychowawcze, zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego - wymiana informacji, udział w grupach roboczych	7
4.25	Specjalistyczna Poradnia Rodzin - wymiana informacji, udział w grupie roboczej, skierowanie Klientów na terapię, szkołę dla rodziców	213
4.26	Stowarzyszenie „MONAR” - skierowanie Klientów na terapię odwykową, psychologiczną, dla współuzależnionych	105
4.27	Stowarzyszenie RYSA - skierowanie Klientów na terapię psychologiczną, poradnictwo prawne, warsztaty umiejętności wychowawczych	108
4.28	Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Lublinie - wymiana informacji, skierowanie na terapię	211
4.29	Ośrodek Leczenia Uzależnień w Lublinie - wymiana informacji, udział w grupach roboczych, skierowanie na terapię i grupy wsparcia	313
4.30	Zakłady Karne, Areszty Śledcze - wymiana informacji, prośba o objęcie osadzonych programem korekcyjno - edukacyjnym, leczeniem odwykowym	5
4.31	Stowarzyszenie STOP - wymiana informacji, skierowanie na terapię odwykową lub dla współuzależnionych	22
4.32	SOW ul. Chmielewskiego 9 - wymiana informacji, skierowanie osoby doświadczającej przemocy w rodzinie do umieszczenia w ośrodku, udział w grupach roboczych	42
4.33	Wspólnota AA - wymiana informacji, skierowanie do udziału w spotkaniach	137
4.34	Kancelaria Mediacyjna „Optimum” oraz Polskie Centrum Mediacji - skierowanie rodziny na mediacje pozasądowe	30
4.35	Żandarmeria Wojskowa - wymiana informacji	4
4.36	In Corde - wymiana informacji, skierowanie do udziału w terapii	52
4.37	Fundacja Praesterno – wymiana informacji, udział w grupach roboczych, skierowanie na terapię psychologiczną, warsztaty umiejętności wychowawczych	38
4.38	Okręgowa Rada Adwokacka - skierowanie na warsztaty prawne w ramach kampanii ZI	44
4.39	Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” - wymiana informacji	1
4.40	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii - wymiana informacji, udział w grupie roboczej	5
4.41	Stowarzyszenie Kontakt – wymiana informacji, skierowanie na terapię psychologiczną	13
4.42	Wspólnota Cenacolo – skierowanie na terapię dla osób uzależnionych	1
4.43	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy dla dzieci Niepełnosprawnych - wymiana informacji, udział w grupach roboczych	10
4.44	Rzecznik Praw Dziecka - wymiana informacji	1
4.45	Euro-Medica Centrum Psychologii i Psychoterapii – skierowanie dzieci i młodzieży na terapię psychologiczną	195
4.46	CARITAS - wymiana informacji pod kątem udzielenia pomocy	1
4.47	Domostwo Amigoniańskie - wymiana informacji, skierowanie	1

Źródło: Opracowanie własne na MOPR

7.1. Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego

Prezydent Miasta Lublin powołał członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie Zarządzeniem Nr 1303/2011 z dnia 30 grudnia 2011 r. z późn. zm. Zespół realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do czasu powołania nowego Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie - do dnia 8 września 2023 r.

W związku z nowelizacją ww. ustawy i obowiązkiem powołania nowych Zespołów Interdyscyplinarnych w Polsce, Prezydent Miasta Lublin powołał nowy Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie Zarządzeniem nr 69/9/2023 z dnia 8 września 2023 r. w sprawie powołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie.

Do składu Zespołu Interdyscyplinarnego należą przedstawiciele MOPR w Lublinie, Urzędu Miasta Lublin, Straży Miejskiej, Policji, Centrum Interwencji Kryzysowej, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Aresztu Śledczego, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, służby zdrowia, sądownictwa, prokuratury oraz organizacji pozarządowych. Obecnie do Zespołu powołanych jest 38 członków.

Zespół realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zadaniem Zespołu jest realizowanie wytycznych Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021 – 2025 poprzez integrowanie i koordynowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, diagnozowanie problemu przemocy, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

W 2023 r. odbyło się 8 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie, podczas których członkowie ZI podjęli następujące uchwały:

- w sprawie przyjęcia planu pracy Zespołu Interdyscyplinarnego na rok 2023, w sprawie wyboru Przewodniczącego, Zastępcy Przewodniczącego i Sekretarza Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie,
- w sprawie powołania grup diagnostyczno-pomocowych w Niebieskich Kartach, które nie zostały zakończone do dnia 11 września 2023 r.,
- w sprawie przyjęcia Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie określającego szczegółowe warunki funkcjonowania Zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych,
- w sprawie przyjęcia Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie określającego szczegółowe warunki funkcjonowania grup diagnostyczno-pomocowych,
- ponadto w 2023 r. przyjęto 306 uchwał Zespołu Interdyscyplinarnego w sprawie powołania i zmiany składu grup diagnostyczno – pomocowych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. Zespół Interdyscyplinarny podjął współpracę m.in. z następującymi instytucjami:

- Komisariatami I – VII Policji w Lublinie (powołanie funkcjonariusza dzielnicowego do 589 grup roboczych i diagnostyczno-pomocowych),
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie: Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Sekcje Pracy Socjalnej, Dział ds. asysty rodzinnej i pieczy zastępczej,

Sekcja ds. realizacji projektów i pomocy cudzoziemcom (przedstawiciele MOPR powołano do 589 grup roboczych i diagnostyczno-pomocowych),

- Komendą Miejską Policji w Lublinie (funkcjonariusz Policji z Wydziału Prewencji KMP był powołany do 5 grup roboczych i diagnostyczno-pomocowych),
- Żandarmerią Wojskową (powołanie funkcjonariusza do 4 grup diagnostyczno-pomocowych),
- przedstawicielami oświaty (do 101 grup powołano nauczyciela, pedagoga lub psychologa szkolnego/przedszkolnego, wychowawcę ze żłobka),
- przedstawicielami ochrony zdrowia (powołanie do 9 grup),
- Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (powołanie przedstawiciela Ośrodka do 10 grup),
- Centrum Interwencji Kryzysowej (powołano psychologów CIK do 22 grup),
- Sądami Rejonowymi Lublin – Zachód i Lublin – Wschód (powołano kuratorów do 56 grup),
- Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie (powołanie członka KRPA do 11 grup),
- Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach w Polsce (43 zespoły - wymiana informacji lub skierowanie prośby dotyczącej wypełnienia formularza Niebieska Karta – D z przebywającą na terenie gminy osobą podejrzaną o stosowanie przemocy domowej).

W lutym 2023 r. Zespół Interdyscyplinarny aktywnie włączył się w „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem”. W dniach 20–26 lutego 2023 r. dyżury w siedzibie swoich instytucji lub w Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełnili przedstawiciele Centrum Interwencji Kryzysowej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, Sądu Rejonowego Lublin-Wschód, Prokuratury Okręgowej oraz Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym AGAPE. Także w dniach 25 listopada - 10 grudnia 2023 r. członkowie Zespołu wzięli udział w kolejnym wydarzeniu: Kampanii „16 dni akcji przeciw przemocy ze względu na płeć”. W ramach Akcji przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego pełnili bezpłatne dyżury telefoniczne lub stacjonarnie w siedzibach instytucji, udzielając porad dla wszystkich osób zainteresowanych, zagrożonych przemocą oraz doświadczających przemocy.

W dniu 11 grudnia 2023 r. odbyła się konferencja podsumowująca Kampanię „16 Dni akcji przeciw przemocy ze względu na płeć”. Został skomponowany utwór muzyczny pt. „Znieczulony”, który zaprezentowano uczestnikom konferencji. Jego przesłaniem było uczulenie społeczeństwa na przemoc wobec dzieci.

W dniu 26 maja 2023 r. zorganizowano specjalistyczne szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych nt. „Zmiana Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw – praktyczne omówienie i porównanie do obecnego stanu prawnego”. Szkolenie zostało przeprowadzone w formie online i uczestniczyło w nim 25 osób, w tym 14 członków Zespołu.

Następnie w dniu 6 października 2023 r. zorganizowano szkolenie dla członków nowo powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz członków grup diagnostyczno-pomocowych nt. „Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zasady pracy nowo powołanych Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych oraz prowadzenie dokumentacji w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Szkolenie odbyło

się w siedzibie Komendy Miejskiej Policji przy ul. Północnej 3 w Lublinie i wzięło w nim udział 76 osób z różnych instytucji, w tym 30 członków Zespołu. Koszty dwóch powyższych szkoleń zostały pokryte ze środków finansowych Zespołu

8. Kontrakty socjalne

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie podejmuje wiele działań aktywizujących klientów pomocy społecznej do podejmowania działań w kierunku usamodzielnienia życiowego. Jedną z form aktywizacji jest praca socjalna z zastosowaniem kontraktu socjalnego.

Kontrakt socjalny jest zindywidualizowaną, pisemną umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym, a osobą ubiegającą się o pomoc. Określa uprawnienia i zobowiązania obu stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny i powinien uwzględniać indywidualne potrzeby i predyspozycje klienta. Kontrakt socjalny jest jednym z głównych narzędzi aktywizacji klientów pomocy społecznej. Umożliwia uaktywnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz marginalizacją, co w dalszej perspektywie ułatwia im uniezależnienie się od wsparcia z pomocy społecznej.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Wzór kwestionariusza kontraktu socjalnego określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzoru kontraktu socjalnego z dnia 8 listopada 2010 r. (Dz. U. z 2010r. poz.1439).

Wyróżnia się dwa typy kontraktów socjalnych. Kontrakt typu A ma na celu rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Natomiast celem kontraktu typu B jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej lub zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej, lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Tabela 14. Kontrakty socjalne zawarte w 2023 roku

L.P.	Dominujący powód z którego względu został zawarty kontrakt socjalny.		Kontrakt socjalny część A			Kontrakt socjalny część B		
			liczba osób, z którymi zawarto kontrakt	liczba rodzin	liczba zawartych kontraktów	liczba osób, z którymi zawarto kontrakt	liczba rodzin	liczba zawartych kontraktów
1.	bezrobocie		71	67	79	70	66	73
	z tego:	zakończone efektem pozytywnym	28	27	34	35	34	36
		zakończone efektem negatywnym i przerwane	32	28	32	30	28	29
		pozostające w realizacji	13	13	13	8	8	8
2.	alkoholizm		34	32	36	0	0	0
	z tego:	zakończone efektem pozytywnym	13	13	13	0	0	0
		zakończone efektem negatywnym i przerwane	19	18	19	0	0	0

		pozostające w realizacji	4	4	4	0	0	0
3.	choroba psychiczna		1	1	1	0	0	0
	z tego:	zakończone efektem pozytywnym	0	0	0	0	0	0
		zakończone efektem negatywnym i przerwane	0	0	0	0	0	0
		pozostające w realizacji	1	1	1	0	0	0
4.	niewydolność wychowawcza		33	33	34	0	0	0
	z tego:	zakończone efektem pozytywnym	31	31	32	0	0	0
		zakończone efektem negatywnym i przerwane	1	1	1	0	0	0
		pozostające w realizacji	1	1	1	0	0	0
5.	bezdomność		228	228	331	0	0	0
	z tego:	zakończone efektem pozytywnym	182	182	225	0	0	0
		zakończone efektem negatywnym i przerwane	47	47	48	0	0	0
		pozostające w realizacji	58	58	58	0	0	0
6.	uzależnienie od narkotyków		0	0	0	0	0	0
	z tego:	zakończone efektem pozytywnym	0	0	0	0	0	0
		zakończone efektem negatywnym i przerwane	0	0	0	0	0	0
		pozostające w realizacji	0	0	0	0	0	0
7.	inne		72	72	74	46	45	46
	z tego:	zakończone efektem pozytywnym	40	40	41	0	0	0
		zakończone efektem negatywnym i przerwane	14	14	14	4	4	4
		pozostające w realizacji	16	16	16	42	41	42
	OGÓŁEM:		439	433	555	116	111	119

Źródło: Opracowanie własne MOPR

W 2023 roku zawarto 674 kontrakty socjalne (555 typu A i 119 typu B), z klientami, którzy podejmowali działania w celu poprawy swojej sytuacji życiowej, z czego 380 kontraktów (56,38%) zakończono wynikiem pozytywnym. W przypadku 147 kontraktów (21,81%), które zostały zakończone negatywnie, nie osiągnięto zakładanego rezultatu lub też zostały one przerwane przez uczestnika. Wobec osób, które z nieuzasadnionych

powodów zerwały kontrakt socjalny były stosowane sankcje w postaci wstrzymania pomocy lub jej ograniczenia. Pozostałe 147 kontrakty (21,81 %) na dzień 31.12.2023 r. pozostawały w trakcie realizacji.

9. Centrum Aktywności Środowiskowej

Centrum Aktywności Środowiskowej przy ul. Antoniny Grygowej 4B jest komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, funkcjonującą w strukturach Filii Nr 2. Centrum Aktywności Środowiskowej realizuje w szczególności zadania z zakresu wspierania osób i rodzin z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz pobudzania społecznej aktywności, w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. Oferta Centrum Aktywności Środowiskowej jest skierowana do wszystkich mieszkańców Lublina. Uczestnikami Centrum Aktywności są osoby dorosłe oraz dzieci i młodzież. Z racji położenia, oferta najbardziej dostępna jest na obszarze działania Filii Nr 2 w szczególności jej odbiorcami są mieszkańcy z ośmiu bloków socjalnych przy ul. Antoniny Grygowej 4 w Lublinie. Dzieci i młodzież są rekrutowane do Grup Wsparcia przez pracowników socjalnych w drodze wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego z rodzicami lub opiekunami dziecka. Podstawę uczestnictwa w zajęciach Grup Wsparcia stanowi kontrakt socjalny zawarty pomiędzy pracownikiem socjalnym a rodzicem/opiekunem dziecka, określający zakres wsparcia. Placówka jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 8⁰⁰ do 18⁰⁰, w okresie wakacji w godzinach 8⁰⁰ do 16⁰⁰.

W ramach działań na rzecz uchodźców wojennych z Ukrainy pracownicy Centrum Aktywności Środowiskowej zaangażowani byli w pełnienie dyżurów jako koordynatorzy w punktach tymczasowego zakwaterowania dla uchodźców.

Celem głównym działalności Centrum jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców Lublina, przez animowanie i tworzenie wielowymiarowej sieci wsparcia służącej przywróceniu samodzielności życiowej, w tym powrotu na rynek pracy.

Cel główny jest realizowany m.in. poprzez kompleksową opiekę psychologiczną w ramach której realizowano:

- warsztaty psychoprofilaktyczne dla osób dorosłych,
- zajęcia terapeutyczno-rozwijające w Grupach Wsparcia,
- zajęcia psychoprofilaktyczne, psychoedukacyjne, arteterapeutyczne, integracyjne, korekcyjno-kompensacyjne w Grupach Wsparcia,
- wsparcie reedukacyjne,
- kompleksową opiekę psychologiczną,
- prowadzenie Klubu Młodzieżowego dla pełnoletnich absolwentów Grup Wsparcia.

Z kompleksowej opieki psychologicznej w formie indywidualnych konsultacji z psychologiem skorzystało 75 osób dorosłych, 15 seniorów oraz 61 dzieci i adolescentów. Psychologowie udzielili łącznie 980 konsultacji. Udzielono wsparcia reedukacyjnego (361zajęcie). Prowadzono zajęcia korekcyjno-kompensacyjne 53 zajęcia), zajęcia terapeutyczno - rozwijające (3 zajęcia). W ramach spotkań Klubu Młodzieżowego odbyło się łącznie 158 spotkań indywidualnych oraz grupowych, w których uczestniczyło 10 osób. W szczególnie uzasadnionych sytuacjach psycholog odbywał wizyty w środowisku domowym (7 wizyt). Współpracowano z różnymi instytucjami (25-krotnie) oraz przeprowadzono konsultacje z innymi pracownikami (81 konsultacji). Psycholog prowadził

również działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej. Odbyło się 6 spotkań dedykowanych do osób dorosłych, w których wzięło udział 6 osób.

W I półroczu 2023 roku do Grup Wsparcia w oparciu o kontrakt socjalny (32 kontrakty) skierowano 51 osób. Z uczestnikami Grup Wsparcia prowadzone było: indywidualne wsparcie edukacyjne (1167 zajęć), zajęcia edukacyjne poprzez zabawę (139 zajęć), zajęcia integracyjne (243 zajęć), zajęcia rozwijające kreatywność (30 zajęć), zajęcia sportowe na świeżym powietrzu (53 zajęcia), zajęcia plastyczne, muzyczne oraz ruchowo - taneczne (577 zajęć), a także relaksacyjne (99 zajęć). Uczestnicy Grup Wsparcia brali również udział w grach edukacyjnych (106 zajęć). Odbyło się 28 wydarzeń kulturalnych w Grupach Wsparcia oraz 14 projekcji filmowych. Odbyło się również 13 pogadanek dotyczących problematyki przemocy w grupie rówieśniczej oraz środowisku domowym/lokalnym.

W 2023 roku z oferty Centrum Aktywności skorzystało łącznie 232 osoby w tym: 129 osób dorosłych (w tym 16 seniorów) oraz 103 dzieci i młodzieży (w tym 61 skierowano do Grup Wsparcia w oparciu o kontrakt socjalny).

10. Współpraca z instytucjami i organizacjami

10.1. Koordynacja prac społecznie użytecznych - współpraca z Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie kontynuował zadania związane z koordynacją prac społecznie użytecznych na terenie miasta Lublin. W ramach realizowanych działań w 2023 r. Dział ds. pomocy środowiskowej prowadził współpracę z 29 podmiotami (m. in. domami pomocy społecznej, ośrodkami wsparcia, warsztatami terapii zajęciowej, specjalnymi ośrodkami szkolno – wychowawczymi, placówkami oświatowymi, bursami szkolnymi, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, organizacjami pozarządowymi). W miesiącu styczniu 2023 roku sporządzono roczny plan potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych, określający m. in. rodzaje prac, liczbę godzin, liczbę bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej oraz liczbę osób uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, które mogą być skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych. Prace społecznie użyteczne w 2023 r. kierowane były do 43 osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej. Stawka za jedną godzinę prac społecznie użytecznych wynosiła: w okresie od lutego 2023 r. do maja 2023 r. 9,50 zł, a w okresie od czerwca 2023 r. do listopada 2023 r. 10,90 zł.

W miesiącu styczniu 2023 opracowano również wniosek w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych dla miasta Lublin, zawierający m. in. liczbę osób uprawnionych, liczbę godzin, rodzaj i miejsce wykonywania prac społecznie użytecznych wraz ze wskazaniem podmiotów. Wskazano również listę 179 osób bezrobotnych (korzystających ze świadczeń pomocy społecznej), deklarujących akces podjęcia prac społecznie użytecznych. Niniejszy dokument wraz z wnioskami poszczególnych placówek, dotyczącymi zapotrzebowania na pracowników, skierowano do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie.

Kwota przeznaczona na realizację zadania w 2023 r. z budżetu gminy (w dyspozycji MOPR) wynosiła 55 000,00 zł (co stanowiło 40 %), natomiast pozostałe 60 % dotyczyło

środków Funduszu Pracy (MUP). Faktycznie na realizację prac społecznie użytecznych w 2023 r. wydano kwotę 47 347,68 zł, w ramach posiadanego planu budżetowego.

Kwota zrefundowana przez MUP w Lublinie w 2023 r. wyniosła 71 021,52 zł.

W roku 2023 Miejski Urząd Pracy w Lublinie skierował do wykonywania prac społecznie użytecznych 43 osoby, w tym:

- 2 osoby w ogóle nie podjęły psu i nie przepracowały żadnej godziny,
- 7 osób przerwało wykonywanie prac społecznie użytecznych bez wskazania uzasadnionej przyczyny i zostało wyrejestrowanych z Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie,
- 2 osoby przerwały psu z powodu podjęcia zatrudnienia.

Liczbę osób faktycznie wykonujących PSU w poszczególnych miesiącach przedstawia poniższa specyfikacja:

- w miesiącu lutym 2023 roku – 32 osoby,
- w miesiącu marcu 2023 roku – 35 osób,
- w miesiącu kwietniu 2023 roku – 34 osoby,
- w miesiącu maju 2023 roku – 34 osoby
- w miesiącu czerwcu 2023 roku – 30 osoby,
- w miesiącu lipcu 2023 roku – 31 osób,
- w miesiącu sierpniu 2023 roku – 30 osób,
- w miesiącu wrześniu 2023 roku – 32 osoby,
- w miesiącu październiku 2023 roku – 30 osób,
- w miesiącu listopadzie 2023 roku – 27 osób.

Celem prac społecznie użytecznych była aktywizacja społeczno – zawodowa osób bezrobotnych oraz korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Instrument aktywizacji w postaci prac społecznie użytecznych stworzył osobom bezrobotnym, które przez wiele lat były nieaktywne zawodowo i nie pozostawały w stosunku pracy – szansę czynnego udziału na rynku pracy.

10.2. Współpraca z Kuratorium Oświaty w Lublinie

W ramach kontynuacji współpracy z Kuratorium Oświaty w Lublinie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie również w 2023 roku pozyskał skierowania dla **80 dzieci i młodzieży w wieku od 7 – 15** ze środowisk ubogich i zagrożonych patologią na bezpłatny wypoczynek wakacyjny.

Pracownicy Działu ds. pomocy środowiskowej koordynowali działania związane z rekrutacją i wyjazdem na kolonie letnie, przygotowywaniem oraz przekazywaniem dla potrzeb Kuratorium Oświaty oraz organizatorów wypoczynku – list uczestników, jak również dokonywali uzgodnień dotyczących terminów odjazdów oraz powrotów dzieci z kolonii.

Kolonie letnie zorganizowane zostały przez Biuro Podróży Lutur, z siedzibą przy ul. Fabrycznej 15/2, 20 – 301 Lublin w miejscowości Milówka Szare 7 w terminie od 13 sierpnia 2023 r. do 22 sierpnia 2023 r. – 45 uczestników oraz w terminie od 22 sierpnia 2023 r. do 31 sierpnia 2023 r. – 35 uczestników.

10.3. Projekt „Szlachetna Paczka”

W 2023 roku w ramach realizacji Programu „Szlachetna paczka” – edycja 2023/2024 kontynuowano współpracę z Koordynatorem Regionalnym Stowarzyszenia WIOSNA na województwo lubelskie. Program adresowany był do osób oraz rodzin, w tym seniorów

znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, które z uwagi na sytuację życiową wymagały udzielenia dodatkowego wsparcia.

W ramach prowadzonych działań pozyskano łącznie 68 oświadczeń osób/rodzin z poszczególnych dzielnic miasta Lublin, deklarujących chęć udziału w programie i przekazano Koordynatorowi Regionalnemu, celem dalszego wykorzystania.

10.4. Akcja Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę 2023

Dział ds. pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2023 roku ponownie czynnie włączył się w koordynację działań związanych z akcją. W ramach współpracy przekazano do sztabu informację dotyczącą liczby rodzin z dziećmi, celem wykorzystania dla potrzeb akcji. W ramach prowadzonej koordynacji działań utrzymywano systematyczny kontakt z poszczególnymi Filiami pod kątem zapewnienia bieżącego przepływu informacji o przekazywanej pomocy.

W 2023 roku pomoc w formie paczek żywnościowych otrzymało łącznie 276 rodzin. Dystrybucja darów odbywała się w dniach 18.12.2023 r. - 20.12.2023 r.

10.5. Działania osłonowe

W 2023 roku kontynuowano nadzór nad prowadzonymi działaniami profilaktyczno-osłonowymi na rzecz osób, które nie są w stanie własnym staraniem poradzić sobie w trudnym okresie zimowym, w tym: osoby samotne, niepełnosprawne, niesamodzielne, niezaradne życiowo, rodziny wielodzietne, osoby bezdomne oraz w podeszłym wieku.

Wystosowano pisma do Dyrektorów szpitali funkcjonujących na terenie Miasta Lublin z prośbą o włączenie się w działania profilaktyczno-osłonowe na rzecz osób samotnych, starszych, bezdomnych, opuszczających placówki opieki zdrowotnej i mieszkańców, którzy nie są w stanie zapewnić sobie odpowiednich warunków do przetrwania okresu zimowego. Systematyczny kontakt ze służbami społecznymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w zakresie wymiany informacji umożliwiał podjęcie szybkich działań interwencyjnych pozwalających uniknąć nieszczęśliwych wypadków.

Ponadto skierowano pisma do Przewodniczącego Rady Miasta Lublin oraz poszczególnych Rad Dzielnic z terenu miasta Lublin - celem wsparcia działań osłonowych prowadzonych przez Ośrodek, zaangażowania się w działania pomocowe na rzecz rodzin, które mogą potrzebować pomocy oraz przyłączenia się do apeli o szybkie reagowanie i informowanie służb społecznych o mieszkańcach naszego miasta borykających się z problemami.

W ramach prowadzonych działań profilaktyczno – osłonowych pracownicy Ośrodka informowali o możliwości ubiegania się o dodatek węglowy oraz o dodatek z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła, uzyskania pomocy w dostępie do pielęgniarstwa opieki długoterminowej finansowanej ze środków NFZ oraz do wsparcia wolontarystycznego. W stosunku do osób w wieku senioralnym, samotnych i niepełnosprawnych podejmowane były działania mające na celu zabezpieczenie pomocy w formie usług opiekuńczych. Ponadto osoby wymagające całodobowej opieki były informowane o ofercie usług całodobowych realizowanych w domach pomocy społecznej. Środowiska osób niesamodzielnych wizytowane były ze wzmożoną częstotliwością – celem rozpoznania ich aktualnej sytuacji oraz zabezpieczenia potrzeb życiowych. Z uwagi na trwający stan zagrożenia epidemicznego prowadzone było poradnictwo w zakresie

konieczności skorzystania z pomocy medycznej w przypadku pojawienia się objawów infekcji lub złego samopoczucia.

Osoby potrzebujące, kierowane były także do organizacji zajmujących się dystrybucją artykułów żywnościowych w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 Podprogram 2023. Pracownicy Wydziału pomocy środowiskowej wydali **2 796** zaświadczeń dla **5 339** osób.

Realizowane były również działania w kierunku pokonania kryzysu bezdomności, które w pierwszej kolejności koncentrowały się na zapewnieniu wsparcia w postaci schronienia i zabezpieczenia elementarnych potrzeb. Na dalszym etapie osoby z tym problemem mobilizowane były do podjęcia leczenia odwykowego, ambulatoryjnego, rejestracji w Miejskim Urzędzie Pracy, unormowania sytuacji socjalno-bytowej, ustalenia stopnia niepełnosprawności, powrotu do rodziny, czy też pozyskania lokalu mieszkalnego z zasobów Miasta Lublin.

Ponadto zamieszczono na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie apel do mieszkańców miasta Lublin uwrażliwiający na trudną sytuację osób bezdomnych, starszych, niepełnosprawnych i niezaradnych życiowo z prośbą o zgłaszanie wszelkich informacji o miejscach pobytu osób zagrożonych skutkami niskich temperatur.

Należy wskazać, iż w miesiącu marcu 2023 roku pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie uczestniczył w posiedzeniu Komisji Samorządności i Porządku Publicznego RM Lublin, w ramach którego omówiono m.in. aktualną sytuację w Lublinie związaną z pomocą uchodźcom z Ukrainy oraz dalsze przewidywania i plany miasta w tym zakresie.

W październiku 2023 roku pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie uczestniczył w posiedzeniu Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego zorganizowanym w Wydziale Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego celem omówienia stanu przygotowań oraz koordynacji służb miejskich działających w obszarze zabezpieczenia społecznego na rzecz osób bezdomnych, samotnych i potrzebujących wsparcia w celu zapobiegania negatywnym skutkom zimy.

11. Uczestnictwo w Porozumieniach

11.1. Porozumienie z Komendą Miejską Policji w Lublinie

W związku z zawartym w dniu 17 października 2012 roku porozumieniem pomiędzy Komendą Miejską Policji w Lublinie, a Gminą Lublin, w imieniu której działa Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w przedmiocie ustalenia zasad nieodpłatnego uczestnictwa pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie przy przesłuchaniu nieletnich w postępowaniu karnym, prowadzonym przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie w 2023 roku kontynuowano współpracę w powyższym zakresie.

W dniu 1 lutego 2022 r. a następnie w dniu 7 listopada 2022 r. podpisano kolejne porozumienia na czas nieokreślony w celu ustalenia zasad nieodpłatnego uczestnictwa pracowników MOPR w Lublinie przy przesłuchaniu nieletnich w postępowaniu karnym, prowadzonym przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

W ramach niniejszej inicjatywy przedkładano w systemie kwartalnym, w Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie wykaz osób wyznaczonych do współpracy w ramach niniejszej

inicjatywy, zaś przedstawiciele MOPR w Lublinie uczestniczyli w przesłuchaniu nieletniego w sytuacji kiedy zapewnienie obecności rodziców/opiekunów prawnych albo obrońcy było niemożliwe. Zadaniem wyznaczonego pracownika MOPR w Lublinie była obecność podczas przesłuchania nieletniego, podejrzanego o dopuszczenie się czynu karalnego oraz podpisanie protokołu z przeprowadzonej czynności dowodowej.

W roku 2023 łącznie odbyło się **9 przesłuchań nieletnich** w postępowaniach karnych z uczestnictwem przedstawicieli Ośrodka, prowadzonych przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

11.2. Porozumienie z Aresztem Śledczym w Lublinie

W związku z zawartym na czas nieokreślony w dniu 24 lutego 2016 roku porozumieniem z Aresztem Śledczym w Lublinie, w przedmiocie ustalenia zasad prowadzenia przez pracowników MOPR w Lublinie na terenie Aresztu Śledczego kwartalnych spotkań informacyjnych dla osób osadzonych, w 2023 roku kontynuowano współpracę w tym zakresie.

W trakcie 4 osobistych spotkań z osobami odbywającymi karę pozbawienia wolności przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie udzielał informacji dotyczących możliwości otrzymania wsparcia ze środków pomocy społecznej po opuszczeniu placówki penitencjarnej (w tym dla osób zagrożonych bezdomnością), zasad realizacji świadczeń na rzecz rodzin osób osadzonych w ramach systemu pomocy społecznej (świadczeń pieniężnych, pomocy rzeczowej), jak również zakresu pomocy przysługującej po opuszczeniu Aresztu Śledczego. Ponadto pracownik MOPR udzielał informacji odnośnie procedury ubiegania się o orzeczenie stanu zdrowia (dla celów rentowych i pozarentowych), możliwości uzyskania lokalu z zasobów gminy, przesłanek do przeprowadzania eksmisji oraz kwestii dotyczących spraw spadkowych.

W spotkaniach na terenie Aresztu Śledczego, które miały charakter prelekcji oraz spotkań indywidualnych wzięło udział łącznie **59 osób odbywających karę pozbawienia wolności**.

11.3. Projekt „Przyjazne patrole”

Na podstawie porozumienia nr 6/BM/23 z dnia 6 kwietnia 2023 roku zawartego pomiędzy Gminą Lublin reprezentowaną przez Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie a Komendantem Miejskim Policji w Lublinie w okresie od 15 kwietnia do 17 grudnia 2023 roku zrealizowane zostało działanie w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologicznym oraz zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom pod nazwą „Przyjazne patrole”. W patrolu uczestniczyli: psycholog lub pedagog z ramienia Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, dwóch funkcjonariuszy Policji oraz pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

W ramach powyższego porozumienia do obowiązków Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie należało:

- zapewnienie udziału w projekcie pracownika socjalnego (jednego w trakcie patrolu), do którego zadań należało w szczególności:
 - a) dokonanie wglądu w sytuację rodziny oraz rozpoznanie sytuacji dziecka;
 - b) w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka zapewnienie

małoletniemu właściwej opieki poprzez umieszczenie:

- u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, lub
 - w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- c) w przypadku stwierdzonej przez wezwane służby medyczne konieczności hospitalizacji, pozostawienie dziecka w szpitalu;
- d) w przypadku konieczności odebrania rodzicom/opiekunom prawnym dziecka przekazanie pouczenia o prawie wniesienia zażalenia do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka zgodnie z art. 12b i 12c ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- e) niezwłoczne powiadomienie, nie później niż w ciągu 24 godzin, właściwego sądu opiekuńczego o odebraniu dziecka z rodziny;
- f) sporządzanie dokumentacji z podejmowanych czynności służbowych;
- cotygodniowego sporządzania wykazu rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonych przemocą w rodzinie wytypowanych do zwizytowania oraz jego przekazywania do Naczelnika Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

Pierwszy patrol odbył się w dniu 15 kwietnia 2023 roku, zaś ostatni w dniu 17 grudnia 2023 roku. W okresie sprawozdawczym odbyły się 64 patrole, które realizowane były w wyznaczone soboty i niedziele (dodatkowo w niektóre soboty w godzinach porannych).

W okresie od 15 kwietnia do 17 grudnia 2023 roku zrealizowano łącznie 340 wizyt w 181 rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonych przemocą w rodzinie wytypowanych do zwizytowania przez pracowników socjalnych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, asystentów rodziny, Policję oraz sąd. Ponadto podjęto 19 interwencji zleconych przez Dyżurnego Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

Na podstawie art. 12a ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku w okresie sprawozdawczym odebrano 6 dzieci z 4 rodzin i umieszczono: w instytucjonalnej pieczy zastępczej – placówce opiekuńczo – wychowawczej (3 dzieci) oraz u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej (3 dzieci). W ramach realizowanych zadań sporządzono 4 zawiadomień do właściwego miejscowo sądu opiekuńczego w związku ze stwierdzeniem zagrożenia zdrowia dzieci (do MOPR w Lublinie nie wypłynęły informacje dotyczące ewentualnych zażaleń na odebranie dziecka złożonych do sądu opiekuńczego).

Ponadto, w trakcie podejmowanych działań, w 6 rodzinach wdrożono procedurę „Niebieskiej Karty” sporządzając 6 formularzy Niebieskiej Karty – A, gdzie osobami doznającymi przemocy w rodzinie było 6 małoletnich dzieci oraz 1 osoba dorosła.

Członkowie patrolu przeprowadzili także 557 rozmów z rodzicami/opiekunami, dziećmi i innymi członkami rodzin o charakterze edukacyjnym, profilaktycznym oraz ostrzegawczym.

W związku z uchwałą budżetową na rok 2023 na realizację powyższego projektu zostały zabezpieczone środki finansowe dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w kwocie 36 800,00 zł, które zostały wydatkowane w wysokości 25 599,89 zł.

11.4. Porozumienia ze szpitalami

W związku z porozumieniem o współpracy zawartym w dniu 2 stycznia 2023 roku na czas określony do dnia 31 grudnia 2025 r. **pomiędzy Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym Nr 1 w Lublinie a Gminą Lublin, w imieniu której działa Miejski**

Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w przedmiocie ustalenia zasad wzajemnej współpracy w zakresie udzielania wsparcia pacjentom Szpitala wynikającego z przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w 2023 r. kontynuowano przedmiotową współpracę.

W ramach niniejszej inicjatywy Szpital zobowiązał się m. in. do:

- skompletowania dokumentacji niezbędnej do ustalenia uprawnień do uzyskania świadczenia w formie dostępu do opieki zdrowotnej,
- przekazania do MOPR wypełnionego i podpisanego przez pacjenta rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z niezbędną dokumentacją.
- Umożliwienie przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych przez pracownika socjalnego zatrudnionego w szpitalu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893), z pacjentami szpitala, nie posiadającymi ubezpieczenia zdrowotnego, spełniającymi kryteria art. 7 i 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej, celem potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Natomiast MOPR zobowiązał się m. in. do:

1. wydania decyzji administracyjnej ustalającej prawo do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej dla osób będących mieszkańcami Miasta Lublin oraz osób bezdomnych posiadających ostatnie miejsce zameldowania w Lublinie i niezwłocznego powiadomienia Szpitala o podjętej decyzji,
2. przekazania otrzymanego rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z załączoną dokumentacją do ośrodka pomocy społecznej zgodnie z właściwością miejscową, jeżeli osoba, z którą przeprowadzono wywiad nie jest mieszkańcem miasta Lublin lub osoba bezdomna posiada ostatnie miejsce zameldowania na terenie innych powiatów,
3. przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, na terenie Szpitala, z osobami wymagającymi udzielenia pomocy innej niż w formie uzyskania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, w celu ustalenia uprawnień do świadczeń ze środków społecznych, zaplanowania pomocy adekwatnej do zgłoszonych potrzeb, wydania decyzji administracyjnej w sprawie lub przekazania rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z kompletem dokumentacji do ośrodka pomocy społecznej zgodnie z właściwością miejscową,
4. współpracy z pracownikami „Szpitala” w zakresie ustalenia właściwego planu pomocy oraz niezbędnej dokumentacji.

W ramach powyższego porozumienia pracownik socjalny zatrudniony w szpitalu przeprowadził wywiady środowiskowe, na podstawie których Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie rozpatrzył **14 wniosków dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.**

W związku z porozumieniem zawartym w dnia 2 stycznia 2023 roku na czas określony do dnia 31 grudnia 2025 roku **pomiędzy Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym Nr 4** w Lublinie a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie, w przedmiocie ustalenia zasad wzajemnej współpracy w zakresie udzielania wsparcia pacjentom Szpitala wynikającego z przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w 2023 roku kontynuowano przedmiotową współpracę.

W ramach niniejszej inicjatywy Szpital zobowiązał się m. in. do:

- skompletowania dokumentacji niezbędnej do ustalenia uprawnień do uzyskania świadczenia w formie dostępu do opieki zdrowotnej,
- przekazania do MOPR wypełnionego i podpisanego przez pacjenta druku rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z niezbędną dokumentacją,
- Umożliwienie przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych przez pracownika socjalnego zatrudnionego w szpitalu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893), z pacjentami szpitala, nie posiadającymi ubezpieczenia zdrowotnego, spełniającymi kryteria art. 7 i 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej, celem potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Natomiast MOPR zobowiązał się m. in. do:

1. wydania decyzji administracyjnej ustalającej prawo do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej dla osób będących mieszkańcami Miasta Lublin oraz osób bezdomnych posiadających ostatnie miejsce zameldowania w Lublinie i niezwłocznego powiadomienia Szpitala o podjętej decyzji,
2. przekazania otrzymanego rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z załączoną dokumentacją do ośrodka pomocy społecznej zgodnie z właściwością miejscową, jeżeli osoba z którą przeprowadzono wywiad nie jest mieszkańcami miasta Lublin lub osoba bezdomna posiada ostatnie miejsce zamieszkania na terenie innych powiatów,
3. przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, na terenie Szpitala, z osobami wymagającymi udzielenia pomocy innej niż w formie uzyskania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, w celu ustalenia uprawnień do świadczeń ze środków społecznych, zaplanowania pomocy adekwatnej do zgłoszonych potrzeb, wydania decyzji administracyjnej w sprawie lub przekazania rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z kompletem dokumentacji do ośrodka pomocy społecznej zgodnie z właściwością miejscową,
4. współpracy z pracownikami „Szpitala” w zakresie ustalenia właściwego planu pomocy oraz niezbędnej dokumentacji.

W ramach powyższego porozumienia pracownik socjalny zatrudniony w szpitalu przeprowadził wywiady środowiskowe, na podstawie których Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie rozpatrzył **22 wnioski dotyczące potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.**

11.6. Porozumienie ze Strażą Miejską Miasta Lublin

W związku z zawartym na czas nieokreślony w dniu 7 grudnia 2020 roku porozumieniem o współpracy pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie a Strażą Miejską Miasta Lublin w przedmiocie efektywnego i sprawnego wykonywania obowiązków ustawowych, uwzględniając zadania polegające na niesieniu wszechstronnej pomocy i podejmowaniu działań w szczególności na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, niesamodzielnych i bezdomnych oraz w 2023 roku realizowano współpracę w szczególności poprzez:

- wymianę wzajemnych doświadczeń,
- wspólne reagowanie na informacje o występujących zagrożeniach dla życia i zdrowia mieszkańców Lublina, a w szczególności dzieci,
- udzielanie pomocy i wsparcia osobom bezdomnym, m.in. poprzez systematyczne patrole miejsc przebywania osób bezdomnych, informowanie i motywowanie tych osób do skorzystania z ofert pomocy instytucji wspierających osoby bezdomne, a także w razie potrzeb przewożenie tych osób do schronisk i noclegowni,

współdziałanie w usuwaniu stanu zagrożenia poprzez:

- zapewnienie stosownego wsparcia osobowego w miejscu zagrożenia (wsparcie pracownika socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz w razie konieczności funkcjonariuszy Straży Miejskiej Miasta Lublin),
- możliwość doraźnego wsparcia przez Straż Miejską Miasta Lublin w zakresie dowozu osób, którym wskutek zagrożenia życia lub zdrowia należy natychmiastowo zapewnić odpowiednie schronienie w przypadku braku możliwości zapewnienia w danym momencie środka transportu przez inne zobowiązane podmioty i zapewnienie odpowiedniej opieki przez pracownika socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

W ramach realizacji postanowień zawartych w porozumieniu z dnia 7 grudnia 2020 r. pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie a Strażą Miejską Miasta Lublin, w dniach od 12 do 20 grudnia 2023 r. odbyły się wspólne patrole miejsc przebywania na terenie miasta Lublin osób bezdomnych. Udział w inicjatywie wzięło 6 pracowników Ośrodka, którzy wspólnie ze strażnikami miejskimi we wskazanym okresie skontrolowali **58 lokalizacji**.

11.7. Porozumienie ze Stowarzyszeniem mali bracia Ubogich

W związku z zawartym w dniu 30 grudnia 2022 roku porozumieniem o współpracy z mocą obowiązywania od 24 lutego 2020 roku na czas nieokreślony, pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie a Stowarzyszeniem mali bracia Ubogich, w 2023 roku kontynuowano współpracę w zakresie działań zmierzających do podniesienia jakości życia Seniorów żyjących w osamotnieniu w ramach wolontariatu towarzyszącego poprzez udział Seniora w realizowanym przez Stowarzyszenie Programie „Twoja obecność pomaga mi żyć”.

W ramach niniejszego porozumienia Stowarzyszenie mali bracia Ubogich zobowiązało się do:

- 1) zawarcia pisemnego porozumienia o współpracy z wolontariuszami biorącymi udział z ramienia Stowarzyszenia w Programie „Twoja obecność pomaga mi żyć”, zgodnie z zapisami ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- 2) objęcia wolontariuszy ubezpieczeniem grupowym od następstw nieszczęśliwych wypadków na czas zawarcia niniejszego Porozumienia;
- 3) poinformowania wolontariuszy o konieczności zachowania tajemnicy dotyczącej okoliczności korzystania przez Seniora ze wsparcia udzielanego przez MOPR, o których dowiedzą się podczas swojej pracy oraz do zachowania w tajemnicy wszelkich danych osobowych;
- 4) nawiązania przez wolontariusza kontaktu z komórką organizacyjną MOPR, w przypadku zgłoszenia przez Seniora ewentualnych potrzeb z zakresu oparcia społecznego;

- 5) poinformowania MOPR o przyjęciu Seniora do Programu „Twoja obecność pomaga mi żyć”, w terminie 7 dni roboczych od pierwszego spotkania w miejscu zamieszkania Seniora.

Natomiast MOPR zobowiązał się do:

- 1) umieszczenia materiałów informacyjnych na temat Stowarzyszenia w komórkach organizacyjnych oraz na stronie internetowej;
- 2) udzielania informacji Seniorom o formach działalności Stowarzyszenia;
- 3) przekazania Seniorom zamieszkałym na terenie miasta Lublin informacji na temat możliwości skorzystania z wolontariatu realizowanego przez Stowarzyszenie;
- 4) przekazania Seniorom wyrażającym wolę udziału w Programie „Twoja obecność pomaga mi żyć”, oświadczenia Stowarzyszenia, dotyczącego zgody na zbieranie i przetwarzanie danych osobowych;
- 5) pobrania od Seniorów ww. oświadczenia;
- 6) przesłania Stowarzyszeniu ww. oświadczenia;
- 7) uczestniczenia pracownika MOPR, na wniosek Stowarzyszenia, we wspólnej z wolontariuszem Stowarzyszenia wizycie w miejscu zamieszkania Seniora (w godzinach pracy Ośrodka);
- 8) przekazania wolontariuszowi Stowarzyszenia przez pracownika MOPR danych teleadresowych komórki organizacyjnej, w której wykonuje obowiązki służbowe.

W 2023 roku pracownicy Ośrodka przekazali informacje nt. form działalności Stowarzyszenia oraz możliwości skorzystania z wolontariatu oferowanego przez ww. podmiot łącznie 376 Seniorom.

Programem „Twoja obecność pomaga mi żyć”, w ramach którego odbywały się odwiedziny osób starszych i wspólne spędzanie czasu (rozmowa, czytanie książek, słuchanie muzyki oraz spacer) objęto 26 osób.

11.8. Porozumienie o współpracy z Vital-Med. Sp. z o.o.

W dniu 11 marca 2022 r. zawarto porozumienie o współpracy z Vital-Med Sp. z o.o. w przedmiocie ustalenia warunków współpracy polegającej na umożliwieniu pielęgniarcom i położnym odbywanie zajęć stażowych w jednostkach organizacyjnych MOPR w ramach szkoleń specjalistycznych, kursów specjalistycznych i kursów kwalifikacyjnych, jak również przeprowadzeniu szkoleń z zakresu pierwszej pomocy dla pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

W ramach porozumienia zawartego na okres od dnia 15 marca 2022 r. do dnia 15 marca 2026 r. (na podstawie aneksu zawartego w dniu 1 grudnia 2023 r.) MOPR w Lublinie wyznaczył 6 opiekunów zajęć stażowych, którzy sprawowali opiekę nad osobami skierowanymi przez Vital-Med do odbywania zajęć stażowych w poszczególnych komórkach organizacyjnych Wydziału. W 2023 r. zajęcia stażowe (w wymiarze po 14 godzin lekcyjnych) odbyło łącznie 39 osób.

W myśl art. 121 ust. 2c ustawy o pomocy społecznej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej, centrum usług społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie ma prawo do szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych. Szkolenia przeprowadza pracodawca, co najmniej raz na 2 lata.

W związku z powyższym w ramach porozumienia zorganizowano szkolenie dla 20 pracowników socjalnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym.

12. Realizacja innych programów i inicjatyw

12.1. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 współfinansowanego z Funduszu Solidarnościowego

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 skierowany był do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi (zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Członkowie rodzin lub opiekunowie otrzymali wsparcie w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki nad tymi osobami.

Program zakładał świadczenie usług opieki wytchnieniowej w ramach:

- pobytu dziennego, w placówce lub w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej;
- pobytu całodobowego, specjalistycznego poradnictwa psychologicznego lub terapeutycznego, zapewnienie wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji i diety dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę.

Wydział pomocy środowiskowej realizował Program poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej w formie usług opieki wytchnieniowej.

Zaplanowano, iż z ww. wsparcia skorzysta 101 osób na łączną liczbę 24 240 godzin (przy stawce 40,00 zł za jedną godzinę usługi opieki wytchnieniowej) dla każdej z nich. W związku z powyższym otrzymano dotację w wysokości 969 600,00 zł (na bezpośrednią realizację zadania) oraz w wysokości 19 392,00 zł (na koszty obsługi zadania). Łącznie z budżetu państwa otrzymano kwotę 988 992,00 zł. Dodatkowo ze środków własnych gminy zabezpieczono środki w wysokości 60 000,00 zł na obsługę zadania dla organizacji pozarządowej.

W celu prawidłowej realizacji zadania ogłoszony został otwarty konkurs ofert, na podstawie którego wyłoniono zleceniobiorcę zadania, czyli Stowarzyszenie „Synergia”. W dniu 23 maja 2023 r. z ww. podmiotem podpisana została umowa na realizację zadania pod tytułem „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023, na podstawie, której Ośrodek zobowiązał się do przekazania środków finansowych na realizację ww. zadania do wysokości 1 029 600,00 zł (zgodnie ze złożoną ofertą i kalkulacją kosztów).

W całym okresie sprawozdawczym wpłynęło 239 wniosków o przyznanie usług opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Faktycznie z przyznanego wsparcia skorzystało 112 osób na łączną liczbę 23 066 godzin sfinansowaną z budżetu państwa w kwocie 922 640,00 zł oraz ze środków własnych gminy na obsługę zadania przez Stowarzyszenie Synergia w kwocie 58 716,75 zł. Osoby objęte Programem nie ponosiły odpłatności za przyznane usługi. Dodatkowo z dotacji pokryte zostały koszty obsługi w kwocie 19 392,00 zł.

12.2. Realizacja działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin

1) „Razem przeciw uzależnieniom”

Druga edycja programu profilaktycznego po nazwą „Razem przeciw uzależnieniom - kontynuacja”, miała na celu zapobieganie uzależnieniom poprzez nabycie wiedzy na temat rodzajów uzależnień, rozpoznawania pierwszych symptomów uzależnienia u siebie i innych osób, poszerzenia wiedzy na temat obecności zagrożeń, na które narażone są dzieci i młodzież. Ponadto zwiększenie świadomości uczestników programu na temat profilaktyki uzależnień oraz integracja grupy uczestników poprzez wspólne spędzanie czasu. Do drugiej edycji, została zaproszona również młodzież biorąca udział w pierwszej edycji programu. Podczas trwania programu odbyły się indywidualne spotkania terapeutyczne pogłębiające wcześniejsze spotkania grupowe. Każdy z uczestników miał do dyspozycji trzy 45 minutowe spotkania.

Okres realizacji programu profilaktycznego to maj - grudzień 2023, liczba uczestników to 13 osób w przedziale wiekowym 13-17 lat. Kampania skierowana była w szczególności do dzieci i młodzieży skupionej przy Centrum Aktywności Środowiskowej, jak również dla wszystkich chętnych z terenu miasta Lublin. Działanie zostało sfinansowane z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublina na rok 2023. Program zakładał również wkład własny (bezkosztowy) z zasobów kadry Centrum Aktywności Środowiskowej Filii Nr 2 MOPR w Lublinie. Inauguracyjnym wydarzeniem programu był Festyn „Poznajemy się – ciąg dalszy”, który odbył się na terenach zielonych „SOS Wioski Dziecięce” przy ulicy Jutrzenki 1. Łącznie wydatkowano na ten cel kwotę 6 000,00 zł.

W ramach programu odbyło się 12 wyjść integracyjnych:

- 4 wyjścia do kina - 06.07, 26.07, 01.08, 29.08.2023 roku,
- 2 na kręgielnię – 28.06, 13.07.2023 roku,
- 2 do lokali gastronomicznych (na pizzę) oraz 1 na zakończenie wakacji (zamówiona została pizza dla uczestników do siedziby Centrum) - 23.06, 25.08, 31.08.2023 roku,
- 3 wyjścia na basen „Słoneczny Wrotków” - 27.07, 16.08, 22.08.2023 roku.

Celem wyjść była integracja grupy poprzez wspólne spędzanie wolnego czasu, a także promowanie atrakcyjnych, alternatywnych form spędzania czasu, wolnego od nałogów i uzależnień. Łącznie wydatkowano na ten cel kwotę 2 727,70 zł.

Zasadniczym wsparciem oferowanym w ramach programu były indywidualne warsztaty profilaktyczne, których celem głównym było zapobieganie uzależnieniom poprzez nabycie wiedzy na temat rodzajów uzależnień, rozpoznanie pierwszych symptomów uzależnienia u siebie i innych osób. Indywidualny charakter spotkań był również okazją do uzyskania wiedzy o sobie samym. Ponadto poszerzenie wiedzy na temat obecności zagrożeń, na które są narażone dzieci i młodzież (dotyczy środowiska lokalnego). Ww. działanie odbyło się w terminie 22.09 – 20.10.2023 roku w wymiarze 45 godzin dydaktycznych (3 godziny na uczestnika), w zajęciach uczestniczyło 13 osób. Ponadto terapeuta uczestniczył w warsztatach podsumowujących (grupowych) podczas wyjazdu do Janowa Lubelskiego w wymiarze 6 godzin dydaktycznych.

Wydatkowano kwotę 7 200 zł.

Program zakończyły trzydniowe warsztaty podsumowujące w Janowie Lubelskim, które odbyły się w terminie 20.10 - 22.10.2023 roku. W wyjeździe uczestniczyło 10 osób. Warsztaty podsumowujące w wymiarze 6 godzin prowadzone były przez terapeutę prowadzącego część stacjonarną realizowaną w wymiarze 45 godzin w pomieszczeniach Centrum Aktywności Środowiskowej. Wydatkowano kwotę 11 939,99 zł.

Ponadto wygenerowane oszczędności w kwocie 2100zł zostały przeznaczone na zakup teczek konferencyjnych, brulionów, długopisów dla 13 uczestników programu.

Działania podjęte w ramach programu profilaktycznego – „Razem Przeciw uzależnieniom kontynuacja” w sposób znaczący przyczyniły się do integracji grupy oraz samoświadomości uczestników o istniejących zagrożeniach i konsekwencjach uzależnień.

2) „Kompleksowe wsparcie dziecka”

W dniu 13 kwietnia 2023r. z Fundacją Sempre a Frente zawarta została umowa nr 5/MOPR/D-PŚ/2023 na realizację zadania publicznego pt. „Kompleksowe wsparcie dziecka” Centrum Pomocy Dzieciom w Lublinie oraz przekazano środki finansowe w wysokości 240 000,00 zł.

W ramach ww. zadania:

1. Prowadzono indywidualną pomoc psychologiczną i terapeutyczną, z której skorzystało 65 dzieci oraz 73 rodziców/opiekunów prawnych podczas 720 godzin pracy skupiającej się na zapewnieniu wsparcia psychologicznego klientom. Spotkania odbywały się stacjonarnie.
2. Zrealizowano 118 godzin wsparcia grupowego podczas 7 spotkań grupowych, każde trwające 4h zegarowe. Grupa była prowadzona metodami socjoterapii i psychoterapii grupowej przez dwie terapeutki, wspomagane przez wolontariuszkę. Grupa spotykała się 1 raz w miesiącu.
3. Udzielano konsultacji pierwszego kontaktu-kwalifikowano do pomocy w CPD lub kierowania do innej placówki.
4. Prowadzono indywidualne konsultacje psychiatryczne. W okresie sprawozdawczym zrealizowano 72h konsultacji psychiatrycznych, prowadzonych przez lekarza psychiatrę. Ze wsparcia skorzystało 22 dzieci. Lekarz psychiatra, specjalista dzieci i młodzieży prowadził konsultacje planowe podopiecznych CPD, konsultacje psychiatryczne w trybie nagłym, ocenę stanu psychicznego i planowanie postępowania, psychoedukację pacjentów oraz opiekunów.
5. Prowadzono konsultacje prawne w wymiarze 50h w formie stacjonarnej i telefonicznej. Prawniczka udzielała konsultacji, podejmowała interwencje prawne, pomagała w przygotowaniu pism procesowych i komunikacji z wymiarem sprawiedliwości, edukowała w zakresie przyjaznych przesłuchań dzieci. Z konsultacji korzystały osoby będące w procesie wsparcia w CPD. Każda osoba mogła korzystać z konsultacji kilkakrotnie, zgodnie z zapotrzebowaniem.

Środki finansowe zostały przeznaczone na:

- Wynagrodzenie specjalisty świadczącego indywidualną pomoc psychologiczną /terapeutyczną/interwencję kryzysową – 69 600,00 zł,
- Wynagrodzenie terapeuty/ów prowadzącego grupy wsparcia dla dzieci i/lub opiekunów – 36 000,00 zł,

- Materiały do prowadzenia zajęć grupowych (papiernicze, biurowe lub pomoce) – 1 800,00 zł,
- Wynagrodzenie terapeutów prowadzących grupy wsparcia dla rodziców – 11 200,00 zł,
- Wynagrodzenie psychologa – 22 500,00 zł,
- Wynagrodzenie psychiatry – 18 000,00 zł,
- Wynagrodzenie prawnika – 12 500,00 zł,
- Wynagrodzenie koordynatora merytorycznego CPD – 18 000,00 zł,
- Wynagrodzenie - prowadzenie zajęć arteterapeutycznych – 2 400,00 zł,
- Obsługę finansowo-księgową projektu - 10 000,00 zł,
- Koordynację administracyjną projektu – 10 000,00 zł,
- Koszty lokalowe Centrum Pomocy Dzieciom (czynsz, prąd, gaz, woda, internet, śmieci) – 27 500,00 zł,
- Inne koszty osobowe – 500,00 zł.

12.3. Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030, realizacja zadania pn. „Edukacja prozawodowa - działania podnoszące kwalifikacje lubelskich Romów”.

Celem zadania był wzrost aktywności zawodowej oraz poprawa dostępu do rynku pracy społeczności romskiej zamieszkującej Miasto Lublin, wzrost motywacji uczestników do aktywnego poszukiwania pracy, wzrost pewności siebie poprzez uzyskane kwalifikacje, diagnozowanie, podniesienie niskiego statusu społecznego jak również aktywizacja nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych Romów.

W ramach zadania zaplanowano sfinansowanie udziału osób dorosłych pochodzenia romskiego w kursach i szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje i umiejętności.

Wartość projektu ogółem: 68 040,00 zł, kwota dofinansowania: 68 040,00 zł.

W ramach zadania zaplanowano podniesienie przez osoby dorosłe kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy. Zaplanowane zostały i zrealizowane następujące kursy oraz szkolenia:

1. zakup usługi kursu "prawa jazdy kat. B". kat. B dla 9 os,
2. zakup usługi - kurs - "Operator wózków widłowych" dla 3 osób,
3. zakup usługi Szkolenia - „Barber” dla 2 osób,
4. zakup usługi – kurs - "Stylizacja paznokci/manicure" w wymiarze 48 godzin zegarowych dla 1 osoby.

Realizacja zadania rozpoczęła się zorganizowaniem spotkania organizacyjno informacyjnego dla potencjalnych uczestników zadania, tj. przedstawicieli społeczności romskiej, które odbyło się w dniu 16.05.2023 r. Podczas spotkania kandydaci do uczestnictwa zostali zapoznani z celami i założeniami projektu.

W okresie sierpień - grudzień 2023 r. w oparciu o zawarte umowy z wyłonionymi instytucjami realizowane były kursy i szkolenia dla 15 Uczestników projektu.

1) Kurs "prawa jazdy kat. B". kat. B dla 9 os. - zgodnie z przeprowadzonym postępowaniem została podpisana Umowa Nr 76 /MOPR/D-OR/2023r. z dnia 11.08.2023r. oraz Aneks Nr 1 podpisany w dniu 27.11.2023r. na zlecenie organizacji i realizacji usług w formie kursu „Prawo jazdy kat. B” z Ośrodkiem Szkolenia Kierowców „Kulka” Zdzisława, Urszula, Maciej, Monika Kulka s.c Wyżynna 16/38, 20-560 Lublin. Koszt usługi

kursu "Prawa jazdy kat. B" dla 1 os. zaplanowano na kwotę 2 900,00 zł. Obejmował on: 30 godzin zajęć teoretycznych, 30 godzin zajęć praktycznych oraz opłaty za badania lekarskie. Łącznie poniesiono koszt dla 9 os. $\times$ 2 900,00zł/os. = 26 100,00 zł. Zgodnie z umową poniesiono również dodatkowe opłaty: za egzamin teoretyczny - dla 9 os. $\times$ 50 zł/os = 450,00 zł, egzamin praktyczny dla 6os. $\times$ 200,00 zł/os = 1 200,00 zł, dodatkowe jazdy doszkalające dla 5 os. - 14h $\times$ 44,00zł = 616,00 zł, egzamin poprawkowy teoretyczny dla 4 os. $\times$ 50 zł = 200,00 zł, egzamin praktyczny poprawkowy dla 3 os. $\times$ 200,00zł = 600,00 zł. Łączny koszt kursu prawa jazdy kat. B z dodatkowymi opłatami wyniósł dla 9 os. 29 166,00 zł. W kursie udział wzięło 9 osób społeczności romskiej, w tym 6 kobiet i 3 mężczyzn. Wszyscy uczestnicy ukończyli kurs, pozytywnie zdali egzamin wewnętrzny oraz uzyskali kwalifikacje do przystąpienia do egzaminów państwowych zgodnie z regulacjami prawnymi związanymi z prawem jazdy. Wszyscy przystąpili do egzaminu teoretycznego państwowego, który pozytywnie zdało 6 osób, z czego 4 osoby przy drugim podejściu zdało egzamin poprawkowy. Do państwowego egzaminu praktycznego przystąpiło 6 uczestników projektu. Egzamin praktyczny pozytywnie zdała 1 osoba, która uzyskała uprawnienia do prowadzenia pojazdów, tj. prawo jazdy kat. B. Natomiast 3 osoby przystąpiły do egzaminu poprawkowego, jednak z negatywnym wynikiem. Powyższe egzaminy opłacone były w ramach kursu. Ponadto 5 Uczestników/czek skorzystało z dodatkowych jazd doszkalających w łącznym wymiarze 14 godzin. Koszt szkolenia dla 9 osób wyniósł **29 166,00 zł.**

2) Kurs „Operator wózków widłowych” – po przeprowadzonym postępowaniu prowadzącym do wyłonienia Wykonawcy kursu została podpisana Umowa Nr 77/MOPR/D-OR/2023r. z dnia 11.08.2023r. na zlecenie organizacji i realizacji usługi w formie kursu „Operator wózków widłowych” z Ośrodkiem Szkolenia Kierowców EFEKT Mariusz Popko ul. Leszczyńskiego 15/2, 20-069 Lublin. Koszt usługi kursu "Operator wózków widłowych" dla 1 os. wyniósł 1000,00 z. Obejmował: 38 godzin zajęć teoretycznych, 10 godzin zajęć praktycznych oraz egzamin Urzędu Dozoru Technicznego – UDT wraz z wydaniem stosownego dokumentu potwierdzającego uzyskane kwalifikacje. Łączny koszt kursu "Operator wózków widłowych" dla 3 osób wyniósł 3 000,00 zł. Kurs zrealizowano dla 3 osób społeczności romskiej (3 mężczyzn), w wymiarze 38 godz./os. zajęć teoretycznych i 10 godz./os. zajęć praktycznych. W ramach kursu została przeprowadzona część teoretyczna, praktyczna oraz egzamin Urzędu Dozoru Technicznego – UDT wraz z wydaniem stosownego certyfikatu. Wszyscy Uczestnicy kursu ukończyli go z wynikiem pozytywnym, natomiast uprawnienia UDT otrzymały 2 osoby.

Koszty szkolenia dla 3 osób wyniosły **3 000,00 zł.**

3) Szkolenie - „Barber”- zgodnie z zapisami wniosku szkolenie zrealizowano dla 2 osób społeczności romskiej (2 mężczyzn). Po przeprowadzonych 2 postępowaniach prowadzących do wyłonienia Wykonawcy zostały podpisane umowy: nr 75/MOPR/D-OR/2023r. z dnia 08.08.2023 r. oraz umowa nr 92/MOPR/D- OR /2023 z dnia 10.11.2023 r. na zlecenie organizacji i realizacji usługi w formie szkolenia „Barber” w ramach zadania pn. „Edukacja prozdrowotna - działania podnoszące kwalifikację lubelskich Romów” z firmą Zeus Barber Shop K. Gorzkowska, O. Zaviriukha spółka cywilna. Koszt usługi Szkolenia "Barber" realizowanego na podstawie umowy nr 75/MOPR/D-OR/2023r. z dnia 08.08.2023 r. wyniósł 7 700,00 zł, natomiast realizowanego na podstawie umowy nr 92/MOPR/D- OR /2023 z dnia 10.11.2023 r. - 8 500,00zł. Szkolenie w wymiarze 140 godzin/os. obejmowało

30 godzin części teoretycznej, 110 godzin zajęć praktycznych oraz egzamin końcowy. Uczestnicy otrzymali zaświadczenie oraz certyfikat potwierdzające ukończenie kursu i uzyskanie kwalifikacji. Łączny koszt Szkoleń "Barber" wyniósł dla 2 osób wyniósł **16 200,00zł.**

Dla uczestników szkolenia „Barber” realizator zadania (MOPR) zakupił zestawy fryzjerskie: grzebień, nożyczki oraz etui. Koszty zakupu wyniosły: pierwszy zestaw: grzebień, nożyczki fryzjerskie, kosmetyczka - 41,37 zł drugi zestaw: nożyczki fryzjerskie, grzebień, etui na nożyczki - 44, 91 zł.

4) **Kurs na stylizację paznokci/manicure** - po przeprowadzonym postępowaniu prowadzącym do wyłonienia Wykonawcy została podpisana umowa nr 72/MOPR/D-OR/2023r. z dnia 04.08.2023r. na zlecenie organizacji i realizacji usług w formie kursu „Stylizacja paznokci/manicure” w ramach zadania pn. „Edukacja prozdrowotna -działania podnoszące kwalifikację lubelskich Romów” z Beauty School & Clinic Magdalena Chudaś, ul. Cyrkoniowa 3/43, 20-583 Lublin. Realizacja usługi kursu "Stylizacja paznokci/manicure" w wymiarze - 48 godzin dydaktycznych dla 1 os. obejmowała część teoretyczną, praktyczną oraz egzamin końcowy oraz wydanie zaświadczenia oraz certyfikatu potwierdzającego ukończenie kursu. Łączny koszt usługi kursu "Stylizacja paznokci/manicure" wyniósł dla 1 osoby **2 500,00 zł.** Zgodnie z zapisami wniosku kurs zrealizowano dla 1 osoby (kobiety). Uczestniczka zdała z wynikiem pozytywnym i otrzymała zaświadczenie oraz certyfikat potwierdzający ukończenie kursu.

Wszyscy Uczestnicy kursów/szkoleń - 15 os., otrzymali materiały biurowe (notatnik, teczka, długopis i ołówek), które zostały zakupione przez realizatora zadania (MOPR), co potwierdzili podpisem na liście odbioru materiałów biurowych dla uczestników kursów/szkoleń. Łączny koszt zakupu materiałów biurowych dla Uczestników kursów/szkoleń wyniósł dla 15 os. **302,76 zł.**

Zgodnie z zapisami wniosku po zakończeniu zaplanowanych kursów/szkoleń zorganizowano spotkanie podsumowujące projekt, które odbyło się w dniu 20.12.2023r. Po przeprowadzeniu rozeznania rynku usług organizacji spotkania podsumowującego realizację projektu zakupiono w Fundacji Dantis w Lublinie. Koszt usługi obejmującej wynajęcie sali oraz zorganizowanie cateringu wyniósł 1 770,00 zł.

Cele zadania kursów/szkoleń zrealizowano. Podniesione zostały kwalifikacje zawodowe, umiejętności młodzieży oraz osób dorosłych niezbędnych do podjęcia pracy. W kursach i szkoleniach wzięło udział 15 osób pochodzenia romskiego, w wieku aktywności zawodowej powyżej 18-go roku życia, osoby bezrobotne oraz nieaktywne zawodowo, w tym osoby uczące się i 1 osoba pracująca. Zadanie ukończyli wszyscy uczestnicy, którzy podnieśli swoje kompetencje i umiejętności społeczne oraz zawodowe. Kwalifikację zdobyło 6 uczestników zadania - 1 osoba w zawodzie stylisty paznokci/manicure, 2 osoby zdobyło kwalifikacje UDT w zawodzie operator wózków widłowych, 2 osoby w zawodzie Barber oraz 1 osoba zdobyła prawo jazdy kat. B. Należy również podkreślić, iż 1 osoba po zakończeniu udziału w projekcie podjęła zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę. Uczestniczka ta ukończyła kurs na stylizację paznokci/manicure.

12.4. Inne zadania realizowane przez Dział ds. pomocy środowiskowej

W 2023 roku Dział do spraw pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie:

- realizował **405** indywidualnych spraw klientów,
- rozpatrzył **2 001** wniosków w sprawie preferencyjnego zakupu węgla,
- rozpatrzył **9 293** wnioski o wypłatę dodatku węglowego,
- rozpatrzył **2 050** wniosków o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych,
- nadzorował **265** opiekunów tymczasowych wskazanych przez Sąd, którzy sprawowali opiekę nad małoletnimi obywatelami Ukrainy,
- weryfikował **311** decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Sprawy indywidualne klientów – w okresie od stycznia do grudnia 2023 roku pracownicy Działu ds. pomocy środowiskowej rozpatrzyli beneficjentów pomocy społecznej, o charakterze interwencyjnym, skierowane przez osoby zainteresowane oraz organy władzy państwowej i samorządowej. W każdej z rozpatrywanych spraw udzielono pisemnej odpowiedzi o sposobie jej załatwienia w oparciu o informacje uzyskane z poszczególnych Filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie lub informacji pozyskanych z bazy informatycznej POMOST oraz analizę dokumentacji osób zainteresowanych.

Preferencyjny zakup węgla – realizację zadania powierzono pracownikom Działu ds. pomocy środowiskowej. Miasto Lublin przystąpiło do zleconego przez rząd procesu dystrybucji węgla. Sprzedaż węgla odbywała się w wybranych składach węglowych funkcjonujących na terenie Lublina, z którymi Miasto podpisało stosowne umowy. Łącznie w roku 2023 do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wpłynęło **380** wniosków o preferencyjny zakup paliwa stałego dla gospodarstwa domowego. Wydano **336** potwierdzeń uprawnienia do zakupu preferencyjnego paliwa stałego dla gospodarstwa domowego, zaś **44** wnioski wymagały lub nie spełniały kryteriów do otrzymania ww. dokumentu.

Do dokonania zakupu preferencyjnego węgla uprawnione były osoby fizyczne w gospodarstwie domowym, których wniosek o dodatek węglowy został pozytywnie rozpatrzony lub które spełniają warunki do otrzymania tego dodatku. Mieszkańcy mogli zakupić węgiel w cenie nie wyższej niż 2 000,00 zł brutto za tonę, przy czym na jedno gospodarstwo domowe przewidziano maksymalnie 3 tony tego paliwa w cenie preferencyjnej, w tym 1,5 tony do końca roku sprawozdawczego i kolejne 1,5 tony po 1 stycznia 2023 r. Aby móc skorzystać z zakupu preferencyjnego węgla należało złożyć w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania odpowiedni wniosek, w którym członek gospodarstwa domowego określa m.in. jaką ilość paliwa chciał zakupić oraz czy dokonał już zakupu preferencyjnego wraz z podaniem ilości paliwa nabytego w ramach tego zakupu. Ponadto wnioskodawca zobowiązany był do złożenia oświadczenia, że ani on ani żaden członek jego gospodarstwa domowego, na rzecz którego jest dokonywany zakup preferencyjny, nie nabyli paliwa stałego na sezon grzewczy przypadający na lata 2022-2023, po cenie niższej niż 2 000,00 zł brutto za tonę w ilości co najmniej 1,5 tony w przypadku, gdy wniosek dotyczy zakupu do dnia 31 grudnia 2022 roku lub 3 ton w przypadku, gdy wniosek dotyczy zakupu od dnia 1 stycznia 2023 roku.

V. WSPIERANIE RODZIN I SYSTEM PIELĘCZY ZASTĘPCZEJ

1. Wspieranie rodziny

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia tych funkcji (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zastępczej Dz. U. z 2024 poz.177). Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny powinna odbywać się z uwzględnieniem zasady pomocniczości.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte szeregiem działań w ramach pracy z rodziną, w szczególności:

- 1) konsultacjami i poradnictwem specjalistycznym,
- 2) terapią i mediacją,
- 3) pomocą prawną,
- 4) usługami asystenta rodziny.

1.1. Poradnictwo specjalistyczne

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) oraz pomoc prawną rodziny bezpłatnie uzyskują w:

- **Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, ul. Popieluszki 28E**

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin jest komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Poradnia udziela bezpłatnych konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego i rodzinnego) dla rodzin i osób.

- **Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, ul. Poniatowskiego 4**

Specjaliści zatrudnieni w Dziale, tj. 2 pedagogów, 3 psychologów, świadczyli poradnictwo, m. in. na rzecz rodzin naturalnych. Bezpłatne konsultacje i poradnictwo odbywały się w siedzibie Działu. W roku 2023 tą formą pomocy objęte były **39 rodzin**, które skorzystały z **72** porad.

1.2. Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR w Lublinie oferuje nieodpłatną, profesjonalną pomoc terapeutyczną dla osób, małżeństw i rodzin będących w kryzysie. W 2023 roku z pomocy skorzystało **958 osób** (760 osób dorosłych oraz 198 dzieci) w tym:

- z terapii skorzystały 552 osoby (dorośli: 409, dzieci: 143),
 - z profilaktyki skorzystało 214 osób (dorośli: 134, dzieci: 80),
 - z konsultacji psychologicznych skorzystało 417 osób (dorośli: 417)
- Niektóre osoby korzystały zarówno z konsultacji, profilaktyki i terapii.

Tabela 15. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2023 roku z podziałem na rodzaj wsparcia

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych wsparciem w 2022 r.: 1113		Liczba osób objętych wsparciem w 2023 r.: 958	
	w tym dorosłych	w tym dzieci	w tym dorosłych	w tym dzieci
Łączna liczba osób	769	344	760	198

korzystających				
w tym: liczba osób w terapii	558	136	409	143
w tym: liczba osób w psychoprofilaktyce	541	214	134	80

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Wsparciem w formie terapii objęto 555 rodzin, z czego 94,6% to rodziny naturalne (525 rodzin), a 3,2% (18 rodzin) stanowiły rodziny zastępcze. Ponadto wsparciem objęto 6 rodzin adopcyjnych (1,1%) oraz 6 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 16. Liczba rodzin objętych terapią w 2023 roku

Liczba rodzin ogółem, w tym:	555
rodzin naturalnych	525
rodzin zastępczych	18
rodzin adopcyjnych	6
dzieci przebywających w placówce	6

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2023 roku widać spadek liczby osób korzystających ze wsparcia Poradni (155 osób mniej niż roku poprzednim), co było związane z trwającym kilka miesięcy procesem zatrudniania nowych specjalistów w związku z odejściem na emeryturę i długotrwałe zwolnienie pracowników Poradni (2 etaty). W 2023 roku, w terapii uczestniczyło **552 osoby** (558 osób – 2022 r.). Ogółem odbyło się **6 168 sesji** (8 177 - 2021 r., 7 618 - 2022 r.) terapeutycznych i konsultacyjnych. Jest to o 1 450 sesji mniej niż w roku 2022. Ta znaczna różnica wynika z trwającego 6 miesięcy braku dwóch pracowników, stopniowego redukowania liczby przyjmowanych osób przez pracownika, który odchodził w lutym na emeryturę, oraz zmniejszenia liczby przyjmowanych osób przez psychologa, który objął funkcję kierownika Poradni. W 2023 roku, z przyczyn leżących po stronie klienta nie odbyło się 854 sesji.

Pozytywnym, utrzymującym się od kilku lat trendem, jest korzystanie z trwającej kilka miesięcy terapii, zamiast krótkich konsultacji. Ten celowy proces przynosi widoczną poprawę funkcjonowania osób i rodzin. Profesjonalna psychoterapia, pozwala rozwiązywać problemy osobom, małżeństwom i rodzinom, wzmacnia więzi i usprawnia komunikację. Ma to szczególne znaczenie w czasie, gdy skutki pandemii pogłębiły trudności z jakimi borykały się małżeństwa i rodziny. Dodatkowym źródłem stresu dla osób i rodzin, będących w 2023 roku klientami Poradni, były okoliczności związane z trwającym konfliktem zbrojnym na Ukrainie.

W ramach działalności Poradni dla Rodzin w 2023 roku odbyły się również następujące działania o charakterze psychoprofilaktycznym:

- Trening umiejętności społecznych dla dzieci w wieku 7-10 lat – 2 edycje, łącznie: 27 spotkań, 46 godzin, 17 uczestników

- Cykl warsztatów doskonalenia umiejętności wychowawczych „Szkoła dla rodziców” 2 edycje, łącznie: 20 spotkań, 40 godzin, 22 uczestników
- Warsztaty doskonalenia umiejętności wychowawczych – „Jak rozmawiać z nastolatkiem?” - 7 spotkań, 14 godzin, 10 uczestników
- Spotkanie mikołajkowe zorganizowane dla byłych wychowanków domów dziecka – 1 spotkanie, 5 godzin, 70 uczestników
- Piknik z okazji Dnia Dziecka zorganizowany dla rodzin byłych wychowanków domów dziecka – 1 spotkanie, 6 godzin, 35 uczestników
- Warsztaty dla studentów psychologii i pedagogiki dotyczące funkcjonowania Poradni i specyfiki pracy w tego rodzaju placówce – łącznie: 3 spotkania, 12 godzin, 50 uczestników

W 2023 roku Poradnia rozpoczęła także cykl spotkań szkoleniowo-superwizyjnych dla profesjonalistów (psychologów, psychoterapeutów, pedagogów, pracowników socjalnych i innych specjalistów) pracujących bezpośrednio z dziećmi, młodzieżą rodzinami, znajdującymi się w trudnej sytuacji

Poradnia prowadzi również biblioteczkę książkową ze zbiorem dotyczącym poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii i psychoprofilaktyki. Z biblioteczki korzystają klienci Poradni oraz specjaliści.

1.2. Asystenci rodziny

W 2023 roku w Lublinie zatrudnionych było 15 asystentów rodziny i kierownik Sekcji ds. asysty rodzinnej. W stosunku do roku 2022 zatrudnienie pozostało na tym samym poziomie. Ogółem wydatki związane z zatrudnieniem w 2023 roku wyniosły 1 181 820,54 zł, w tym 1 117 753,95 zł na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, z czego dotacja w ramach dofinansowania zadania własnego gminy, realizowanego w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2023” wyniosła 146 453,92 zł, zaś środki własne 41 912, 78 zł.

Asystenci rodziny podjęli pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi trudności, przede wszystkim w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i będącymi w trudnej sytuacji życiowej. Pracę prowadzono z rodzinami, które sprawowały opiekę nad dziećmi w celu poprawy ich umiejętności wychowawczych, jak również z rodzinami, których dzieci zostały czasowo umieszczone w pieczy zastępczej.

Asystenci pozostawali w systematycznym kontakcie z rodzinami monitorując sytuację rodzin wieloproblemowych, w których dzieci miały niezaspokojone potrzeby. Rodziny, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej motywowali do zmiany sytuacji życiowej i stałego kontaktu z dziećmi, w celu powrotu pod ich opiekę.

W 2023 r. wsparciem asystenta rodziny objęto 301 rodzin niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się 563 dzieci. Asystenci odbyli 6 244 wizyt w środowisku. Asystenci rodziny prowadzili konsultacje wychowawcze z rodzicami oraz małoletnimi, wskazywali konstruktywne metody wychowawcze w przypadku występowania trudności w tym zakresie. Proponowali możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego. Udzielali instrukcji i pomocy w załatwianiu spraw urzędowych oraz rozwiązywaniu problemów socjalnych. Odbywali rozmowy na temat prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz dysponowania środkami finansowymi. Ponadto pracownicy pomagali w redagowaniu CV, listu motywacyjnego, poszukiwaniu ofert pracy.

Asystenci rodziny proponowali rodzinom wsparcie psychologiczne, terapeutyczne, wyszukiwali i polecali poradnie, przychodnie, często także umawiali członków rodzin do specjalistów z zakresu medycyny.

Asystenci rodziny odbywali wizyty w środowiskach w sytuacjach interwencyjnych, w przypadku podejrzenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny, oceny sprawowania opieki nad dziećmi oraz konieczności udzielenia niezwłocznej pomocy. Wizyty te często odbywały się przy współpracy z pracownikami socjalnymi oraz policją. Asystenci rodziny pozostawali w stałym kontakcie z instytucjami, fundacjami, stowarzyszeniami, służbą zdrowia i sądami, w celu udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie. Zarówno podczas nauki dzieci w placówkach edukacyjnych w formie stacjonarnej, jak i zdalnej, stale współpracowali z pracownikami szkół, przedszkoli, żłobków.

W okresie sprawozdawczym zakończono pracę z 108 rodzinami. Powody zakończenia pracy to: osiągnięcie założonych celów (29 przypadków), zaprzestanie współpracy rodziny z asystentem (51 przypadków), brak efektów pracy (12 przypadków) oraz zmiana metody pracy i inne (16 przypadków). Rodzina po zakończeniu współpracy zostaje w systemie pomocy społecznej i jest nadal systematycznie odwiedzana przez pracownika socjalnego. Takie rodziny są bardzo często objęte również nadzorem kuratora sądowego, z którym współpracują pracownicy socjalni. W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej w rodzinie i braku nadzoru kuratora sądowego, do Sądu kierowane są pisma o objęcie rodziny takim środkiem zabezpieczającym.

W 2023 roku asystenci rodziny we współpracy z członkami rodzin i po konsultacji z pracownikami socjalnymi przygotowali lub zaktualizowali 258 planów pracy z rodziną, które obejmowały zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także określały terminy ich realizacji i efekty podjętej pracy. Asystenci dokonywali także okresowej oceny sytuacji rodziny, w której przedstawiali efekty prowadzonych działań oraz zasadność (lub brak zasadności) kontynuowania pracy z rodziną. W 2023 roku dokonano i przygotowano na piśmie 366 ocen. W roku 2023 asystenci rodziny sporządzili do właściwych sądów pisma informujące o zaistniałej sytuacji rodzinnej w przypadku wystąpienia nieprawidłowości.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin, która nałożyła na asystentów rodziny obowiązek koordynowania poradnictwa skierowanego do kobiet w ciąży i rodzin oczekujących narodzin dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze stwierdzonym w życiu płodowym prawdopodobieństwem dysfunkcji rozwojowych oraz rodzin już wychowujących dzieci z obciążeniami rozwojowymi. Asystenci rodziny udzielają informacji na temat uprawnień związanych z ustawą, motywując do skorzystania z jej zapisów. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie został udostępniony „Katalog możliwego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin w Mieście Lublin”¹⁵, w którym zawarte są informacje dotyczące możliwej pomocy materialnej oraz pozafinansowego wsparcia instytucjonalnego rodzin biologicznych.

W roku 2023 nie było rodzin objętych koordynacją asystenta rodziny w ramach ww. ustawy.

¹⁵

http://mopr.lublin.eu/poradnik/pomoc_specjalistyczna/asystent_rodziny/katalog.pdf

1.3. Placówki wsparcia dziennego

Rodzina może także uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie Miasta Lublin wszystkie placówki wsparcia dziennego, funkcjonujące na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzone są przez podmioty pozarządowe.

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest bezpłatny i dobrowolny oprócz sytuacji wyjątkowych, kiedy do placówki kieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W ciągu 2023 roku, na podstawie umów zlecających podmiotom pozarządowym prowadzenie placówek wsparcia dziennego, funkcjonowało 12 placówek:

- 9 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej, Placówki dysponowały 252 miejscami i w ciągu 2023 roku objęły opieką 355 dzieci;
- 2 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 44 miejscami i objęły opieką 60 dzieci;
- 1 placówka wsparcia dziennego prowadzona była w formie opiekuńczej i specjalistycznej, dysponowała 15 miejscami i objęła opieką 36 dzieci.

Łącznie wszystkie placówki dysponowały 311 miejscami, a z ich usług w 2023 roku skorzystało 451 dzieci pochodzących z 337 rodzin.

Tabela 17. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2023 roku z podziałem na typy

Lp.	Nazwa i adres podmiotu	Nazwa i adres placówki	Liczba miejsc	Typ placówki	Dotacja – dofinansowanie placówki w 2023 r. (zł)
1.	„Fundacja Amigo-Polska” ul. Jaworowskiego 12 20 - 612 Lublin	Specjalistyczny Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy „Domostwo Amigoniańskie” ul. Jaworowskiego 12 20 - 612 Lublin	25	specjalistyczna	200 000,00
2.	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami” ul. Narutowicza 74a 20 - 019 Lublin	Ośrodek Terapeutyczny ul. Narutowicza 74a 20 - 019 Lublin	19	specjalistyczna	60 350,00

3.	Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny ul. Kalinowszczyzna 3 20 - 129 Lublin	Salezjańska Świątlica Środowiskowa im. Św. Dominika Savio ul. Kalinowszczyzna 3 20 - 129 Lublin	30	<i>opiekuńcza</i>	59 760,00
4.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty ul. Królewska 10, 20 - 109 Lublin	Świątlica Opiekuńczo-Wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego ul. Królewska 10 20 - 109 Lublin	30	<i>opiekuńcza</i>	58 650,00
5.	Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo ul. Jezuicka 4/9, 20 - 113 Lublin	Ośrodek nr 1 „Teatr” ul. Kunickiego 128, 20 - 434 Lublin	40	<i>opiekuńcza</i>	68 000,00
6.		Ośrodek nr 2 „Bliźniak” ul. ks. Michała Słowikowskiego 1 20 - 124 Lublin	35	<i>opiekuńcza</i>	65 450,00
7.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo ul. Doświadczalna 46 20 - 236 Lublin	Świątlica Integracyjna „Razem” ul. Doświadczalna 46 20 - 236 Lublin	25	<i>opiekuńcza</i>	39 100,00
8.	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce ul. Niedźwiedzia 39 02 – 737 Warszawa	Placówka Wsparcia Dziennego „Jutrzenka” ul. Jutrzenki 1, 20 - 538 Lublin	30	<i>opiekuńcza</i>	66 300,00
9.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubelski Oddział Regionalny ul. Narutowicza 54, 20 - 016 Lublin	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ul. Narutowicza 54 20 - 016 Lublin	25	<i>opiekuńcza</i>	38 210,00
10.	Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza ul. Kościelna 9, 05 - 500 Piaseczno	Placówka Wsparcia Dziennego „Dom Ciepła” im. św. Antoniego Al. Kraśnicka 65 20 - 718 Lublin	12	<i>opiekuńcza</i>	29 880,00
11.	Fundacja Sempre a Frente ul. Lubartowska 24, 20 – 085 Lublin	Świątlica Kowalska 3 ul. Kowalska 3, 20 - 115 Lublin	15	<i>opiekuńcza i specjalistyczna</i>	37 800,00
12.	Caritas Archidiecezji Lubelskiej ul. Prym. Stefana Wyszyńskiego 2 20-852 Lublin	Świątlica Środowiskowa Caritas ul. Prym. Stefana Wyszyńskiego 2 20-852 Lublin	25	<i>opiekuńcza</i>	76 500,00
Razem:			311		800 000,00

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Należy podkreślić, że podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego poszukiwały dodatkowych źródeł finansowania i w 2023 roku pozyskały i wykorzystały dodatkowe środki finansowe w łącznej wysokości **602 708,40 zł**, m.in. z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. W ramach ww. środków zrealizowano **12 projektów dla 267 dzieci** oraz **1 projekt** niefinansowy, realizowany przez Fundację Orange „Mega Misja” dla **18 dzieci**.

Ponadto w 2023 roku, w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy, na podstawie art. 27 ust 3 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem

zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.) z oferty placówek wsparcia dziennego, za zgodą Wojewody Lubelskiego, mogły korzystać dzieci pochodzenia ukraińskiego. W 2023 roku z oferty 1 placówki skorzystało 6 dzieci pochodzenia ukraińskiego.

W 2023 roku pracownicy zrealizowali 22 wizytacje, które odbyły się w okresie od kwietnia do grudnia 2023 roku.

Przez cały 2023 rok placówki wsparcia dziennego realizowały swoje zadania w systemie stacjonarnym.

Oprócz wyżej przedstawionych placówek wsparcia dziennego, w 2023 roku 5 placówek wsparcia dziennego nie dotowanych przez Miasto Lublin, działało na podstawie zezwolenia Prezydenta Miasta Lublin, były to:

- Ośrodek Wsparcia Młodzieży „Przystanek Sempre” prowadzony przez Fundację Sempre a Frente (od 14 stycznia 2019 roku),
- Świetlica „con amore” prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” (od 5 marca 2020 roku),
- Parafialna Świetlica św. Michała Archanioła, prowadzona przez Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Nauczycielek Św. Doroty Córek Najświętszych Serc (od 15 września 2021 roku);
- „Świetlica Środowiskowa Akademia Dzieciaka” prowadzona przez Fundację Uśmiech Szczęścia (od 8 listopada 2021 roku);
- „Świetlica Socjoterapeutyczna”, prowadzona przez Stowarzyszenie Promocji Kultury Na Rzecz Środowisk Lokalnych i Osób Niepełnosprawnych „DZIESIĄTA” (od 13 lipca 2022 roku).

„Specjalistyczna Placówka AGAPE CLUB”, prowadzona przez Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” (zezwolenie z dnia 30.06.2015, działa bez umowy od 1 kwietnia 2021 roku).

1.4. Pozostałe formy wspierania rodziny

1.4.1. Rodziny wspierające

W celu udzielenia wsparcia w sytuacji przeżywania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Jej zadaniem jest, przy współpracy asystenta rodziny, pomaganie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie znajduje się informacja o tym, że Ośrodek poszukuje rodzin zainteresowanych współpracą non profit na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzór wniosku jaki powinni złożyć kandydaci na rodziny wspierające. Dołączony został także wzór umowy z rodziną wspierającą oraz folder zachęcający kandydatów do podjęcia się pełnienia funkcji rodziny wspierającej. W 2023 r., z uwagi na brak zainteresowania ze strony rodzin, nie było rodzin objętych tą formą wsparcia.

1.4.2. Grupa wsparcia adresowana do rodziców mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

W 2023 roku w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie nie prowadzono grup wsparcia dla rodzin naturalnych, z uwagi na trwający do 30 czerwca 2023 r. stan zagrożenia epidemicznego. W 2024 roku planowane jest wznowienie grup wsparcia dla rodziców mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

1.4.3. Spotkania rodzin naturalnych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej

W siedzibie Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, siedzibie Centrum Aktywności Środowiskowej oraz na terenach przyjaznym dzieciom i rodzinie organizowane były spotkania rodzin naturalnych (rodziców, rodzeństwa, dziadków, osób bliskich dziecku) z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Do spotkań tych uczestnicy przygotowywani byli przez specjalistów (pedagoga, psychologa), koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny. W 2023 roku zorganizowano **38 takich spotkań**, w czasie których rodziny naturalne mogły również skorzystać z porad specjalistów.

2. System pieczy zastępczej

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu z wyjątkiem sytuacji nagłych, interwencyjnych, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 58 ust.1 pkt 2 i 3 oraz art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje w ostateczności, po wyczerpaniu wszystkich gwarantowanych przepisami możliwości wsparcia rodziny naturalnej.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

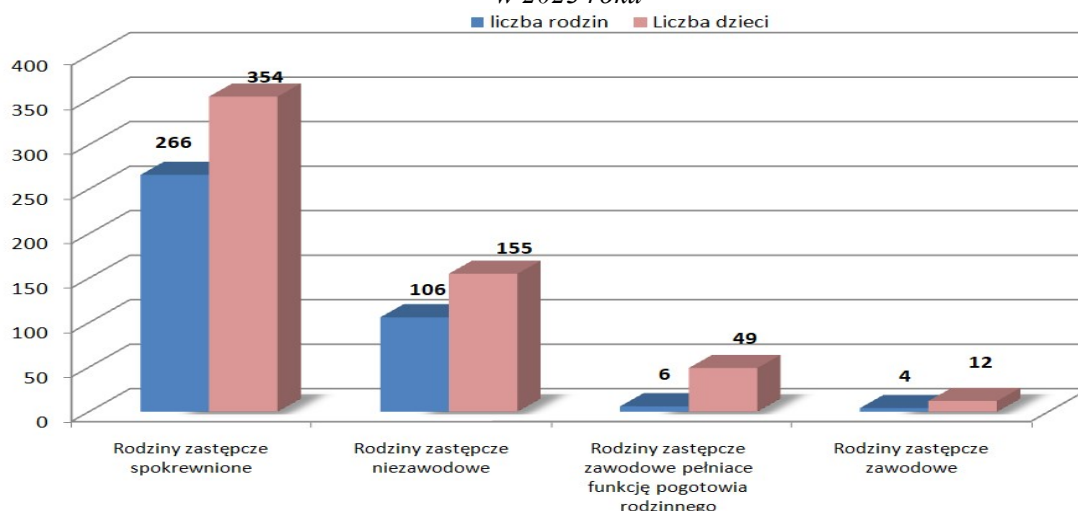
2.1. Rodzinna pieczę zastępcza

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych formach jest jednym z podstawowych zadań własnych powiatu. W trakcie roku **2023** na terenie Miasta Lublin funkcjonowało łącznie **382 rodziny zastępcze**¹⁶ w których przebywało **570 dzieci** (w tym 51 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością). Wśród dzieci przebywających w rodzinach zastępczych 505 pochodziło z Lublina, a 65 z innych powiatów. Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione (**266**) w których wychowywało się **354 dzieci**. Rodzin zastępczych niezawodowych było **106**, a pod ich opieką pozostawało **155 dzieci**. Ponadto w Mieście Lublin funkcjonowało **10 rodzin** zastępczych zawodowych, przebywało w nich **61 dzieci**, w tym 6 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (**49 dzieci**). W 2023 roku utworzono 2 nowe rodziny zastępcze zawodowe, w tym 1 rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego. Rozwiązano

¹⁶ Wykazano rzeczywistą liczbę rodzin – jedna pełniła jednocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej. Natomiast na dzień 31 grudnia 2023 roku na terenie Miasta Lublin funkcjonowało 350 rodzin zastępczych w których przebywało 499 dzieci.

umowę z 1 rodziną zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego. W 2023 roku zostały utworzone 2 rodzinne domy dziecka, w których zostało umieszczonych 12 dzieci.

Wykres 9. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W funkcjonujących na terenie Miasta Lublin rodzinach zastępczych w 2023 roku na mocy orzeczeń sądu umieszczono 75 dzieci.

W okresie sprawozdawczym z rodzin zastępczych odeszło łącznie 48 dzieci, w tym:

- 12 dzieci powróciło do rodzin naturalnych,
- 9 dzieci zostało przysposobionych,
- 11 dzieci umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 9 dzieci zostało umieszczonych w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
- 7 dzieci z innych powodów (zmiana miejsca zamieszkania - przeprowadzka poza Miasto Lublin, zmiana postanowienia Sądu na umieszczenie dziecka pod opieką, bez orzekania o ustanowieniu rodziny zastępczej).

Ponadto w roku 2023 rodziny zastępcze opuściło 23 pełnoletnich wychowanków.

2.1.1. Świadczenia dla lubelskich rodzin zastępczych

Zgodnie ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2024 poz. 177), oraz Obwieszczeniami Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 lutego 2022 r. oraz dnia 27 marca 2023 r. i dnia 18 kwietnia 2023 r., w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej, rodzinom zastępczym przysługują następujące świadczenia obligatoryjne:

- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej i rodzinie zastępczej zawodowej (1 189,00 zł miesięcznie – do dnia 31 maja 2023 r., 1 361,00 zł miesięcznie – od dnia 1 czerwca 2023 r.),
- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej (785,00 zł miesięcznie – do dnia 31 maja 2023 r., 899,00 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2023 r.),

- dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności (239,00 zł miesięcznie do dnia 31 maja 2023 r., 274,00 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2023 r.)
- dodatek na dziecko umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (239,00 zł miesięcznie do dnia 31 maja 2023 r., 274,00 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2023 r.),
- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego dla rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej (w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej powyżej 3 dzieci).

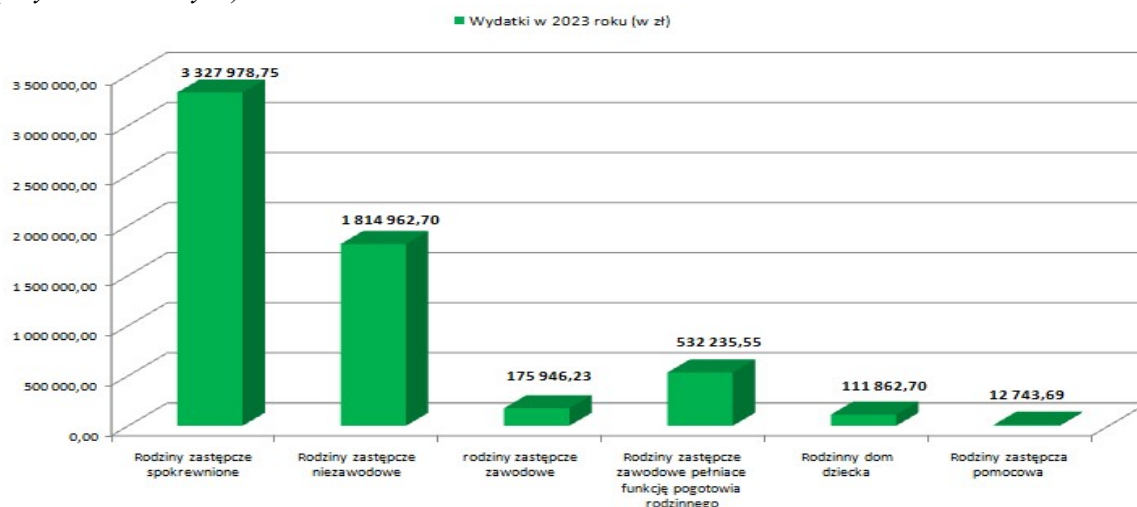
Rodziny zastępcze mogą otrzymać również następujące świadczenia fakultatywne: dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka – raz w roku, świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo, świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo, jak również świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (w przypadku rodzin zawodowych).

W sprawie tych świadczeń na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wydano łącznie **966 decyzji administracyjnych**.

W 2023 roku wypłacono **6 438** świadczeń na dzieci przebywające w lubelskich rodzinach zastępczych na łączną kwotę **5 975 729,62 zł¹⁷**, z tego:

- 5 264 276,94 zł na świadczenia dla dzieci podchodzących z terenu Miasta Lublin,
- 711 452,68 zł na świadczenia dla dzieci pochodzących z 30 innych powiatów, a przebywających w lubelskich rodzinach zastępczych. Wydatki na te świadczenia są refundowane przez powiaty pochodzenia dzieci. Zgodnie z ustawą, koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej ponosi powiat pochodzenia dziecka.

Wykres 10. Wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2023 roku (w zł, bez wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych)

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

¹⁷ Ujęto świadczenia wypłacone rodzinom zastępczym, bez wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych.

W roku 2023 w 51 lubelskich rodzinach zastępczych, na podstawie porozumień z 30 powiatami (3 porozumienia w trakcie zawarcia), przebywało 65 dzieci z terenu innych powiatów.

Tabela 18. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2023 r.

Lp.	Nazwa powiatu	Liczba rodzin zastępczych na terenie Miasta Lublin	Liczba dzieci z innych powiatów na terenie Miasta Lublin
1	Biłgorajski	2	2
2	Radzyński	1	1
3	Zamojski	1	1
4	Niżański	1	1
5	Łęczyński	3	3
6	Lubartowski	3	4
7	Puławski	3	3
8	Lubelski	10	13
9	Krośnieński	1	1
10	Kraśnicki	2	3
11	Kolbuszowski	1	1
12	Pilski	1	3
13	Chełmski	2	2
14	Świdnicki	5	6
15	Jarosławski	1	1
16	Miński	1	1
17	Siedlecki	1	1
18	Radomski	1	1
19	Rycki	1	4
20	Włodawski	1	1
21	Nyski	1	1
22	Opatowski	1	1
23	Kołobrzesci	1	1
24	Jasielski	1	1
25	Rybnicki	1	1
26	Warszawa	1	1
27	Stargardzki	1	2
28	Opolski- porozumienie w trakcie zawarcia	1	2
29	Ostrowiecki- porozumienie w trakcie zawarcia	0 ¹⁸	1
30	Wołomiński- porozumienie w trakcie zawarcia	1	1
	Razem:	51	65

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Dzieci pochodzące z terenu Miasta Lublin mogą zostać umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu, podobnie jak rodziny zamieszkujące na terenie Lublina mogą zostać ustanowione rodzinami zastępczymi dla dzieci pochodzących z innych powiatów.

Od dnia 1 lutego 2023 r. zgodnie z 191 ust. 5 cyt. ustawy powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dzieci rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, zawiera

¹⁸ rodzina ujęta w Miasto Stołeczne Warszawa

z powiatem, o którym mowa w ust. 1 - 4 porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz kosztów objęcia rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Z uwagi na powyższe w 2023 r. podpisano z 30 powiatami łącznie **59** porozumień i aneksów do już zawartych porozumień (w tym: 20 porozumień i 39 aneksów).

Realizacja dodatku wychowawczego dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2022 roku zmian do ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powiaty zajmowały się obsługą dodatków do 31 maja 2022 roku. Od czerwca 2022 roku realizacją Programu zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Rodziny pomocowe

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, są wspierane przez rodziny pomocowe. Pomoc ta ma charakter tymczasowy, a podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta między starostą a rodziną pomocową.

Rodziną pomocową może zostać:

- 1) rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
- 2) małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177) „Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka mają prawo do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem, w wymiarze 30 dni kalendarzowych w okresie 12 miesięcy”. Zgodnie z art. 73 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka piecza zastępcza nad dzieckiem może zostać powierzona rodzinie pomocowej. Piecza zastępcza może zostać powierzona rodzinie pomocowej, w szczególności w okresie: czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu”.

W 2023 roku 2 rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego przebywały na zaplanowanym urlopie. Z uwagi na powyższe wypłacono wynagrodzenia w kwocie 3 404,55 zł dla 4 rodzin, z którymi podpisano 4 umowy o pełnienie funkcji rodziny pomocowej na czas niesprawowania opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. W okresie sprawozdawczym opieką rodzin pomocowych zostało objętych 10 dzieci, na które wypłacono 15 świadczeń na kwotę 12 743,69 zł.

Osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich

Zgodnie z art. 57 ust. 1a ustawy, w przypadku gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zastępczej, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. W okresie styczeń – grudzień 2023 r. zawarto **15 umów** (6 umów podpisanych w grudniu

2022 roku z okresem obowiązywania od 1 stycznia 2023 roku i 9 umów podpisanych w 2023 r.), z 11 osobami o świadczenie usług polegających na pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w zawodowych rodzinach zastępczych, w których na dzień podpisania umowy przebywało powyżej 3 dzieci. Stawka za godzinę usług wynosiła: 22,80 zł (kwota obowiązująca w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 30 czerwca 2023 r.), 23,50 zł (kwota obowiązująca w okresie od 1 lipca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.). Wymiar godzinowy usług wynosił, nie więcej niż: 40 godzin miesięcznie dla 8 rodzin, w tym: 4 zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, 1 rodziny zastępczej zawodowej, 2 rodzin zastępczych niezawodowych, 1 rodzinnego domu dziecka, 60 godzin dla 2 rodzin, w tym: 1 zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i 1 rodziny zastępczej niezawodowej oraz 80 godzin miesięcznie dla 1 rodziny zastępczej niezawodowej. Z tej formy pomocy w 2023 roku skorzystało 11 rodzin zastępczych. W 2023 roku wydatki na realizację tego zadania wyniosły **140 410,16 zł**.

Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych

W Mieście Lublin w 2023 roku funkcjonowało **10 rodzin zastępczych zawodowych, w tym: 6** pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, 4 rodziny zastępcze zawodowe oraz **1 rodzinny dom dziecka**. Na podstawie zawartej umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz rodzinnego domu dziecka, rodzinie przysługuje miesięczne wynagrodzenie.

Na mocy uchwały nr 1193/XL/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 26 maja 2022 r., w sprawie podwyższenia wysokości wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka oraz rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego podwyższona została wysokość wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych oraz osób prowadzących rodzinny dom dziecka do kwoty nie niższej niż 3 000,00 zł miesięcznie, oraz podwyższona została wysokość wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego do kwoty nie niższej niż 3 400,00 zł miesięcznie. Ww. uchwała weszła w życie z dniem 28 czerwca 2022 r. z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 r.

Od dnia 1 lutego 2023 r. zgodnie z art. 85 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje miesięcznie wynagrodzenie nie niższe niż 4 100,00 zł. Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje miesięczne wynagrodzenie nie niższe niż 124% kwoty, o której mowa w ust. 1.

Na podstawie powyższej zmiany w cyt. ustawie oraz zgodnie z zawartymi umowami i aneksami do umów, od dnia 1 lutego 2023 r. wynagrodzenia dla 6 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego wypłacono w kwocie podstawy 5.084,00 zł miesięcznie, dla 4 rodzin zastępczych zawodowych oraz 1 rodzinnego domu dziecka wypłacono wynagrodzenia w kwocie podstawy 4 100,00 zł miesięcznie.

Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, zgodnie z art. 85 ust. 5, otrzymują dodatek w wysokości 20% otrzymywanego wynagrodzenia, w kwocie 1.016,80 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie zastępczej przebywa w okresie dłuższym niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko, o którym mowa w art. 81 ustawy (dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności).

W roku 2023 wynagrodzenia wszystkich **10 rodzin zastępczych zawodowych oraz 1 rodzinnego domu dziecka**, zgodnie z zawartymi umowami wyniosły łącznie **709 896,42 zł**, z tego:

- dla rodzin zastępczych zawodowych – 204 331,52 zł (4 rodziny),
- dla rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego – 447 550,05 zł (6 rodzin),
- dla rodzinnego domu dziecka – 58 014,85 zł (1 rodzina).

2.1.2. Pozostałe formy wsparcia rodzin zastępczych i działania na rzecz rozwoju systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin

W ramach działań na rzecz rodzin zastępczych i rozwoju systemu pieczy zastępczej, Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej realizował wiele innych zadań, które zaprezentowano niniejszym podrozdziale.

Projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

W 2023 roku kontynuowano realizację Projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”. W dniu 27 sierpnia 2020 r. została podpisana umowa Nr 1123 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój lata 2014-2020 – Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnych, PI 9iv: Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, pomiędzy Wojewodą Lubelskim a Miastem Lublin.

W ramach projektu objęto wsparciem **310 rodzin zastępczych** (w tym 226 rodzin zastępczych spokrewnionych, 73 rodziny zastępcze niezawodowe i 11 rodzin zastępczych zawodowych) w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19.

W ramach projektu przekazano łącznie:

- 93 sztuk sprzętu komputerowego dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Umowy w sprawie użyczenia sprzętu komputerowego z rodzinami zastępczymi zostały zawarte do dnia 30 września 2025 r.,
- 8 290 maseczek, 42 400 rękawiczek, 843 litrów środków dezynfekcyjnych,
- wyposażono 7 miejsc kwarantanny/izolacji.

W roku 2023 na skutek zmiany zarządzenia opiekuńczego lub zmiany miejsca zamieszkania rodzin zastępczych poza Miasto Lublin, wypowiedziano 5 umów w sprawie użyczenia sprzętu komputerowego, który następnie został przekazany 3 innym rodzinom zastępczym zamieszkującym na terenie Miasta Lublin. W 3 przypadkach MOPR w Lublinie złożył do właściwej prokuratury zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z uwagi na to, że rodziny, po ich rozwiązaniu, nie oddały przekazanego sprzętu, do czego były zobowiązane zgodnie z zapisami umowy.

Wspieranie i poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą

Tematyka porad dotyczyła:

- w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, współpracy rodziny zastępczej z rodziną naturalną dziecka, sposobów skutecznego

komunikowania się w rodzinie, przezwyciężania trudności szkolnych dziecka, poszerzania kompetencji wychowawczych;

- w ramach poradnictwa pedagogicznego: problemów wychowawczych wynikających z historii życia dziecka, kontaktów opiekunów zastępczych z rodziną naturalną dziecka, postaw rodziców zastępczych wobec problemów dziecka, metod wychowawczych stosowanych przez opiekunów zastępczych, kierowania rodzin zastępczych do lekarzy specjalistów, specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej, udzielania wskazówek o możliwości skierowania dzieci do placówek specjalistycznych i wsparcia dziennego.

Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

W 2022 roku pracownik Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej MOPR w Lublinie ukończył szkolenie dla trenerów PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza oraz PRIDE: Adopcja. Przeszkolenie pracownika umożliwiło efektywne szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe w ramach zasobów kadrowych Ośrodka. W 2023 r. ww. pracownik ukończył szkolenie dla trenerów PRIDE: Rodzinna Zastępcza Zawodowa. Dzięki powyższemu, w ramach pracy Ośrodka można szkolić kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe. Planowane jest również skierowanie na ww. szkolenie dla trenerów kolejnego pracownika Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej. Wszystkie te działania mają na celu przeszkolenie jak największej liczby kandydatów na rodziny zastępcze, a co za tym idzie zwiększenie możliwości zabezpieczenia potrzeb dzieci odbieranych z rodzin w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka.

W 2023 roku pracownicy MOPR w Lublinie przeprowadzili szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej pt. „PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza”. W szkoleniu tym brało udział 27 osób (20 rodzin).

W grudniu 2023 r. rozpoczęło się kolejne szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej pt. „PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza” prowadzone przez pracowników Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. W szkoleniu tym bierze udział 13 osób (9 rodzin).

Ponadto pracownicy MOPR w Lublinie w 2023 roku przeprowadzili szkolenie dla kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka (1 rodzina).

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w celu pozyskania osób chętnych do tworzenia rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego zgłosił jedną rodzinę zastępczą niezawodową do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie. Rodzina ta ukończyła szkolenie na rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego.

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w systemie rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 129 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka. Przeprowadzono 854 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i przekazano na piśmie 854 opinii o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej do właściwych sądów. Ocen tych dokonano w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy

dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ocena dotyczyła 419 dzieci. W przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat oceny dokonywano nie rzadziej niż co 3 miesiące. Sytuacja dzieci starszych podlegała ocenie nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W ocenie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej mogli uczestniczyć ich opiekunowie zastępczy, a także rodzice naturalni, jeżeli nie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. O terminach posiedzeń zespołu oceniającego zawiadamiano rodziców biologicznych, opiekunów zastępczych dzieci, których sytuację oceniano oraz pracowników Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie. W procesie oceny brali udział psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny sekcji ds. wsparcia rodzin zastępczych, w przypadku kiedy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora, asystent rodziny w przypadku gdy rodzina naturalna była objęta asystenturą, pracownik socjalny pracujący z rodziną biologiczną dzieci, pracownik Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym, w przypadku dzieci zbliżających się do osiągnięcia pełnoletności oraz pracownik Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie, w przypadku dzieci zgłoszonych do przysposobienia.

Dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych w kontekście jakości sprawowanej przez nie opieki

Działając na podstawie art. 132 ustawy, dokonano oceny 140 rodzin zastępczych w odniesieniu do predyspozycji posiadanych przez opiekunów oraz jakości opieki sprawowanej nad powierzonymi im dziećmi. Oceny dokonywano w składzie: psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny w sytuacji, gdy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora.

Działania diagnostyczno-konsultacyjne w celu pozyskiwania, szkolenia i kwalifikowania osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Psycholodzy zatrudnieni w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej przeprowadzili badania psychologiczne **99 osób** będących kandydatami na rodziny zastępcze lub istniejącymi rodzinami zastępczymi. W 2023 r. wydano **72 opinie** dotyczące motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym opinie sporządzone o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej. W celach diagnostycznych zakupiono Testy Kompetencji Rodzicielskich (zeszyty testowe oraz arkusze wyników), które przeznaczone są do pomiaru kompetencji rodzicielskich kandydatów i opiekunów zastępczych oraz Kwestionariusze do Oceny Kandydatów na Rodziców Adopcyjnych, Opiekunów Prawnych Mediatorów CUIDA (arkusze wyników, arkusze odpowiedzi oraz arkusze z instrukcją). Testy Kompetencji Rodzicielskich pozwalają na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron kandydatów oraz istniejących rodzin zastępczych oraz wychwycenie ewentualnych błędów popełnianych przez nich w procesie wychowania dzieci. Testy stosowane wspólnie z kwestionariuszem CUIDA pozwalają uzyskać pełniejszy obraz predyspozycji do rodzicielstwa zastępczego. Kwestionariusz CUIDA pozwala na ocenę zmiennych osobowościowych, stylów wychowania i zdolności danej osoby do zapewnienia odpowiedniej opieki dziecku biologicznemu, adoptowanemu, w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczej, a także

osobie starszej czy niepełnosprawnej. Kwestionariusz CUIDA oraz Testy Kompetencji Rodzicielskich zostały sfinansowane ze środków Miasta Lublin.

W 2023 roku Komisja ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka¹⁹ odbyła 52 posiedzenia.

Wynikiem prac Komisji było:

- sporządzenie 52 protokołów dotyczących spełniania przez kandydatów wymogów, o których mowa w art. 42 ust. 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (3 rodziny nie spełniały warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, o których mowa w art. 47 ust. 1-3 ustawy),
- sporządzenie 9 wstępnych akceptacji kandydatów (rodzin) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka (15 osób, 9 rodzin, spełniało warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej),
- wydanie 8 zaświadczeń kwalifikacyjnych dla 8 rodzin/kandydatów (15 osób) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

Sporządzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (zgodnie z art. 38 ust. 1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

W roku 2023 psychologowie i pedagodzy sporządzili łącznie **52 diagnozy** psychofizyczne dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W tym celu korzystano z licencji programu komputerowego KomKod moduł KORP – Karty Oceny Rozwoju Psychoruchowego – wystandaryzowane narzędzie diagnostyczne, przeznaczone do wstępnej oceny rozwoju dziecka, które są wykorzystywane do diagnoz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz KOZE – Karty Oceny Zachowania i Emocji.

Przekazywanie do właściwych sądów wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania sytuacji prawnej (zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

W roku 2023 przekazano łącznie 35 wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej celem uregulowania ich sytuacji prawnej.

Sporządzanie pozwów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w 2023 roku Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej sporządził łącznie 36 pozwów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 42 dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w rodzinach zastępczych. W związku z brakiem realizacji przez rodziców zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, przygotowano 20 wniosków do komorników o egzekucję świadczeń alimentacyjnych na rzecz 14 dzieci.

¹⁹Działająca na podstawie Zarządzenia nr 196/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dn. 31.12.2015 r., ze zmianami w sprawie powołania Komisji ds. kwalifikowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz ustalenia wzorów dokumentów obowiązujących w postępowaniu dotyczącym kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Działalność informacyjna, upowszechnianie wiedzy i promowanie ruchu rodzicielstwa zastępczego

W okresie sprawozdawczym do siedziby działu zgłosiło się 14 rodzin zamierzających podjąć starania o ustanowienie ich rodzinami zastępczymi, z którymi przeprowadzono 43 spotkania informacyjne na temat warunków, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie prowadzi regularne kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze. W pojazdach MPK umieszczano plakaty promujące rodzicielstwo zastępcze. Odbywają się także cyklicznie audycje telewizyjne z udziałem pracowników MOPR w Lublinie. Pracownicy MOPR w Lublinie brali udział w programach TVP3 Lublin (Poranek Między Wisłą a Bugiem, Panorama Lubelska oraz Strefa Otwarta), które dotyczyły poszukiwania kandydatów na rodziny zastępcze. Ponadto prowadzono działania informacyjne (np. w parafialnych kościołach na terenie Miasta Lublin) oraz poradnictwo. W miarę możliwości tworzone są oferty świadczeń fakultatywnych dla istniejących i nowo powstających rodzin zastępczych. Akcje promocyjne mają na celu pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz zwiększenie liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.

W dniu 29 maja 2023 roku na terenie Domu Młodzieży SOS przy ul. Jutrzenki 1 w Lublinie odbyły się obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Wydarzenie wpisywało się w Piknik rodzinny „Poznajemy się – ciąg dalszy”. W wydarzeniu wzięli udział Prezydent Miasta Lublin Pan Krzysztof Żuk, Zastępca Prezydenta Miasta Pani Monika Lipińska, przedstawiciele władz samorządowych oraz posłowie na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Obecni byli również dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych i ich wychowankowie, dyrektorzy domów pomocy społecznej i ich mieszkańcy, przedstawiciele straży pożarnej, policji, straży miejskiej, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy miasta Lublin. Piknik był okazją do podziękowań i uhonorowania medalami Prezydenta Miasta Lublin rodzin zastępczych za zaangażowanie we wsparcie dzieci pozbawionych opieki rodziców naturalnych i stworzenie im bezpiecznego, rodzinnego domu oraz medalami „Lublin Bohaterom” osób i organizacji zaangażowanych w niesienie pomocy osobom potrzebującym w dobie kryzysu związanego z wojną w Ukrainie. Ponadto w programie było wiele atrakcji i konkursów z nagrodami, które były prowadzone również przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. W ramach Festynu świętowano Dzień Rodzicielstwa Zastępczego. W trakcie Festynu osoby zainteresowane mogły skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa, w tym psychologicznego oraz pedagogicznego, dotyczącego kwestii rodzicielstwa zastępczego. Jednym z założeń Festynu było propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego.

Informacje na temat dzieci z uregulowaną sytuacją prawną

Do Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie przekazano informację na temat 52 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W informacjach tych uwzględniono opinię dotyczącą charakteru więzi łączącej dziecko z aktualnym opiekunem.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych z rodzinami zastępczymi oraz wychowankami umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej

W roku 2023 pracownicy socjalni Sekcji ds. wsparcia rodzin zastępczych prowadzili systematyczną pracę socjalną z rodzinami zastępczymi oraz wychowankami umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni przeprowadzali również wywiady

środowiskowe z rodzinami zastępczymi, które ubiegały się o świadczenia z ustawy o pomocy społecznej oraz z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni pracowali z **181 rodzinami** zastępczymi, w których umieszczonych było **220 dzieci** (w tym pełnoletni wychowankowie, pozostający w rodzinie zastępczej). Odbyli **810 wizyt** w środowisku. Uczestniczyli w 310 spotkaniach, w czasie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 51 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych (na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 310 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 51 informacji o rodzinach zastępczych).

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowano i przesłano do właściwych sądów 280 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci. Pracownicy socjalni uczestniczyli również w posiedzeniach komisji ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Odpłatność rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin, oraz za pobyt dzieci z terenu Miasta Lublin w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów

Zgodnie z art. 193 ust. 1 cyt. ustawy, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń i dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81.

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. wydano łącznie **90 decyzji** administracyjnych odstępujących od ustalania opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej (w tym: 3 decyzje na kuratora dla osoby nieobecnej wyznaczonego na podstawie 3 postanowień Sądu wydanych na wniosek MOPR). Szczegółowe warunki wydawania decyzji o odstąpieniu od ustalania tej opłaty zawarte są w uchwale nr 428/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r., w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt w pieczy zastępczej dziecka, które przed umieszczeniem w pieczy zastępczej zamieszkiwało na terenie Miasta Lublin.

Na podstawie 2 wniosków o przyznaniu wynagrodzenia dla wskazanego kuratora dla osoby nieobecnej w postępowaniu o ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej wydano 2 decyzje o przyznaniu wynagrodzenia dla kuratora w kwocie po 236,16 zł (w tym vat 44,16 zł).

W celu realizacji zadania sporządzono **166** zawiadomień o wszczęciu postępowania o ustalenie opłaty za pobyt w pieczy zastępczej dziecka. Z uwagi na konieczność ustalenia adresu zamieszkania rodziców dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej prowadzony był systematyczny kontakt z rodzinami zastępczymi, stała weryfikacja w dostępnych systemach informatycznych, jak również wystąpiono z wnioskami do Krajowego Rejestru Karnego i Urzędu Stanu Cywilnego.

2.1.3. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2023 r. w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej zatrudnionych było **10** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz kierownik Sekcji. Ogółem wydatki

na ich zatrudnienie wyniosły **759 279,94 zł**, w tym 717 588,57 zł na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali ze 183 rodzinami zastępczymi, w których umieszczonych było 286 dzieci. Odbyli 1440 wizyt

w środowisku. Uczestniczyli w 534 spotkaniach, w trakcie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 89 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych. Na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 534 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 89 informacji o rodzinach zastępczych. Koordynatorzy sporządzali przy współpracy z rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny (w przypadku gdy rodzice dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej byli objęci pomocą asystenta rodziny) plany pomocy dziecku oraz jego modyfikacje podczas dokonywanej oceny sytuacji dziecka.

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przygotowali i przesłali do właściwych sądów **311** informacji o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci.

2.1.4. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

Zgodnie z art. 191 cyt. ustawy, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w innym powiecie. Podstawę zwrotu wydatków stanowi porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie oraz kosztów objęcia rodziny zastępczej opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Miasto Lublin w skali całego 2023 roku poniosło wydatki związane z refundacją wypłaconych świadczeń dla **97 dzieci**, które przebywały w rodzinnej formie pieczy zastępczej na terenie innych powiatów – w 69 rodzinach zastępczych (na mocy porozumień zawartych z 28 powiatami). W 2023 roku wydatki na ten cel wynosiły **1 759 199,38 zł²⁰**.

W powyższej kwocie zawierają się wydatki w wysokości: 1 612 656,45 zł – świadczenia w ramach systemu pieczy zastępczej – na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych, osób zatrudnionych do pomocy i osób prowadzących rodzinny dom dziecka; 146 542,93 zł – wydatki na pokrycie kosztów koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (środki finansowe przekazane dla 20 powiatów).

Tabela 19. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2023 roku.

lp.	Powiat	Liczba rodzin na terenie innych powiatów	Liczba dzieci lubelskich na terenie innych powiatów	Oplata gminy	Oplata powiatu	Wydatki (koszt utrzymania dzieci lubelskich na terenie innych powiatów)
1	Bialski	1	2	5 156,00	5 156,00	10 312,00
2	Miasto Biała Podlaska	1*	2*	16 782,06	16 782,09	33 564,15

²⁰W tym wydatki na wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzinne domy dziecka, rodziny pomocowe oraz osoby zatrudnione do pomocy przy sprawozdaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz koszty koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

3	Biłgorajski	1	1	0,00	18 902,99	18 902,99
4	Miasto Chełm	1	1	9 747,71	9 747,74	19 495,45
5	Chełmski	1	1	729,09	6 561,94	7 291,03
6	Częstochowski	1	1	6 581,85	6 581,87	13 163,72
7	Głogowski	1	1	0,00	16 869,60	16 869,60
8	Miasto Gdańsk	1	1	7 736,00	7 736,00	15 472,00
9	Hrubieszowski	1	1	0,00	15 472,00	15 472,00
10	Janowski	3	4	41 576,69	68 702,26	110 278,95
11	Kraśnicki	5	10	78 041,81	112 268,18	190 309,99
12	Miasto Kielce	1	1	9 398,52	9 398,54	18 797,06
	zwrot			-226,80	-226,80	-453,60
13	Kołobrzski	1	1	6 274,80	9 197,20	15 472,00
14	Kościański	1	1	1 200,22	44 537,28	45 737,50
15	Leski	1	2	16 788,85	48 476,00	65 264,85
16	Lubartowski	5	5	17 331,14	43 862,63	61 193,77
17	Lubelski	20	29	152 429,52	290 467,82	442 897,34
18	Łęczyński	7	12	54 669,29	102 532,46	157 201,75
19	Opolski	2	6	40 826,52	99 343,69	140 170,21
20	Parczewski	1	1	0,00	18 585,00	18 585,00
21	Puławski	2	2	6 981,16	25 029,01	32 010,17
22	Sokółski	1	1	3 311,00	3 311,00	6 622,00
23	Staszowski	1	1	4 883,10	4 883,11	9 766,21
	zwrot			-680,50	-680,50	-1 361,00
24	Świdnicki	3	4	48 904,15	50 474,25	99 378,40
25	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	2	3	6 374,99	37 319,01	43 694,00
26	Wielicki	1	1	0,00	98 434,31	98 434,31
27	Wołomiński	3	3	3 966,13	35 219,40	39 185,53
28	Zamojski	1	1	0,00	15 472,00	15 472,00
Razem:		69	97	538 783,30	1 220 416,08	1 759 199,38

Źródło: Opracowanie własne MOPR

Wśród dzieci, za które Miasto Lublin ponosiło odpłatność w 2023 roku było **1 dziecko cudzoziemskie**, które przebywało w niezawodowej rodzinie zastępczej na terenie powiatu lubartowskiego, wysokość wydatków stanowiła kwota **15 472,00 zł** (12 świadczeń) Środki na ten cel pochodziły z budżetu państwa.

2.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z art. 93 ustawy, instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;

3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego należy do zadań samorządu województwa.

Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Miasta Lublin jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej.²¹

Zgodnie z art. 101 ustawy, placówka opiekuńczo-wychowawcza może być prowadzona, jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- socjalizacyjnego;
- interwencyjnego²²;
- specjalistyczno-terapeutycznego²³;
- rodzinnego²⁴.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza może łączyć zadania placówek typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego.

2.2.1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

W 2023 roku w Lublinie funkcjonowało **20 placówek opiekuńczo-wychowawczych**.

Były to:

- 1) 3 placówki socjalizacyjne,
- 2) 4 placówki rodzinne,
- 3) 12 placówek łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej,
- 4) 1 placówka interwencyjna.

Miasto Lublin według stanu na dzień 31.12.2023 r. prowadziło 15 placówek (1 socjalizacyjną, 1 interwencyjną, 1 rodzinną, 12 łączących funkcję socjalizacyjną i interwencyjną). Na podstawie umowy zlecającej podmiotom pozarządowym ich prowadzenie, działało 5 placówek: 2 placówki socjalizacyjne (Dom Młodzieży SOS nr 1 i Dom Młodzieży SOS nr 2) i 3 placówki typu rodzinnego (Dom im. Matki Weroniki,

²¹ Art. 93 ust. 4 ustawy: „Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;

2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;

3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;

4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;

5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;

6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;

7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.”

Wszystkie typy placówek opiekuńczo - wychowawczych wykonują powyższe zadania, ponadto placówki typu interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, rodzinnego realizują dodatkowe zadania opisane w dalszej części przypisu.

²² Art.103. „Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki”

²³ Art. 105. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

1) legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;

2) wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;

3) wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.”

²⁴ Art. 102. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego:

1) wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się;

2) umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;

3) współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.”

Rodzinny Dom im. św. Dominika, Rodzinny Dom im. Serca Jezusa). Umowy zlecające prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych zawarte były do 31 marca 2023 roku. W dniu 3 marca 2023 roku ogłoszono Otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należącego do zadań własnych Gminy Lublin miasta na prawach powiatu - "Prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego lub typu socjalizacyjnego na terenie Miasta Lublin w okresie od 1 kwietnia 2023 roku do 31 marca 2028 roku", w wyniku którego zlecono jednemu podmiotowi prowadzenie dwóch placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego (łącznie 28 miejsc) oraz trzem podmiotom prowadzenie trzech placówek typu rodzinnego (20 miejsc).

Placówki opiekuńczo-wychowawcze dysponowały łącznie 240²⁵ miejscami. W ciągu 2023 roku umieszczonych było w nich 341 dzieci, (w tym 279 dzieci w placówkach prowadzonych przez Miasto Lublin), z których 70 pochodziło spoza Lublina.

Comiesięcznie przekazywano do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie informacje o liczbie wolnych miejsc w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

W 2023 roku wysokość dofinansowania funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych działających na zlecenie Miasta Lublin wyniosła **2 007 657,80 zł** (w tym, **1 104 520,43 zł** dofinansowanie wydatków na utrzymanie 29 dzieci pochodzących z innych powiatów).

Tabela 20. Placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2023 roku.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze			Prowadzone przez Miasto Lublin				Działające na zlecenie Miasta Lublin		
			Liczba miejsc 31.12.2023		Liczba dzieci korzystających w 2023 roku		Liczba miejsc 31.12. 2023r.	Liczba dzieci korzystających w 2023 roku	
			ogółem	w tym w interwencyjnych	ogółem	w tym w dzieci spoza Lublina		ogółem	w tym w dzieci spoza Lublina
opiekuńczo – wychowawcze	socjalizacyjne	Dom dla Dzieci „Przylądek”	14		18				
		Dom Młodzieży SOS nr 1					14	15	13
		Dom Młodzieży SOS nr 2					14	17	9
	rodzinne	Rodzinny Dom Dziecka	8		10				
		Dom im. Matki Weroniki					6	11	1
		Rodzinny Dom im. Serca Jezusa					6	6	4
		Rodzinny Dom im. św. Dominika					8	13	2
	socjalizacyjne i interwencyjne	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka I							
		Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka II							

²⁵ 1 placówka opiekuńczo wychowawcza typu rodzinnego do 31 marca 2023 roku dysponowała 8 miejscami, od 1 kwietnia 2023 roku dysponuje 6 miejscami

	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka III	156	35	207	31			
	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka IV							
	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka V							
	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Rodzinka VI							
	Dom Rodzinny Nr 1							
	Dom Rodzinny Nr 2							
	Dom Rodzinny Nr 3							
	Dom Rodzinny Nr 4							
	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 1							
	Dom Dziecka im Janusza Korczaka nr 2							
interwencyjna	Interwencyjna Placówka opieki nad dzieckiem	14	14	44	10			
Razem placówki opiekuńczo - wychowawcze		192	49	279	41	48	62	29

Źródło: Opracowanie własne MOPR

Zobowiązania powiatów na rzecz Miasta Lublin z tytułu wydatków na utrzymanie dzieci z nich pochodzących, a przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych realizujących zadania interwencyjne funkcjonujących w Lublinie w 2023 roku wyniosły **110 922 zł.**²⁶

²⁶ W tym za grudzień 2022 roku 4 991,51 zł (płatność w styczniu 2023r.), bez uwzględnienia miesiąca listopada i grudnia 2023 r. ze względu na płatność zobowiązań w miesiącu styczniu i lutym 2024 r.

Tabela 21. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Lublin w 2023 roku

lp.	powiat	placówki prowadzone przez Miasto Lublin														placówki dz.na zlecenie Miasta					Łącznie	
		PLO-W Rodz. I	PLO-W Rodz. II	PLO-W Rodz. III	PLO-W Rodz. IV	PLO-W Rodz. V	PLO-W Rodz. VI	Dom Rodz. Nr 1	Dom Rodz. Nr 2	Dom Rodz. Nr 3	Dom Rodz. Nr 4	Dom Dziecka im Janusza Korczaka nr 1	Dom Dziecka im Janusza Korczaka nr 2	Rodzinny Dom Dziecka	Dom dla Dzieci "Przyłęk"	Interwencyjna Placówka Opieki nad Dzieckiem	Dom im. Matki Weroniki	Rodzinny Dom im. Serca Jezusa	Rodzinny Dom im. św. Dominika	Dom Młodzieży SOŚ nr 1		Dom Młodzieży SOŚ nr 2
1	lubelski	1															1			1	1	4
2	Biała Podlaska																				2	2
3	biłgorajski																			2	2	4
4	chełmski					2																2
5	grodziski																				1	1
6	grójcecki																			1	1	2
7	hrubieszowski																			1	2	3
8	Katowice																			1		1
9	lubartowski				1							1								1		3
10	lukowski																		2	1		3
11	Mysławice															2						2
12	nowosolski																			3		3
13	opoczyński																			1		1
14	parczewski																	3				3
15	radzyński							3														3
16	rycki								2	1			1									4
17	Rzeszów															1						1
18	Szczecin															2						2
19	świdnicki	2	1	1	1	1	2	1			4									1		14
20	wałecki										1											1
21	włodawski																	1				1
22	Ukraina	2			2											3						7
23	Uzbekistan							1								1						2
24	Rosja															1						1
Razem		5	1	1	4	3	2	4	3	1	5	1	1	0	0	10	1	4	2	13	9	70
		41														29						

Źródło: Opracowanie własne MOPR

Pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego brali udział w 66 ocenach sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz uczestniczyli w **143** posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, typu socjalizacyjnego i interwencyjnego, funkcjonujących w Lublinie.

Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci pochodzących z Lublina przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie lub na terenie innych powiatów

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 38 ust. 2) nakłada na Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie obowiązek dochodzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, które ponad rok przebywają w pieczy zastępczej. W 2023 roku pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego przygotowali łącznie **23** pozwy, które Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wniósł do Sądu, o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na

rzecz dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie lub na terenie innych powiatów.

Realizacja dodatku wychowawczego w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce

W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2022 roku zmian do ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powiaty zajmowały się obsługą dodatków do 31 maja 2022 roku. Od czerwca 2022 roku realizacją Programu zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W 2023 roku realizacja programu przez pracowników Sekcji ograniczyła się do wydawania na wniosek dyrektora zaświadczeń o dzieciach uprawnionych do otrzymania świadczenia. Pracownicy Sekcji wydali łącznie 55 zaświadczeń potwierdzających uprawnienia do świadczenia na dzieci przebywające w lubelskich placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Realizacja Świadczenia „Dobry start”

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, świadczenie dobry start (300 zł) przysługuje raz w roku w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się 20 roku życia; lub przez dziecko lub osobę uczącą się 24 roku życia w przypadku osób legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 2021 roku przyznawaniem i wypłatą świadczeń w ramach programu zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2023 roku realizacja programu przez pracowników Sekcji ograniczyła się do wydawania na wniosek dyrektora zaświadczeń o osobach uprawnionych do otrzymania świadczenia. Pracownicy Sekcji wydali łącznie 35 zaświadczeń potwierdzających uprawnienia do świadczenia Dobry start na dzieci i osoby przebywające w lubelskich placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

2.2.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej

Średnie miesięczne²⁷ wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku.

Na podstawie informacji złożonych przez dyrektorów i głównych księgowych poszczególnych placówek, wyliczona została w 2023 roku wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Przygotowane zostało zarządzenie nr 82/3/2023 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 27 marca 2023 roku, zgodnie z którym średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w 2023 roku wynosiły:

- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 1 – 7 719,16 zł;
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 2 – 7 443,43 zł;
- Interwencyjna Placówka Opieki nad Dzieckiem – 9 273,31 zł;

²⁷ Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2012 roku określeniem zawartym w art. 196 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego.

- Dom dla Dzieci „Przyłądek” – 6 954,17 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka I – 5 541,18 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka II – 5 403,68 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka III – 6 039,84 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka IV – 5 893,15 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka V – 5 654,79 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka VI – 5 958,46 zł;
- Dom Rodzinny Nr 1 – 8 746,88 zł;
- Dom Rodzinny Nr 2 – 6 878,66 zł;
- Dom Rodzinny Nr 3 – 7 727,22 zł;
- Dom Rodzinny Nr 4 – 8 906,09 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka – 5 138,56 zł;
- Dom im. Matki Weroniki – 4 144,89 zł;
- Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 4 117,50 zł;
- Rodzinny Dom im. św. Dominika – 4 118,59 zł;
- Dom Młodzieży SOS nr 1 – 6 482,23 zł;
- Dom Młodzieży SOS nr 2 – 6 352,38 zł.

Zarządzenie ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dnia 25 marca 2022 roku pod poz. 1502 rozesłano do placówek w Lublinie i do powiatów, z terenu których dzieci przebywały w placówkach na terenie Miasta Lublin.

Kwota odpowiadająca średnim miesięcznym wydatkom przeznaczonym na utrzymanie dziecka w placówce jest podstawą wzajemnych rozliczeń finansowych między powiatem pochodzenia dziecka i powiatem, na terenie którego dziecko przebywa w placówce, a także stanowi podstawę ustalania opłaty za pobyt dziecka w placówce, ponoszonej przez rodziców.

Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecka opłatę ponoszą, w wysokości średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka w tej placówce, rodzice dziecka. Opłatę w drodze decyzji administracyjnej ustala Starosta Powiatu, z terenu którego dziecko pochodzi.

W stosunku do rodziców zobowiązanych do opłaty za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej Prezydent Miasta Lublin, na ich wniosek lub z urzędu, może odstąpić od ustalenia opłaty. Szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty, określała uchwała nr 1194/XL/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 26 maja 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub zakładzie rehabilitacji leczniczej.

W zakończonych przez pracowników Sekcji w 2023 roku sprawach dotyczących opłaty rodziców za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wydano łącznie 78 decyzji, na mocy których odstąpiono od ustalenia rodzicom opłaty za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej od dnia umieszczenia do zakończenia pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W 2023 roku wdrożono postępowanie windykacyjne w ramach procedury

postępowania w zakresie windykacji należności budżetowych MOPR w Lublinie w stosunku do 1 rodzica, któremu w 2022 roku wydano decyzję naliczającą odpłatność za pobyt dziecka.

2.2.3. Instytucjonalna piecza zastępcza organizowana w innych powiatach

W przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka pochodzącego z Lublina w placówce na terenie Miasta Lublin, podejmowane są działania zmierzające do umieszczenia go w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej funkcjonującej na terenie innego powiatu. W okresie sprawozdawczym w placówkach na terenie 11 powiatów przebywało 35 dzieci pochodzących z Lublina, w tym 12 dzieci w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych w Dębnie, Ignatkach-Osiedle, Jarosławiu i Rzeszowie.

Zasady dotyczące pobytu dzieci pochodzących z Miasta Lublin a umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zlokalizowanych na terenie innych powiatów oraz wydatków na ich utrzymanie określone są w drodze porozumień zawieranych między powiatami lub samorządami województw a Miastem Lublin.

Tabela 22. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo –wychowawczych poza Lublinem w 2023 roku

Lp.	Powiat	Placówka	Liczba dzieci		Wydatki Miasta Lublin przeznaczone na utrzymanie dzieci
			w 2023 roku	w dniu 31.12.2023 r	Kwota wydatków w zł
1.	Białostocki (woj. podlaskie)	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Ignatkach-Osiedle	4	4	787 928,96
2.	Biłgorajski	Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju Rodziny SOS VI,VII	3	2	145 400,00
3.	Krasnostawski	Placówka Rodzinna im. s. Longiny Trudzińskiej w Tuligłowach	1	1	56 316,40
4.	Kraśnicki	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Rodzina SOS I w Kraśniku	1	1	54 300,00
		Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku	3	3	170 104,41
5.	Myśliborski – Woj.Zachodni opomorskie	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Dębnie	1	1	124 964,61
6.	Opatowski	Placówka op-wych typu specjalistyczno-terapeutycznego w Opatowie	1	1	108 200
		Placówka op-wych typu specjalistyczno-terapeutycznego „Mój dom”w Opatowie	1	1	37 228,10
7.- 8.	Jarosławski Woj.	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Jarosławiu	4	4	408 658,64

	Podkarpackie				
	Rzeszów woj. Podkarpackie	Regionalna Placówka Opiekuńczo- Terapeutyczna „Tęczowy Domek”	3	3	340 835,70
9.	Siedlce	Wioska Dziecięca SOS w Siedlcach, Rodziny 11,14	6	5	296 400,00
		Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa w Siedlcach			
		Dom Dziecka "Dom pod Dębami"	4	4	377 356,16
10.	Zamość	Dom Dziecka w Zamościu	2	1	105 293,79
11.	Kielce	Placówka Opiekuńczo-wychowawcza „Dom dla Dzieci”	1	1	0,00
	11 powiatów	17 placówek	35	32	3 012 986,77

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zobowiązania Miasta Lublin w 2023 roku z tytułu pobytu dzieci z Lublina w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych funkcjonujących poza Lublinem wyniosły łącznie **3 012 986,77 zł.**²⁸

3. Usamodzielnienia

Zgodnie z art. 140 ust. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu:

- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnienia.

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2023 r. znajdowało się łącznie **544** usamodzielnianych wychowanków, z czego:

- 336 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej²⁹,
- 208 wychowanków z 57 placówek³⁰

Spośród **544** osób, w stosunku do których wszczęto proces usamodzielnienia, na dzień 31 grudnia 2023 r.:

- 223 osoby pozostaje w pieczy zastępczej (165 osób w rodzinach zastępczych i 58 osób w placówkach),

²⁸ zobowiązanie wobec Miasta Kielce zostanie zapłacone w 2024 roku, po podpisaniu porozumienia.

²⁹ Uwzględniono wychowanków zarówno pochodzących, osiedlających się, jak i zamieszkujących w Mieście Lublin.

³⁰ W tym wychowankowie z placówek opiekuńczo wychowawczych oraz wychowankowie z 22 placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (tj. m.in. z domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowego ośrodka wychowawczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, młodzieżowego ośrodka socjoterapii zapewniającego całodobową opiekę i młodzieżowego ośrodka wychowawczego).

- 321 osób opuściło rodzinę zastępczą lub placówkę (171 wychowanków z rodzin zastępczych, 150 wychowanków z placówek).

W 2023 roku proces usamodzielnienia rozpoczęło łącznie 66 osób (tzn. osobom tym został wskazany opiekun usamodzielnienia), z tego:

- 42 wychowanków rodzin zastępczych,
- 24 wychowanków placówek.

Wychowankowie wspólnie z opiekunem usamodzielnienia opracowali **79 indywidualnych programów usamodzielnienia** (38 z placówek, 41 z rodzin zastępczych).

W 2023 roku **69 osób** po osiągnięciu pełnoletności opuściło rodziny zastępcze lub placówki (34 wychowanków opuściło rodziny zastępcze oraz 35 wychowanków opuściło placówki).

Spośród **336** usamodzielniających się wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, większość pochodzi ze spokrewnionych rodzin zastępczych (237 osób). Z rodzin zastępczych niezawodowych pochodzi 95 osób, 2 osoby z zawodowych rodzin zastępczych 2 osoby przebywały w rodzinnym domu dziecka.

Spośród **208** będących w procesie usamodzielnienia wychowanków z 56 placówek, najwięcej osób – 163 to wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu: socjalizacyjnego, rodzinnego i interwencyjnego (z 31 placówek, w tym 16 w Lublinie). Kolejną grupą są wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze. W 2023 roku usamodzielniali się wychowankowie z 20 młodzieżowych ośrodków wychowawczych (39 osób). Pozostali wychowankowie rekrutowali się z 5 zakładów poprawczych (6 osób).

W 2023 roku **478 osoby posiadały zatwierdzone indywidualne programy usamodzielnienia (294 osób to wychowankowie rodzin zastępczych, 184 osoby to wychowankowie placówek)**. Liczba indywidualnych programów usamodzielnienia zrealizowanych pozytywnie (osoby skorzystały ze wszystkich przysługujących form pomocy oraz dokonały oceny końcowej procesu usamodzielnienia) – 51 (36 z rodzin zastępczych, 15 z placówek).

Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu

W 2023 roku **169 osobom usamodzielnianym** (52,65% ogółu usamodzielnianych, którzy opuścili rodziny zastępcze lub placówki) przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie w ramach pomocy w usamodzielnieniu, z tego:

- **110 osobom z rodzin zastępczych** (64,33% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze),
- **59 osobom z placówek** (39,33% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili placówki).

Łącznie wydatki na świadczenia dla usamodzielniających się wychowanków tj. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, usamodzielnienie, wyniosły w 2023 roku **929 797,74 zł**.

Od 1 lutego 2023 roku weszła życie nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która zlikwidowała kryterium dochodowe uprawniające do otrzymywania pomocy na usamodzielnienie oraz pomocy na zagospodarowanie osobom usamodzielnianym (czyli osobom opuszczającym pieczę zastępczą po osiągnięciu

pełnoletności)³¹. Z uwagi na wprowadzone zmiany w ww. ustawie w 2023 roku większa liczba wychowanków uprawniona była do pomocy na zagospodarowanie i usamodzielnienie.

W 2023 r. wychowankowie rodzin zastępczych i placówek złożyli 290 wniosków, z tego 220 o udzielenie pomocy finansowej. Pozostałe wnioski dotyczyły pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w tym w mieszkaniach treningowych).

Tabela 23. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2023 r.

Rodzaj świadczenia (pieniężnego)	Osoby usamodzielniane					
	z rodzinnej pieczy zastępczej			z placówek		
	Liczba		Kwota	Kwota		
	świadczeń wypłaconych	osób		świadczeń wypłaconych	osób	
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	42	42	209 861,00	14	14	101 005,00
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				1	1	1 837,00
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	521	63	334 363,26	223	33	140 991,48
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				16	4	8 817,60
Pomoc na zagospodarowanie	44	44	87 881,00	26	26	55 696,00
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				2	2	5 511,00
Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	X	1	X	X	1	X
Pomoc w uzyskaniu warunków mieszkaniowych	X	30	X	X	30	X
Łącznie			632 105,26	Łącznie		297 692,48
Łącznie wydatki na usamodzielnienia: 929 797,74 zł						

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Mieszkania treningowe dla usamodzielnianych wychowanków

Bardzo ważną formą wsparcia w usamodzielnianiu wychowanków są mieszkania treningowe³².

Mieszkanie treningowe jest formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W mieszkaniu treningowym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia.

Miasto Lublin w roku 2023 dysponowało **7 mieszkaniami treningowymi** (25 miejsc).

³¹ Do dnia 31 stycznia 2023 roku pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie przyznawana była osobie usamodzielnianej, której dochód miesięczny nie przekraczał kwoty 1 200 zł. Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zniósł kryterium dochodowe.

³² wskazane w rozdziale „V. Mieszkania treningowe” str. nr 118.

W ciągu całego 2023 r. z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu treningowym skorzystały **24 osoby** (14 z placówek, 10 z rodzin zastępczych). Wydatki poniesione w 2023 roku na prowadzenie mieszkań treningowych wyniosły 130 944,71 zł.

VI. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ I OŚRODKI WSPARCIA

Działania podejmowane przez pracowników Działu mają na celu udzielenie wsparcia osobom wymagającym pomocy w zaspokajaniu ich niezbędnych potrzeb przy wykorzystaniu zasobów instytucjonalnych tj. ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej czy też mieszkań treningowych. Dział sprawuje również nadzór merytoryczny nad wskazanymi jednostkami.

W zakresie zadań realizowanych przez Dział w szczególności wpisane jest kierowanie, umieszczanie i ustalanie opłat za pobyt w domach pomocy społecznej, kierowanie i ustalanie opłat za pobyt i usługi świadczone w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych oraz realizacja umów zawartych przez Miasto Lublin z organizacjami pozarządowymi na prowadzenie domu pomocy społecznej i ośrodków wsparcia. Ponadto Dział współpracuje z innymi komórkami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się pomocą i wsparciem rodziny oraz organizacjami pozarządowymi.

W roku 2023 w Dziale ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia wydanych zostało 7 343 decyzji administracyjnych.

Zadaniem Działu było również przygotowywanie projektów zarządzeń Prezydenta Miasta Lublin oraz uchwał Rady Miasta Lublin, jak również opiniowanie projektów uchwał Rady Miasta Lublin i projektów zarządzeń Prezydenta Miasta Lublin nadzorowanych jednostek. W 2023 r. pracownicy Sekcji ds. ośrodków wsparcia przeprowadzili kilka wizytacji w ośrodkach wsparcia w ramach sprawowanego nadzoru.

1. System funkcjonujących w Mieście Lublin domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia

W 2023 roku na terenie Miasta funkcjonowało 7 domów pomocy społecznej i 53 ośrodki wsparcia (w tym m. in. środowiskowe domy samopomocy, schroniska dla osób bezdomnych, ośrodki wsparcia dla seniorów). W okresie sprawozdawczym pomoc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia otrzymało łącznie 4 193 osoby.

Tabela 24. Liczba osób korzystających w 2023 roku z pomocy w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia w Mieście Lublin.

wyszczególnienie	jednostki organizacyjne o zasięgu lokalnym						jednostki organizacyjne o zasięgu ponadgminnym						ogółem – liczba jednostek	ogółem – liczba miejsc	ogółem – liczba osób
	podmiot prowadzący – gmina			inny podmiot prowadzący			podmiot prowadzący – powiat			inny podmiot prowadzący					
	liczba jednostek	liczba miejsc	liczba osób	liczba jednostek	liczba miejsc	liczba osób	liczba jednostek	liczba miejsc	liczba osób	liczba jednostek	liczba miejsc	liczba osób			
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	0	0	0	0	0	0	6	573	697	1	26	32	7	599	729
OŚRODKI WSPARCIA, w tym:	33	1 011	1 474	7	248	1 086	4	193	267	9	338	637	53	1 790	3 464
środowiskowe domy samopomocy	0	0	0	0	0	0	2	163	200	6	283	332	8	446	532
kluby samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0	2	30	67	2	30	256	4	60	323
dzienne domy pomocy	6	420	507	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	420	507
kluby samopomocy dla seniorów	22	400	718	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	400	718

domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	49	1	25	49
schroniska dla bezdomnych	0	0	0	3	89	119	0	0	0	0	0	0	3	89	119
schroniska dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi	0	0	0	1	24	53	0	0	0	0	0	0	1	24	53
inne ośrodki wsparcia ³³	5	191	249	3	135	914	0	0	0	0	0	0	8	326	1 163
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ I OŚRODKI WSPARCIA RAZEM:	33	1 011	1 474	7	248	1 086	10	766	964	10	364	669	60	2 389	4 193

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Na terenie Miasta Lublin funkcjonuje także 5 placówek dla osób bezdomnych (1 noclegownia oraz 4 ogrzewalnie), które dysponują łącznie 124 miejscami. W 2023 roku z tych placówek skorzystało łącznie 433 osoby.

2. Domy pomocy społecznej

2.1. Domy pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

Na terenie Miasta Lublin funkcjonuje 7 domów pomocy społecznej. Łączna liczba miejsc w lubelskich DPS wynosi 599, z których w 2023 roku skorzystało 729 osób.

Tabela 25. Liczba miejsc i mieszkańców w domach pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin w 2023 roku

Kategoria informacji	DPS im. Matki Teresy z Kalkuty	DPS Kalina	DPS im. Wiktorii Michelińskiej	DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie	DPS Betania	Dom Pomocy Społecznej z im. św. Jana Pawła II	Prawosławny DPS Diecezji Lubelsko-Chełmskiej
Liczba miejsc statutowych stan na dzień 31.12.2023 r.	117	124	40	100	135	57	26
Liczba mieszkańców w ciągu całego okresu sprawozdawczego	133	147	54	119	172	72	32

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Wśród Domów Pomocy Społecznej zlokalizowanych na terenie naszego Miasta, pięć z nich przeznaczonych jest dla osób w podeszłym wieku oraz dla osób przewlekle somatycznie chorych, są to:

- DPS przy ul. Kalinowszczyzna 84,
- DPS przy ul. Archidiakońskiej 7,
- DPS przy Al. Kraśnickiej 223,
- DPS przy ul. Ametystowej 22,
- PDPS przy ul. Dolińskiego 1.

Jeden Dom, usytuowany przy ul. Kosmonautów 78, jest przeznaczony dla osób niepełnosprawnych fizycznie. Ponadto jeden Dom, mieszczący się przy ul. Głowackiego 26, jest przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych, natomiast jego filia

³³ w tym: Ośrodek Wsparcia dla Osób z Niepełnosprawnością „Benjamin”, Ośrodek Wsparcia o Charakterze Rodzinnych Domów „Kalina”, Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelleksualną, Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Kalina”, Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną, Świetlica dla Seniorów, Dzienny Ośrodek dla Osób Bezdomnych, Jadłodajnia.

funkcjonująca przy ul. Mierniczej 10 jest przeznaczona dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w lubelskich domach pomocy społecznej w roku 2023 wynosił **6 281,26 zł**.

Koszty utrzymania w poszczególnych domach pomocy społecznej przedstawiały się następująco:

1. Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty przy ul. Głowackiego 26 – **7 015,00 zł**;
2. Dom Pomocy Społecznej „Kalina” przy ul. Kalinowszczyzna 84 – **6 586,00 zł**;
3. Dom Pomocy Społecznej im. W. Michelisowej przy ul. Archidiakońskiej 7 – **6 500,00 zł**;
4. Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie przy ul. Kosmonautów 78 – **6 173,00 zł**;
5. Dom Pomocy Społecznej „Betania” przy al. Kraśnickiej 223 – **5 479,00 zł**;
6. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Ametystowej 22 – **6 500,00 zł**;
7. Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko – Chełmskiej przy ul. Dolińskiego 1 – **5 715,82 zł**.

Nadzień 31 grudnia 2023 roku na umieszczenie w tych placówkach oczekiwało łącznie **240** osób, w tym:

- w DPS im. Matki Teresy z Kalkuty w Lublinie – 41 osób,
- w DPS „Kalina” w Lublinie – 107 osób,
- w DPS im. Wiktorii Michelisowej w Lublinie – 2 osoby,
- w DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie – 7 osób,
- w DPS „Betania” w Lublinie – 35 osób,
- w DPS im. Św. Jana Pawła II – 29 osób,
- w Prawosławnym DPS Diecezji Lubelsko - Chełmskiej – 19 osób.

Niezależnie od typu Domu, zakres usług jaki jest świadczony na rzecz mieszkańców ma na celu zabezpieczenie ich potrzeb bytowych poprzez zapewnienie miejsca zamieszkania, wyżywienia, niezbędnej odzieży i obuwia oraz utrzymania czystości. W zakresie usług opiekuńczych udzielana jest pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, pomoc w pielęgnacji oraz w załatwianiu spraw osobistych, którą świadczą pielęgniarki, opiekunowie, pokojowe, psycholodzy, lekarze pierwszego kontaktu i inni specjaliści, w tym psychiatrzy. W ramach usług wspomagających mieszkańcy mają możliwość uczestnictwa w terapii zajęciowej rozwijającej ich zainteresowania, umożliwiającej aktywizację społeczną i psychiczną oraz podnoszącej ich sprawność. Ponadto każdy Dom dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i jest pozbawiony barier architektonicznych.

Sekcja ds. domów pomocy społecznej w ramach pracy Działu realizuje zadania określone ustawą o pomocy społecznej w szczególności w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w środowisku. W ramach powyższego zadania pracownicy Sekcji przygotowywali projekty decyzji administracyjnych kierujących, decyzji umieszczających oraz decyzji ustalających odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej. W przypadku braku wolnych miejsc dla mieszkańców naszego miasta w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie

Lublina, podejmowano działania mające na celu zabezpieczenie potrzeb osób wymagających całodobowej opieki poprzez wskazanie DPS-u odpowiedniego typu zlokalizowanego najbliżej miejsca zamieszkania osoby, posiadającego wolne miejsca. W tym zakresie pracownicy Sekcji ds. domów pomocy społecznej współpracowali z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, w tym z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie na terenie innych powiatów. Przez pracowników Sekcji ds. domów pomocy społecznej systematycznie prowadzona jest lista osób oczekujących na umieszczenie w lubelskich domach pomocy społecznej. Pracownicy realizowali także procedury mające na celu przeniesienie mieszkańców DPS deklarujących wolę zamieszkania w innym domu pomocy społecznej.

Ponadto pracownicy Sekcji prowadzili postępowania administracyjne mające na celu ustalenie osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności oraz ustalenie wysokości opłat jakie mają ponosić z tytułu umieszczenia członków ich rodziny w DPS. W związku z tym zawierane były umowy cywilnoprawne z osobami zobowiązanymi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie, jak również były wydawane decyzje administracyjne ustalające odpłatność osób zobowiązanych.

W ramach bieżących działań prowadzono również korespondencję z kierownictwem domów pomocy społecznej, osobami zainteresowanymi, jak również urzędami i innymi instytucjami pomocy społecznej, współpracowano z pracownikami socjalnymi Filii MOPR oraz domów pomocy społecznej. Osobom ubiegającym się o skierowanie do domów pomocy społecznej i ich rodzinom udzielano niezbędnych informacji w zakresie procedury postępowania do uzyskania pomocy w takiej formie.

2.2. Kierowanie mieszkańców Miasta Lublin do domów pomocy społecznej w innych powiatach

Koszt pobytu mieszkańców Miasta Lublin w **domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów** za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2023 r. wyniósł 16 908 776,11 zł. W okresie sprawozdawczym w domach pomocy społecznej poza miastem Lublin przebywały 442 osoby. Średni miesięczny koszt dofinansowania pobytu ponoszony przez Miasto Lublin wyniósł 3 725,61 zł. Na dzień 31 grudnia 2023 r. w domach pomocy społecznej poza Miastem Lublin przebywało 401 osób - mieszkańców Gminy Lublin. Dochody z tytułu odpłatności od osób zobowiązanych za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2023 r. wyniosły 369 862,70 zł.

W przypadku osób spoza Lublina umieszczonych w domach pomocy społecznej na terenie naszego miasta oraz osób skierowanych z Miasta Lublin do domów pomocy społecznej poza Lublinem, pracownicy Sekcji prowadzili uzgodnienia z właściwymi gminami w sprawie ponoszenia kosztów związanych z pobytem tych osób.

W związku z opłatami związanymi z pobytem osób w domach pomocy społecznej poza Miastem Lublin pracownicy Sekcji prowadzili bieżącą współpracę z Działem ds. finansowo-księgowych w zakresie przedkładania not obciążeniowych za pobyt mieszkańców Miasta w DPS na terenie innych powiatów, przedkładania informacji dotyczących zaangażowania niezbędnych środków finansowych na kierowanie osób poza Lublin. Ponadto w ramach pracy Sekcji rozliczane były środki przeznaczone na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców Miasta Lublin w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów.

2.3. Projekt LUBInclusiON

W ramach trwałości projektu „LUBInclusiON – działania profilaktyczne i usamodzielniające w środowisku lokalnym oraz utworzenie nowych miejsc usług społecznych” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020, w 6 Domach Pomocy Społecznej w dalszym ciągu funkcjonują Kluby Seniora.

Funkcjonowanie Klubów Seniora dotowane jest ze środków z budżetu Miasta Lublin.

Liczba miejsc w poszczególnych Klubach w Domach Pomocy Społecznej wynosi:

- DPS „Betania” – 10,
- DPS im. Św. Jana Pawła II – 15,
- DPS im. W. Michelisowej – 10,
- DPS im. Matki Teresy z Kalkuty – 10,
- DPS „Kalina” – 10,
- DPS ONF – 20.

Łącznie we wszystkich Klubach Seniora prowadzonych przez Domy dostępnych jest 75 miejsc, z których w 2023 roku skorzystało 72 osoby.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie przy ul. Kosmonautów 78 prowadzi w dalszym ciągu wypożyczalnię sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagającego. Wypożyczalnia przeznaczona jest w szczególności dla mieszkańców Miasta Lublin w podeszłym wieku. Seniorzy mają możliwość nieodpłatnego wypożyczenia na swoje potrzeby łóżek rehabilitacyjnych elektrycznych w ilości 15 sztuk, krzesełek kąpielowych w ilości 5 sztuk oraz balkoników ułatwiających poruszanie się osobom starszym w ilości 10 sztuk. Finansowanie funkcjonowania wypożyczalni pochodzi ze środków z budżetu Miasta Lublin.

3. Ośrodki wsparcia

3.1. Ośrodki wsparcia funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia. Działania w tym zakresie podejmowane są przez Sekcję ośrodków wsparcia w Dziale ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia.

W 2023 roku na terenie miasta Lublin funkcjonowały 53 ośrodki wsparcia o łącznej liczbie miejsc 1790. W okresie sprawozdawczym z usług świadczonych przez te ośrodki skorzystało 3 464 osób, w tym 1 741 osób skorzystało z pomocy w placówkach prowadzonych przez Miasto Lublin, a 1 723 osoby z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez podmioty niepubliczne w ramach zadań zleconych.

Ponadto, oprócz działających na terenie Lublina ośrodków wsparcia dla osób bezdomnych czyli schronisk, działa również 5 placówek dla osób bezdomnych, tj. 4 ogrzewalnie i 1 całoroczna noclegownia, zapewniających łącznie 124 miejsca, z których skorzystały łącznie 433 osoby.

Środowiskowe domy samopomocy i kluby samopomocy

Osoby dotknięte zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia

w środowisku rodzinnym i społecznym mogą otrzymać wsparcie w środowiskowym domu samopomocy (ŚDS) lub klubie samopomocy (Klub).

Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Ze względu na kategorię osób, dla których środowiskowe domy samopomocy są przeznaczone, dzielą się na typy:

- typ A – dla osób przewlekłe psychicznie chorych,
- typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych,
- typ D – dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Tabela 26. Wykaz Środowiskowych domów samopomocy funkcjonujących na terenie Miasta Lublin z podziałem na organ prowadzący, liczbę miejsc oraz typ a także Klubów samopomocy

Lp.	Organ prowadzący	Środowiskowy Dom Samopomocy	Liczba miejsc	Typ środowiskowego domu samopomocy
1	Lubelskie Towarzystwo Dobroczynności	ŚDS „Roztocze”, ul. Wallenroda 2A, 20-607 Lublin	90	Typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną
2	Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia”	ŚDS „Misericordia”, ul. Abramowicka 2, 20-442 Lublin	75	Typ A – dla osób przewlekłe psychicznie chorych
		Klub "Misericordia" ul. Abramowicka 2, 20-442 Lublin	15	
3	Lubelskie Stowarzyszenie Zdrowia Psychicznego	ŚDS „Serce”, ul. Gospodarcza 32, 20-213 Lublin	20	Typ A – dla osób przewlekłe psychicznie chorych
4	Lubelskie Stowarzyszenie Alzheimerowskie	ŚDS „Mefazja”, ul. Towarowa 19, 20-205 Lublin Filia „Memory” Al. Racławickie 22 20-037 Lublin	33	Typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych
5	Fundacja Nieprzetartego Szlaku	ŚDS „Akademia Artystyczna”, ul. Wyścigowa 31, 20-425 Lublin	20	Typ mieszany B i C – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych
6	Stowarzyszenie Przyjaciół Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1	ŚDS „Absolwent”, Al. Spółdzielczości Pracy 65, 20-147 Lublin	45	Typ mieszany B i D – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi
		Klub "Absolwent", Al. Spółdzielczości Pracy 65, 20-147 Lublin	15	
7	Miasto Lublin	ŚDS „Kalina”, ul. Kalinowszczyzna 84, 20-201 Lublin	43	Typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych
8		ŚDS "Mozaika" Oddział Nr 1, ul. Zbożowa 22A, 20-827 Lublin	45	Typ mieszany B i D – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi

		ŚDS "Mozaika" Oddział Nr 2, ul. Nałkowskich 78, 20-470 Lublin	60	Typ A – dla osób przewlekle psychicznie chorych
		ŚDS "Mozaika" Oddział Nr 3, ul. Lwowska 28, 20-128 Lublin	15	Typ C – dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych
		Klub przy ŚDS "Mozaika" – Klub "Galeria", ul. Zbożowa 22A 20-827 Lublin	15	
		Klub przy ŚDS "Mozaika" – Klub "Przystań", ul. Nałkowskich 78, 20-470 Lublin	15	

Źródło: opracowanie własne MOPR w Lublinie

Pobyt w środowiskowych domach samopomocy wymaga skierowania decyzją administracyjną do tego typu ośrodka, jednocześnie uczestnicy nie ponoszą odpłatności za usługi świadczone przez te placówki na ich rzecz. Nie ma wymogu posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w odniesieniu do uczestników środowiskowych domów samopomocy.

W 12 placówkach dla osób z zaburzeniami psychicznymi (8 środowiskowych domach samopomocy – oferujących 446 miejsc oraz 4 klubach samopomocy oferujących 60 miejsc) na terenie miasta Lublina w 2023 r. wsparcie otrzymało łącznie 855 osób.

W środowiskowych domach samopomocy uzyskały wsparcie 532 osoby, w tym w placówkach prowadzonych przez Miasto Lublin 200 osób, a w prowadzonych przez inny podmiot - 332 osoby.

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, kluby samopomocy działające przy ŚDS są ośrodkami wspierającymi osoby z zaburzeniami psychicznymi w ich funkcjonowaniu w środowisku rodzinnym i społecznym. W ww. placówkach udzielane są takie rodzaje pomocy jak np.: wsparcie w nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktów społecznych, działania nakierowane na pogłębianie zainteresowań, motywowanie do podejmowania leczenia, nauka radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych i społecznych. Osoby korzystające z klubów samopomocy nie muszą być kierowane do ośrodka decyzją administracyjną i posiadać orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a korzystanie z ich z usług jest nieodpłatne.

W Mieście Lublin funkcjonują 4 kluby samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi dysponujące łącznie 60 miejscami. W okresie sprawozdawczym z tej formy wsparcia skorzystały 323 osoby, w tym w 2 ośrodkach prowadzonych przez Miasto Lublin – 67 osób (Klub „Galeria” i „Przystań” przy Środowiskowym Domu Samopomocy „Mozaika”) oraz w 2 ośrodkach prowadzonych przez organizacje pozarządowe – 256 osób (kluby działające przy ŚDS „Misericordia” i ŚDS „Absolwent”). W drugim półroczu 2023 r. nastąpiła zmiana siedziby Klubu samopomocy „Galeria” funkcjonującego przy Środowiskowym Domu Samopomocy „Mozaika” - Klub został przeniesiony z ul. Pozytywistów 16 na ul. Zbożową 22A

Dzienne Ośrodki Wsparcia i Kluby seniora

Najliczniejszą pod względem liczebności grupą korzystającą z ośrodków wsparcia były osoby w podeszłym wieku. Na terenie Miasta Lublin w 2023 roku funkcjonowało

6 dziennych ośrodków wsparcia (dziennych domów pomocy), 22 Kluby seniora oraz 1 świetlica. Z ich oferty skorzystało łącznie 1 308 seniorów.

Dzienne ośrodki wsparcia (Centrum Usług Socjalnych, 3 Centra Dziennego Pobytu dla Seniorów, Dzienny Dom Senior+ oraz Środowiskowe Centrum Seniorów) oraz kluby seniora prowadzone są przez Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie i rozlokowane są w różnych dzielnicach naszego miasta. Natomiast zadanie prowadzenia świetlicy dla seniorów zostało zlecone podmiotowi niepublicznemu – organem prowadzącym jest Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy. Świetlica, która posiada 10 miejsc dla osób starszych funkcjonuje przy ul. Bursaki 17 w Lublinie. Z oferty tej placówki skorzystało 83 lubelskich seniorów.

Podstawowym założeniem systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Lublinie jest umożliwienie im jak najpełniejszego i najdłuższego funkcjonowania w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim w miejscu zamieszkania. Instytucjonalne, całodobowe formy opieki są ostatnią formą pomocy, która powinna być stosowana tylko w przypadku niemożności rozwiązywania problemów innymi sposobami. Jednocześnie działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie zmierzają do tego, aby system wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych na terenie miasta Lublin był na tyle zróżnicowany, by zapewniał ofertę dostosowaną do stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i bytowej każdej osoby wymagającej wsparcia.

W ramach dziennych ośrodków wsparcia dedykowanych starszym mieszkańcom w 2023 r. w Lublinie funkcjonowały następujące placówki:

1. Centrum Usług Socjalnych przy ul. Lwowskiej 28,
2. Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 2 przy ul. Gospodarczej 7,
3. Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 3 przy ul. Niecałej 16,
4. Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 4 przy ul. Pozytywistów 16,
5. Dzienny Dom „Senior+”, ul. Jana Pawła II 11,
6. Środowiskowe Centrum Seniorów przy ul. Józefa Śliwińskiego 5.

Osoby starsze stają się uczestnikami ww. Ośrodków na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez pracowników Sekcji ds. ośrodków wsparcia. Za usługi świadczone przez te placówki naliczana jest opłata ustalana w zależności od wysokości dochodu uczestnika lub dochodu na osobę w jego rodzinie i uzależniona jest od pakietu usług, z jakiego korzystają osoby skierowane decyzją MOPR. Z usług dziennych domów pomocy, które oferują łącznie 420 miejsc w roku sprawozdawczym skorzystało 507 seniorów.

Lista klubów seniora prowadzonych przez Zespół Ośrodków Wsparcia w okresie sprawozdawczym przedstawiała się następująco:

- Klub Seniora „Owocowa” przy ul. Owocowej 6 w Dzielnicy Ponikwoda,
- Klub Seniora „Pogodna” przy ul. Droga Męczenników Majdanka 27 w Dzielnicy Bronowice,
- Klub Seniora „Róży Wiatrów” przy ul. Róży Wiatrów 9 w Dzielnicy Dziesiąta,
- Klub Seniora „Pod Świerkami” przy ul. Tuwima 5 w Dzielnicy Dziesiąta,
- Klub Seniora „Dziesiąta” przy ul. Kunickiego 130 w Dzielnicy Dziesiąta,
- Klub Seniora „Śródmieście” przy ul. Narutowicza 6 w Dzielnicy Śródmieście,
- Klub Seniora „Roztocze” przy ul. Roztocze 1 w Dzielnicy Węglin,
- Klub Seniora „Ruta” przy ul. Jana Pawła II 11, w Dzielnicy Czuby,

- Klub Seniora „Nad Zalewem” przy ul. Krężnickiej 156, w Dzielnicy Zemborzyce,
- Klub Seniora „Sławin” przy ul. Sławinkowskiej 50 w Dzielnicy Sławin,
- Klub Seniora „Felin” przy ul. Zygmunta Augusta 15 w Dzielnicy Felin,
- Klub Seniora „Kalina” przy ul. Lwowskiej 28 w Dzielnicy Kalina,
- Klub Seniora „Sławinek” przy al. Warszawskiej 31 w Dzielnicy Sławinek,
- Klub Seniora „Przy Zamku” przy ul. Ruskiej 15 w Dzielnicy Śródmieście,
- Klub Seniora „Pozytywistów” przy ul. Pozytywistów 16 w Dzielnicy LSM,
- Klub Seniora „Wieniawa” przy Al. Raławickich 24 w Dzielnicy Wieniawa,
- Klub Senior+ „Centrum Aktywizacji” przy ul. Nałkowskich 108 w Dzielnicy Wrotków,
- Klub Seniora „Klub Aktywnych Kobiet” przy ul. Gospodarczej 7 w Dzielnicy Tatary,
- Klub Seniora „Senior Montessori” przy ul. Lwowskiej 28 w Dzielnicy Kalinowszczyzna,
- Klub Seniora „Głusk” przy ul. Głuskiej 145 w Dzielnicy Głusk,
- Środowiskowy Klub Seniora przy ul. J. Śliwińskiego 5 w Dzielnicy Czechów,
- Klub Seniora „Nad Bystrzycą” przy ul. Krochmalnej 47 w Dzielnicy Za Cukrownią.

W 2023 r. powstało nowe miejsce aktywizacji dla lubelskich seniorów – Klub Seniora „Nad Bystrzycą” w dzielnicy Za Cukrownią funkcjonujący w strukturze Zespołu Ośrodków Wsparcia w Lublinie, zwiększając tym samym liczbę placówek z 21 na 22.

Z oferty klubów seniora, które łącznie oferują 400 miejsc w 2023 r. skorzystało 718 osób a wzrost zainteresowania wskazaną formą wsparcia jest znaczący. Korzystanie z zajęć oferowanych przez klub jest nieodpłatne.

Schroniska, ogrzewalnie, noclegownie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

W okresie sprawozdawczym liczną grupę stanowiły osoby przebywające w ogrzewalniach, schroniskach i noclegowniach dla bezdomnych. Ośrodki te prowadzone są przez organizacje pozarządowe na podstawie umów zawartych w wyniku przeprowadzonego otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej należących do zadań własnych Gminy Lublin o charakterze obowiązkowym. W okresie sprawozdawczym w 9 ww. placówkach pomocy w formie schronienia udzielono 456 osobom, przy czym faktyczna liczba osób korzystających z poszczególnych ośrodków była wyższa z uwagi na fakt korzystania tych osób z wsparcia różnych ośrodków w roku sprawozdawczym. Wsparcia udzielono również 49 mieszkańcom i dzieciom przebywającym w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (17 osób dorosłych w tym 16 kobiet i 1 mężczyzna oraz 32 dzieci) oraz 461 osobom bezdomnym, którzy skorzystali z oferty Dziennego ośrodka dla osób bezdomnych.

W 2023 roku osobom bezdomnym udzieliły wsparcia następujące placówki:

1. Fundacja S.O.S. Ziemi Lubelskiej w Lublinie:

- Schronisko dla bezdomnych kobiet – mieszanek Miasta Lublin (20 miejsc), ul. Bronowicka 3 (od 01.01.2024 r. nastąpiła zmiana siedziby na ul. Romantyczną 1) oferowało schronienie – w tym dostęp do kuchni, łazienki, świadczona była praca socjalna oraz poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne, a także możliwość skorzystania z posiłków interwencyjnych i otrzymania odzieży. Placówka funkcjonuje całodobowo przez cały rok.

- Ogrzewalnia dla bezdomnych kobiet – mieszkanek Miasta Lublin (15 miejsc), ul. Bronowicka 3A, 20-301 Lublin zapewniała schronienie w formie noclegu, wsparcie pracownika socjalnego oraz możliwość skorzystania z ciepłego napoju oraz odzieży na zmianę. Ogrzewalnia funkcjonuje okresowo tj. od 1 stycznia do 30 kwietnia oraz od 1 października do 31 grudnia w godzinach od 18.00 do 8.00.
- Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży – mieszkanek Miasta Lublin (25 miejsc), ul. Bronowicka 3, (od 01.01.2024 r. nastąpiła zmiana siedziby na ul. Bazylianówka 44) udzielał potrzebującym kobietom wsparcia w postaci schronienia z możliwością skorzystania z kuchni i dostępem do łazienki, pomocy specjalistycznej: pracownika socjalnego, psychologa i poradnictwa prawnego, zapewniał odzież oraz posiłki interwencyjne. Dom funkcjonuje całodobowo przez cały rok.

2. Bractwo Miłosierdzia im. Świętego Brata Alberta w Lublinie:

- Ośrodek Wsparcia dla Osób Bezdomnych – schronisko (35 miejsc), ul. Dolna Panny Marii 32 w Lublinie przeznaczony dla mężczyzn oferował schronienie, 3 posiłki dziennie, wsparcie specjalistów, pomoc rzeczową w formie ubrania i środków higienicznych. Placówka funkcjonuje całodobowo przez cały rok.
- Ogrzewalnia dla bezdomnych mężczyzn (30 miejsc) – ul. Dolna Panny Marii 32 w Lublinie świadczyła pomoc w formie schronienia, gorącego napoju i wyżywienia, pomocy rzeczowej i zabiegów higienicznych, udzielała wsparcia przy załatwianiu ważnych spraw formalnych, urzędowych i zdrowotnych. Ogrzewalnia funkcjonuje okresowo tj. od 1 stycznia do 30 kwietnia oraz od 1 października do 31 grudnia w godzinach od 18.00 do 8.00.

3. Caritas Archidiecezji Lubelskiej w Lublinie:

Dzienny Ośrodek dla Osób Bezdomnych, al. Unii Lubelskiej 15 w Lublinie udzielał wsparcia osobom bezdomnym umożliwiając wymianę oraz pranie odzieży, zapewniając ciepły posiłek i gorący napój, oferując wsparcie psychologa, terapeuty, doradcy zawodowego i doraźnej pomocy pielęgniarstwa. Ośrodek funkcjonuje przez 7 dni w tygodniu w godzinach od 9.00 do 17.00 (od 1 listopada do 31 marca) oraz 5 dni w tygodniu w godzinach od 9.00 do 15.00 (od 1 kwietnia do 31 października).

4. „Nadzieja” Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu w Lublinie:

- Schronisko z usługami opiekuńczymi dla bezdomnych mężczyzn – mieszkańców Miasta Lublin (24 miejsca), ul. Młyńska 10 w Lublinie zapewniało całodobowy pobyt i wyżywienie, zabiegi sanitarno-higieniczne, umożliwiało skorzystanie z prysznica, a w miarę potrzeby pomoc w zabiegach higienicznych, zaopatrywało w bieliznę i odzież, a także zapewniało usługi aktywizacyjne. Placówka funkcjonuje całodobowo przez cały rok.
- Schronisko dla bezdomnych mężczyzn - mieszkańców Miasta Lublin (34 miejsca), ul. Garbarska 17 w Lublinie oferowało całodobowy pobyt w ośrodku, gorący posiłek, umożliwiało wykonanie zabiegów higienicznych, pranie odzieży, zaopatrywało w bieliznę i odzież i zapewniało usługi aktywizacyjne. Placówka funkcjonuje całodobowo przez cały rok.

- Całoroczna noclegownia dla bezdomnych mężczyzn – mieszkańców Miasta Lublin, ul. Młyńska 8 w Lublinie (25 miejsc) zapewniała nocleg, gorący napój i posiłek interwencyjny, umożliwiała skorzystanie z prysznica, a w razie potrzeby oferowała wymianę odzieży. Placówka funkcjonuje przez cały rok w godzinach od 18.00 do 8.00 dnia następnego.
- Ogrzewalnie dla bezdomnych mężczyzn - Abramowicka 2F, 20–442 Lublin (46 miejsc) i ul. Garbarska 17 w Lublinie (8 miejsc) świadczyła pomoc w formie noclegu, umożliwiała skorzystanie z prysznica i wymiany odzieży, a także oferowała pomoc w postaci gorącego napoju i posiłku interwencyjnego. Ogrzewalnia funkcjonuje okresowo tj. od 1 stycznia do 30 kwietnia oraz od 1 października do 31 grudnia w godzinach od 18.00 do 8.00.

W miesiącach listopad - grudzień 2023 roku w ramach zadań Sekcji ds. ośrodków wsparcia zostały przeprowadzone 2 postępowania w otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej należące do zadań własnych gminy, tj. prowadzenie Dziennego ośrodka dla osób bezdomnych – 30 miejsc oraz prowadzenie Schroniska z usługami opiekuńczymi dla bezdomnych mężczyzn. Do każdego konkursu wpłynęło po 1 ofercie. W następstwie rozstrzygnięcia tych konkursów zostały zawarte umowy:

- prowadzenie Dziennego ośrodka dla osób bezdomnych – 30 miejsc – umowa zawarta z Caritas Archidiecezji Lubelskiej na okres od 01.01.2024 r. do 30.06.2025 r.,
- prowadzenie Schroniska z usługami opiekuńczymi dla bezdomnych mężczyzn – umowa zawarta z „Nadzieja” Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu w Lublinie na okres od 01.01.2024 r. do 30.06.2025 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie schronienia osobom jego pozbawionym. Korzystanie ze schronisk, schroniska z usługami opiekuńczymi czy też domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży wymaga wydania decyzji administracyjnej kierującej osobę potrzebującą do danego ośrodka wsparcia. Decyzje te przygotowywane są przez pracowników Sekcji ds. ośrodków wsparcia. Ponadto pracownicy Sekcji ustalają odpłatność za usługi świadczone w tych placówkach. Wysokość odpłatności zależy od sytuacji życiowej i dochodowej ustalonej na podstawie art. 8 ust. 1 i 3 ustawy o pomocy społecznej i jest naliczana procentowo od kosztu usługi.

W okresie od listopada do marca corocznie monitorowane jest przez Sekcję wykorzystanie miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób bezdomnych (schroniskach, noclegowniach, ogrzewalniach). Aktualizowane informacje zamieszczane są na stronie internetowej MOPR.

W miesiącach listopad - grudzień 2023 roku przeprowadzono postępowanie w otwartym konkursie ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej polegającego na prowadzeniu Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej. Realizatorem tego zadania i organem prowadzącym placówkę po raz kolejny został Caritas Archidiecezji Lubelskiej. Ośrodek dysponuje 25 miejscami i jest czynny całą dobę. Zapewnia schronienie osobom i rodzinom pozostającym w trudnej

sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie. Ze wsparcia ośrodka w 2023 r. skorzystało 58 osób, w tym 22 kobiety i 36 dzieci.

W 2023 roku na terenie miasta Lublin funkcjonowały również inne ośrodki, do których uczestnicy byli kierowani na podstawie decyzji administracyjnych wydawanych przez pracowników Sekcji OW. Za usługi świadczone w placówkach uczestnicy wnoszą odpłatność – wysokość odpłatności ustalana jest w drodze decyzji administracyjnej. Do tych ośrodków należą:

- Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelktualną wspiera osoby od 1 do 24 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną (głównie w stopniu głębokim) i niepełnosprawnością sprzężoną oraz ich rodziny. Ośrodek prowadzony jest przez Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie i oferuje 30 miejsc. Terapia w DOA prowadzona jest przez specjalistów: logopedę, psychologów, oligofrenopedagogów, fizjoterapeutów, terapeutów zajęciowych. Zatrudniona jest też pielęgniarka oraz pracownik socjalny. W obrębie działalności ośrodka istnieją trzy formy pomocy: pobyt dzienny, punkt usług specjalistycznych oraz punkt informacyjny dla rodziców dzieci ryzyka i zagrożonych niepełnosprawnością. W 2023 r. skorzystało z usług placówki 30 osób.
- Ośrodek Wsparcia dla Osób z Niepełnosprawnością „Benjamin” przy ul. Zbożowej 22A funkcjonuje w strukturze Zespołu Ośrodków Wsparcia w Lublinie i przeznaczony jest dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną. Liczba miejsc w placówce wynosi 15. Zadaniem Ośrodka jest wspieranie uczestników poprzez objęcie ich kompleksową terapią i rehabilitacją, której celem jest uzyskanie optymalnego poziomu rozwoju psychofizycznego oraz jak największej samodzielności. Ośrodek świadczy następujące usługi: żywieniową, opiekuńczą – pielęgnacyjną, rehabilitację społeczną (terapia psychologiczna, terapia zajęciowa, zajęcia wspomagająco-aktywizujące), rehabilitację fizyczną oraz prace socjalną. W placówce prowadzone są następujące formy pomocy: pobyt dzienny, pobyt okresowy 5-dniowy całodobowy, pobyt okresowy 5-dniowy wsparcia popołudniowo – nocnego oraz punkt usług specjalistycznych. W 2023 r. do ośrodka uczęszczało łącznie 14 osób, w tym z 6 miejsc pobytu całodobowego skorzystało 7 osób i z 9 miejsc pobytu dziennego skorzystało 7 osób.
- Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną obecnie prowadzony jest w ramach trwałości projektu „LUBInclusiON”. Placówka oferuje 26 miejsc pobytu dziennego oraz 24 miejsca pobytu całodobowego. Celem działalności Centrum jest wsparcie osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin, które ze względu na podeszły wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w formie pobytu dziennego lub całodobowego. Z usług ośrodka w 2023 r. skorzystało 50 osób, w tym z pobytu całodobowego – 24 osoby a z pobytu dziennego – 26 osób.
- Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Kalina” obecnie prowadzony jest w ramach trwałości projektu „LUBInclusiON”. Placówka oferuje łącznie 60 miejsc, tj. 30 miejsc całodobowego pobytu (w tym 6 miejsc w ramach opieki wytchnieniowej) oraz 30 miejsc dziennego pobytu. Ośrodek przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych powyżej 56 r. ż. – z chorobą Alzheimera, zaburzeniami pamięci i schorzeniami

pokrewnymi. Ośrodek w ramach swojej działalności świadczy usługi: dzienne od poniedziałku do piątku w godz. od 8.00 do 16.00 obejmujące: usługi prozdrowotne (psychiatryczna opieka zdrowotna, psychoterapia indywidualna i grupowa, rehabilitacja ruchowa), usługi wspomagające (indywidualne wsparcie psychologiczne, praca socjalna, praca z rodziną, kontakt ze środowiskiem), usługi aktywizujące (terapia zajęciowa i aktywizująca, treningi umiejętności samoobsługowych, treningi umiejętności społecznych) oraz usługi bytowe (wyżywienie, dowóz uczestników). Natomiast usługi całodobowe obejmują: wyżywienie, usługi opiekuńcze, pielęgnacyjne, wspomagające, pomoc w załatwianiu spraw osobistych, pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych, utrzymywanie kontaktów z rodziną i środowiskiem, wspieranie w czynnościach samoobsługowych – pomoc w utrzymaniu czystości i higieny osobistej oraz pomoc w zaspakajaniu potrzeb kulturalnych, osobistych, religijnych, rehabilitacyjnych. Ponadto w ośrodku prowadzona jest rehabilitacja oraz od 2021 r. świadczone są usługi opieki wytnieniowej w ramach Programu „Opieka wytnieniowa”. Z usług ośrodka w 2023 r. skorzystało 120 osób, w tym z pobytu całodobowego – 61 osób, z pobytu dziennego – 37 osób i z pobytu w ramach opieki wytnieniowej 22 osoby.

- Ośrodek Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów „Kalina” obecnie prowadzony jest w ramach trwałości projektu „LUBInclusiON”. Placówka oferuje łącznie 36 miejsc, w tym w ramach pobytu całodobowego 16 miejsc oraz 20 miejsc pobytu całodobowego. Celem Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w formie pobytu dziennego lub okresowego całodobowego pobytu. Ośrodek w ramach swojej działalności świadczy usługi wspomagające dla osób w podeszłym wieku, z niepełnosprawnością fizyczną oraz zaburzeniami pamięci, zagrożone wykluczeniem społecznym. Ośrodek w ramach pobytu dziennego świadczy usługi od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8.00 do 16.00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy, natomiast w ramach pobytu całodobowego świadczy usługi w systemie ciągłym przez 7 dni w tygodniu. Z usług ośrodka w 2023 r. skorzystało 35 osób, w tym z pobytu całodobowego – 19 osób, a z pobytu dziennego – 16 osób.

W okresie sprawozdawczym pracownicy Sekcji ds. ośrodków wsparcia współpracowali z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej w tym z ośrodkami pomocy społecznej z innych powiatów, a także z pracownikami socjalnymi Filii MOPR w Lublinie i ośrodków wsparcia. Prowadzono współpracę z innymi Wydziałami, Działami i Sekcjami MOPR w Lublinie, m. in. z Działem księgowo – finansowym w zakresie finansowym, Działem ds. analiz i sprawozdawczości w zakresie sprawozdawczym, Sekcją obsługi prawnej – w zakresie prawnym.

Pracownicy Sekcji ds. ośrodków wsparcia udzielali m. in. informacji osobom ubiegającym się o skierowanie do ośrodków wsparcia i ich rodzinom w zakresie procedury postępowania w celu uzyskania pomocy w takiej formie. Prowadzono także korespondencję z osobami zainteresowanymi, jak również urzędami i innymi instytucjami pomocy społecznej oraz ośrodkami wsparcia.

W ramach nadzoru merytorycznego i finansowego analizowano sprawozdania w zakresie prawidłowego rozliczenia otrzymanych dotacji i realizacji zadań zgodnie

z zawartymi umowami. Na wniosek podmiotów, wystawiano opinie dotyczące współpracy organizacji pozarządowych prowadzących ośrodki wsparcia z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie, a także opiniowano projekty uchwał Rady Miasta Lublin i projekty zarządzeń Prezydenta Miasta Lublin oraz inne dokumenty.

Ponadto w ramach zadań realizowanych przez Sekcję ds. ośrodków wsparcia, pracownicy prowadzili postępowania w zakresie ustalania wysokości kwoty do zwrotu i odzyskiwania należności za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia (za pobyt w tych placówkach, w których ustalana jest odpłatność decyzją administracyjną wydawaną przez pracowników sekcji). W tym celu wszczynane były postępowania w zakresie ustalania wysokości należności podlegającej zwrotowi, a następnie wydawane były decyzje administracyjne ustalające wysokość kwoty należności oraz termin do zwrotu zadłużenia. W przypadku zgonu uczestnika posiadającego należność do zwrotu, pracownicy Sekcji podejmowali działania zmierzające do odzyskania zadłużenia, prowadzili korespondencję m. in. z Sądami, Urzędami Stanu Cywilnego, notariuszami i innymi instytucjami w celu ustalenia grona spadkobierców - osób zobowiązanych do spłaty powstałej należności do zwrotu.

W ramach funkcjonującego Funduszu Solidarnościowego Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej uruchomiło kolejną edycję Programu „Opieka wytchnieniowa”. Program kierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, którzy potrzebują wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Program był realizowany przez Sekcję ds. ośrodków wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w formie pobytu całodobowego. W 2023 r. pomoc w formie bezpłatnych usług opieki wytchnieniowej została przyznana 24 opiekunom osób niepełnosprawnych legitymujących się znacznym stopniem niepełnosprawności (w tym jednemu opiekunowi sprawującemu pieczę nad dwojgiem osób niepełnosprawnych). Usługi opieki wytchnieniowej były świadczone w Środowiskowym Domu Samopomocy „Kalina” oraz w Ośrodku Wsparcia dla Osób z Niepełnosprawnością „Benjamin” prowadzonym przez Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie.

3.2. Rozwój sieci ośrodków wsparcia na terenie Miasta Lublin

W 2023 r. wzrosła liczba ośrodków wsparcia na terenie Miasta Lublin i liczba oferowanych przez te placówki miejsc.

W ramach Programu rozwoju sieci ośrodków wsparcia w 2023 r. została zwiększona liczba miejsc statutowych w dwóch środowiskowych domach samopomocy prowadzonych przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Lublin – miasta na prawach powiatu. W Środowiskowym Domu Samopomocy „Serce” w Lublinie zwiększono liczbę miejsc statutowych o 2, tj. z 18 miejsc na 20. Natomiast w przypadku Środowiskowego Domu Samopomocy „Akademia Artystyczna” w Lublinie liczba miejsc statutowych została zwiększona o 5, tj. wzrosła z 15 miejsc do 20 miejsc oraz przyznano dodatkowe środki finansowe na 5 miejsc dla uczestników ŚDS z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Zwiększenie liczby miejsc w ww. ośrodkach wsparcia było możliwe dzięki uzyskanej dotacji celowej na finansowanie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym na

utworzenie nowych miejsc i ich utrzymanie oraz w związku z Programem kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Zwiększenie liczby miejsc statutowych w tych placówkach związane jest z rosnącym zapotrzebowaniem na tę formę wsparcia wśród osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi i jest wynikiem przyjęcia do realizacji wniosku złożonego przez podmioty prowadzące środowiskowe domy samopomocy do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) za pośrednictwem Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Dodatkowo w roku sprawozdawczym powstał nowy ośrodek dla starszych osób zamieszkujących w Lublinie. W efekcie utworzenia tej placówki 40 lubelskich seniorów uzyskało wsparcie ze strony wyspecjalizowanej kadry, aktywnie i w interesujący sposób spędziło czas wolny i miało możliwość uczestniczenia w różnego rodzaju imprezach. Dzielnica Lublina „Za Cukrownią”, w której uruchomiono Klub Seniora „Nad Bystrzycą” powiększyła liczbę dzielnic, w których działają placówki dedykowane osobom starszym.

3.3. Kierowanie mieszkańców Miasta Lublin do ośrodków wsparcia zlokalizowanych poza Lublinem

W ramach działań podejmowanych przez pracowników Sekcji na rzecz osób dotkniętych kryzysem bezdomności, posiadających ostatni adres zameldowania na terenie Gminy Lublin ale przebywających w innych rejonach Polski, do placówek dla osób bezdomnych poza Lublinem zostało przyjętych 4 mieszkańców naszego Miasta. Osoby wymagające udzielenia wsparcia w postaci schronienia zostały skierowane do schronisk w Rydułtowach, Kluczach, Elblągu i Ożarowie Mazowieckim. Warunkiem refundowania kosztów za pobyt w ośrodku wsparcia poza Lublinem osoby bezdomnej z naszego Miasta jest posiadanie ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na terenie Gminy Lublin.

Nadmienić należy, że pracownicy Sekcji podejmowali szereg działań zmierzających do powrotu do Lublina osób bezdomnych przebywających na terenach innych gmin, których ostatnim adresem zameldowania było nasze miasto. Podstawą ww. działań było wprowadzenie oszczędności związanych z utrzymaniem osób bezdomnych przebywających w schroniskach na terenie innych gmin. W przypadku niewyrażenia zgody przez osobę bezdomną na powrót do Lublina, pracownicy sekcji przygotowywali dokumenty niezbędne do dokonania refundacji za jej pobyt innym gminom.

Natomiast w lubelskich ośrodkach wsparcia dla osób bezdomnych okresowo przebywało 19 osób wymagających udzielenia schronienia z innych gmin tj. z Gminy Biłgoraj, Fajslawice, Bełżyce, Puck, Poniatoła, Stalowa Wola, Opatowiec, Strawczyn, Wojciechów, Rossosz, Wilkołaz, Siemień, Milejów, Chodel, Klembów, Pułtusk, Staszów oraz Chełm. W takim przypadku koszty pobytu osób skierowanych do ośrodków pokrywają gminy ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały. Zwrot kosztów dokonywanych przez inne gminy w związku z przebywaniem tych osób w lubelskich schroniskach stanowi dochód Gminy Lublin.

VII. POMOC NA RZECZ CUDZOZIEMCÓW

Cudzoziemcy przebywający na terytorium RP mogą korzystać z pomocy mającej na celu wspieranie procesu integracji oraz udzielanej na zasadach ogólnych.

1. Pomoc dla cudzoziemców mająca na celu wspieranie procesu integracji

W 2023 roku na mocy ustawy o pomocy społecznej i rozporządzenia w sprawie udzielenia pomocy cudzoziemcom - udzielono pomocy finansowej w ramach realizacji zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat dla 19 rodzin cudzoziemców, które łącznie liczyły 32 osoby (w tym 32 osoby uprawnione).

W okresie sprawozdawczym wypłacono 160 świadczeń pieniężnych dla 32 osób uprawnionych w łącznej kwocie 104 455,00 zł.

Świadczenia pieniężne dla cudzoziemców obejmowały:

- 104 świadczenia na utrzymanie w łącznej kwocie: 78 655,00 zł.

zasiłki przeznaczone były w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny oraz opłaty mieszkaniowe.

- 56 świadczeń pieniężnych na pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego w łącznej kwocie: 25 800,00 zł.

- opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne dla 5 osób w łącznej wysokości 905,94 zł.

W 2023 roku cudzoziemcy mieli możliwości nabywania znajomości języka polskiego poprzez udział w kursach organizowanych przez Katolicki Uniwersytet Lubelski, jak również zajęcia prowadzone przez organizacje pozarządowe czy fundacje, w formie stacjonarnej oraz on-line.

Specjalistyczne poradnictwo i praca socjalna

Obok pomocy finansowej cudzoziemcy korzystali ze specjalistycznego poradnictwa, świadczonego przez pracowników tut. Ośrodka oraz instytucji i organizacji współdziałających ze służbami społecznymi. W zależności od potrzeb było to poradnictwo prawne lub rodzinne. Jednocześnie każdy cudzoziemiec otrzymywał szczegółowe informacje na temat konieczności dopełnienia formalności związanych z pobytem na terytorium RP takich jak: zameldowanie, nadanie numeru PESEL, korzystanie ze świadczeń służby zdrowia, rejestracja w Miejskim Urzędzie Pracy. Ponadto świadczone pomoc przy opracowywaniu pism i podań, zapisywaniu dzieci do szkół, wypełnianiu wniosków i formularzy, kompletowaniu dokumentów, wynajmowaniu lokali mieszkalnych i kontaktach ze środowiskiem lokalnym, kontaktach ze służbą zdrowia. Natomiast w ramach pracy socjalnej na rzecz rodzin dotkniętych trudną sytuacją życiową kontynuowano działania zorientowane na korzystaniu migrantów z usług medycznych finansowanych ze środków publicznych, częściowego lub całkowitego zwolnienia cudzoziemców z opłat za wydanie kart pobytu, korzystanie ze świadczeń rodzinnych i wychowawczych, zapisanie do lekarza rodzinnego. Ponadto migranci systematycznie mobilizowani byli do podejmowania aktywności zawodowej i wykorzystywania własnego potencjału w pokonywaniu trudności życiowych. Wymiernym efektem inicjatyw motywujących było realizowanie przez część cudzoziemców aktywności zawodowej.

2. Pomoc dla cudzoziemców udzielona na zasadach ogólnych

Obejmowała udzielanie wsparcia w postaci pracy socjalnej dla 193 rodzin

cudzoziemców legitymujących się: ochroną ze względów humanitarnych, pobytem tolerowanym, zgodą na pobyt w RP obywatela Unii Europejskiej, Kartą Polaka, tytułem rezydenta długoterminowego UE, migrantów uczestniczących w procedurze o nadanie statusu uchodźcy, cudzoziemców z pobytem stałym lub czasowym, uchodźców wojennych z Ukrainy, cudzoziemców ze statusem uchodźcy lub ochroną uzupełniającą, jak również cudzoziemców o nieuregulowanym pobycie na terytorium RP w tym w szczególności ubiegających się o pobyt stały w Polsce.

W 2023 roku pomoc świadczona na rzecz ww. rodzin cudzoziemskich dotyczyła ich bieżącego funkcjonowania, a także spraw związanych z zapisami ustawy o cudzoziemcach, ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, zapisach ustawy o Karcie Polaka oraz innych ustaw podejmujących kwestie cudzoziemców.

Pracownicy MOPR w Lublinie kontaktowali się w sprawach cudzoziemców ze szkołami, służbami medycznymi, Urzędem ds. Cudzoziemców, Lubelskim Urzędem Wojewódzkim, Strażą Graniczną, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, instytucjami i organizacjami pozarządowymi, właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania cudzoziemców pracownikami socjalnymi.

Celem podejmowanych inicjatyw było usprawnienie: legalizacji pobytu migrantów w Polsce, procesu leczenia cudzoziemców, uczestnictwa cudzoziemców w zajęciach organizowanych przez Szkoły Językowe, dokonywania opłat za usługi medyczne, legalizacji i pobytu migrantów w Polsce, ubiegania się o mieszkanie, wyjaśnienie zasad korzystania z przysługujących uprawnień w sposób szczególny o uprawnieniach wynikających z realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci i świadczeniach rodzinnych, informowanie o zobowiązaniach cudzoziemców i o realiach życia kraju przyjmującego, a zwłaszcza wyjaśnianie rozbieżności, pomiędzy oczekiwaniami cudzoziemców a ich faktycznymi możliwościami. Jednocześnie kontynuowano działania mające na celu przeciwdziałanie bezdomności wśród cudzoziemców. W tym celu wspierano cudzoziemców w wynajmie mieszkań oraz pozyskaniu lokali mieszkalnych z zasobów gminy lub województwa. W 2023 r. 20 rodzin wynajęło mieszkania na wolnym rynku, 7 rodzin w tym 15 osób, uzyskało możliwość przebywania w mieszkaniach treningowych, prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Praca socjalna prowadzona na rzecz cudzoziemców odnosiła się nie tylko do samych migrantów lecz również do społeczeństwa przyjmującego. W tym celu w ramach działalności stanowiska, udzielano innym pracownikom tut. Ośrodka informacji dotyczących różnic pomiędzy migracją przymusową i dobrowolną, prawa unijnego i polskiego dotyczącego cudzoziemców, procedur finansowania oraz możliwych do zastosowania formy wsparcia cudzoziemców z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, uprawnień i zobowiązań cudzoziemców, stosownych do ich form pobytu, dokumentów wydawanych cudzoziemcom, zasad korzystania z usług medycznych, udzielania wsparcia na rzecz rodzin z Ukrainy.

3. Pomoc dla posiadaczy Karty Polaka

Zarządzeniem nr 146/3/201 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 31 marca 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie został wskazany do realizacji zadań wynikających

z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka. a w szczególności do:

- 1) wypłaty świadczenia pieniężnego dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) składania do wojewody wniosku o udzielenie dotacji na wypłatę świadczeń pieniężnych;
- 3) przekazywania wojewodzie informacji o poziomie wykorzystania dotacji na wypłatę świadczeń pieniężnych.

W 2023 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wpłynęło 138 decyzji Wojewody Lubelskiego w sprawie przyznania świadczenia pieniężnego dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wskazujące Prezydenta Miasta Lublin jako właściwego do ich wypłaty. Dotacja przeznaczona na wypłatę świadczeń pieniężnych została wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem. Wypłacono 1386 świadczeń pieniężnych, dla 154 osób wskazanych w decyzjach Wojewody Lubelskiego na kwotę: 1 403 655,00 zł. Wydatkowanie pełnej kwoty dotacji rezerwy celowej w kwocie: 1 403 655,00 zł. Wynikało z tego, że: wszystkie osoby zgłosiły się do tutejszego Ośrodka celem złożenia oświadczenia w sprawie wyboru formy wypłaty świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka. Cudzoziemcy przy okazji składania oświadczeń o wyborze formy wypłaty świadczenia pieniężnego oczekiwali uzyskania informacji nt. mieszkalnictwa, form zatrudnienia, możliwości podejmowania pracy przez cudzoziemskich studentów, sytuacji na rynku pracy, możliwych do zastosowania form wsparcia w ramach świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, świadczeń z pomocy społecznej itp.

4. Współpraca i udzielanie wsparcia w kontaktach z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi

Podejmowano wielokierunkowe działania zmierzające do usprawnienia i rozszerzenia oferty wsparcia dla migrantów, współpracując w tym zakresie ze:

- **Stowarzyszeniem Centrum Wolontariatu w Lublinie**

Pracownicy oraz wolontariusze poprzez akcje i kampanie społeczne zabiegali o akceptację społeczną dla cudzoziemców.

- **Fundacją Instytut na rzecz Państwa Prawa w Lublinie**

Fundacja świadczyła na rzecz cudzoziemców bezpłatną pomoc prawną obejmującą: informowanie o uprawnieniach przysługujących obcokrajowcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; wspieranie w procedurach dotyczących legalizacji pobytu.

- **Stowarzyszeniem Homo-Faber**

Stowarzyszenie, w swej działalności koncentrowało się na wielokulturowości Miasta Lublin, w tym podejmowało działania mające na celu otwarcie społeczności lokalnej, która przyjmuje imigrantów i uchodźców.

- **Caritas Archidiecezji Lubelskiej**

Pracownicy oraz wolontariusze udzielali wsparcia na rzecz rodzin z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym, oraz cudzoziemcom z pobytem czasowym. Współpracowali z pracownikami MOPR Lublin w zakresie możliwości przyznawania

świadczeń z pomocy społecznej oraz możliwości pozyskania innych form wsparcia na terenie miasta Lublin.

- **Szkołę Języka i Kultury Polskiej - jednostka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego**

W ramach nawiązanej współpracy cudzoziemcy byli kierowani przez pracowników socjalnych na lekcję prowadzone przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej.

Zaznaczyć należy, iż z uwagi na konflikt zbrojny w Ukrainie, większość instytucji oraz organizacji pozarządowych skupiła swoją uwagę na udzielaniu wsparcia uchodźcom wojennym. Pomoc na rzecz uchodźców pochodzących z innych krajów została znacznie ograniczona, jedną z trudności był dostęp do nauki języka polskiego, gdyż większość szkół językowych skupiła się na nauce języka polskiego dla obywateli Ukrainy. Powyższa sytuacja miała też duży wpływ na poszukiwanie pracy przez cudzoziemców posiadających status uchodźcy oraz ochronę uzupełniającą, gdyż na rynku pracy pojawiło się wielu chętnych do podjęcia zatrudnienia. Dodatkowo pojawił się również problem z dostępem do edukacji, gdyż pierwszeństwo w przyjmowaniu do szkół czy przedszkoli miały dzieci z Ukrainy.

VIII. MIESZKANIA TRENINGOWE

Mieszkania treningowe stanowią formę pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie treningowe zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Pobyt w mieszkaniu treningowym wymaga skierowania decyzją administracyjną wydawaną przez Sekcję ds. domów pomocy społecznej. Za pobyt i usługi wsparcia w mieszkaniu treningowym mieszkańcy ponoszą odpłatność, ustalaną w drodze decyzji administracyjnej w oparciu o ich dochody.

Do dnia 31 października 2023 r. funkcjonował termin „mieszkania chronione”, natomiast od dnia 1 listopada 2023 r. ww. termin został zastąpiony terminem „mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane” zgodnie ze zmianami wprowadzonymi do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

1. Mieszkania treningowe dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, fizycznie, z zaburzeniami psychicznymi oraz w podeszłym wieku w Domu Pomocy Społecznej im. św. Jana Pawła II przy ul. Ametystowej w Lublinie

Dom Pomocy Społecznej im. Św. Jana Pawła II w Lublinie przy ul. Ametystowej 22 dysponuje 17 mieszkaniami treningowymi dla 39 osób. Z pobytu w mieszkaniach treningowych skorzystało 45 osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z zaburzeniami psychicznymi. W mieszkaniach realizowany jest Program Usamodzielniania i Wspomagania, dostosowany do indywidualnych potrzeb i możliwości mieszkańców, który umożliwia stopniowe osiąganie satysfakcjonującego poziomu funkcjonowania, jak również zapewniają potrzeby życiowe mieszkańców w dalszym procesie ich zdrowienia. Wsparcie oferowane mieszkańcom mieszkań treningowych koncentruje się na przywracaniu i utrwalaniu umiejętności prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Głównym celem tych mieszkań, jest wyrobienie i utrwalenie u mieszkańców umiejętności i nawyków niezbędnych w życiu codziennym, aktywizacji zawodowej, racjonalnego gospodarowania budżetem własnym, a także samokontroli stanu zdrowia i kondycji psychicznej. Przeznaczone są dla osób, które ze względu na chorobę, sytuację życiową, niepełnosprawność lub wiek potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają usług w zakresie całodobowej opieki świadczonych przez jednostkę. W szczególności są to osoby korzystające z usług w środowiskowych domach samopomocy lub zakładzie aktywności zawodowej, dla których pobyt w mieszkaniu treningowym ma stanowić etap w procesie rehabilitacji społecznej lub zawodowej.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w mieszkaniach treningowych prowadzonych przez DPS zamieszkiwało 37 osób.

2. Mieszkania treningowe dla cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą

Mieszkania treningowe są formą pomocy społecznej, a pobyt w nich stanowi pomoc niepieniężną. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej o ten rodzaj wsparcia mogą ubiegać się cudzoziemcy legitymujący się statusem uchodźcy, ochroną uzupełniającą lub

zezwoleń na pobyt czasowy udzielonym w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r.

Zasady pobytu w mieszkaniach treningowych określa regulamin. Okres przebywania migrantów w mieszkaniu treningowym zależy od indywidualnej sytuacji osób i rodzin oraz stopnia zaangażowania w realizację kontraktu mieszkaniowego.

W okresie sprawozdawczym prowadzono cztery mieszkania treningowe dla cudzoziemców. Z pobytu w mieszkaniu treningowym skorzystało 15 cudzoziemców z 7 rodzin. Łączne wydatki na wszystkie mieszkania treningowe wyniosły: 87 330,49 zł.

Cudzoziemcy, którzy uzyskują dochód przekraczający kryterium dochodowe, zobowiązani byli do wnoszenia opłat za pobyt w mieszkaniach treningowych. W okresie sprawozdawczym z pobytu w mieszkaniu treningowym korzystały zarówno rodziny, których dochód był wyższy jak i niższy od ustawowego kryterium. Cudzoziemcy wnosili odpłatności za niepieniężne świadczenie z pomocy społecznej. Rodziny zobowiązane do odpłatności za pobyt w mieszkaniu treningowym wniosły odpłatność w łącznej kwocie: 8 898,02 zł.

3. Mieszkania treningowe dla usamodzielniających się wychowanków

Bardzo ważną formą wsparcia w usamodzielnianiu wychowanków są mieszkania treningowe. Mieszkanie treningowe jest formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W mieszkaniu treningowym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia.

Tabela 27. Mieszkania treningowe dla usamodzielnianych wychowanków

Rodzaj świadczenia (niepieniężnego) pobyt w mieszkaniu treningowym na terenie Lublina	Osoby usamodzielniane – mieszkańcy zamieszkujący w mieszkaniach treningowych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie			
	z rodzinnej pieczy zastępczej		z placówek	
	liczba mieszkańców korzystających w ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2023 r.)	liczba mieszkańców korzystających ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2023 r.)
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1	0	0
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	0	1	1
ul. Mireckiego (2 miejsca) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1	1	1
ul. Ogrodowa (6 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2005 r.	3	3	1	1
ul. Staszica (5 miejsc) Uruchomiono: 01.10.2010 r.	3	3	2	2
ul. Wyżynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.07.2013 r.	1	1	6	4
ul. Wyżynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2013 r.	0	0	3	1
Łączna liczba osób, które skorzystały z pobytu w mieszkaniu treningowym				
Stan na dzień 31.12.2023 r.	10	9	14	10

Źródło: Opracowanie własne MOPR

Z dniem 1 listopada 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.), która wprowadziła zmianę nazewnictwa mieszkań dla osób usamodzielnianych, z mieszkań chronionych treningowych na mieszkania treningowe. Podstawą przyznania wsparcia w mieszkaniu treningowym jest decyzja administracyjna, wydawana po dokonaniu ustaleń zawartych w „kontrakcie mieszkaniowym” pomiędzy podmiotem kierującym, podmiotem prowadzącym mieszkanie treningowe oraz osobą ubiegającą się o pobyt w tym mieszkaniu lub jej przedstawicielem ustawowym. Nowelizacja ustawy wprowadza również minimalne standardy usług i pomieszczeń w mieszkaniach treningowych³⁴, m.in. minimalnej powierzchni użytkowej, liczby osób zamieszkujących, wyposażenia, warunków mieszkalnych i sanitarnych. Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy mieszkania chronione mają 6 miesięcy na przekształcenie tych mieszkań w mieszkania treningowe. Podmioty, które przekształciły mieszkania chronione w mieszkania treningowe lub wspomagane mają również 6 miesięcy na dostosować mieszkań w kwestii dotyczącej wyposażenia, umeblowania i standardów sanitarnych. Do dnia 31 grudnia 2025 roku należy dostosować liczbę osób zamieszkujących w mieszkaniu oraz wyodrębnić aneksu kuchennego do wspólnego użytku mieszkańców jeżeli mieszkanie składa się z więcej niż jednego pomieszczenia i aneksu kuchennego. Zmiany w ustawie wprowadzają również konieczność utworzenia i prowadzenia przez wojewodów właściwych ze względu na miejsce prowadzenia mieszkania treningowego rejestrów takich mieszkań. Zgłoszeń do rejestru ma dokonywać podmiot prowadzący mieszkania treningowe, a wszelkie zmiany mają być zgłaszane do odpowiedniego wojewody w terminie 14 dni od ich powstania. Zapis w ustawie mówi również o udostępnieniu danych rejestru w terminie 3 miesięcy od wejścia w życie ustawy. Na dzień 31 grudnia 2023 r. taki rejestr nie został jeszcze utworzony.

Mieszkania treningowe prowadzone przez Miasto Lublin wymagają dostawiania do minimalne standardów w kwestii dostosowania jednego mieszkania do wymogów sanitarnych tj. zamontowanie umywalki w WC w mieszkaniu na ul. Ogrodowej oraz zakupu 2 szaf ubraniowych, kilku krzeseł i 6 szafek nocnych.

Miasto Lublin w roku 2023 dysponowało **7 mieszkaniem treningowymi** (25 miejsc). Złożono 43 wnioski o przyznanie lub przedłużenie pobytu w mieszkaniu treningowym z czego 13 osób złożyło wniosek po raz pierwszy, a 30³⁵ wniosków dotyczyło przedłużenia pobytu.

W ciągu całego 2023 r. z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu treningowym skorzystały **24 osoby** (14 z placówek, 10 z rodzin zastępczych). Wydatki poniesione w 2023 roku na prowadzenie mieszkań treningowych wyniosły 130 944,71 zł.

Wśród 24 osób przebywających w mieszkaniach treningowych przez cały rok - 21 osób kontynuowało naukę – 5 osób na studiach, a 16 osób w szkołach zawodowych, średnich i policealnych. Na dzień 31 grudnia 2023 r. - 14 osób kontynuowało naukę (4 osoby studiuje, a 10 uczy się w szkołach zawodowych, średnich i policealnych).

W okresie od 1 listopada do 31 grudnia 2023 r. z uwagi na awarię instalacji elektrycznej zostało wyłączone z użytkowania mieszkanie treningowe przy. ul. Ogrodowej w Lublinie. Lokatorki zostały przeniesione do innego mieszkania dysponującego wolnymi

³⁴ Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2354).

³⁵ Pobyt w mieszkaniu treningowym był przyznawany na czas określony, w kilku przypadkach na okres 3 miesięcy lub pół roku, dlatego liczba wniosków jest większa niż liczba mieszkańców.

miejscami. Awaria została zgłoszona do Zarządu Nieruchomości Komunalnych w Lublinie, który dokonał naprawy. Następnie został ogłoszony przetarg na malowanie mieszkania, które odbyło pod koniec grudnia 2023 r. Koszt malowania mieszkania wyniósł 19 777,00 zł. Z dniem 1 stycznia 2024 r. mieszkanie zostało oddane do użytkowania.

IX. SYSTEM ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

Wydział świadczeń socjalnych w 2023r. realizował w ramach kompetencji m.in. następujące formy wsparcia:

I. Świadczenia w oparciu o ustawę o świadczeniach rodzinnych, w tym:

1) zasiłek rodzinny,

2) dodatki do zasiłku rodzinnego, w tym:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

3) świadczenia opiekuńcze:

- zasiłek pielęgnacyjny,
- świadczenie pielęgnacyjne,
- specjalny zasiłek opiekuńczy,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.
- świadczenie rodzicielskie.

II. Zasiłki dla opiekunów w ramach ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

III. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w ramach ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

IV. Jednorazowe świadczenia „Za Życiem” w ramach ustawy przepisy ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

V. Świadczenia wychowawcze w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

VI. Świadczenia pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy w oparciu o art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz świadczenia rodzinne wypłacane na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 1 wspomnianej ustawy.

1. Realizacja świadczeń socjalnych

W 2023 r. pracownicy Wydziału przyjmowali wnioski o zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne i specjalne zasiłki opiekuńcze oraz wnioski o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, a także wnioski o świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz wnioski o świadczenie rodzicielskie. Ogółem przyjęto **10 171** wniosków o świadczenia, w tym:

- 4 119 wniosków o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami,
- 2 096 wniosków o zasiłek pielęgnacyjny,
- 628 wniosków o świadczenie pielęgnacyjne,

- 84 wnioski o specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 1 137 wniosków o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
- 492 wnioski o świadczenie rodzicielskie,
- 0 wniosków o zasiłek dla opiekuna,
- 1 564 wniosków o świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- 51 wniosków o jednorazowe świadczenie „Za Życiem”.

Wszystkie wnioski zostały zarejestrowane w bazie danych, założono akta świadczeniobiorcom i ustalono uprawnienia na podstawie zgromadzonej dokumentacji.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. wydano ogółem **14 978 decyzji administracyjnych** (przyznające, zmieniające, uchylające, odmowne lub umarzające postępowanie), w tym:

12 540 decyzji w sprawie świadczeń rodzinnych, świadczeń opiekuńczych, zasiłku dla opiekuna, w tym 478 decyzje w oparciu o zapisy ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19

- 518 decyzji w sprawie świadczeń rodzicielskich,
- 1869 decyzji w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- 51 decyzji w sprawie jednorazowego świadczenia „Za Życiem”.

1.1. Wydatki na świadczenia i liczba wypłaconych świadczeń

W 2023 r. wydatki z tytułu wypłat dla świadczeniobiorców wyniosły 108 523 755 zł. W odniesieniu do 2022 r. były wyższe o 4 904 974 zł (w 2022 r. do 2021 r. wzrost wyniósł 1 566 273 zł.)

Wzrost wydatków wynikał głównie z wyższej kwoty wypłaconej na świadczenia opiekuńcze w postaci świadczenia pielęgnacyjnego (w 2022 r. wydatki dot. wspomnianego świadczenia wyniosły 37 822 221 zł; wzrost o niemal 8,16 mln zł) oraz składki społeczne i zdrowotne. Wartość wypłacanych świadczeń opiekuńczych znacznie wzrosła m.in. z uwagi na zwiększoną od stycznia wysokość świadczenia pielęgnacyjnego z 2119 zł (w 2022 r.) miesięcznie na 2458 zł (w 2023 r.) miesięcznie, co ma także wpływ na wzrost kwoty opłacanych składek zarówno społecznych jak i zdrowotnych od podstawy wysokości świadczenia.

W przypadku pozostałych świadczeń odnotowano spadek wydatków min. na zasiłki rodzinne i dodatki (o prawie 3,0 mln zł) na świadczenia rodzicielskie (blisko 1,09 mln zł), w ramach funduszu alimentacyjnego (o ponad 1,18 mln zł).

Tabela 28. Wydatki na świadczenia w latach 2022 i 2023

Lp.	Rodzaj świadczeń	Wydatki poniesione na wypłaty świadczeń w roku 2022 (w zł)	Wydatki poniesione na wypłaty świadczeń w roku 2023 (w zł)	Wzrost/ spadek w zł	Wzrost/ spadek w %
1.	Zasiłki rodzinne wraz ze świadczeniami wypłacanymi na podstawie art. 5 ust.3 tzw. "zł za zł"	10 811 202	8 724 029	-2 087 173	-19,31%
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	5 356 271	4 437 857	-918 414	-17,15%
3.	Świadczenia opiekuńcze	58 043 707	66 119 091	8 075 384	13,91%

4.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1 332 000	893 000	-439 000	-32,96%
5.	Fundusz alimentacyjny	10 739 579	9 558 336	-1 181 243	-11,00%
6.	Świadczenie rodzicielskie	5 808 965	4 718 075	-1 090 890	-18,78%
7.	Składki ubezpieczenia społecznego podopiecznych	9 016 968	11 029 878	2 012 910	22,32%
8.	Składki ubezpieczenia zdrowotnego podopiecznych	2 510 089	3 043 489	533 400	21,25%
9.	WYDATKI OGÓŁEM:	103 618 781 zł	108 523 755 zł	4 904 974 zł	4,73%

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Jak obrazuje powyższa tabela Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w ramach zadań będących w kompetencjach Wydziału świadczeń socjalnych największe wydatki (bez kosztów obsługi zadania) poniósł na wypłatę świadczeń opiekuńczych, których wartość stanowi aż 60,93% (w 2021r. 51,13% w 2022r. 56,02%) ogółu wydatków, jeżeli do kategorii świadczeń opiekuńczych zaliczy się nierozdzielne z nimi składki udział wzrasta do 73,89% (w 2021r. 61,05% w 2022 r. 67,14%). Należy zaznaczyć, że znaczną część wydatków w kategorii świadczeń opiekuńczych generują zasiłek pielęgnacyjny ze względu na liczbę osób uprawnionych do korzystania ze wsparcia (29,80% przy 33,57% w 2022 r.) oraz świadczenie pielęgnacyjne ze względu na wysokość świadczenia (69,54% przy 65,16% w 2022 r.).

Wydatki na zasiłki rodzinne, znalazły się na drugiej pozycji, stanowiąc 8,04% (w 2021 r. 12,70% a w 2022r. 10,43%) wydatków. Ujmując zasiłki rodzinne razem z dodatkami otrzymamy w sumie 12,13% (w 2021r. 18,88% a w 2022r. 15,60%) udziału w stosunku do ogółu wypłaconych świadczeń rodzinnych.

Trzecim pod względem wartości wydatków typem świadczeń jest wypłata funduszu alimentacyjnego. Z tego tytułu Ośrodek wypłacił 9 558 336 zł (w 2021 r. 12 049 567 zł, w 2022 r. 10 739 579 zł) co stanowi 8,81% (w 2021 r. 11,81% a w 2022 r. 10,36%) ogólnej puli wydatków na świadczenia rodzinne.

W 2023 r. wydatki na świadczenia wyniosły 94 450 388 (bez składek ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego). Średniomiesięczne wydatki na wypłaty świadczeń wyniosły 7 870 866 zł (w 2021r. 7 660 346 zł a w 2022 r. - 7 674 310 zł).

Wysokość wypłat w poszczególnych miesiącach ulegała wahaniom, największy skok w wartości realizowanych świadczeń corocznie występuje we wrześniu, spowodowane jest to wypłatą płatnego raz w roku dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. W miesiącach październik, listopad, grudzień występują wahania z uwagi na początek nowego okresu świadczeniowego (z funduszu alimentacyjnego od października, ze świadczeń rodzinnych od listopada) i stopniowy wpływ i rozpatrywanie nowych wniosków na kolejny okres świadczeniowy.

Tabela 29. Wysokość wypłat, liczba wypłaconych świadczeń oraz średnia wysokość świadczenia, w rozbiću na poszczególne zasiłki i dodatki wypłacone w 2023 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość świadczeń (w zł)	Liczba świadczeń	Średnia wartość świadczenia (w zł)
1.	Zasiłek rodzinny i dodatki na podstawie art.5 ust.3	552 259,71	12 095	45,66
2.	Zasiłki rodzinne	8 171 769,23	69 593	117,42

3.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	4 437 857,00	34 745	127,73
3.1.	urodzenia dziecka	236 000,00	236	1 000,00
3.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	388 271,00	998	389,05
3.3	samotnego wychowywania dziecka	962 595,00	4 828	199,38
3.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	920 320,00	8 594	107,09
3.4.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	112 050,00	1 245	90,00
3.4.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	808 270,00	7 349	109,98
3.5.	rozpoczęcia roku szkolnego	413 800,00	4 138	100,00
3.6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	35 821,00	361	99,23
3.6.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	28 024,00	248	113,00
3.6.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	7 797,00	113	69,00
3.7.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 481 050,00	15 590	95,00
4.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w. 1 w.2 + w. 3)	13 161 885,94	116 433	113,04
5.	Zasiłki pielęgnacyjne	19 702 092,00	91 313	215,76
6.	Świadczenia pielęgnacyjne	45 980 601,00	18 842	2 440,32
7.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	436 398,00	709	615,51
8.	Świadczenia opiekuńcze (w. 5 +w. 6 +w. 7)	66 119 091,00	110 864	596,40
9.	Razem (w. 4 + w. 8)	79 280 976,94	227 297	348,80
10.	Świadczenie rodzicielskie	4 718 075,46	5 152	915,78
11.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	893 000,00	893	1 000,00
12.	Razem świadczenia rodzinne i dodatki oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (w.9 + w. 10 +w.11)	84 892 052,40	233 342	363,81
13.	Fundusz alimentacyjny	9 100 557,06	19 611	464,05
14.	Fundusz alimentacyjny „zł za zł”	457 779,00	1 351	338,84
15.	Zasiłek dla opiekuna	166 820,00	270	617,85
16.	RAZEM (w.12 +w.13 +w.14+w.15)	94 617 208,46	254 574	371,67
17.	Składki ubezpieczenia społecznego podopiecznych	11 029 878,14	17 295	637,75
18.	RAZEM (w.16 +w.17)	105 647 086,60	271 869	388,60
19.	Składki ubezpieczenia zdrowotnego podopiecznych	3 043 488,98	14 412	211,18

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

1.2. Rodziny objęte pomocą

W ramach omawianych świadczeń w formie zasiłków rodzinnych w 2023 r. Ośrodek objął pomocą 12 140 rodzin. Jest to ponowny spadek liczby rodzin objętych pomocą w stosunku do lat ubiegłych. Warto nadmienić, iż spadek liczby rodzin dla której wypłacane są świadczenia rodzinne obserwowany jest już od 2007 r.

Porównanie lat 2022 i 2023 (patrz tab. 6) jednoznacznie wskazuje na spadek liczby rodzin korzystających z większości świadczeń. Nieznaczny wzrost odnotowano jedynie przy świadczeniach pielęgnacyjnych oraz zasiłkach pielęgnacyjnych. Ze wsparcia w formie świadczenia pielęgnacyjnego w 2023 r. korzystało o 4,65% zaś z zasiłku pielęgnacyjnego o 1,55% więcej klientów niż w roku poprzedzającym.

W zakresie zasiłków rodzinnych i dodatków w zasadzie nieistotny wzrost odnotowano wyłącznie w przypadku liczby rodzin korzystających ze wsparcia w formie dodatku do zasiłku rodzinnego ze względu na podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania. Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne zmalała o 21,18% natomiast najwyższy spadek wśród liczby dodatków do zasiłków rodzinnych odnotowano w przypadku dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 20,63% (z 2942 na 2335).

Spadek liczby rodzin uprawnionych do świadczeń rodzinnych jest spowodowany z jednej strony wzrostem minimalnej płacy a z drugiej zamrożeniem kryterium dochodowego uprawniającego do pobierania świadczeń (aktualne kryterium obowiązuje od 01 listopada 2021 r.).

Tabela 30. Liczba rodzin pobierająca świadczenie na przestrzeni lat 2022-2023

L. p.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin 2022	Liczba rodzin 2023	Wzrost/ spadek 2023/2022
1.	Zasiłki rodzinne	4 198	3 309	-21,18%
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	3 571	2 826	-20,86%
2.1.	urodzenia dziecka	291	234	-19,59%
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	209	130	-37,80%
2.3.	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	-	-	-
2.4.	samotnego wychowywania dziecka	462	379	-17,97%
2.5.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	804	726	-9,70%
2.5.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	157	143	-8,92%
2.5.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	704	645	-8,38%
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	2 942	2 335	-20,63%
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	54	57	5,56%
2.7.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	37	38	2,70%
2.7.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	17	19	11,76%
2.8.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1158	977	-15,63%
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w. 1 + w. 2)	4 199	3 309	-21,20%
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	7 701	7 820	1,55%
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	1 612	1 687	4,65%
6.	Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	-	-	-
7.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	130	73	-43,85%
8.	Zasiłek dla opiekuna	44	25	-43,18%
9.	Świadczenia opiekuńcze (w. 4 + w. 5 + w. 6 + w. 7 + w. 8)	8 315	8 429	1,37%
10.	Razem (w. 3 + w. 9)	11 549	10 871	-5,87%
11.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1 301	874	-32,82%
12.	Świadczenie rodzicielskie	918	725	-21,02%
13.	zł za zł	420	345	-17,86%
14.	Razem świadczenia rodzinne i dodatki oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (w.10+w.11+w.12+w.13)	13 280	12 140	-8,58%
15.	Zaliczka alimentacyjna	-	-	-

16.	Fundusz alimentacyjny	1 247	1 481	18,77%
17.	RAZEM (w.14 +w.15 +w.16)	14 527	13 621	-6,24%
18.	Odsetki od zasiłku dla opiekuna	-	-	-
19.	Składki ubezpieczenia społecznego podopiecznych	1 517	1 542	1,65%
20.	RAZEM (w.17 +w. 18+w.19)	14 527	13 621	-6,24%
21.	Składki ubezpieczenia zdrowotnego podopiecznych	1 283	1 312	2,26%
23.	Pomoc rządowa dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne 2014	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

1.3. Zasiłek dla opiekuna

W wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r. uznającego art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw za niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U z 30 kwietnia 2014 r. poz. 567) wprowadzono nowe świadczenie – zasiłek dla opiekuna.

Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zasiłek od 1 listopada 2018 r. przysługuje w wysokości 620 zł miesięcznie (wcześniej 520 zł) ponadto podobnie jak w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego, przy zasiłku dla opiekuna opłacane są składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

W 2023 r. opłacono 270 świadczeń 25 rodzinom łącznie na wartość 166 820,00 zł.

1.4. Realizacja Ustawy „Za życiem”

Od dnia 01 stycznia 2017 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin w zakresie dostępu do:

1. świadczeń opieki zdrowotnej,
2. instrumentów polityki na rzecz rodziny - w postaci jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód rodziny. Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Jednorazowe świadczenie przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. Wymóg ten nie dotyczy osób będących opiekunami prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także osób, które przysposobiły dziecko.

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie dokonał wypłat świadczeń dla 49 rodzin na łączną kwotę 204 000 zł.

1.5. Realizacja programu „RODZINA 500+”

Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadzono systemowe wsparcie polskich rodzin - świadczenie wychowawcze, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze do 30.06.2019 r. z Programu Rodzina 500 plus mogli otrzymać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18. roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko. W przypadku pierwszego lub jedynego dziecka pomoc skierowana była jedynie do rodzin o niskich dochodach (poniżej 800 zł netto na osobę, a 1200 zł w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym). Z dniem 1 lipca 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z nowelizacją ustawy od dnia 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze (500+) przysługuje na każde dziecko niezależnie od dochodów rodziny i posiadania alimentów na dziecko.

Następnie z dniem 1 stycznia 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z którą postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego oraz jego wypłaty prowadzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W przypadkach wniosków złożonych do dnia 31 grudnia 2021 r. właściwość dla rozstrzygnięć w sprawie świadczenia wychowawczego oraz jego wypłaty jest w dalszym ciągu zachowana przez organy właściwe tj. m.in. wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast.

W związku z realizacją programu, w 2023 r., wydatkowano 145 141,59 zł dla 25 rodzin na 30 dzieci. Prawo do ww. świadczeń zostało m.in. ustalone przez Wojewodę Lubelskiego w ramach unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz w związku z podjęciem na prośbę strony zawieszonych wcześniej postępowań administracyjnych.

2. Postępowanie z zakresu nienależnie pobranych świadczeń

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku wieloosobowe stanowiska pracy ds. zwrotu świadczeń (czterech pracowników) prowadziły postępowanie wobec **1376** osoby zobowiązane do zwrotu świadczeń nienależnie pobranych, ustalonych w Wydziale świadczeń socjalnych, z czego wobec 832 osób postępowanie zostało wszczęte bądź rozpoczęta procedura w 2023 roku.

W okresie od stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku pracownicy Działu ds. osób zobowiązanych wydali łącznie **dokumenty zobowiązujące do zwrotu należności względem MOPR Lublin**, tj. **679** decyzji administracyjnych ustalających nienależnie pobrane świadczenia ze świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna oraz ze świadczenia Dobry start, jak również **92** pisma do banków o zwrot świadczeń wypłaconych po zgonie osoby uprawnionej i **159** pism do organów rentowych o zwrot nienależnie pobranych świadczeń.

We wskazanym okresie wystawiono łącznie **250** upomnień (w tym obejmujących należności Wydziału Świadczeń Socjalnych oraz pozostałych komórek organizacyjnych MOPR Lublin). Wystawiono łącznie **253** tytuły wykonawcze (w tym obejmujących należności Wydziału Świadczeń Socjalnych oraz pozostałych komórek organizacyjnych MOPR Lublin).

W 413 sprawach prowadzono korespondencję ze zobowiązanymi w sprawie sposobu spłaty należności lub zastosowania ulgi w spłacie oraz wysokości zadłużenia i przebiegu postępowania. W tym celu nawiązano współpracę z pracownikami pomocy środowiskowej celem ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej, majątkowej i zdrowotnej rodziny, wystosowano pisma do zobowiązanym, pozyskano oświadczenia poświadczające szczególne okoliczności stanowiące podstawę do zastosowania ulgi w spłacie należności tj. 93 osobami. Ostatecznie w 27 sprawach wszczęto procedurę rozłożenia na raty bądź umorzenia zobowiązań, natomiast w 320 sprawach wystosowano zawiadomienia w sprawie dokonywanych potrąceń z bieżących świadczeń ze wskazaniem czasookresu dokonywanych potrąceń oraz kwoty w rozbiciu na należność główną i odsetki ustawowe za opóźnienie.

We wskazanym okresie Dział ds. osób zobowiązanych podjął działania informacyjne w celu doprowadzenia do wykonania przez osobę zobowiązaną dobrowolnie obowiązku bez konieczności wszczęcia egzekucji administracyjnej tj. **347** monitów telefonicznych.

W związku z egzekucją prowadzoną przez Wydział Egzekucji Urzędu Miasta Lublin oraz urzędy skarbowe na terenie całego kraju prowadzono stałą współpracę zmierzającą do informowania organów egzekucyjnych o zobowiązanych i jego majątku w zakresie niezbędnym do prowadzenia egzekucji administracyjnej oraz przekazywano informacje o aktualnej wysokości zobowiązań. Ponadto w **259** sprawach wezwano osobę do złożenia oświadczenia o posiadanych składnikach majątkowych i źródłach dochodu oraz o prawdziwości i zupełności tego oświadczenia. Łącznie wystosowano **935** pism mających związek z prowadzonym postępowaniem.

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku wieloosobowe stanowiska pracy ds. zwrotu świadczeń przygotowały protokoły do konsultacji z Radcą Prawnym Ośrodka – **161**

W ramach działań podejmowanych przez pracowników Działu mających na celu wyegzekwowanie należności wystosowane zostały pisma do Wydziału Polityki Społecznej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie, do sądów i komorników sądowych, do prokuratury i policji. Skierowano również wnioski celem ustalenia danych meldunkowych oraz do komórek organizacyjnych UM Lublin. Łącznie wystosowano **586** pism i wniosków.

Działania podejmowane przez Dział związane z odzyskaniem świadczeń nienależnie pobranych/opłat i wydatków wymagających współpracy z innymi komórkami organizacyjnymi MOPR Lublin, do których wystosowano **159** pisma celem:

1. ustalenia zasadności wszczęcia postępowania egzekucyjnego w administracji,
2. ustalenia danych osobowych dłużników ich miejsca pobytu i majątku,
3. ustalenia, czy zastosowane zostały ulgi w spłacie zobowiązania,
4. wskazania na jakim etapie postępowania egzekucyjnego znajduje się sprawa.

W związku z funkcjonowaniem systemu KSAT pracownicy Działu w okresie od stycznia 2023 roku do grudnia 2023 roku wprowadzili 1227 dokumentów dotyczących należności do zwrotu.

Łącznie do Działu ds. osób zobowiązanych wpłynęło **397 zestawień** dotyczących wpłat poszczególnych kontrahentów. Na każdą otrzymaną pisemną listę dokonywano weryfikacji przedstawionych przez Dział ds. finansowo-księgowych propozycji

zaksięgowania należności. Od stycznia 2023 roku do grudnia 2023 roku pracownicy Działu zweryfikowali **2037 wpłat**.

Pracownicy Działu wystosowali do Działu ds. finansowo-księgowych **366 pisma** celem dokonania zwrotu nadpłaconych kwot, ustalenia numerów kont bankowych, wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie, dokonania opłat sądowych, przeksięgowania kwot na poszczególnych kontach bankowych w sprawach indywidualnych.

W związku z obowiązkiem dokonywania potrąceń z bieżących świadczeń na rzecz spłaty zobowiązań finansowych Dział ds. osób zobowiązanych sporządził i przekazał do Działu ds. finansowo-księgowych **44 listy** z informacją o zobowiązaniach, o wysokości potrącenia z uwzględnieniem należności głównej i odsetek oraz rachunku bankowego, na który należy zaksięgować należność.

Ponadto pracownicy wystosowali do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych **52 wnioski** z zapytaniem dotyczącym pobierania przez osoby świadczenia wychowawczego. W konsekwencji wystosowano **169** wniosków o dokonywanie potrąceń nienależnie pobranych świadczeń z wypłacanego świadczenia wychowawczego.

We wskazanym okresie Dział ds. osób zobowiązanych przekazał 3 zestawienia zawierające wykaz dłużników należności drobnych ze wskazaniem rodzaju należności i kwoty odsetek ustawowych na dzień na łączną kwotę 162,43 zł (23 osoby).

W roku 2023 wartość odzyskanych świadczeń nienależnie pobranych ukształtowała się na poziomie 1 140 451 złotych i była wynikiem przeprowadzenia procedur dążących do zwrotu ww. świadczeń w 880 sprawach.

Tabela 31. Odzyskane świadczenia nienależnie pobrane w 2023 r.

Rodzaj świadczenia	Odzyskana kwota	BO+przypisy (kwota do odzyskania w 2023 r.)	Wskaźnik procentowy wykonania dochodów
Świadczenia rodzinne	911 290	2 136 153	42,66%
Fundusz alimentacyjny	128 986	499 119	25,84%
Zasiłek dla opiekuna	4 860	8 982	54,11%
Świadczenie wychowawcze	95 316	244 134	39,04%
Łącznie:	1 140 451	2 888 387	39,48%

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

3. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Jako organ właściwy wierzyciela oraz organ właściwy dłużnika w 2023 r. pracownicy Sekcji ds. funduszu alimentacyjnego:

- przygotowali i wysłali dłużnikom alimentacyjnym 1609 informacji o przyznanych osobie uprawnionej świadczeniach z funduszu alimentacyjnego oraz o wysokości zobowiązań dłużników alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa wraz ze wskazaniem obowiązku zwrotu należności,
- przygotowali i wysłali 1150 wezwań do przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego,
- przeprowadzili z dłużnikami alimentacyjnymi 291 wywiadów alimentacyjnych oraz odebrali oświadczenia majątkowe,
- przygotowali oraz wysłali do organów właściwych dłużników 500 wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego,

- przygotowali oraz wysłali 133 informacje do powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego,
- zobowiązano 61 dłużników do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna, albo poszukująca pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania jako bezrobotny,
- przygotowali oraz wysłali 77 zawiadomień o wszczęciu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych oraz każdorazowo występowano do komorników sądowych prowadzących postępowanie egzekucyjne o wydanie zaświadczeń o wywiązywaniu się dłużnika alimentacyjnego przez okres ostatnich 6 miesięcy w każdym miesiącu zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów,
- przygotowali, wydali oraz wysłali 38 decyzje o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (liczba decyzji wg daty, w której decyzja stała się ostateczna),
- przygotowali oraz wysłali 27 decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- przygotowali oraz skierowali do właściwych miejscowo Prokuratur 42 wniosków o ściganie dłużnika alimentacyjnego za przestępstwo określone w art. 209 Kodeksu karnego,
- w związku ze skierowanymi wnioskami o ściganie dłużników alimentacyjnych za przestępstwo określone w art. 209 kk pracownicy sekcji udzielali pisemnych informacji komisariatom policji w żądanym zakresie, wzywani byli na wniosek prokuratora na komisariaty policji do składania zeznań, natomiast w sprawach gdzie wystawiony został akt oskarżenia wzywani byli przez Sąd imiennie na wyznaczone rozprawy i składali zeznania w sprawach karnych dłużników alimentacyjnych,
- przygotowali oraz skierowali do właściwego starosty bądź prezydenta 21 wniosków o zatrzymanie dłużnikom alimentacyjnym prawa jazdy,
- przygotowali oraz skierowali do właściwego starosty bądź prezydenta 16 wniosków o uchylenie decyzji o zatrzymaniu dłużnikom alimentacyjnym prawa jazdy,
- przygotowali oraz przekazali organom prowadzącym postępowanie egzekucyjne 89 informacji istotnych dla skuteczności egzekucji,
- przygotowali oraz wysłali organom właściwym wierzyciela oraz komornikom sądowym 649 informacji o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych oraz o ich efektach
- przygotowali oraz przekazali komornikom sądowym prowadzącym postępowanie egzekucyjne 77 informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego,
- przygotowali i przekazali komornikom sądowym 2 057 wniosków o wszczęcie oraz o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego lub o rozszerzenie egzekucji wraz z zestawieniem stanu należności,
- przygotowali i przekazali komornikom sądowym 931 wnioski wierzyciela o wystąpienie przez komornika sądowego z wnioskiem o udostępnienie wykazu ksiąg wieczystych z Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych, w których dłużnik występuje jako właściciel, użytkownik wieczysty lub uprawniony z tytułu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu,

- przygotowali i przekazali komornikom sądowym 19 zawiadomień o zmianie pełnomocnika w postępowaniu egzekucyjnym dłużników alimentacyjnych
- kontynuowali współpracę z komornikami sądowymi prowadzącymi postępowania egzekucyjne w zakresie pozyskiwania i przekazywania informacji dotyczących miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego oraz innych mających wpływ na prowadzone działania, a tym samym możliwości podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz egzekucji wypłaconych należności,
- w przypadku braku informacji o miejscu zamieszkania, pobytu bądź korespondencji występowali każdorazowo poprzez rejestr centralny Empatia o dane m.in. z systemu PESEL, CEIDG, ZUS, AC Rynek Pracy,
- występowali dodatkowo z wnioskami o udostępnienie danych do Krajowego Rejestru Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości oraz do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej,
- weryfikowali dane zawarte w systemach informatycznych: POMOST (miejsce zamieszkania, skład rodziny, formy udzielonej pomocy), SEPI (dane adresowe, status bezrobotnego).

Ponadto przekazywano na bieżąco do biur informacji gospodarczej, informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy oraz w dwutygodniowych odstępach dokonywano aktualizacji danych lub usuwano (zgon, spłata należności).

W 2023 roku do biur zgłoszonych zostało 3 619 dłużników alimentacyjnych, w tym 59 nowych dłużników.

Dodatkowo pracownicy Sekcji ds. funduszu alimentacyjnego przygotowali oraz skierowali 1 286 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa z art. 209 § 1 Kodeksu karnego w związku z przyznaniem świadczeń w przypadku bezskuteczności egzekucji. Na bieżąco analizowane są wszystkie wydawane rozstrzygnięcia Prokuratury po skierowanych zawiadomieniach oraz składane w uzasadnionych przypadkach zażalenia na postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia. Dodatkowo pracownicy Sekcji w każdej ze skierowanych spraw wzywani są przez właściwy Komisarjat Policji bądź bezpośrednio przez Prokuratora prowadzącego sprawę do uzupełnienia dokumentacji o dodatkowe informacje, nie zawarte w zawiadomieniu.

Dodatkowo pracownicy Sekcji rozliczyli wpłaty dokonywane tytułem spłaty należności z funduszu alimentacyjnego, czy też wypłaconej zaliczki alimentacyjnej oraz informowali o wpłatach komorników sądowych prowadzących postępowanie egzekucyjne w przypadku otrzymywania wpłat bezpośrednio od dłużników.

W 2023 r. z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłaconej zaliczki alimentacyjnej odzyskano kwotę 7 879 131,31 zł (w 2022 r. 7 421 595,37 zł).

Na spłatę należności ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego rozliczono wpłaty na łączną kwotę 7.362.890,17 zł oraz na spłatę należności z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej na łączną kwotę 516 241,14 zł.

Należy wskazać, że od 2010 r. spłaty z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz z tytułu zaliczki alimentacyjnej systematycznie wzrastają i w 2023 r. kwota odzyskanych świadczeń w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 457 536 zł co stanowi wzrost o 6,16%.

Tabela 32. Spłaty należności dokonane przez dłużników w latach 2022 i 2023

Wyszczególnienie	2022	2023
1. Wyegzekwowana kwota, z tego:	7 421 595	7 879 131
1.1. spłaty zaliczka alimentacyjna, z tego:	462 305	516 241
- dochód BP	231 152	258 121
- dochód gminy Lublin	231 152	258 121
1.2. spłaty fundusz alimentacyjny, z tego:	6 959 291	7 362 890
- dochód BP,	2 389 386	2 470 901
- dochód BP, odsetki:	2 976 981	3 244 722
- dochód gm. wierzyciela	1 592 924	1 647 267

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

4. Wydawanie zaświadczeń na potrzeby programu „Czyste Powietrze”

W związku ze zmianą przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska mieszkańcy składający wnioski o dofinansowanie w ramach Części 2 Programu Priorytetowego "Czyste Powietrze" winni posiadać zaświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego wyliczonego na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Tego rodzaju zaświadczenia wydawane są przez Wydział Świadczeń Socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, po uprzednim złożeniu przez zainteresowanych mieszkańców pisemnego żądania wydania zaświadczenia, według wzoru określonego przez Ministra Klimatu. Do Organu wpłynęło 641 wniosków o wydanie zaświadczenia, na które wydano 624 zaświadczenia.

5. Wydawanie zaświadczeń na potrzeby Lubelskiej Karty Miejskiej

Lubelska Karta Miejska (LKM) to, obok loterii Rozlicz PIT w Lublinie, kolejny miejski program premiujący mieszkańców, którzy płacą podatki w Lublinie.

Posiadanie Lubelskiej Karty Miejskiej uprawnia do korzystania z ulg, rabatów i zniżek na miejskie usługi i produkty oferowane przez partnerów w takich obszarach jak: komunikacja miejska, Strefa Płatnego Parkowania, kultura, sport, rekreacja, oświata, zdrowie, gastronomia, handel oraz usługi.

Prawo do korzystania z systemu zniżek, ulg, preferencji i uprawnień w ramach Programu posiadają:

- osoby, które **rozliczają podatek dochodowy od osób fizycznych** w urzędzie skarbowym właściwym dla osoby zamieszkałej na terenie Gminy Lublin i deklarują w zeznaniu podatkowym, jako miejsce swojego zamieszkania Gminę Lublin, bez względu na to, czy osoby te osiągają dochód;
- osoby, które **rozliczają podatek rolny** z tytułu prowadzonego gospodarstwa rolnego i deklarują w informacji w sprawie podatku rolnego, jako miejsce zamieszkania Gminę Lublin;
- osoby zamieszkujące na terenie Gminy Lublin, **korzystające ze świadczeń udzielanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie** w Lublinie i nieosiągające dochodów opodatkowanych;

- **dzieci osób, o których mowa w pkt 1-3** do ukończenia przez nie 18 roku życia, a jeżeli uczą się nadal – do ukończenia przez nie nauki, nie dłużej niż do ukończenia 26 roku życia;
- **dzieci i młodzież przebywające w pieczy zastępczej** instytucjonalnej bądź rodzinnej prowadzonej przez Gminę Lublin - miasto na prawach powiatu lub na jej zlecenie, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 18 roku życia, a jeżeli uczą się nadal – do ukończenia przez nie nauki, nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia.
- **dzieci, które nie ukończyły 6 roku życia**, mają prawo do korzystania z systemu zniżek, ulg, preferencji i uprawnień w ramach Programu na podstawie LKM nadanej rodzicowi albo opiekunowi prawnemu.

X. POMOC OBYWATELOM UKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM TEGO PAŃSTWA

Rok 2023 to kontynuacja kolejnego, trudnego wyzwania. Sytuacja związana z wojną w Ukrainie wymusiła dalsze podejmowanie dodatkowych, działań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy, którzy znaleźli się na terytorium RP w związku z toczącymi się działaniami zbrojnymi na terenie ich państwa.

1. Miejskie punkty zbiorowego zakwaterowania

W roku 2023 funkcjonowały 4 interwencyjne punkty noclegowe, tj. ul. Podwałe 3A (Straż Miejska), ul. Pogodna 52 (bursa), ul. Chodźki 13 B (Dom Studenta Nr 4 Uniwersytetu Medycznego), ul. Czwartaków 13 (Dom Studencki „Helios”).

Od pierwszych dni wojny w Ukrainie koordynacją punktów czasowego pobytu uchodźców zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie przy wsparciu wolontariuszy z lubelskich organizacji pozarządowych – począwszy od uruchomienia punktów po dbanie o systematyczne zaopatrzenie, pozyskiwanie darów rzeczowych oraz zabezpieczanie najistotniejszych potrzeb zakwaterowanych tam osób.

W roku 2023 w punktach przebywało codziennie blisko 600 obywateli Ukrainy. Codzienna pomoc pracowników MOPR w Lublinie, udzielana zakwaterowanym w punktach uchodźcom, obejmowała stałe monitorowanie funkcjonowania punktu, czuwanie nad prawidłowym wypełnieniem kwestionariuszy osobowych osób zakwaterowanych w punkcie, codzienne zapotrzebowanie na catering (uwzględniające zalecenia lekarskie co do stosowanej diety) bądź pomoc w wydawaniu posiłków przygotowywanych w stołówce (w zależności od lokalizacji punktu), dbanie o zabezpieczenie artykułów spożywczych, środków czystości i higieny osobistej, odzieży i obuwia dla obywateli Ukrainy, dbałość o porządek na terenie punktu oraz współpraca z gospodarzem obiektu, w którym usytuowany jest dany punkt.

Dodatkowo, do zadań pracownika MOPR, pełniącego funkcję koordynatora, należało sporządzanie raportów dotyczących obłożenia punktu na potrzeby Wydziału Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego UM Lublin, prowadzenie rejestru zakwaterowania obywateli Ukrainy oraz dystrybucja ulotek, zawierających ważne informacje dotyczące m. in. instytucji pomocowych wraz z danymi teleadresowymi w języku ukraińskim.

Poza zabezpieczaniem podstawowych potrzeb socjalnych, praca koordynatora obejmowała także pomoc w uzyskaniu niezbędnych dokumentów, numerów PESEL, pozyskaniu przysługujących świadczeń. W związku z traumatycznymi przeżyciami związanymi z wojną wiele osób wymagało wsparcia psychologicznego, a także, niejednokrotnie, specjalistycznego leczenia psychiatrycznego. W przypadku zaistnienia takiej potrzeby, koordynator punktu organizował niezbędną pomoc.

Dzięki ścisłej współpracy z prywatnymi darczyńcami i sponsorami, przedstawicielami innych instytucji i służb miejskich a także organizacjami pozarządowymi m. in. Międzynarodową Federacją Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca, Caritas Archidiecezji Lubelskiej, Stowarzyszeniem Homo Faber, Centrum Wolontariatu w Lublinie udało się pozyskać na rzecz potrzebujących obywateli Ukrainy wiele artykułów spożywczych i przemysłowych, niezbędnych do wyposażenia punktów

czasowego pobytu uchodźców. Wszystkie pozyskane produkty były sortowane i rozdysponowywane według potrzeb do punktów zaś nadzór nad sprawną realizacją powyższych zadań sprawowali pracownicy Działu ds. pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Ponadto, pracownik Działu obsługiwał dyżurny numer telefonu, pod którym mieszkańcy Lublina, którzy przyjęli pod swój dach uchodźców z Ukrainy mogli zgłaszać zapotrzebowanie na rzeczy niezbędne ukraińskim rodzinom.

Należy zaznaczyć, iż poza pełnieniem funkcji koordynatorów punktów czasowego zakwaterowania uchodźców, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie realizowali również zadania polegające na wspieraniu funkcjonowania punktów.

2. Świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy

W związku z realizacją powierzonego zadania Zarządzeniem 121/2/2022 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie wskazania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie do realizacji zadań Gminy Lublin w zakresie przyznawania świadczeń pieniężnych z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy w 2023 roku przyjęto od podmiotów zapewniających ww. formę pomocy 3 959 wniosków o wypłatę środków.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. pozytywnie rozpatrzono 3 611 wniosków (3 276 wniosków złożonych przez 721 osoby fizyczne oraz 335 wniosków złożonych przez 33 podmioty gospodarcze), które zostały wypłacone w kwocie 12 917 760,00 zł (średnia kwota przeznaczona na wypłatę wniosku wynosiła 3 577,00 zł). Obejmowały one 2 160 obywateli Ukrainy (1 742 obywateli Ukrainy zostało ujętych we wnioskach złożonych przez osoby fizyczne oraz 418 zostało ujętych we wnioskach złożonych przez podmioty gospodarcze).

Liczba wniosków, które zostały w 2023 r. rozpatrzone negatywnie wyniosła 148.

Tabela 33. Realizacja wypłat świadczeń na zapewnienie zakwaterowania oraz wyżywienia obywatelom Ukrainy w 2023 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób/podmiotów, które złożyły wnioski o przyznanie świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia	Liczba wypłaconych wniosków	Liczba obywateli Ukrainy, objętych wnioskami	Liczba osobodni wynikająca ze złożonych wniosków	Kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	Średnia kwota wypłaty na wniosek (w zł)
osoby fizyczne	721	3 276	1 742	273 802	10 952 080	3 343
podmioty	33	335	418	49 142	1 965 680	5 868
RAZEM	754	3 611	2 160	322 944	12 917 760	3 577

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

3. Świadczenia z pomocy społecznej oraz jednorazowe świadczenie pieniężne

Na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, udzielana była pomoc dla obywateli Ukrainy w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300,00 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków

na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe dla 1 041 osób na łączną kwotę 312 300,00 zł.

Z Funduszu Pomocy obywatelom Ukrainy wypłacono również świadczenia pieniężne na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej. W roku 2023 przyznano następujące świadczenia:

- posiłki w szkołach i przedszkolach dla dzieci i młodzieży – ramach wsparcia udzielono łącznie 5 166 świadczeń w tym: w formie 5 094 posiłków, 72 zasiłków celowych na kwotę 37 311,53 zł;
- zasiłki okresowe z powodu niepełnosprawności, bezrobocia oraz rodziny wielodzietnej - ramach wsparcia udzielono łącznie 54 świadczenia na kwotę 19 618,48 zł;
- zasiłki stałe z powodu niepełnosprawności oraz wieku - ramach wsparcia udzielono łącznie 577 świadczeń na kwotę 202 282,84 zł;
- z przeznaczeniem na sprawienie pogrzebu na kwotę 15 700,00 zł.

W związku trwającymi działaniami wojennymi na terenie Ukrainy kontynuowane jest wsparcie obywatelkom Ukrainy w formie całodobowych usług opiekuńczo - bytowych w domach pomocy społecznej zlokalizowanych poza Miastem Lublin, tj. w Jadwinowie i Różance. Środki finansowe w wysokości 92 134,24 zł na pokrycie odpłatności za pobyt w ww. placówkach przekazane zostały przez Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie w ramach Funduszu Pomocy Ukrainie. Pracownicy Sekcji ds. domów pomocy społecznej pozostają w stałym kontakcie z pracownikami ww. placówki w ramach monitorowania pobytu tych osób w dps.

W ramach szeroko zakrojonych działań podejmowanych na rzecz uchodźców z Ukrainy, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie kontynuuje usługi na rzecz obywateli Ukrainy w postaci bezpłatnej pomocy psychologicznej. Osoby doświadczające traumy związanej z dramatycznymi wydarzeniami za naszą wschodnią granicą otrzymywały wsparcie kadry Ośrodka. Liczba osób, które otrzymały pomoc ośrodka wyniosła 455.

4. Świadczenia z tytułu wypłaty świadczeń rodzinnych

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa nadano prawo dla Obywateli Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 wspomnianej ustawy do świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (art. 26 ww. ustawy).

4.1 Wydatki na świadczenia i liczba wypłaconych świadczeń

W 2023 r. wydatki z tytułu wypłat świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wynosiły 2 385 620,13 zł.

Największe wydatki ponoszone są na wypłatę zasiłków rodzinnych, które stanowią 68,18% udzielanego wsparcia. W kategorii dodatków do zasiłku rodzinnego najwyższą

wartość stanowią dodatki z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (4,28%) oraz dodatki z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego (4,08%).

Na drugiej pozycji w kategorii wydatków na świadczenia rodzinne znajduje się świadczenie rodzicielskie (12,58%).

Tabela 34. Wysokość wypłat, liczba wypłaconych świadczeń oraz średnia wysokość świadczenia na obywateli Ukrainy w 2023 r.

LP.	Rodzaj świadczeń	Kwota	Ilość świadczeń	średnia wartość świadczenia (w zł)
1	Zasilek rodzinny	764 205,00	6 515	117,30
2	Dodatki do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:	210 674,00	1 498	140,64
2.1	- urodzenia dziecka	13 000,00	13	1 000,00
2.2	- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	0,00	0	0,00
2.3	- samotnego wychowywania dziecka, z tego, do którego prawo ustalono na podstawie:	100 830,00	513	196,55
2.4	- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tego w wieku:	36 010,00	337	106,85
2.4.1	- do 5. roku życia	4 770,00	53	90,00
2.4.2	- powyżej 5. roku życia	31 240,00	284	110,00
2.5	- rozpoczęcia roku szkolnego	5 500,00	55	100,00
2.6	- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tego w związku z:	1 469,00	13	113,00
2.6.1	- zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	1 469,00	13	113,00
2.6.2	- dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	0,00	0	0,00
3	- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	53 865,00	567	95,00
4	Zasilek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego (wiersz 1 + wiersz 2)	974 879,00	8 013	121,66
5	Zasilek pielęgnacyjny	265 689,73	1 231	215,83
6	Świadczenie pielęgnacyjne	763 330,00	349	2 187,19
7	Specjalny zasiłek opiekuńczy	7 440,00	13	0,00
8	Świadczenia opiekuńcze (wiersz 5 + wiersz 6 + wiersz 7)	1 036 459,73	1 593	650,63
9	Razem (wiersz 4 + wiersz 8)	2 011 338,73	9 606	209,38
10	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	26 000,00	26	1 000,00
11	Świadczenie rodzicielskie	348 281,40	382	911,73
12	Razem (wiersz 9 + wiersz 10 + wiersz 11)	2 385 620,13	10 014	238,23
13	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, z tego:	206 590,68	345	598,81

14	Razem (wiersz 12 + wiersz 13)	2 592 210,81	10 359	250,24
15	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, z tego:	66 138,84	310	213,35

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

4.2 Rodziny objęte pomocą

W ramach omawianych świadczeń w formie zasiłków rodzinnych dla obywateli Ukrainy w 2023 r. Ośrodek objął pomocą 624 rodziny.

Tabela 35. Liczba rodzin pobierająca świadczenie w 2023 dot. obywateli Ukrainy

LP.	Rodzaj świadczeń	Liczba rodzin w 2023
1	Zasiłek rodzinny	448
2	Dodatki do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:	152
2.1	- urodzenia dziecka	11
2.2	- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	0
2.3	- samotnego wychowywania dziecka	48
2.4	- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tego w wieku:	36
2.4.1	- do 5. roku życia	7
2.4.2	- powyżej 5. roku życia	31
2.5	- rozpoczęcia roku szkolnego	33
2.6	- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tego w związku z:	2
2.6.1	- zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	2
2.6.2	- dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	0
3	- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	57
4	Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego (wiersz 1 + wiersz 2)	448
5	Zasiłek pielęgnacyjny	169
6	Świadczenie pielęgnacyjne	32
7	Specjalny zasiłek opiekuńczy	2
8	Świadczenia opiekuńcze (wiersz 5 + wiersz 6 + wiersz 7)	183
9	Razem (wiersz 4 + wiersz 8)	587
10	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	22
11	Świadczenie rodzicielskie	60
12	Razem (wiersz 9 + wiersz 10 + wiersz 11)	624

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

5. Działania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

5.1 Poradnictwo i wsparcie psychologiczne

Dodatkowym wyzwaniem w 2023 roku była dalsza konieczność wspierania osób uciekających przed wojną w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie. Osoby takie

przeżywają traumę i często są w szoku, ponieważ utracili wszystko, co daje człowiekowi poczucie bezpieczeństwa. Uchodźcy przebywający w Polsce potrzebują również wsparcia w aktywizacji zawodowej i organizacji życia w nowym miejscu i zupełnie nowej sytuacji. Kompetentna pomoc psychologiczna stanowi dla wielu osób i rodzin drogę przezwyciężania kryzysu i powrotu do równowagi.

W 2023 roku świadczenie bezpłatnej pomocy psychologicznej na rzecz obywateli Ukrainy zapewniono poprzez zapewnienie dostępu do konsultacji psychologicznych, wsparcia psychologicznego na terenie Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, jak również w punktach tymczasowego zakwaterowania uchodźców z Ukrainy.

Pomoc była świadczona w ramach umów z Fundacją Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej (PCPM) – program zatrudnienia interwencyjnego uchodźców z Ukrainy (Cash for Work), organizacjami UNICEF, oraz UNHCR, które dotyczyły zatrudnienia 3 obywaterek Ukrainy (od 1.04.2023 – 2 obywaterek Ukrainy) zgodnie z art. 64a ustawy o pomocy.

Umowy zlecenia podpisane z ww. Ukrainkami dotyczyły świadczenia wsparcia psychologicznego dla osób uciekających z Ukrainy i wspierania osób pochodzących z Ukrainy w pokonywaniu trudności adaptacyjnych.

W ramach działalności Specjalistycznej Poradni dla Rodzin w roku 2023 odbyły się:

- konsultacje psychologiczne dla uchodźców z Ukrainy (osób dorosłych) na terenie Poradni – 142 uczestników,
- konsultacje psychologiczne dla uchodźców z Ukrainy (osób dorosłych) na terenie punktów tymczasowego zakwaterowania w Lublinie – 265 uczestników,
- konsultacje psychologiczne dla uchodźców z Ukrainy (dzieci i młodzieży) na terenie Poradni – 66 uczestników,
- konsultacje psychologiczne dla uchodźców z Ukrainy (dzieci i młodzieży) na terenie punktów tymczasowego zakwaterowania w Lublinie – 196 uczestników,
- wsparcie uchodźców poprzez pomoc w organizacji i towarzyszenie im podczas konsultacji psychiatrycznych i prawnych na terenie Miasta Lublin – 25 korzystających.

Ogółem odbyły się 3724 spotkania i konsultacje psychologiczne.

Niezbędne jest dalsze wspieranie psychologiczne uchodźców oraz innych osób zaangażowanych w pomoc Ukrainie.

5.2 Sprawowanie opieki nad małoletnimi obywatelami Ukrainy przez opiekunów tymczasowych

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, małoletniego obywatela Ukrainy, o którym mowa w art. 1 ust. 1, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentuje oraz sprawuje pieczę nad jego osobą i majątkiem opiekun tymczasowy. Nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego sprawuje ośrodek pomocy. Powiatowe centrum pomocy rodzinie zapewnia wsparcie przy sprawowaniu nadzoru nad realizacją praw i obowiązków opiekuna

tymczasowego wyznaczonego dla małoletnich, którzy przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy.

Nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekunów tymczasowych obejmuje m.in.:

- nawiązanie kontaktu telefonicznego i osobistego z osobami ustanowionymi opiekunami tymczasowymi,
- ustalenie sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i mieszkaniowej opiekuna tymczasowego i dziecka,
- sporządzenie wywiadu środowiskowego,
- wizyty w środowisku, monitorowanie prawidłowości sprawowanej opieki, dbałości o zdrowie, realizowania obowiązku szkolnego przez dziecko,
- udzielanie poradnictwa w zakresie przysługujących rodzinom świadczeń, dostępnych form pomocy,
- utrzymywanie kontaktu telefonicznego i osobistego,
- informowanie sądu w przypadku stwierdzenia nieprawidłowego funkcjonowania rodziny lub wyjazdu opiekuna,
- w przypadku zmiany miejsca pobytu opiekuna tymczasowego, informowanie o tym ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce nowego zamieszkania,
- prowadzenie „karty pracy z opiekunem tymczasowym”,
- udzielanie informacji osobom, które na terenie Ukrainy były ustanowione opiekunami zastępczymi o przysługujących im świadczeniach oraz procedurze składania wniosków i udzielanej pomocy,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do prowadzenia ewidencji małoletnich,

Dodatkowe obowiązki pracownicy wykonywali zgodnie z zarządzeniem nr 51/2022 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 25 kwietnia 2022 r. w sprawie procedury nadzoru nad realizacją praw i obowiązków opiekunów tymczasowych na terenie Miasta Lublin.

Nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekunów tymczasowych na terenie Miasta Lublin sprawowało bezpośrednio 22 pracowników socjalnych zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie, z tego:

- 17 pracowników Wydziału pomocy środowiskowej sprawowało nadzór nad 265 opiekunami tymczasowymi, którzy zostali ustanowieni dla 321 małoletnich;
- 4 pracowników w dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej sprawowało nadzór nad 62 opiekunami tymczasowymi którzy zostali ustanowieni dla 74 małoletnich;
- 1 pracownik sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym sprawował nadzór nad 17 opiekunami tymczasowymi ustanowionymi dla 19 małoletnich.

W trakcie 2023 roku nadzorem objęto łącznie 344 opiekunów tymczasowych pod których opieką pozostawało 414 dzieci.

W ramach wydziału pomocy środowiskowej w toku prowadzonych działań przekazano łącznie 93 pisma do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie V Wydział Rodzinny i Nieletnich, Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku IV Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Sądu Rejonowego w Zamościu III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

Zgodnie z art. 26. ust 4b ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa: „w postępowaniach o przyznanie świadczeń i dofinansowania, o których mowa w ust. 1, w imieniu i na rzecz opiekuna tymczasowego, o którym mowa w art. 25 ust. 7 zdanie trzecie (tj. jeżeli małoletni przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy i przybyli wraz z osobą sprawującą nad nimi tę pieczę, sąd ustanawia tę osobę opiekunem tymczasowym dla wszystkich tych małoletnich), wnioski o świadczenia i dofinansowanie składa i działa w tych postępowaniach wyłącznie starosta lub upoważniony przez niego pracownik jednostki organizacyjnej powiatu”. Przepis ten oznacza, że jeśli opiekunem tymczasowym dziecka zostanie ustanowiona osoba, która na terytorium Ukrainy, bezpośrednio przed przybyciem z tym dzieckiem do Polski, sprawowała pieczę zastępczą nad tym dzieckiem, to wówczas do złożenia wniosku o dane świadczenie rodzinne, w imieniu tego opiekuna tymczasowego, jest uprawniony wyłącznie starosta lub inna osoba upoważniona przez starostę będąca pracownikiem innej jednostki organizacyjnej powiatu (np. dyrektor powiatowego centrum pomocy rodzinie, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej lub inna osoba). Następnie przyznane opiekunowi tymczasowemu reprezentowanemu przez ww. osobę, przez organ właściwy świadczenie rodzinne, po ich przekazaniu przez organ właściwy na konto powiatu na terenie którego opiekun tymczasowy sprawuje opiekę, powiat będzie przekazywał opiekunowi tymczasowemu z uwzględnieniem możliwości ich przekazywania w formie rzeczowej lub opłacania usług. Z uwagi na powyższe w 2023 roku pracownik Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, który posiada upoważnienie Prezydenta Miasta Lublin, złożył 20 wniosków drogą elektroniczną, poprzez portal PUE/ZUS, o świadczenie wychowawcze 500+ w imieniu 12 **opiekunów tymczasowych**, którzy na terytorium Ukrainy stanowili pieczę zastępczą dla 39 dzieci, a obecnie mieszkają w Lublinie.

Zgodnie z art. 25a ww. ustawy małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nim, oraz małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przed przybyciem był umieszczony w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy, podlega wpisowi do ewidencji małoletnich. W ewidencji małoletnich przechowuje się wszystkie dane wymienione w art. 25a ust. 5 ustawy. **Do końca 2023 roku w ewidencji małoletnich wprowadzono dane 12 dzieci z pieczy rodzinnej.**

5.3 Pobyt w pieczy zastępczej dzieci będących obywatelami Ukrainy

Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w placówce opiekuńczo-wychowawczej są umieszczane dzieci będące obywatelami Ukrainy, przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt jest uznawany za legalny, w wieku powyżej 3. roku życia. Umieszczenie dziecka w wieku do 3. roku życia w placówce jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa. Do limitów, o których mowa w art. 28 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (liczba dzieci w placówkach wsparcia dziennego przypadających na jednego wychowawcę - 15), art. 95 ust. 3, 4 i 4a (14 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego oraz 8 dzieci

w placówce typu rodzinnego) nie wlicza się umieszczonych w pieczy zastępczej dzieci będących obywatelami Ukrainy, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt jest uznawany za legalny. Każdorazowe przyjęcie dziecka wymaga zgody wojewody oraz odpowiednio wójta, starosty lub marszałka województwa. Pobyt w pieczy zastępczej dziecka będącego obywatelem Ukrainy, przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej jest finansowany z budżetu państwa (art. 27 ust. 17 ustawy).

W 2023 roku w związku z wybuchem wojny na Ukrainie działania:

- Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego obejmowały dodatkowo zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dla małoletnich uchodźców wojennych, pozbawionych opieki. W tym celu współpracowano z koordynatorami punktów tymczasowego zakwaterowania dla uchodźców z Ukrainy, funkcjonariuszami Policji i Straży Miejskiej. W ciągu całego 2023 roku **7 dzieci cudzoziemskich**, które znalazły się na terytorium Polski z powodu działań wojennych w Ukrainie przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. (w tym: 6 dzieci pochodzenia ukraińskiego i 1 dziecko pochodzenia uzbeckiego);
- Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej obejmowały dodatkowo zapewnienie miejsc w rodzinach zastępczych dla małoletnich obywateli Ukrainy, którzy w wyniku interwencji Policji zostali umieszczeni w pieczy zastępczej. W tym celu współpracowano z „Domem dla Dzieci i Rodzin z pieczy zastępczej w Ukrainie SOS Wioski Dziecięce” w Lublinie. W ciągu całego 2023 roku **9 dzieci**, które znalazły się na terytorium Polski z powodu działań wojennych w Ukrainie zostało umieszczonych w **4** rodzinach zastępczych niezawodowych.

Ponadto przekazywano Lubelskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Lublinie sprawozdania, początkowo w trybie codziennym, następnie w trybie cotygodniowym dotyczące liczby wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych, liczby miejsc w placówkach utworzonych specjalnie dla dzieci ukraińskich oraz liczbie dzieci ukraińskich umieszczonych w placówkach oraz rodzinach zastępczych, wraz z opisem okoliczności, w których trafiły do placówek. Sprawozdania dotyczyły również liczby dzieci z ukraińskiej pieczy zastępczej, które wraz z opiekunami zamieszkały w Lublinie.

6. Wydatki związane z kryzysem uchodźczym w ramach środków pochodzących z UNICEF

W ramach uzgodnionego przez miasto Lublin i UNICEF planu pracy Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie na przestrzeni 2023 r. realizował działania zarówno na rzecz wsparcia uchodźców z Ukrainy, jak i w zakresie wzmocnienia potencjału samych służb społecznych udzielających pomocy osobom potrzebującym.

W budżecie MOPR w Lublinie na realizację działań w 2023 roku zabezpieczono środki w wysokości 1 109 575,00 zł, z czego wydatkowano kwotę 1 099 364,99 zł.

Środki w łącznej wysokości 1 099 364,99 zł zostały wydatkowane w ramach poniższych działań:

- koszty zatrudnienia i wynagrodzenia dla pracowników pomocy społecznej – wydatkowano łącznie 405 595,23 zł, w tym: 337 152,23 zł przeznaczono na dodatki specjalne dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie

realizujących działania związane ze wsparciem uchodźców z Ukrainy oraz 68 443,00 zł przeznaczono na zatrudnienie 4 obywateli Ukrainy do asystowania pracownikom socjalnym w kontaktach z rodzinami uchodźców z Ukrainy, wsparcia w wypełnianiu wniosków i tłumaczeniu dokumentów;

- wzmacnianie potencjału służb społecznych – wydatkowano łącznie 92 401,16 zł, w tym: 56 150,00 zł przeznaczono na szkolenia i superwizje dla pracowników MOPR w Lublinie oraz kwotę 36 251,16 zł w ramach umów zleceń z 3 obywatelami Ukrainy na pełnienie funkcji psychologa;
- zakup komputerów dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie – wydatkowano kwotę 97 637,40 zł;
- zapewnienie z miejskich punktach zakwaterowania zbiorowego uchodźców materiałów higienicznych oraz środków czyszczących – wydatkowano łącznie 353 705,00 zł - w ramach uzgodnionego z UNICEF planu pracy Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie dokonywał zakupu i dystrybuował środki higieny osobistej oraz środki czystości w miejskich punktach zbiorowego zakwaterowania uchodźców z Ukrainy;
- zapewnienie przekąsek dla dzieci i specjalistycznej żywności dla dzieci niepełnosprawnych w miejskich punktach zakwaterowania – wydatkowano łącznie 150 026,20 zł – w ramach tego zadania MOPR w Lublinie zabezpieczał i przekazywał artykuły spożywcze na potrzeby dzieci przebywających w miejskich punktach zakwaterowania, w tym na przygotowania posiłku do szkoły, drugiego śniadania, jak również podwieczorku, paczek mikołajkowych i posiłków świątecznych.

XI. DODATKI I REKOMPENSATY W ZAKRESIE NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA

1. Dodatki węglowe

W 2023 roku wypłatę dodatków węglowych realizowano zgodnie z art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1692 z późn. zm.) na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym.

Zgodnie z art. 2 ust. 8 ww. ustawy dodatek węglowy dla gospodarstwa domowego wynosił 3 000,00 złotych. W 2023 roku z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wypłacono 181 dodatków węglowych na kwotę 543 000,00 zł.

2. Dodatki dla gospodarstw domowych

W 2023 roku, zgodnie z ustawą z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1967 z późn. zm.) z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wypłacono 40 dodatków na łączną kwotę 49 000,00 zł

Nowe przepisy, które weszły w życie 20 września 2022 r. wprowadziły nowe formy dodatków dla gospodarstw domowych w wysokości:

- 3 000,00 zł – gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany peluletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego,
- 1 000,00 zł – gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilany drewnem kawałkowym,
- 2 000,00 zł – gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł zasilany olejem grzewczym,
- 500,00 zł – gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany wyłącznie skroplonym gazem LPG.

Pracownicy Działu pomocy środowiskowej zajmowali się koordynacją działań związanych z wypłatą. Ponadto przygotowywali zapotrzebowania na środki niezbędne do wypłaty, przygotowywali sprawozdania aż do wydania decyzji i wypłaty przyznanych świadczeń oraz końcowego rozliczenia otrzymanej dotacji.

W okresie sprawozdawczym wypłacono łącznie 40 dodatków dla gospodarstw domowych, w tym:

1. 2 dodatki po 500,00 zł w przypadku gdy głównym źródłem ciepła był kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG (1 000,00 zł);
2. 33 dodatki po 1 000,00 zł w przypadku gdy głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym (33 000,00 zł);
3. 5 dodatków po 3 000,00 zł w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe zasilany peluletem (15 000,00 zł).

3. Dodatek elektryczny

W 2023 roku, zgodnie z ustawą z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 269) z Funduszu

Przeciwdziałania COVID-19 w budżecie MOPR w Lublinie zabezpieczone zostały środki na wypłatę dodatków elektrycznych dla gospodarstw domowych wraz z kosztami obsługi w wysokości 1 072 570,00 zł. W okresie sprawozdawczym wypłacono 892 dodatki na łączną kwotę 1 053 500,00 zł.

Zgodnie z art. 30 ww. ustawy dodatek dla gospodarstwa domowego wynosi:

1. dodatek elektryczny dla gospodarstwa domowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1, wynosi 1 000,00 zł.
2. w przypadku gdy zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w tym samym miejscu zamieszkania w 2021 r. wyniosło więcej niż 5 MWh, dodatek elektryczny, wynosi 1 500,00 zł.

W 2023 roku wypłacono łącznie 892 dodatki elektryczne dla gospodarstw domowych, w tym:

1. 569 dodatków po 1 000,00 zł (569 000,00 zł),
2. 323 dodatki po 1 500 zł (484 500,00 zł).

4. Preferencyjny zakup paliwa stałego dla gospodarstw domowych

Realizację zadania powierzono wyłącznie pracownikom Działu ds. pomocy środowiskowej. Miasto Lublin przystąpiło do zleconego przez rząd procesu dystrybucji węgla. Sprzedaż węgla odbywała się w wybranych składach węglowych funkcjonujących na terenie Lublina, z którymi Miasto podpisało stosowne umowy. Łącznie w roku 2023 do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wpłynęło **380** wniosków o preferencyjny zakup paliwa stałego dla gospodarstwa domowego. Wydano **336** potwierdzenia uprawnienia do zakupu preferencyjnego paliwa stałego dla gospodarstwa domowego, zaś **44** wniosków wymagało lub nie spełniało kryteriów do otrzymania ww. dokumentu.

Do dokonania zakupu preferencyjnego węgla uprawnione były osoby fizyczne w gospodarstwie domowym, których wniosek o dodatek węglowy został pozytywnie rozpatrzony lub które spełniają warunki do otrzymania tego dodatku. Mieszkańcy mogli zakupić węgiel w cenie nie wyższej niż 2 tys. zł brutto za tonę, przy czym na jedno gospodarstwo domowe przewidziano maksymalnie 3 tony tego paliwa w cenie preferencyjnej, w tym 1,5 tony do końca roku sprawozdawczego i kolejne 1,5 tony po 1 stycznia 2023 r.

Aby móc skorzystać z zakupu preferencyjnego węgla należało złożyć w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania odpowiedni wniosek, w którym członek gospodarstwa domowego określa m.in. jaką ilość paliwa chciał zakupić oraz czy dokonał już zakupu preferencyjnego wraz z podaniem ilości paliwa nabytego w ramach tego zakupu. Ponadto wnioskodawca zobowiązany był do złożenia oświadczenia, że ani on ani żaden członek jego gospodarstwa domowego, na rzecz którego jest dokonywany zakup preferencyjny, nie nabyli paliwa stałego na sezon grzewczy przypadający na lata 2022-2023, po cenie niższej niż 2 000,00 zł brutto za tonę w ilości co najmniej 1,5 tony w przypadku, gdy wniosek dotyczy zakupu do dnia 31 grudnia 2022 r. lub 3 ton w przypadku gdy wniosek dotyczy zakupu od dnia 1 stycznia 2023 r.

XII. REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Dział ds. Osób Niepełnosprawnych - Wydziału Wsparcia Społecznego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie realizuje zadania określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2023 poz. 100 z późn. zm.). Działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób z niepełnosprawnością, finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz ze środków budżetu Miasta Lublin.

1. Realizacja zadań w ramach środków PFRON

W 2023 roku przyjmowane były i rozpatrywane wnioski złożone przez klientów w ramach poszczególnych zadań realizowanych ze środków PFRON.

Tabela 36. Wnioski złożone w ramach rehabilitacji osób niepełnosprawnych w 2023 roku

L.p.	Nazwa zadania	Ilość wniosków	Rozpatrzone pozytywnie	Wyplacono dofinansowań
1	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych	1 064	603	503
2.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	32 ³⁶	29	29
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym	4 972	3 586	3 463
4.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się dla osób niepełnosprawnych	373	127	119
5.	Tłumacz języka migowego i tłumacz - przewodnik	0	0	0
6.	Zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym	0	0	0
RAZEM		6 409	4 316	4 121

Źródło: Opracowanie własne MOPR

Na realizację zadań powiatu wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Miasto Lublin otrzymało ze środków PFRON w 2023 roku 15 616 727 zł, z czego w dyspozycji Działu ds. osób niepełnosprawnych była kwota 14 974 727 zł. Wydatkowano 14 963 989,37 zł co stanowi 99,93 % kwoty przeznaczonej na rehabilitację społeczną. Niewydatkowana kwota 10 737,63 zł to suma niewykorzystanych środków, powstałych z końcowych rozliczeń w kwocie 486,29 zł oraz zwrotów dokonanych przez warsztaty terapii zajęciowej zgodnie z zapisami zawartych umów w kwocie 10 251,34 zł.

Pozostałe 642 000,00 zł z przyznanego limitu zostały przekazane do dyspozycji Miejskiego Urzędu Pracy, który realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej. Spośród przekazanych MUP środków niewykorzystana została kwota 90 414,89 zł co ostatecznie zapewniło rozdysponowanie 85,91% posiadanej kwoty.

Środki przeznaczone na realizację zadań w 2023 roku stanowiły 117,66 % środków

³⁶ Wnioski na dofinansowanie niniejszego zadania złożone zostały do 30.11.2023 r. do realizacji na rok 2024

z 2022 roku. Limit wraz z wykorzystaniem przedstawia tabela 37.

Tabela 37. Limity i wykorzystanie środków PFRON pozostających w dyspozycji MOPR w Lublinie w latach 2022 i 2023 (w złotych)

L.p.	Zadanie	Limit środków PFRON 2022	Limit środków PFRON 2023	Kwota wydatkowanych środków PFRON w 2023	Wykorzystanie środków w 2023 roku
1	Dofinansowanie kosztów utrzymania i działalności WTZ	12 994 800 zł	14 974 727 zł	14 963 989,37 zł	99,93 %
2	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych				
3	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych				
4	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów				
5	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych oraz usługi tłumacza języka migowego				
6	Zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym				
7	Pilotażowy program „Aktywny samorząd”	1 706 063 zł	1 612 376 zł ³⁷	711 876,04 zł	44,15 %
8	Program „Zajęcia klubowe w WTZ”	61 380 zł	67 980 zł	67 980 zł	100 %
Razem (w zł):		14 700 863 zł	17 297 083 zł	15 754 583,04 zł	91,08 %

Źródło: Opracowanie własne MOPR

2. Realizacja zadań skierowanych bezpośrednio do indywidualnych osób niepełnosprawnych

W ramach zadań bezpośrednio skierowanych do osób niepełnosprawnych dofinansowywane są:

- wyroby medyczne, będące przedmiotami ortopedycznymi i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny,
- turnusy rehabilitacyjne,
- bariery techniczne, w komunikowaniu się i architektoniczne,
- usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika,
- obszary w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”,

³⁷ Stan na dzień 31 grudnia 2023 r. co wynika z faktu, że realizacja wniosków w ramach powyższego programu trwa do 15 kwietnia 2024 r.

- programy "Samodzielność - Aktywność - Mobilność!" - "Dostępne mieszkanie" oraz "Mieszkanie dla absolwenta"

Na dofinansowanie do **wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych** w 2023 roku złożono 4 913 wniosków na kwotę 10 947 265 zł. Wyplacono 3 463 dofinansowania dla 2301³⁸ osób na kwotę 4 830 152,29zł.

Na dofinansowanie do **zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny** wpłynęło w 2023 r. 59 wniosków na łączną kwotę 175 800,59 zł, z czego pozytywnie rozpatrzono i zawarto tym samym 38 umów na łączną kwotę 39 896,40 zł, natomiast faktycznie zrealizowano 36 umów na kwotę 37 853,91 zł.

W ramach **likwidacji barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych** wpłynęło w 2023 r. 373 wnioski na łączną kwotę 2 816 752,15 zł, z czego pozytywnie rozpatrzono i zawarto 127 umów na łączną kwotę 824 725,39 zł, natomiast faktycznie zrealizowano 119 umów na kwotę 733 127,39 zł.

O dofinansowanie uczestnictwa w **turnusach rehabilitacyjnych** ubiegało się w 2023 roku 1 064 osoby. Dofinansowanie uzyskało 792 osoby (liczba osób wraz z opiekunami) na kwotę 1 364 178,00 zł, a ostatecznie wypłacono 1 179 498,00 zł dla 666 osób.

W roku 2023 nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie do **tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika** ze środków PFRON.

W 2023 roku Miasto Lublin za pośrednictwem MOPR w Lublinie kontynuowało realizację pilotażowego **programu „Aktywny Samorząd”**, którego celem głównym jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji, a w szczególności przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu, słuchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego; przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych; umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie; poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji; wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych. W ramach pilotażowego programu "Aktywny samorząd" realizowane są dwa moduły Moduł I i Moduł II.

W roku 2023 ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w ramach Modułu I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową wyszczególniono:

- Obszar A – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, w którego ramach wypłacono dofinansowanie dla 4 osób w łącznej kwocie 20 891,00 zł,
- Obszar A – Zadanie nr 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, w którego ramach wypłacono dofinansowanie dla 1 osoby w łącznej kwocie 2 100,00 zł,

³⁸ Jedna osoba może złożyć więcej niż 1 wniosek w roku do tego typu dofinansowania.

- Obszar B – Zadanie nr 1 lub 3 lub 4 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, w którego ramach wypłacono dofinansowanie dla 38 osób w łącznej kwocie 246 590,70 zł
- Obszar B – Zadanie nr 2 dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, na który wypłacono dofinansowanie dla 1 osoby w łącznej kwocie 1 500,00 zł
- Obszar C – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, w którego ramach wypłacono dofinansowanie dla 4 osób w łącznej kwocie 71 418,00 zł
- Obszar C – Zadanie nr 2 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, w którego ramach wypłacono dofinansowanie dla 7 osób w kwocie 14 256,00 zł
- Obszar C – Zadanie nr 3 pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, w którego ramach wypłacono dofinansowanie dla 1 osoby w łącznej kwocie 25 000 zł – dwie protezy na poziomie III jakości.
- Obszar C – Zadanie nr 5 pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, w którego ramach wypłacono dofinansowanie dla 3 osób w łącznej kwocie 24 000 zł
- Obszar D pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, w którego ramach wypłacono dofinansowanie dla 17 osób w łącznej kwocie 41 990,84 zł

W roku 2023 ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, dofinansowania wypłacono dla 67 niepełnosprawnych mieszkańców miasta Lublin. W łącznej kwocie 264 129,50 zł.

W ramach Modułu I i Modułu II pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w roku 2023 przyznano dofinansowania w łącznej wysokości: 1 408 116 zł.

Dane liczbowe dotyczące realizacji pilotażowego Programu „Aktywny samorząd” w 2023³⁹ r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela 38. Wysokość dofinansowania udzielonego Beneficjentom programu w 2023⁴⁰ roku

Moduł programu	Obszar programu	Wniosków złożonych	Kwota w. w zawartych umowach	Ilość wniosków wypłaconych	Kwota wypłat
I	A-1	10	22 592	4	20 891
I	A-2	8	2 100	1	2100
I	A-3	0	0	0	0
I	A-4	0	0	0	0
I	B-1	52	255 436	30	200 480,12
I	B-2	2	1 500	1	1 500

³⁹ Stan na dzień 31 grudnia 2023 r. co wynika z faktu, że realizacja wniosków w ramach powyższego programu trwa do 15 kwietnia 2024r.

⁴⁰ Stan na dzień 31 grudnia 2023 r. co wynika z faktu, że realizacja wniosków w ramach powyższego programu trwa do 15 kwietnia 2024r.

I	B-3	17	81 687	6	37 067,39
I	B-4	34	25 023	2	9 043,19
I	B-5	0	0	0	0
I	C-1	13	140 218	4	71 418
I	C-2	10	16 356	7	14 256
I	C-3	3	44 800	1	25 000
I	C-4	0	0	0	0
I	C-5	20	60 909	3	24 000
I	D	31	88 657	17	41 990,84
II	Moduł II	173	427 652	67	264 129,50
-	Razem Moduł I i II	373	1 166 930	143	711 876,04

Źródło: Opracowanie własne MOPR

W roku 2023 Miasto Lublin przystąpiło do realizacji programów **"Samodzielność - Aktywność - Mobilność!"** - **"Dostępne mieszkanie"** oraz **"Mieszkanie dla absolwenta"**. Program "Dostępne mieszkanie" dotyczy dopłaty do zamiany mieszkania - na pozbawione barier architektonicznych, znajdujące się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem. Program "Mieszkanie dla absolwenta" dotyczy zapewnienia samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności, a przedmiotem dofinansowania będą koszty wynajęcia mieszkania, ponoszone w okresie do 36 miesięcy. W 2023 r. wpłynęło 7 wniosków w ramach programu „Mieszkanie dla Absolwenta”, ale zostały wycofane przez wnioskodawców. W roku 2023 w ramach programu "Dostępne mieszkanie" nie wpłynęły żadne wnioski.

3. Realizacja zadań skierowanych do osób niepełnosprawnych za pośrednictwem osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej

Zadaniami, finansowanymi ze środków PFRON, skierowanymi do osób niepełnosprawnych za pośrednictwem organizacji pozarządowych oraz osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej są natomiast:

- warsztaty terapii zajęciowej,
- sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- program „Zajęcia klubowe w WTZ”,
- zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym.

Na terenie Miasta Lublina funkcjonuje **9 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ)**. Uczestniczy w nich **280 osób** niepełnosprawnych, korzystając z rehabilitacji społecznej i zawodowej. W **2023** r. dofinansowanie do działalności WTZ ze środków PFRON wyniosło **7 954 218,66 zł**, co stanowiło nie więcej niż 90% kosztów działalności. Dopełnieniem kosztów działalności WTZ były środki z budżetu Miasta Lublin w wysokości **885 153,00 zł**.

W 2023 roku były rozpatrywane wnioski na **dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych** złożone do 30.11.2022 roku. Okres ich realizacji dotyczył projektów i zadań realizowanych w 2023 roku. Zawarto **29** umów na kwotę **249 712,00 zł**. Ostatecznie wypłacono dofinansowania na zrealizowanie zadań z zakresu sportu, turystyki oraz spotkań kulturalnych i rekreacyjnych dla **774 osób** niepełnosprawnych na łączną kwotę **229 139,15 zł**. W 2023 roku złożono 32 wnioski na kwotę **498 346,00 zł**, których realizacja przewidziana jest na rok **2024**.

Program „Zajęcia klubowe w WTZ” jest realizowany przez Miasto Lublin za pośrednictwem MOPR w Lublinie od 2018 roku. „Zajęcia klubowe w WTZ” to program wsparcia osób niepełnosprawnych poprzez prowadzenie przez WTZ zajęć klubowych, jako zorganizowanej formy rehabilitacji. W roku 2023 w ramach programu „Zajęcia klubowe w „WTZ” wypłacono łącznie **67 980,00 zł** dla **2** klubów działających na terenie miasta Lublin.

W roku 2023 nie zostały ogłoszone konkursy z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zlecanych fundacjom i organizacjom pozarządowym.

XIII. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBLIN 2021 – 2030

Rok 2023 był trzecim rokiem realizacji zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021-2030 przyjętej uchwałą nr 776/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021-2030.

Całość realizowanych zadań wpisywała się swoim zakresem w 8 kierunków Strategii:

- Kierunek 1 – Rodziny z dziećmi,
- Kierunek 2 – Piecza zastępcza,
- Kierunek 3 – Seniorzy,
- Kierunek 4 – Zdrowie i profilaktyka,
- Kierunek 5 – Osoby z niepełnosprawnościami,
- Kierunek 6 – Osoby bezrobotne,
- Kierunek 7 – Bezpieczeństwo socjalno-bytowe,
- Kierunek 8 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W roku 2023 na realizację zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021-2030 wydano łącznie **666,63** mln zł.

Poniżej uszeregowano kierunki Strategii ze względu na wysokość wydatków poniesionych na realizację zadań (celów operacyjnych) w ich ramach:

Kierunek 1 – Rodziny z dziećmi – 37,95% ogółu wydatków, tj. łącznie 253 014 131 zł;

Kierunek 5 – Osoby z niepełnosprawnościami – 36,05%, tj. łącznie 240 337 519,77 zł;

Kierunek 3 – Seniorzy – 11,31%, tj. łącznie – 75 420 461,33 zł;

Kierunek 6 – Osoby bezrobotne - 4,33% tj. łącznie – 28 838 621,22 zł;

Kierunek 2 – Piecza zastępcza - 4,06%, tj. łącznie – 27 046 203,77 zł;

Kierunek 4 – Zdrowie i profilaktyka – 2,97% tj. łącznie – 19 803 159,43 zł;

Kierunek 7 – Bezpieczeństwo socjalno-bytowe – 2,31%, tj. łącznie – 15 368 879,31 zł;

Kierunek 8 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – 1,02%, tj. łącznie – 6 804 555,07 zł.

Działania realizowane w ramach wyznaczonych celów Strategii opierały się w dużej mierze na programach miejskich, w tym w szczególności na:

- Programie Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2022 – 2024 (Uchwała nr 1071/XXXIV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 16 grudnia 2021 r.),
- Programie działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami na lata 2021-2025” (Uchwała nr 775/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.),
- Programie Zdrowie dla Lublina na lata 2021-2025 (Uchwała nr 770/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.),
- Programie Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021-2025 (Uchwała nr 778/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.),
- Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin na lata 2022-2023 (Uchwała nr 1139/XXXVII/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 31 marca 2022 r.),

- Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025 (Uchwała nr 777/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.),
- Programie Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2021 – 2027 (Uchwała nr 800/XXV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 28 stycznia 2021 r.),
- Programie współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023 (Uchwała Nr 1307/XLIII/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 20 października 2022 r.).

Szczegółowa informacja, dotycząca zadań zrealizowanych w ramach celów operacyjnych w 2023 roku w ramach Strategii, została przedstawiona w załączonej tabeli (Załącznik 1).

XIV. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ŚRODKAMI UNII EUROPEJSKIEJ

W okresie styczeń - grudzień 2023 roku kontynuowana była realizacja 2 projektów: „W aktywności siła” oraz „Kompleksowa opieka domowa”. Utrzymano trwałość dwóch projektów: „Bank usług środowiskowych” oraz „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”.

1. Projekt „W aktywności siła”

Projekt „W aktywności siła” dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.1. Aktywne włączenie.

Okres realizacji projektu: 01.10.2020 r. – 30.11.2022 r.

Wartość projektu ogółem: 1 566 570,74 zł, w tym wartość dofinansowania: 1 331 585,12 zł.

Celem głównym projektu był wzrost aktywności społeczno-zawodowej oraz poprawa dostępu do rynku pracy 120 osób niepełnosprawnościami, osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez kompleksowy program wsparcia obejmujący diagnozę potrzeb uczestników oraz stworzenie indywidualnej ścieżki reintegracji, a także wsparcie z wykorzystaniem usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym.

W okresie sprawozdawczym podejmowano w ramach projektu działania zmierzające do zaakceptowania złożonego w dniu 29.12.2022 r. końcowego wniosku o płatność, rozliczającego projekt. Projekt został zrealizowany zgodnie z zapisami zaakceptowanego wniosku o dofinansowanie. Wszystkie wskaźniki założone w projekcie zostały.

2. Projekt „Kompleksowa opieka domowa”

Projekt „Kompleksowa opieka domowa” dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne. Projekt realizowany był na podstawie umowy z dnia 29.10.2021r. o dofinansowanie projektu „Kompleksowa opieka domowa nr 212/RPLU.11.02.00-IZ.00-06-0023/20-00.

Wartość projektu ogółem: 6 691 080,00 zł, kwota dofinansowania: 5 687 418,00 zł. Termin realizacji projektu: 29.10.2021 r. – 31.10.2023 r.

Celem głównym projektu było umożliwienie 150 osobom wykluczonym, bądź zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osobom starszym, niepełnosprawnym i niesamodzielnym dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, które realizowane były w formie:

- domowej opieki wytnieniowej (dziennej i nocnej),
- domowej opieki wspierającej,
- usług wspomagających,
- zasiłków i pomocy w naturze.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano realizację wszystkich zaplanowanych w projekcie działań:

Wsparcie w zakresie domowej opieki wytnieniowej (dziennej i nocnej) i domowej opieki wspierającej udzielane było w oparciu o zawarte w dniu 20.01.2022 r. dwie Umowy o realizację zadania publicznego, o którym mowa w art. 16 ust. 1/6 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z Polskim Czerwonym Krzyżem Lubelskim Oddziałem Okręgowym, 20 – 323 Lublin, ul. Puchacza 6, po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w formie usług domowej opieki wspierającej i konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w formie usług domowej opieki wytnieniowej dla Uczestników projektu „Kompleksowa opieka domowa”.

- 1) **Domowa opieka wytnieniowa** (zaplanowana dla 90 osób starszych, niesamodzielnych, z niepełnosprawnością, których opiekunem faktycznym jest osoba z otoczenia wymagająca pomocy w opiece nad osobą zależną),
 - a) dzienna – wsparcie skierowane do 60 osób, łącznie w wymiarze 57 600 godzin. W okresie sprawozdawczym zrealizowano 28 796 godzin usług dla 72 osób (w jednym czasie z usług korzystało 60 osób, natomiast w związku z rezygnacją jednego z Uczestników na jego miejsce był rekrutowany kolejny).
 - b) nocna – wsparcie skierowane do 30 osób, łącznie 28 800 godzin. W okresie sprawozdawczym zrealizowano 14 294 godzin usług dla 39 osób (w jednym czasie z usług korzystało 30 osób, natomiast w związku z rezygnacją jednego z Uczestników na jego miejsce był rekrutowany kolejny).
 - c) Działania zrealizowano na łączną kwotę 1 436 056,00 zł.
- 2) **Domowa opieka wspierająca** (zaplanowane dla 60 osób starszych, niesamodzielnych, z niepełnosprawnością, mieszkających samotnie, nie mogących liczyć na wsparcie rodziny lub kogokolwiek z otoczenia łącznie w wymiarze 79 200 godzin). W okresie sprawozdawczym zrealizowano 38 961 godzin usług dla 68 osób (w jednym czasie z usług korzystało 60 osób, natomiast w związku z rezygnacją jednego z Uczestników na jego miejsce był rekrutowany kolejny). Działanie zrealizowano na kwotę 1 246 752,00 zł.
- 3) **Usługi wspomagające** - dla każdego ze 150 Uczestników/czek usługi: fryzjerskie, kosmetyczne oraz „złotej rączki”- świadczone w miejscu zamieszkania Uczestnika/czki, a także usługi transportowe – dowóz z miejsca zamieszkania Uczestnika/czki projektu we wskazane miejsce (przychodnia, urząd, itp. oraz powrót we wskazanym czasie. Każda osoba mogła skorzystać z każdej usługi trzy razy w roku (łącznie z 12 różnych usług w roku).

Usługi zrealizowano w oparciu o zawarte 4 umowy po przeprowadzeniu postępowań o udzieleniu zamówienia publicznego na realizację kompleksowego wsparcia w ramach zadania 3 "Usługi wspomagające". Postępowania zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2021 r. poz. 1129 z późn. zm.), zgodnie z aktualnymi Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, zostało upublicznione na stronach internetowych: <https://miniportal.uzp.gov.pl/> oraz mopr.lublin.eu.

Realizatorami usług wspomagających była: w zakresie usług fryzjerskich i usług kosmetycznych/podologicznych firma JiZ-Lub spółka z o.o., 20-486 Lublin (na podstawie umowy nr 22/MOPR/D-OR/2022r. z dnia 31.03.2022 roku oraz nr 24/MOPR/D-OR/2022r. z dnia 31.03.2022 roku), w zakresie usług drobnych napraw domowych Fundacja Clark im. Erica i Very Clark, 20-410 Lublin, ul. 1 Maja 17/16 (na podstawie umowy nr 23/MOPR/D-OR/2022r. z dnia 31.03.2022 roku), natomiast usługę transportową realizowała firma MD TRANSMAR Marzena Dąbrowska ul. Nasturcjowa 85, 20-225 Lublin (na podstawie umowy nr 56/MOPR/D-OR/2022r. z dnia 18.10.2022 roku).

W okresie sprawozdawczym od zrealizowanych zostało: 264 usługi fryzjerskie dla 124 Uczestników/czek projektu, 249 usługi kosmetyczno/podologiczne dla 117 osób, 134 usługi „złotej rączki” dla 88 osób, oraz 56 usług transportowych dla 37 osób. W okresie sprawozdawczym koszty na realizację działania wyniosły łącznie 71 338,68 zł, z czego: na usługi fryzjerskie 24 335,00 zł, kosmetyczne 23 976,00 zł „złotej rączki” 10 720,00 zł oraz transportowe 12 307,68 zł.

- 4) **Zasiłki i pomoc w naturze** – wsparcie dla 150 osób w formie zasiłków przyznawanych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, stanowiących wkład własny do projektu oraz dodatkowy element motywacyjny. W okresie sprawozdawczym wypłacono zasiłki celowe dla 174 Uczestników/czek projektu na kwotę: 253 950,00 zł.

W okresie sprawozdawczym wydatkowano na realizację wszystkich zadań 3 316 026,85 zł.

Realizację projektu zakończono 31.10.2023 r. Założone cele i wskaźniki projektu zostały osiągnięte. Instytucja Zarządzająca RPO Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 pismem z dnia 30.11.2023 r. znak EFS-II.433.68.17.2021.KRS pozytywnie zweryfikowała i zatwierdziła końcowy wniosek o płatność oraz przedstawiła szczegółowe rozliczenie środków dofinansowania. Łącznie zrealizowano projekt na kwotę: 6 354 710,10zł

W projekcie wzięło udział 213 Uczestników/czek, z których 186 Uczestników/czek projektu (142 k i 44 m) legitymowało się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności. 148 Uczestników/czek projektu (111 k i 37 m) zakończyło udział w projekcie zgodnie z zaplanowaną dla nich ścieżką uczestnictwa. Przez cały okres realizacji projektu ze wsparcia w formie usług domowej opieki wytnieniowej dziennej skorzystało 86 osób (64 k i 22 m, w tym 81 osób niepełnosprawnych) na łączną liczbę 57433 godzin usług, a z usług domowej opieki wytnieniowej nocnej skorzystało 50 osób (37 k i 13 m, w tym 39 osób niepełnosprawnych) na łączną liczbę 28694 godzin usług.

Podczas realizacji projektu zrealizowano łącznie 1266 usług wspomagających: 474 usługi fryzjerskie dla 158 Uczestników/czek projektu na kwotę: 36 812,50 zł, 444 usługi kosmetyczno/podologicznych dla 144 UP na kwotę 36 045,00 zł, 273 usługi „złotej rączki” dla 131 UP na kwotę: 18 291 zł, oraz 75 usług transportowych dla 44 UP na kwotę 12 307,68 zł.

Wypłacono zasiłki celowe dla 201 Uczestników/czek projektu na kwotę 507 675,00 zł.

W ramach wszystkich działaniach grupowych/indywidualnych, które realizowane były w ww. projektach: jeżeli wymagał tego charakter wsparcia przeprowadzane były

ankiety mierzące poziom umiejętności i wiedzy z zakresu tematyki wsparcia, przed i po zakończonych działaniach. Wykonawcy składali wymagane dokumenty i sprawozdania z realizacji zakończonych zadań. Wykonawcy prowadzili dokumentację działań tj. dzienniki zajęć, imienne listy obecności z każdego dnia zajęć, imienne listy skorzystania z cateringu z każdego dnia zajęć, imienne listy odbioru materiałów szkoleniowych i zaświadczeń, indywidualne karty usług oraz inne dokumenty niezbędne do udokumentowania poniesionych kosztów w związku z realizacją działania. Wszystkie wytworzone na potrzeby realizacji działania dokumenty oraz miejsca realizacji działania były oznakowane zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi oznaczania projektów w ramach RPO WL na lata 2014-2020.

Obowiązki informacyjne realizowane w ramach projektów:

Zgodnie z postanowieniami wynikającymi z podpisanych umów o dofinansowanie wypełniane były obowiązki informacyjne. Na stronie www.mopr.lublin.eu umieszczone zostały informacje na temat projektów, które były stale aktualizowane. Wszystkie miejsca realizacji projektów były oznakowane. Na każdym etapie ich realizacji Uczestnicy/czki projektu byli informowani o źródle finansowania działań. Ponadto z każdym Wykonawcą realizującym zadania w projekcie zostały zawarte umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych.

3. Przedsięwzięcie grantowe „Dostępny Lublin”

Grantobiorcą zadania była Gmina Lublin, a realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie przy wsparciu Wydziału Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Lublin.

Grant finansowany był z funduszy europejskich w ramach projektu "Dostępny samorząd - granty", realizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne.

Celem projektu była poprawa dostępności do usług publicznych świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami, poprzez wsparcie JST w spełnieniu wymogów dostępności określonych w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1062).

Umowa o dofinansowanie została podpisana w dniu 6 grudnia 2022 r.

Projekt realizowany był do 30.09.2023 r.

Wartość projektu ogółem: 100 000,00 zł, kwota dofinansowania: 100 000,00 zł.

W ramach grantu zostały wprowadzone ulepszenia i zakupione urządzenia poprzez które docelowo poprawi się dostępność dla osób niepełnosprawnych w konkretnych lokalizacjach w tutejszym Ośrodku. Analizując zapotrzebowanie zaplanowano i wskazano w projekcie konkretne rozwiązania, działania, które doprowadzą do zwiększenia dostępności architektonicznej obiektów i przestrzeni publicznych, dostępności cyfrowej oraz dostępności komunikacyjno – informacyjnej.

W ramach grantu zaplanowano i zrealizowano następujące działania:

- Zadanie 1 - realizacja zadania prowadziła do zwiększenia dostępności architektonicznej i obejmowała: dostawę i montaż poręczy schodowej, zakup i dostawę taśmy na schody, zakup i dostawę taśmy antypoślizgowej,
- Zadanie 2 - realizacja zadania prowadziła do zwiększenia dostępności cyfrowej i obejmowała: dostosowanie strony internetowej MOPR do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- Zadanie 3 - realizacja zadania prowadziła do zwiększenia dostępności komunikacyjno-informacyjnej i obejmowała: zakup, transport i montaż 7 szt. tablic tyflograficznych, zakup, transport i montaż 7 szt. pętli indukcyjnych, zakup udźwiękowionych znaczników 10 szt., zakup, transport i montaż 160 szt. piktogramów oraz usługę doradczą w zakresie dostępności.

Działania zrealizowane:

- Zadanie 1: Dostępność architektoniczna, Wydatek 1: Poręcze schodowe 100 mb - zakup, dostawa i montaż na kwotę **19 809,69 zł**
- Zadanie 1: Dostępność architektoniczna, Wydatek 2: Taśma na schody 1 m, szer. 5 cm. - zakup i dostawa na kwotę **195,02 zł**
- Zadanie 1: Dostępność architektoniczna Wydatek 3: Taśma antypoślizgowa schodowa żółta 50mm x10m - zakup i dostawa na kwotę **1 099,99 zł**,
- Zadanie 2: Dostępność cyfrowa Wydatek 1: Dostosowanie strony internetowej MOPR do potrzeb osób z niepełnosprawnościami na kwotę **12 298,77 zł**
- Zadanie 3: Dostępność komunikacyjno-informacyjna Wydatek 1: Tablice tyflograficzne A2 –zakup transport i montaż na kwotę **17 835,00 zł**,
- Zadanie 3: Dostępność komunikacyjno-informacyjna Wydatek 2: Pętle indukcyjne - zakup, transport i montaż na kwotę **8 000,00 zł**
- Zadanie 3: Dostępność komunikacyjno-informacyjna Wydatek 3: Udźwiękowane znaczniki – zakup, transport i montaż na kwotę **16 600,00 zł**
- Zadanie 3: Dostępność komunikacyjno-informacyjna Wydatek 4: Piktogramy 15x15 cm - zakup i dostawa na kwotę **6 400,00 zł**
- Zadanie 3: Dostępność komunikacyjno-informacyjna Wydatek 5: Usługa doradcza w zakresie dostępności **7 072,50 zł**

Tablice tyflograficzne A2 –zakup transport i montaż na kwotę **7 134,00 zł**

Udźwiękowane znaczniki – zakup, transport i montaż na kwotę **3 200,00 zł**

W ramach grantu prowadzono działania promocyjne, wydrukowano i rozwieszono plakaty informujące o realizacji grantu.

Wszystkie zadania w ramach grantu zostały zrealizowane w całości, zgodnie z zapisami wniosku o dofinansowanie i Regulaminem naboru wniosków o udzielenie grantu. Końcowe sprawozdanie z realizacji zakończonego 30.09.2023 r grantu zostało pozytywnie zweryfikowane i zatwierdzone przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla jednostek samorządu terytorialnego.

Zadanie zrealizowano na kwotę: **99 644,94 zł**.

4. Projekt „Polityka Senioralna FS+”

Polityka Senioralna FS+ jest projektem partnerskim Nr: FELU.08.05-IZ.00-0001/23, realizowanym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, Działania FELU.08.05, Zakres interwencji: „Działania w celu zwiększenia równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług”, którego Partnerem Wiodącym jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie w partnerstwie z 36 gminami z województwa lubelskiego, w tym z Gminą Lublin na podstawie Umowy Partnerskiej z dnia 27 października 2023 r. Jednym z realizatorów projektu w imieniu Gminy Lublin jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Wartość całkowita: 45 287 110,00 zł.

Wartość dofinansowania z UE: 43 022 754,50 zł.

Wartość dofinansowania z UE dla Gminy Lublin 4 575 010,00 zł.

Okres finansowania programu: 2021-2027

Źródło finansowania: **Europejski Fundusz Społeczny +**

Program: Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021–2027

Priorytet: **VIII Zwiększanie spójności społecznej programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027**

Działanie: **8.5 Usługi społeczne**

Termin realizacji: **01.09.2023 r. – 31.12.2025 r.**

Tematyka: pomoc społeczna

Głównym celem projektu jest poprawa dostępu do usług społecznych i zdrowotnych dla 12 921 seniorów w wieku 65 lat i więcej, w szczególności dla osób w niekorzystnej sytuacji oraz dla ich opiekunów z 36 gmin województwa lubelskiego.

Cel szczegółowy projektu to zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 65 lat i więcej znajdujących się w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.

W ramach projektu Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie realizował będzie wsparcie w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania Uczestnika/czki. Ww. usługami objętych zostanie łącznie 700 osób: w 2024r. – 500 osób i w 2025r. – 200 osób.

Rekrutacja będzie miała charakter ciągły i otwarty, powszechny wobec wszystkich osób, które spełniają wymagane kryteria dostępu: wiek 65 lat lub więcej, miejsce zamieszkania na terenie Gminy Lublin, osoba z własnej inicjatywy jest zainteresowana korzystaniem ze wsparcia w ramach usług środowiskowych. Warunkiem niezbędnym do udziału w procesie rekrutacji jest spełnienie wymaganych kryteriów oraz poprawne wypełnienie dokumentów rekrutacyjnych.

Korzystanie z usług opiekuńczych rozpocznie się od stycznia 2024 r. dla 50 osób i w każdym kolejnym miesiącu po 50 osób będzie rozpoczynało korzystanie z usług opiekuńczych. O zakwalifikowaniu do projektu zdecyduje komisja rekrutacyjna, na podstawie spełnienia powyższych kryteriów oraz sumy uzyskanych punktów za kryteria specyficzne dostępu (preferencji). Zaplanowano, że każdy uczestnik projektu może skorzystać w ciągu 3 następujących po sobie miesięcy od momentu zakwalifikowania do projektu średnio z łącznej liczby 87 godzin.

W okresie sprawozdawczym, w dniu 29 listopada 2023 r. na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 2, art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2023 poz. 571), Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027, Rozdział 4, Podrozdział 4.3, pkt 6, litera c), Regulaminu wyboru projektu nr FELU.08.05.00-IZ.00-001/23) ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych dla uczestników projektu „Polityka Senioralna EFS+” w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

5. Projekt „Postaw na siebie”

W dniu 29 maja 2023 r. złożono wniosek o dofinansowanie projektu „Postaw na siebie”. Celem głównym projektu będzie kompleksowe wsparcie na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób, rodzin, środowisk lokalnych zagrożonych ubóstwem oraz osób biernych zawodowo, w szczególności osób defaworyzowanych na rynku pracy, wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej oraz wsparcie towarzyszące w postaci poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze.

Grupę docelową stanowią osoby wykluczone społecznie, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a w szczególności defaworyzowane na rynku pracy i najbardziej od niego oddalone osoby bierne zawodowo, które nie są gotowe na podjęcie pracy, ponadto osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2023 r. o zatrudnieniu socjalnym, w tym w szczególności osoby bezrobotne i długotrwale bezrobotne, powyżej 18 r.ż. w wieku aktywności zawodowej (K do 60 r.ż, M do 65 r.ż.) z terenu Miasta Lublin będące klientami MOPR w Lublinie -100 osób.

Wartość projektu - 830 438,15 zł, w tym dofinansowanie - 788 916,24 zł.

W okresie sprawozdawczym projekt był w trakcie oceny.

Kontynuacja działań związanych z utrzymaniem trwałości projektów

1. „Bank usług środowiskowych”

W okresie od 01.09.2018 r. do 31 grudnia 2020 r. realizowany był projekt „Bank usług środowiskowych” dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Zgodnie z regulaminem konkursu wymagane jest utrzymanie trwałości projektu tj. gotowości do świadczenia usług realizowanych w ramach projektu przez okres nie krótszy niż czas jego realizacji. W związku z powyższym w budżecie MOPR na 2023 rok zabezpieczono środki w wysokości 452.100,00 zł z przeznaczeniem na świadczenie usług opiekuńczych uzupełniających oraz usług opiekuńczych nocnych.

Usługi opiekuńcze uzupełniające i usługi opiekuńcze nocne w okresie 01.01.2023 r. – 30.04.2023 r. świadczyły 2 podmioty (Polski Czerwony Krzyż – Lubelski Oddział Okręgowy z siedzibą w Lublinie, ul. Puchacza 6, Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Lublinie, ul. Puchacza 8).

Udzielono pomocy w postaci usług 86 osobom z 86 rodzin. Ogółem opłacono 15 070 godzin usług. Cena 1 godziny usług wyniosła: 30,00 zł.

Plan finansowy 452 100,00 zł zrealizowano w 100,00%, przekazano dotację w wysokości 452 100,00 zł.

2. Projekt „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”

Projekt realizowany był w terminie: 1 październik 2018 r. - 31 stycznia 2021r. Po zakończeniu realizacji projektu Wnioskodawca zobowiązany był do utrzymania jego trwałości przez okres nie krótszy niż okres jego realizacji, tj. 27 miesięcy. Trwałość projektu zapewniona była także poprzez instytucjonalną gotowość do kontynuacji działalności punktu doradczo-konsultacyjnego po zakończeniu realizacji projektu w okresie co najmniej 24 miesięcy (w wymiarze równym okresowi świadczenia wsparcia w projekcie) Wobec powyższego do dnia 31.04.2023 r. MOPR był w gotowości do kontynuowania działalności w formie prowadzenia „Punktu konsultacyjno – doradczego”, gdzie dyżurowali specjaliści, którzy na wniosek pracownika MOPR mieli za zadanie wsparcie poradnictwem psychologicznym, prawnym, pedagogicznym w zakresie dostosowanym do potrzeb rodzin objętych asystą rodzinną oraz wszystkich pozostałych osób/rodzin korzystających pomocy MOPR w Lublinie. Punkt konsultacyjno doradczy prowadzony w zakresie porad prawnych był zlokalizowany w siedzibie MOPR w Lublinie przy ul. Koryznowej 2D, natomiast w zakresie pomocy psychologiczno pedagogicznej w siedzibie Filii nr 2 MOPR w Lublinie przy ul. Hutniczej 1a. Punkty konsultacyjno doradcze zostały zamknięte 31.01.2023 r.

XV. NADZÓR I KONTROLE

Zadaniem Działu ds. kontroli Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie jest w szczególności przeprowadzanie postępowań kontrolnych i wyjaśniających w:

1. komórkach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie,
2. jednostkach organizacyjnych miasta Lublin nadzorowanych przez MOPR,
3. podmiotach, którym Miasto Lublin zleciło realizację zadań publicznych,
4. rodzinach zastępczych.

Podstawą prowadzenia działalności kontrolnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie są w szczególności:

- Zarządzenie nr 9/2022 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu przeprowadzania postępowań kontrolnych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie;
- Zarządzenie nr 189/2007 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 16 kwietnia 2007 r. w sprawie upoważnienia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie do sprawowania nadzoru i przeprowadzania kontroli w zakresie realizacji zadań zleconych podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych z zakresu pomocy społecznej oraz działania na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Zarządzenie nr 42/7/2021 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 9 lipca 2021 r. w sprawie procedury przeprowadzania kontroli realizacji zadań publicznych zleczanych przez Miasto Lublin podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego;
- Zarządzenie nr 102/5/2021 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie udzielenia Pani Katarzynie Fus - Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie upoważnień w sprawach z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej należących do właściwości Gminy Lublin - miasta na prawach powiatu.

W 2023 r. Dział ds. kontroli MOPR w Lublinie przeprowadził łącznie 26 postępowań kontrolnych w tym 4 postępowania miały charakter kontroli zleconych na doraźne polecenie Dyrektora MOPR w Lublinie oraz Zastępcy Prezydenta Miasta Lublin:

- 4 postępowania kontrolne dotyczące sprawdzenia prawidłowości pełnienia funkcji rodzin zastępczych;
- 2 postępowania kontrolne dotyczące sprawdzenia prawidłowości wykonania zadań z zakresu likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się;
- 1 postępowanie kontrolne dotyczące prawidłowości wykonania zadania z zakresu „Sport, kultura, turystyka i rekreacja osób niepełnosprawnych”
- 2 postępowania kontrolne dotyczące sprawdzenia prawidłowości wykonania zadań z zakresu programu „Aktywny samorząd”;
- 2 postępowania kontrolne w komórkach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie;
- 9 postępowań kontrolnych dotyczących sprawdzenia funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej;
- 3 postępowania kontrolne dotyczące sprawdzenia prawidłowości wykonania zadań przez jednostki z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

- 3 postępowania kontrolne o charakterze kontroli problemowych, dotyczące sprawdzenia prawidłowości wykonania usług m.in. wspomagających przez domy pomocy społecznej.

Spis tabel:

Tabela 1. Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin	12
Tabela 2. Struktura wykształcenia pracowników MOPR wg stanu na dzień 31.12.2023 roku	13
Tabela 3. Dochody MOPR uzyskane w 2023 roku, według źródeł pozyskania (w zł)	15
Tabela 4. Wydatki MOPR w 2023 roku, z podziałem na zakres finansowania zadania	16
Tabela 5. Wydatki bieżące zrealizowane przez MOPR w 2023 roku z podziałem na formy wsparcia	18
Tabela 6. Kwestionariusze wywiadów sporządzone przez pracowników socjalnych w 2023 roku	22
Tabela 7. Decyzje administracyjne wydane przez MOPR w 2023 roku	23
Tabela 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą MOPR na przestrzeni lat 2021 – 2023	30
Tabela 9. Liczba rodzin objętych pomocą MOPR na przestrzeni lat 2021 – 2023 z podziałem na typy	31
Tabela 10. Dominujące powody przyznania pomocy	33
Tabela 11. Wartość świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych i zleconych gminie w 2023 r.	33
Tabela 12. Świadczeniobiorcy pomocy w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznanej przez MOPR w 2023 roku	36
Tabela 13. Działania prowadzone przez Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach procedury "Niebieskie karty" za okres I-XII 2023 roku.	40
Tabela 14. Kontrakty socjalne zawarte w 2023 roku	44
Tabela 15. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2023 roku z podziałem na rodzaj wsparcia	64
Tabela 16. Liczba rodzin objętych terapią w 2023 roku	65
Tabela 17. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2023 roku z podziałem na typy	68
Tabela 18. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2023 r.	74
Tabela 19. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2023 roku.	83
Tabela 20. Placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2023 roku.	86
Tabela 21. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Lublin w 2023 roku	88
Tabela 22. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo –wychowawczych poza Lublinem w 2023 roku	91
Tabela 23. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2023 r.	94
Tabela 24. Liczba osób korzystających w 2023 roku z pomocy w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia w Mieście Lublin.	96
Tabela 25. Liczba miejsc i mieszkańców w domach pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin w 2023 roku ..	97
Tabela 26. Wykaz Środowiskowych domów samopomocy funkcjonujących na terenie Miasta Lublin z podziałem na organ prowadzący, liczbę miejsc oraz typ a także Klubów samopomocy	101
Tabela 27. Mieszkania treningowe dla usamodzielnianych wychowanków	116
Tabela 28. Wydatki na świadczenia w latach 2022 i 2023	120
Tabela 29. Wysokość wypłat, liczba wypłaconych świadczeń oraz średnia wysokość świadczenia, w rozbiu na poszczególne zasiłki i dodatki wypłacone w 2023 r.	121
Tabela 30. Liczba rodzin pobierająca świadczenie na przestrzeni lat 2022-2023	123
Tabela 31. Odzyskane świadczenia nienależnie pobrane w 2023 r.	127
Tabela 32. Spłaty należności dokonane przez dłużników w latach 2022 i 2023	130
Tabela 33. Realizacja wypłat świadczeń na zapewnienie zakwaterowania oraz wyżywienia obywatelom Ukrainy w 2023 r.	133
Tabela 34. Wysokość wypłat, liczba wypłaconych świadczeń oraz średnia wysokość świadczenia na obywateli Ukrainy w 2023 r.	135
Tabela 35. Liczba rodzin pobierająca świadczenie w 2023 dot. obywateli Ukrainy	136
Tabela 36. Wnioski złożone w ramach rehabilitacji osób niepełnosprawnych w 2023 roku	144
Tabela 37. Limity i wykorzystanie środków PFRON pozostających w dyspozycji MOPR w Lublinie w latach 2022 i 2023(w złotych)	145
Tabela 38. Wysokość dofinansowania udzielonego Beneficjentom programu w 2023 roku	147

Spis wykresów:

Wykres 1. Wydatki bieżące MOPR w 2023 roku, ze względu na przeznaczenie środków	17
Wykres 2. Wydatki bieżące MOPR, ze względu na przeznaczenie środków w latach 2022-2023	18
Wykres 3. Liczba świadczeniobiorców w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania na przestrzeni lat 2019-2023	26
Wykres 4. Liczba osób objętych pomocą w postaci świadczeń pieniężnych z podziałem na rodzaj	27
Wykres 5. Liczba osób objętych pomocą w postaci świadczenia niepieniężnego w 2023 roku, z podziałem na rodzaj	29

Wykres 6. Struktura rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie 2023 roku	31
Wykres 7. Liczba rodzin objętych wsparciem MOPR z podziałem na powody przyznania pomocy według kolejności występowania w 2023 roku.....	32
Wykres 8. Kształtowanie się liczby osób objętych wsparciem w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” za lata 2021 - 2023	35
Wykres 9. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2023 roku	72
Wykres 10. Wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2023 roku (w zł, bez wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych)	73
Spis map:	
Mapa 1. System pomocy środowiskowej na terenie Miasta Lublin – obszary działania Sekcji pracy socjalnej w 2022 roku.....	25